

โครงการประเมินและสังเคราะห์สถานภาพ
องค์ความรู้การวิจัยวัฒนธรรมในประเทศไทย

หัวข้อเรื่อง ศิลปวัฒนธรรม
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

ผู้วิจัย อ.แพร ศิริศักดิ์ดำเกิง
อ.เอกรินทร์ พึ่งประชา
อ.กุลศิริ อรุณภาคย์
ผู้ช่วยวิจัย พรพรรณ ทองทองศักดิ์

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงวัฒนธรรม

สารบัญ

หน้า

1. รายงานผลการศึกษา

1.1 จำนวนและประเภทของงานวิจัย	1
1.2 การจำแนกตามประเภทของเอกสาร	2
1.3 การจำแนกมิติในการศึกษา	2

2. บรรณานิต์ค้นและบรรณานุกรมภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

**รายงานผลการศึกษา
เรื่อง
ศิลปวัฒนธรรม
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล**

ที่มวิจัยเรื่องศิลปวัฒนธรรมในพื้นที่กรุงเทพฯและปริมณฑลขอเสนอผลการศึกษาโดยแบ่งเป็น 3 หัวข้อดังต่อไปนี้

1. จำนวนและประเภทของงานวิจัย

จากการสำรวจและทำบรรณนิทัศน์ที่มวิจัยรวบรวมงานที่ศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมได้ทั้งหมด 319 เรื่อง จากแหล่งข้อมูลดังต่อไปนี้

- ห้องสมุดประจำมหาวิทยาลัยต่างๆ ในกรุงเทพฯ ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ประสานมิตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยมหิดล
- ห้องสมุดหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ สภาวิจัยแห่งชาติ ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ ใน web site ต่างๆ

จากจำนวน 319 เรื่อง แบ่งเป็นแนวการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

ประเภทแบ่งตามประเด็นการศึกษา	จำนวน (เรื่อง)
1) ดนตรีและศิลปะการแสดง	151
2) หัตถกรรม	55
3) สถาปัตยกรรม	44
4) จิตรกรรม	32
5) วรรณกรรม	22
6) ประติมากรรม	13
7) อื่นๆ	2
รวม	319

2. การจำแนกตามประเภทของเอกสาร

จากการสำรวจวรรณกรรมทั้งหมดพบว่าสามารถแบ่งวรรณกรรมต่างๆ ตามประเภทของเอกสารคือ หนังสือ บทความ และวิทยานิพนธ์ ซึ่งเป็นภาษาไทย 155 และภาษาอังกฤษ 4 เรื่อง แสดงผลดังตารางต่อไปนี้

ประเภท	จำนวน (เรื่อง)
1) วิทยานิพนธ์	159
2) บทความ	145
3) หนังสือ	15
รวม	319

3. การจำแนกมิติในการศึกษา

การศึกษาโครงการนี้ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมประเภทต่างๆ อาทิ หนังสือ บทความ และวิทยานิพนธ์ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นทางศิลปะ จำนวน 319 รายการ เบื้องต้น สามารถแยกย่อยประเด็นหลักๆ ได้อีก 7 ประเด็น คือ ดนตรีและศิลปการแสดง, จิตรกรรม, ประติมากรรม, วรรณกรรม, หัตถกรรม, และอื่นๆ ขณะเดียวกันสามารถสรุปรายละเอียดในแต่ละประเด็นได้ดังนี้

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า ประเด็นดนตรีและศิลปการแสดง ได้รับความนิยมนในการศึกษาสูงสุดมากถึง 151 เรื่อง ซึ่งพบประเด็นย่อยในการศึกษาดนตรีดังนี้ คือ ดนตรีชาติพันธุ์ ดนตรีที่ใช้ในงานพิธีกรรม ดนตรีไทยโบราณ ดนตรีประกอบการแสดง และดนตรีบำบัด ส่วนการแสดงแบ่งเป็นหุ่นกระบอก หุ่นละครเล็ก ละคร โขน จี๊ว หรือแม้กระทั่งมวยไทย ทั้งหมดนี้ไม่ได้เรียงตามลำดับจำนวน

ส่วนงานศึกษาด้านหัตถกรรม มีจำนวนทั้งสิ้น 55 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นหัตถกรรมท้องถิ่น เช่น ชนลงหินที่บ้านนุ เครื่องปั้นดินเผาชนิดต่างๆ โดยเฉพาะที่เกาะเกร็ดมีผู้ศึกษาค้นคว้ามากที่สุด ตลอดจนการศึกษาการทำเครื่องปั้นดินเผาแบบประยุกต์ เครื่องดนตรีไทย เช่น ขลุ่ยที่บางไส้ไก่ รวมทั้งการทอผ้า

สำหรับประเด็นด้านสถาปัตยกรรมพบมีจำนวนทั้งสิ้น 44 เรื่อง ส่วนใหญ่เป็นวัด พระราชวัง พิพิธภัณฑสถานเจ้า กุฎี มักเน้นศึกษาในแหล่งท่องเที่ยว ในประเด็นที่เกี่ยวกับท่องเที่ยวและการอนุรักษ์

ขณะที่งานศึกษาด้านจิตรกรรมมีจำนวนทั้งสิ้น 32 เรื่อง พบทั้งจิตรกรรมฝาผนัง การสอนวาดรูปหรือศิลปะศึกษา ภาพลายเส้น หรือแม้กระทั่งการ์ตูน

งานที่ศึกษาด้านวรรณกรรมมีจำนวนทั้งสิ้น 22 เรื่อง เป็นการศึกษางานพระราชนิพนธ์และชีวประวัติของกวี บทกวีคำฉันท์ในสมัยโบราณ นวนิยายที่เป็นเรื่องเด่นๆ ของแต่ละยุคสมัย เช่น สี่แผ่นดิน ปริศนา

ลำดับสุดท้ายคืองานด้านประติมากรรม มีจำนวนทั้งสิ้น 13 เรื่อง ส่วนใหญ่พบที่เป็นปฏิมากรรมพระพุทธรูป ที่ชุมชนบ้านช่างหล่อ และเรื่องราวเกี่ยวกับพระเครื่อง รวมทั้งวัตถุมงคลต่างๆ ท้ายสุดเป็นประเด็นเรื่องอื่นๆ พบเพียง 2 เรื่อง การขุดเรือและการถ่ายภาพ

บรรณานิทัศน์(ภาษาไทย)

พีรยา อัจฉนา (2548) " สาระในนวนิยาย "ปริศนา" " ศิลปวัฒนธรรม 4: 138-147.

บทความนี้กล่าวถึงสาระและความน่าสนใจของนวนิยายรักเรื่อง "ปริศนา" ของ ว.ณ ประมวลญ
มารค ซึ่งเป็นพระนามแฝงของพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าวิภาวดีรังสิต (พ.ศ. 2463-2520) ด้วยมุมมอง
มอง "สหบท" (Inter textuality) กล่าวคือ นวนิยายเรื่องปริศนาได้ต้นเค้ามาจากนวนิยายเรื่อง Pride
and Prejudice (ฉบับภาษาไทย ชื่อ สาวทรงเสน่ห์ แปลโดย จูเสียด) ของ เจน ออสเตน (Jane
Austen) ทั้งในด้านโครงสร้าง เนื้อเรื่อง ตัวละคร และเทคนิค การประพันธ์ อย่างไรก็ตามผู้ประพันธ์ได้
ปรับเปลี่ยนและใส่ความเป็นไทยเข้าไปในรายละเอียดเนื้อหา จนไม่ทำให้เรื่องขัดเขินในบริบทสังคม
ไทย ดังนั้น นวนิยายเรื่องปริศนาจึงสามารถสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ทั่วไป ในช่วงหลังการเปลี่ยนแปลง
การปกครองของไทย ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2481-2484 อันเป็นปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (พ.ศ.2477-2489) ดังนั้นเรื่อง ปริศนา จึงมีจุดเด่นในการสะท้อนการผสม
ผสานของวัฒนธรรมไทยกับการรับอิทธิพลจากวัฒนธรรมตะวันตกได้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรม, วรรณกรรมศึกษา, นวนิยาย

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ธัชชัย ยอดพิชัย (2547) "พม่าอาละวาดที่หน้าวัดกัลยาณมิตร ฝั่งธนบุรี" ศิลปวัฒนธรรม 4: 64-65.

บทความนี้กล่าวถึง ภาพพม่าอาละวาดเป็นภาพจิตรกรรมฝาผนังด้านซ้ายบนผนังสกัดเหนือ
ประตูทางเข้าพระอุโบสถวัดกัลยาณมิตร แสดงความซุลมุนวุ่นวายในสายน้ำเจ้าพระยาหน้าเรือนแพที่
ปลุกเร้ารายหน้าวัดกัลยาณมิตร เป็นภาพนักโทษชายกำลังขโมยผลไม้ในเรือของแม่ค้าสาว มีการให้
คำอธิบายว่านักโทษชายนั้นคือชาวพม่าที่ได้รับอนุญาตให้ขอเรือจากชาวบ้านได้ในสมัยรัชกาลที่ 3
ซึ่งภาพเหตุการณ์เช่นนี้คงเกิดขึ้นบ่อยครั้งและเป็นเรื่องระทึกมากในอดีต ช่างเขียนจึงนำมาเขียนถ่าย
ทอดผ่านงานจิตรกรรมฝาผนัง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรมฝาผนัง, จิตรกรรมกับสังคม, วัดกัลยาณมิตร,
ภาพพม่าอาละวาด

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ศิริวัฒน์ ฉัตรเมธ (2547) 'วิเคราะห์เพลงร่ำวงมาตรฐาน' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะทำนองและพัฒนาการของเพลงร่ำวงมาตรฐาน ระหว่างปี พ.ศ.2541-2487 เป็นช่วงระยะที่จอมพล ป.พิบูลย์สงครามเป็นนายกรัฐมนตรี โดยการเก็บรวบรวม ข้อมูลจากเอกสารในสมัยจอมพล ป.พิบูลย์สงคราม เพื่อศึกษาพัฒนาการของเพลงร่ำวงในส่วนของ ทำนองใช้วิธีวิเคราะห์ทำนองจากหนังสือ ร่ำวง ของกรมศิลปากร โดยใช้ทฤษฎีทางด้าน Musicology ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทำนองเพลงได้เพลงได้จากกาประพันธ์ในแบบ ดนตรีไทย โดยเริ่มแรกของการประพันธ์เพลงใช้วิธีการขยายทำนองจากเพลงไทย (เพลงแขกบรเทศ 2 ชั้น เป็นเพลงงามแสงเดือน) นำมาเรียบเรียงใหม่ในรูปแบบของเพลงร่ำวงมาตรฐาน ในระยะที่ 2 เป็นการประพันธ์ขึ้นใหม่ โดยใช้หลักการทางด้านดนตรีไทยประพันธ์ทำนอง พัฒนาการของเพลงร่ำวง มาตรฐานเกิดจากแนวคิดของการปฏิวัติวัฒนธรรม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เพลงร่ำวงมาตรฐาน, ดนตรีไทย, การละเล่นพื้น บ้าน, ร่ำวง, รำโทน, กรมศิลปากร, ปฏิวัติวัฒนธรรม
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จเร ชูแก้ว (2547) 'กระบวนการเรียนการสอนปี่ใน ในสถาบันอุดมศึกษา' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการ องค์ประกอบ และปัญหาการเรียนการสอนปี่ใน ใน สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 8 สถาบัน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล สถาบันบัณฑิตพัฒน ศิลป์ สถาบันราชภัฏจันทรเกษม และสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา โดยศึกษาจากผู้สอนปี่ จำนวน 9 ราย ด้วยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการรวบรวมข้อมูลจากสัมภาษณ์ และสังเกตหลักสำคัญ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ จำแนก จัดกลุ่ม และนำเสนอจุดเด่นจุดด้อยของกระบวนการ องค์ประกอบ และ ปัญหาการเรียนการสอนปี่ใน นำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยาย หรือพรรณนา ผู้สอนปี่ในเป็นผู้ได้รับการ ยอมรับในวงการศึกษา และในอาชีพศิลปินดนตรีไทย มีความพร้อมในการเป็นผู้สอนระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ที่จะเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ด้านหลักสูตรดนตรีไทย แบ่งเป็น 2 สาย ได้แก่ หลักสูตรที่มีเป้าหมายผลิตบัณฑิตสายครู และสายศิลปิน และวิชาชีพดนตรี ไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เป็โน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ธัญญาภรณ์ ภูทอง (2547) "ศิลปะการแสดงชิ้นงานภูมิปัญญาของชนชาติมอญ" วิทยากรย์ 1: 55-58.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการรำมอญหรือมอญรำ ภาษามอญเรียกว่า "บิวสะเป็น" หรือเรียกอย่างไทยๆ ว่า "รำตะโพน" ศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติของชาวมอญ ไม่ว่าจะชาวมอญจะอยู่ที่ใดก็ตามก็ยังคงอนุรักษ์การรำมอญไว้ตลอดมา โดยเฉพาะมอญรำที่เกาะเกร็ดซึ่งโดดเด่นกว่ามอญชุมชนอื่นๆ เพราะมีผู้สืบทอดมาอย่างดีหลายชั่วคนต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการแสดงมอญรำ และเพลงพื้นบ้านของชาวมอญ เช่น เพลงเจ้าขาว เพลงกล่อมเด็ก เพลงเด็กเล่น เป็นต้น พร้อมยกตัวอย่างเนื้อเพลงประกอบด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, เกาะเกร็ด, มอญ, นาฏยศิลป์, มอญรำ, รำมอญ, เพลงพื้นบ้าน, การแสดงพื้นบ้าน, เพลงเจ้าขาว, เพลงกล่อมเด็ก

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุพิศวง ธรรมพันทา (2547) "การอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่นมอญพระประแดง : งานวิจัยเพื่อรักษาศิลป
หัตถกรรมพื้นบ้าน โลงมอญ พระประแดง สมุทรปราการ" **ทีทัศน์วัฒนธรรม** -: 54-60.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการทำโลงมอญ ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของชุมชน
ชาวมอญพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของประเพณีการทำศพ
มอญ การเปลี่ยนแปลงของวัตถุประสงค์ในการใช้โลงมอญ ลักษณะของโลงมอญสกุลช่างปากลัด
และสกุลช่างสมุทรสาคร วัตถุประสงค์ในการทำโลงมอญ ขั้นตอนและวิธีการทำ คุณค่าที่แฝงอยู่ในการ
ทำโลงมอญและประเพณีศพ และข้อเสนอแนะเพื่อการอนุรักษ์การทำโลงมอญให้คงอยู่ต่อไปในฐานะ
วัฒนธรรมท้องถิ่นของชนชาติมอญ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของอาณาจักรมอญ
การอพยพของชาวมอญมายังประเทศไทย และความเป็นมาของชาวมอญพระประแดง รวมถึงวิถีชีวิต
และวัฒนธรรมประเพณีของชาวมอญพระประแดง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,สมุทรปราการ,พระประแดง,มอญ,หัตถกรรม,โลงมอญ,ประเพณี
ศพ,วัฒนธรรมท้องถิ่น,ช่าง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กรเกษ ศิริบุญรอด (2547) "วัดบางไผ่ไก่ ชุมชนเข้มแข็งย่านฝั่งธน" **สานปฏิรูป** 76: 86-89.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมา วิถีชีวิตของชาวบ้านชุมชนวัดบางไผ่ไก่ กรุงเทพฯ และ
งานหัตถกรรมที่มีชื่อเสียงของชุมชนคือ "ขลุ่ย" ซึ่งปัจจุบันเหลือเพียง 4 ครอบครัวที่เป็นผู้ผลิตคือ ครอบครัว
ศรียศ สอนวิทย์ ครอบครัวกลิ่นบุปผา ครอบครัวอิม บุปผา และครอบครัวโคมปิ่น โดยสัมภาษณ์คุณ
ประสงค์ สอนวิทย์ ถึงการทำขลุ่ย นอกจากงานหัตถกรรม "ขลุ่ย" แล้ว ชุมชนแห่งนี้ยังคงเหลืองาน
ภูมิปัญญาที่มีคุณค่าอีกคือ การประดิษฐ์หัวโขน หัวละคร และเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง โดย
ป้าเจริญ กิจราษฎร์ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการทำขนมกุฎีจีน ในชุมชนละแวกโบสถ์ข้างตาคูร์ต ที่สืบ
ทอดจากบรรพบุรุษกว่า 200 ปี โดยสัมภาษณ์คุณภาควิมิ สุจิตจรจุล รวมถึงการจัดให้ชุมชนแห่งนี้เป็น
แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่สำคัญแห่งหนึ่งในย่านฝั่งธน และการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาการเสริม
สร้างความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น โดยเน้นการฟื้นฟูและพัฒนาภูมิปัญญาที่สืบทอดต่อมาไม่ให้สูญ
หาย และช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารของชุมชนสู่สังคมภายนอก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ลาว,หัตถกรรม,ขลุ่ย,หัวโขน,อาหาร,ขนมกุฎีจีน,วัดบาง

ไล่ไก่, วัดช้างตากุ้ง, การท่องเที่ยว, การอนุรักษ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จเร สำอาง. (2547) 'ผลการใช้เสียงดนตรีประกอบการสอนวิชาศิลปะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการวาดภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6' จิตวิทยาการพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ . .

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลของเสียงดนตรีที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และความสามารถในการวาดภาพระหว่างก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประชานิเวศน์ กรุงเทพฯ จำนวน 90 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มแรกจะได้รับบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีคลาสสิกประกอบ กลุ่มที่สองจะได้รับบรรยากาศที่มีเสียงดนตรีแจ๊สประกอบ และกลุ่มที่สามจะเป็นกลุ่มควบคุมจะไม่มีเสียงดนตรีประกอบ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่แบบทดสอบความสามารถในการวาดภาพ และแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ (TCT-DP ของเจอร์แลน และเออร์บาน) โดยทดสอบทั้งก่อนและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่ได้รับบรรยากาศของเสียงดนตรีประเภทคลาสสิกมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และพบความแตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่ม โดยกลุ่มที่ได้รับบรรยากาศของเสียงดนตรีประเภทคลาสสิกมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่ากลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ในด้านความสามารถในการวาดภาพ ทั้ง 3 กลุ่มมีคะแนนด้านความสามารถในการวาดภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 แต่ไม่พบความแตกต่างกันของทั้ง 3 กลุ่ม เมื่อนำมาหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์กับความสามารถในการวาดภาพ พบว่ามีเพียงกลุ่มที่ได้รับบรรยากาศของเสียงดนตรีประเภทแจ๊สเท่านั้นที่พบความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, การวาดภาพ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วาสนา สัมปทาญาณ. (2547) 'ความคิดเห็นต่อกิจกรรมนันทนาการด้านดนตรีและเพลงของบุคลากรกรมช่างอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทหารอากาศ' การจัดการนันทนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อกิจกรรมนันทนาการด้านดนตรีและเพลงของบุคลากรกรมช่างอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทหารอากาศ บางชื่อ กรุงเทพฯ จำแนกตามอายุและชั้นยศ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคลากรกรมช่างอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทหารอากาศ ชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวน จำนวน 374 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและทำการวิเคราะห์ห้ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยพบว่าบุคลากรกรมช่างอากาศ กองบัญชาการสนับสนุนทหารอากาศ มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมนันทนาการด้านดนตรีและเพลงรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านกิจกรรมมีความคิดเห็นอยู่ระดับสูง โดยเฉพาะกิจกรรมกายบริหารประกอบเพลงและกิจกรรมการร้องเพลงคาราโอเกะ เมื่อจำแนกตามอายุและชั้นยศพบว่า บุคลากรที่มีอายุระหว่าง 20-39 ปี มีความคิดเห็นต่อการเปิดเสียงตามสายอยู่ในระดับสูง ส่วนบุคลากรชั้นสัญญาบัตรและชั้นประทวนมีความคิดเห็นต่อกิจกรรมการร้องเพลงคาราโอเกะอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เพลง, กิจกรรมนันทนาการ, บุคลากร, กรมช่างอากาศ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

บงกช ประทีปช่วง. (2547) 'ทัศนะของนักศึกษาต่อการเรียนดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏในกรุงเทพมหานคร.' การอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนะของนักศึกษาต่อการเรียนดนตรีไทยโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถาบัน และเปรียบเทียบทัศนะของนักศึกษาต่อการเรียนดนตรีไทย จำแนกตามเพศ ชั้นปี วิชาเอก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทย และแรงจูงใจในการศึกษาต่อ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 และนักศึกษาปริญญาตรีต่อเนื่อง ชั้นปีที่ 1 และ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวนทั้งหมด 146 คน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีทัศนะต่อการเรียนดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏในกรุงเทพมหานคร โดยรวมและจำแนกตามสถาบันมีทัศนะดี การเปรียบเทียบทัศนะต่อการเรียนดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ชั้นปี วิชาเอก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทย และแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ โดยรวมมีทัศนะไม่แตกต่างกัน ยกเว้นสิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทย ที่นักศึกษามีทัศนะแตกต่างกันอย่าง

บงกช ประทีปชวง. (2547) 'ทัศนคติของนักศึกษาต่อการเรียนดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏในกรุงเทพมหานคร.' การอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาต่อการเรียนดนตรีไทยโปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถาบัน และเปรียบเทียบทัศนคติของนักศึกษาต่อการเรียนดนตรีไทย จำแนกตามเพศ ชั้นปี วิชาเอก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทย และแรงจูงใจในการศึกษาต่อ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2-4 และนักศึกษาปริญญาตรีต่อเนื่อง ชั้นปีที่ 1 และ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 จำนวนทั้งหมด 146 คน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีทัศนคติต่อการเรียนดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏในกรุงเทพมหานคร โดยรวมและจำแนกตามสถาบันมีทัศนคติ การเปรียบเทียบทัศนคติต่อการเรียนดนตรีไทย โปรแกรมวิชาดนตรีศึกษา สถาบันราชภัฏในกรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ชั้นปี วิชาเอก ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทย และแรงจูงใจในการเข้าศึกษาต่อ โดยรวมมีทัศนคติไม่แตกต่างกัน ยกเว้นสิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทย ที่นักศึกษามีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาที่มีสิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทยสูงมีทัศนคติต่อการเรียนดนตรีไทยแตกต่างกับนักศึกษาที่มีสิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทยปานกลาง และนักศึกษาที่มีสิ่งแวดล้อมทางดนตรีไทยต่ำ ส่วนกลุ่มอื่นไม่พบความแตกต่าง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, โปรแกรม, สถาบันราชภัฏ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

เบญจวรรณ เหมือนสุวรรณ. (2547) 'ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจูงใจในการเล่นเปียโนให้ได้เกณฑ์มาตรฐานขั้นสูงของผู้เรียนเปียโนในสถาบันดนตรีเอกชน กรุงเทพมหานคร' จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเล่นเปียโนให้ได้เกณฑ์มาตรฐานขั้นสูงของผู้เล่นเปียโน ในสถาบันดนตรีเอกชน กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้เรียนเปียโนในสถาบันดนตรีเอกชนกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2546 จำนวน 155 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจในการเล่นเปียโน ให้ได้เกณฑ์มาตรฐานขั้นสูง มี 7 ปัจจัย ได้แก่ อายุ ระดับชั้นกลาง(เกรด 3- เกรด5) บุคลิกภาพ ทัศนคติต่อการเล่นเปียโน ลักษณะมุ่งอนาคต ลักษณะทางกายภาพ และสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้เรียนกับอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับแรงจูงใจในการเล่นเปียโน ให้ได้เกณฑ์มาตรฐานชั้นสูง มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับขั้นต้น (Initial -เกรด2) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเล่นเปียโน ให้ได้เกณฑ์มาตรฐานชั้นสูง มี 3 ปัจจัย ได้แก่ เพศ การสนับสนุนของผู้ปกครอง และความคาดหวังของผู้ปกครอง ปัจจัยที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการเล่นเปียโน ให้ได้เกณฑ์มาตรฐานชั้นสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ทักษะติดต่อการเล่นเปียโน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ดนตรี,เครื่องดนตรี,เปียโน,สถาบันดนตรีเอกชน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อดิพร นฤนาทชีวิน. (2547) 'แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบที่มีต่อพฤติกรรมการเรียนดนตรีของวัยรุ่นที่เรียนดนตรี ในเขตกรุงเทพมหานคร' จิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. .

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนดนตรีของวัยรุ่นที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบแตกต่างกันและศึกษาอำนาจการทำนายพฤติกรรมการเรียนดนตรีของวัยรุ่นโดยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบเป็นตัวทำนาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือวัยรุ่นที่เรียนดนตรีที่โรงเรียนดนตรียามาฮาฮับปูล่ามิวสิค ในเขตกรุงเทพฯ จำนวน 160 คน ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นที่เรียนดนตรีที่มีองค์ประกอบด้านการแสดงตัวสูงและด้านการเปิดกว้างสูงมีพฤติกรรมการเรียนดนตรีที่ดีกว่าวัยรุ่นที่เรียนดนตรีที่มีองค์ประกอบด้านการแสดงตัวต่ำและด้านการเปิดกว้างต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 วัยรุ่นที่เรียนดนตรีที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์สูง ด้านความอ่อนโยนสูง และด้านการมีสติรู้ชอบสูงมีพฤติกรรมการเรียนดนตรีที่ดีกว่าวัยรุ่นที่เรียนดนตรีที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ องค์ประกอบด้านความมั่นคงทางอารมณ์ต่ำ ด้านความอ่อนโยนต่ำ และด้านการมีสติรู้ชอบต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์พฤติกรรมการเรียนดนตรีของวัยรุ่นที่เรียนดนตรี โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ องค์ประกอบด้านการมีสติรู้ชอบ องค์ประกอบด้านการแสดงตัวและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ดนตรี,พฤติกรรม,วัยรุ่น,แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์,โรงเรียน

ดนตรี,การวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุภาพรณ พลอยบุษย์. (2547) 'การศึกษาดนตรีในพิธีแห่เจ้าเซ็น' มานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. .

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติที่มาและวัฒนธรรมในพิธีแห่เจ้าเซ็น ศึกษาดนตรีที่ใช้ในพิธีแห่เจ้าเซ็น และศึกษาวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีที่ในการประกอบพิธีแห่เจ้าเซ็นของชุมชนมุสลิม นิกายชีอะห์ ของกฎ็เจริญพาศน์ ถนนอิสรภาพ แขวงวัดอรุณ เขตบางกอกใหญ่ จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าพิธีแห่เจ้าเซ็นมีที่มาจากผู้นับถือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์ซึ่งเกิดขึ้นจากความขัดแย้งทางการเมืองจึงเกิดการสู้รบ และการเสียชีวิตของผู้นำกลุ่มตนทำให้เกิดพิธีแห่เจ้าเซ็นซึ่งเป็นที่พิธีที่ไว้อาลัยและรำลึกถึงบุคคลและเหตุการณ์ในการสู้รบครั้งนั้น ส่วนดนตรีที่ใช้ในพิธีแห่เจ้าเซ็น คือ กลองทัดดี วงปี่กลองและฉาบใช้นำขบวนแห่ ดนตรีจะสร้างให้ผู้ประกอบพิธีเกิดความรู้สึกคล้ายตามกับองค์ประกอบพิธีด้านอื่นๆ การวิเคราะห์ดนตรี บทร้อง เป็นการร้องประกอบอากัปกริยา ส่วนเนื้อร้องกล่าวถึงบุคคลและเหตุการณ์ต่างๆ ทำนองมีการใช้ซ้ำกันในแต่ละวัน แต่เปลี่ยนเนื้อร้อง มีการเคลื่อนที่ของทำนองที่เรียงกันเป็นลำดับขั้นและซ้ำในันต์ มีช่วงเสียงตั้งแต่ คู่ 3 ถึงคู่ 6 และพบว่ามีการสวนจังหวะของทำนองที่ไม่ซ้ำกันหรือมีกระสวนจังหวะที่หลากหลาย เนื่องจากภาษาที่ใช้ในพิธี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ดนตรี,พิธีแห่เจ้าเซ็น,พิธีกรรม,ศาสนาอิสลาม,นิกายชีอะห์,เครื่องดนตรี,มุสลิม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

มาริสสา ลิมานนท์. (2547) 'กลยุทธ์ทางการตลาดและลักษณะการบริหารงานในทัศนะของผู้ประกอบการโรงเรียนดนตรีเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร' ธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับกลยุทธ์ทางการตลาดและลักษณะการบริหารงานในทัศนะของผู้ประกอบการโรงเรียนดนตรีเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร และเพื่อเปรียบเทียบกลยุทธ์ทางการตลาดและลักษณะการบริหารงานในทัศนะของผู้ประกอบการโรงเรียนดนตรีเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนตามเงินทุนในการจัดโรงเรียน ระยะเวลาในการก่อตั้ง ลักษณะของดนตรีที่เปิดสอน วุฒิทางด้านดนตรีของครูผู้สอน ประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการบริหาร กลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการโรงเรียนดนตรีเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 154 คน ผลวิจัยพบว่า ผู้ประกอบการโรงเรียนดนตรีเอกชนมีทัศนะที่เห็นด้วยอยู่ในระดับมากกับการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดและลักษณะการบริหารงานโดยรวมและรายด้านผู้ประกอบการโรงเรียนดนตรีเอกชนที่มีเงินทุนในการจัดตั้งโรงเรียนต่างกัน ระยะเวลาในการก่อตั้งต่างกัน ลักษณะดนตรีที่เปิดสอนต่างกัน วุฒิทางด้านดนตรีต่างกันและประสบการณ์ในการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับการบริหารต่างกัน มีทัศนะต่อลักษณะการบริหารและกลยุทธ์ทางการตลาดโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ดนตรี,โรงเรียนดนตรีเอกชน,กลยุทธ์,ผู้ประกอบการ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วาสนา ไยใหม่. (2547) 'ผลของการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวาริชูเทวี เขตบางคอแหลม กรุงเทพมหานคร จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ .

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มีความคิดสร้างสรรค์น้อย จำนวน 30 คนซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายจากประชากร แล้วสุ่มอย่างง่ายอีกครั้งหนึ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะ และกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์โดยอาศัยรูปเป็นสื่อฟอร์ม เอ ของทอแรนซ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่านักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากได้รับการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้นหลังจากไม่ได้รับการฝึกประสบการณ์ดนตรี

เชิงทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นักเรียนที่ได้รับการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะมีความคิดสร้างสรรค์มากกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการฝึกประสบการณ์ดนตรีเชิงทักษะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ดนตรี,ประสบการณ์,ทักษะ,ความคิดสร้างสรรค์,โรงเรียนวาริชูเทวี
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ยุทธกร ศรีขานนท์ (2547) 'การศึกษาเครื่องดนตรีในพิธีพราหมณ์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง' มานุษยวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับเครื่องดนตรีในพิธีพราหมณ์และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเครื่องดนตรีในพิธีพราหมณ์ที่ประกอบพิธีในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาจากเอกสาร และการสัมภาษณ์และสังเกตกิจกรรมทางพิธีของพราหมณ์ที่มีเครื่องดนตรีเข้ามาเกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่า เหตุที่พราหมณ์ต้องใช้เครื่องดนตรี คือ สังข์ บัณเฑาะว์ และฆ้องชัยในการประกอบพิธีกรรมนั้น พอจะสรุปได้ตามชนิดของเครื่องดนตรีดังนี้ สังข์ แต่เดิมได้บรรจุคัมภีร์พระเวทอันศักดิ์สิทธิ์ไว้ภายใน และมีรอยนิ้วมือของพระวิษณุ บัณเฑาะว์ เป็นเครื่องดนตรีประจำองค์พระศิวะ หมายถึงการนมิตสร้างสรรค์ และฆ้องชัย เนื่องจากมีชื่ออันเป็นมงคล เหมือนการได้ชัยชนะ สำหรับวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาพราหมณ์ในสังคมไทย พอจะสรุปได้ดังนี้ พราหมณ์และพุทธมีพิธีกรรมที่ต้องทำร่วมกัน เนื้อหาของศาสนาพราหมณ์และพุทธอ้างอิงซึ่งกันและกัน และพิธีพราหมณ์หลายพิธีกลายเป็นประเพณีไทยไปโดยปริยาย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ดนตรี,เครื่องดนตรี,สังข์,บัณเฑาะว์,ฆ้องชัย,ศาสนาพราหมณ์,พิธีกรรม
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2546) "บ้านเกิดสุนทรภู่อยู่บริเวณวังหลังบางกอกน้อยฝั่งธนบุรี" ศิลปวัฒนธรรม 8: 158-169.

บทความนี้กล่าวถึงถิ่นกำเนิดของสุนทรภู่ว่าไม่ได้อยู่ที่บ้านกร่ำ เมืองแกลง จ.ระยอง อย่างที่

ตำราของกระทรวงศึกษาธิการเขียนหรือคนทั่วไปเขียน แต่บ้านเกิดของสุนทรภู่อยู่บริเวณวังหลัง บางกอกน้อย ฝั่งธนบุรี เพราะมารดาของสุนทรภู่เป็น "แม่นม" ของพระธิดาในกรมพระราชวังหลัง สมัยรัชกาลที่ 1 สุนทรภู่จึงเกิดในวังหลัง มีชีวิตประจำวันผูกพันอยู่กับคลองบางกอกน้อยตั้งแต่เกิดจนโต จะเห็นได้จากงานกวีนิพนธ์หลายเรื่อง ที่กล่าวถึงชีวิตของตนเองและวังหลัง เช่น นิราศพระบาท นิราศเจ้าฟ้า โคลงนิราศสุพรรณ นิราศพระประธม ทำให้เห็นภาพชีวิตของสุนทรภู่ว่า บ้านเดิมอยู่วังหลัง ทางปากคลองบางกอกน้อย เมื่อตอนเป็นเด็กได้เรียนหนังสือที่สำนักวัดชีปะขาว (วัดศรีสุดาราม) มีญาติสนิทมิตรสหายอยู่วังหลังมากมาย เคยตามเจ้านายไปเที่ยวเล่นในสวนหลวง เคยรับจ้างให้บอกบทละครนอกเป็นครั้งคราวให้กับคณะละครนอกและปี่พาทย์ของนายบุญยัง และมีความสัมพันธ์อันรู้สวาทกับหญิงถึง 2 คน ในกลางสวนแถววัดชีปะขาว และในเรื่องประทุพที่บางระมาด นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความเป็นมาของสถานที่สำคัญๆ บริเวณวังหลัง บางกอกน้อยในปัจจุบันได้ด้วย เช่น วังหลัง สถานีรถไฟธนบุรี วัดอมรินทราราม ตลาดศาลาน้ำร้อน วัดศรีสุดาราม(วัดชีปะขาว) พรานนกย่านอาหารปักษ์ใต้ และภัทราวดีเธียเตอร์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, นิราศ, วังหลัง, บางกอกน้อย, สุนทรภู่

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ฤดีชนก ทรัพย์พันธุ์ (2546) 'ละครหลวงวิจิตร' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด วิธีการจัดการแสดง และรูปแบบการแสดงละครปลุกใจรักชาติของหลวงวิจิตรวาทการ ตลอดจนวิเคราะห์ละครปลุกใจรักชาติเรื่องเจ้าหญิงแสนหวี วิธีการวิจัยคือการศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ในการแสดงละครหลวงวิจิตรในสมัยก่อน และการเรียนรู้ที่ได้รับถ่ายทอดจากศิษย์ของหลวงวิจิตรวาทการ จากการวิจัยพบว่า ละครปลุกใจรักชาติของหลวงวิจิตรวาทการ หรือ "ละครหลวงวิจิตร" คือ ละครที่มีเนื้อหาปลุกใจให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกรักชาติบ้านเมือง เกิดจากที่หลวงวิจิตรวาทการได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศิลปากร ในรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม ท่านได้ใช้บทละครและเพลงแนวปลุกใจรักชาติเป็นสื่อ ในการปลุกฝังลัทธิชาตินิยมให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป มีลักษณะพอสรุปได้คือในการเคลื่อนไหวของตัวละคร นอกจากจะเป็นไปตามธรรมชาติแล้วยังเป็นการผสมผสานระหว่างท่าทำทางนาฏยศิลป์ กับท่ารำธรรมชาติ ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า ท่า "กำแบ" ซึ่งการจัดฉากก็เป็นไปตามความ

ฤดีชนก ทรัพย์พันธุ์ (2546) 'ละครหลวงวิจิตร' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับแนวคิด วิธีการจัดการแสดง และรูปแบบการแสดงละครปลุกใจรักชาติของหลวงวิจิตรวาทการ ตลอดจนวิเคราะห์ละครปลุกใจรักชาติเรื่องเจ้าหญิงแสนหวี วิธีการวิจัยคือการศึกษาเอกสารทางวิชาการ การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์ในการแสดงละครหลวงวิจิตรในสมัยก่อน และการเรียนรู้ที่ได้รับถ่ายทอดจากศิษย์ของหลวงวิจิตรวาทการ จากการวิจัยพบว่า ละครปลุกใจรักชาติของหลวงวิจิตรวาทการ หรือ "ละครหลวงวิจิตร" คือ ละครที่มีเนื้อหาปลุกใจให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกรักชาติบ้านเมือง เกิดจากที่หลวงวิจิตรวาทการได้รับมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมศิลปากร ในรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม ท่านได้ใช้บทละครและเพลงแนวปลุกใจรักชาติเป็นสื่อ ในการปลุกฝังลัทธิชาตินิยมให้แก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป มีลักษณะพอสรุปได้คือในการเคลื่อนไหวของตัวละคร นอกจากจะเป็นไปตามธรรมชาติแล้วยังเป็นการผสมผสานระหว่างท่ารำทางนาฏยศิลป์ กับท่ารำธรรมชาติ ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า ท่า "กำแบ" ซึ่งการจัดฉากก็เป็นไปตามความสมจริงตามเนื้อเรื่อง การแต่งกายของตัวละคร ยืนเครื่องแบบละครไทยผสมผสานกับการแต่งกายตามเชื้อชาติและแต่งแบบสามัญชน ในการแสดง ผู้แสดงจะต้องเป็นผู้ร้องเพลงเองในฉาก และมีการร้องเพลงสลับฉาก (ร้องหน้าม่าน) ด้วย ส่วนดนตรีนั้นใช้ทั้งวงดนตรีไทยและวงดุริยางค์สากลประกอบการแสดง ซึ่งละครเรื่อง "เจ้าหญิงแสนหวี" เป็นตัวแทนละครของหลวงวิจิตรได้อย่างดียิ่ง เนื่องจากเป็นละครที่มีความสมบูรณ์ในทุกด้านไม่ว่าจะเป็นเนื้อเรื่อง ตลอดจนบทเพลงทั้งในเรื่อง ระบายสลับฉาก และเพลง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปะการแสดง, ละคร, เจ้าหญิงแสนหวี, หลวงวิจิตร, ชาตินิยม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ศาสตราจารย์ ดร.สันติ เล็กสุขุม (2546) "จิตรกรรมสมัยรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว : เรื่องราวกับลักษณะและการแสดงออก" ดำรงวิชาการ วารสารรวมบทความทางวิชาการ คณะโบราณคดี 4: 95-111.

บทความนี้กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงด้านทัศนคติของสังคมสมัยรัชกาลที่ 3 ซึ่งเกิดจากอิทธิพลทัศนคติสมัยจริงอย่างตะวันตก (สัจนิยมตะวันตก) ซึ่งให้ความสำคัญกับเหตุผล ทำให้มีผลต่อ

การปรับเปลี่ยนการเลือกเรื่องที่จะมาเขียนจิตรกรรมฝาผนังด้วยคือ จากภาพวาดที่มีลักษณะแบบ
ขนบนิยมโบราณ หรือสมจริงแบบปรัมปราคติ มาเป็นลักษณะสมจริงอย่างตะวันตกคือ สมจริงอย่าง
เป็นเหตุเป็นผล เช่น การเพิ่มฉากทิวทัศน์,ฉากผู้คนในวิถีการดำเนินชีวิตปกติ ภาพเรือนร้านบ้านช่อง
เป็นต้น ซึ่งมีจำนวนมากจนเป็นเอกลักษณ์ของจิตรกรรมในสมัยรัชกาลที่ 3 โดยผู้เขียนได้ยกตัวอย่าง
ภาพจิตรกรรมฝาผนังจากบางวัด ที่เป็นฝีมือช่างสมัยรัชกาลที่ 3 มาประกอบด้วย ได้แก่ วัดสุวรรณ
รามฯ เขตบางกอกน้อย,วัดสุทัศน์ฯ เขตพระนคร,วัดพระเชตุพนฯ เขตพระนคร,วัดกัลยาณมิตร เขต
ธนบุรี และวัดบางแคใหญ่ จ.สมุทรสงคราม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,จิตรกรรม,จิตรกรรมกับสังคม,จิตรกรรมฝาผนัง,การ
เปลี่ยนแปลง,ปรัมปราคติ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สมเกียรติ หอมยก (2546) 'วงดนตรีเจริญ : ปี่พาทย์มอญของจังหวัดปทุมธานี' วัฒนธรรมศึกษา
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของปี่พาทย์มอญในจังหวัดปทุมธานี ประวัติวง
ดนตรีเจริญ บทเพลงเฉพาะ และบทบาทของวงดนตรีเจริญในฐานะที่เป็นวงปี่พาทย์มอญของจังหวัด
ปทุมธานี อีกทั้งยังได้นำ "เพลงเชิญ" ซึ่งเป็นเพลงมอญที่ถือเป็นบทเพลงเฉพาะของวงดนตรีเจริญ มา
ศึกษาวิเคราะห์ในด้านโครงสร้างเพลง บันไดเสียง ลูกตก ช่วงเสียง วิธีการบรรเลง จังหวะหน้าทับ และ
มือเฉพาะทางฆ้องมอญ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพโดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการ
สัมภาษณ์ในเชิงลึกจากทายาทของวงดนตรีเจริญ ผลการวิจัยพบว่า ในจำนวนฆ้องมอญที่อพยพเข้า
มาได้แบกเอาเครื่องดนตรีมอญได้แก่ ฆ้องมอญเข้ามาด้วยครั้งสุดท้ายมาอาศัยอยู่ที่ปทุมธานี จึงรวบรวม
รวมเครื่องดนตรี และครอบครัวนักดนตรีที่มีความรู้ความสามารถทางดนตรีมอญจัดตั้งเป็นวงปี่พาทย์
มอญขึ้นมา

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,ดนตรี,วงดนตรีเจริญ,การศึกษาเพลงเชิงชาติพันธุ์,ปี่
พาทย์มอญ,มานุษวิทยาการดนตรี,บทบาท,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นิรมาน จันทระประวัติ (2546) 'การศึกษาสภาพการสอนขลุ่ยเพียงออของโรงเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการสอนขลุ่ยเพียงออของโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี โดยศึกษาข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอน
ขลุ่ยเพียงออ จำนวน 49 คน ที่จัดกิจกรรมการสอนขลุ่ยเพียงออในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ผล
การวิจัยพบว่าสภาพการสอน ครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการสอนขลุ่ยเพียงอามาก จึงสอนด้วย
ความสมัครใจ เนื่องจากครูผู้สอนมีจำนวนน้อยมากที่มีวุฒิตงานตรี จึงต้องศึกษาค้นคว้าและฝึกเป่า
ขลุ่ยด้วยตนเอง นักเรียนมีความตั้งใจขยันฝึกซ้อม กล้าแสดงออกและเห็นความสำคัญของการสอน
ขลุ่ยเพียงออในระดับปานกลาง ครูดำเนินการสอนเนื้อหาสาระของขลุ่ยเพียงออให้สอดคล้องกับหลัก
สูตรประถมศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเน้นการสอนในเรื่องทักษะปฏิบัติมากกว่าเนื้อหา จัดกิจกรรม
การสอนเริ่มด้วยการฝึกปฏิบัติทำนอง การจับขลุ่ย การวางนิ้วประจำเสียง ฝึกอ่านโน้ตและฝึกการเป่า
ขลุ่ยตามโน้ต

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,ดนตรี,เครื่องดนตรี,ขลุ่ยเพียงออ,โรงเรียนระดับประถม
ศึกษา,โน้ต,ประเมินผล,หน้าทับ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อัญญา สุตมาต (2546) 'การศึกษาหลักสูตรและกระบวนการศึกษาดนตรีเด็กเล็กของสถาบันจินตการดนตรี สถาบันดนตรีมีฟ้า และสถาบันดนตรีเคพีเอ็น' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย และศึกษากระบวนการและเทคนิคการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนดนตรีเอกชนนอกระบบการศึกษา โดยผู้วิจัยเลือกศึกษาพื้นที่สถาบันจินตการดนตรี สถาบันดนตรีมีฟ้า และสถาบันดนตรีเคพีเอ็น โดยการสอบถามสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมจากห้องเรียนดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าการจัดกิจกรรมดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัย จำเป็นต้องเน้นทักษะทางด้านการเตรียมความพร้อมในทุกด้าน ประกอบด้วยกิจกรรมด้านการฟัง การร้อง การเล่นเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหว และการคิดสร้างสรรค์อย่างครบถ้วน จำแนกได้เป็นกิจกรรมด้านการฟัง พบว่าเด็กสามารถสื่อความเข้าใจได้จากการทำแบบฝึกหัด การร้องเพลง การเคลื่อนไหว ซึ่งผลสานกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้อย่างอิสระ กิจกรรมด้านการร้องเพลงพบว่าเด็กสามารถร้องเพลงและเคลื่อนไหวได้ตรงตามจังหวะของเพลงมากขึ้น กิจกรรมด้านการเล่นเครื่องดนตรี พบว่าเด็กสามารถจับและเล่นเครื่องดนตรีประเภทประกอบจังหวะได้หลายชนิดและผลิตเพลงมากกว่าดนตรีประเภทคีย์บอร์ด กิจกรรมด้านการเคลื่อนไหวและด้านการคิดสร้างสรรค์ พบว่าเด็กสามารถเคลื่อนไหวและมีความคิดใหม่ๆ ได้อย่างหลากหลาย ถ้าเข้าใจความหมายของบทเพลงที่ได้ยิน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, สถาบัน, หลักสูตรดนตรี, โรงเรียนดนตรีเอกชน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

รัศมี เอื้ออารีย์ไพศาล (2546) 'ดนตรีพิธีงเด็กจีนแคะ กรณีศึกษาโรงเรียน เจคิน ฑู อ๋า' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและพิธีงเด็กของโรงเรียน เจคิน ฑู อ๋า ซึ่งอยู่บริเวณถนนบำรุงเมือง กรุงเทพฯ และเพื่อศึกษาดนตรีพิธีงเด็กของโรงเรียน เจคิน ฑู อ๋า ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเฉพาะเพลงส่งเจ้าในบทสวดแต่ละบทเท่านั้น จากการเก็บข้อมูลภาคสนามในวันที่ 5 เดือนมกราคม พ.ศ. 2545 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่าประวัติความเป็นมาและพิธีงเด็กของโรงเรียน เจคิน ฑู อ๋า เป็นโรงเรียนแคะที่มีผู้ประกอบพิธีได้ทั้งหมด 12 คน เทพเจ้าที่โรงเรียนให้ความนับถือเจ้าแม่กวนอิม สมาชิกของโรงเรียนต้องเป็นผู้หญิงเท่านั้น และผู้ที่สามารถเป็นผู้ประกอบพิธีได้ต้องไม่แต่งงาน และถือพรหมจรรย์ พิธีงเด็กของโรงเรียนทั้งหมด 3 แบบ คือ แบบชุดเล็ก

แบบชุดกลาง และแบบชุดใหญ่ แบบที่เป็นที่นิยมมากที่สุดในปัจจุบันคือการประกอบพิธีงเด็กแบบชุดกลาง เนื่องจากใช้เวลาในการประกอบพิธีมานานมาก และค่าใช้จ่ายไม่สูงจนเกินไป

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ดนตรี,เครื่องดนตรี,พิธีงเด็ก,โรงเจคิน ชู อ่ำ,พิธีกรรม,เทพเจ้า,จีนแคะ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2546) "บ้านเรือนไทยจิว เขตพระโขนง ว่าวไทย เขตหลักสี่ งานฝีมือจรรโลงเอกลักษณ์ไทย" Focus Bangkok 6: 35-43.

บทความนี้กล่าวถึงงานฝีมือของคนไทย 2 อย่าง คือบ้านเรือนไทยจิว ของดีของเขตพระโขนง ฝีมือคุณลุงบท ศรีสมัย และว่าวไทย ของดีเขตหลักสี่ ฝีมือคุณลุงกุล บุณนง โดยอธิบายถึง ความเป็นมา รูปแบบ ขั้นตอนวิธีการทำ รูปแบบการจำหน่าย รูปแบบการสอน และสถานที่ติดต่อ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,หัตถกรรม,บ้านเรือนไทยจิว,ว่าว,งานฝีมือ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ชัยศักดิ์ ชยติ (2546) "หุ่นกระบอกไทย" Focus Bangkok 8: 79-84.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของหุ่นกระบอกไทย ลักษณะของหุ่นกระบอก ลักษณะตัวหุ่น เครื่องประดับศีรษะ วัสดุในการทำหุ่น รายชื่อของหุ่นคณะต่างๆ โดยสัมภาษณ์คุณ กฤดากร สดประเสริฐ เจ้าของบ้านช่างไทย เขตวัฒนา กรุงเทพฯ สถานที่สอนการทำหุ่นกระบอกไทย เขียนลายรดน้ำ ออกแบบลายไทย จิตรกรรมไทย สีน้ำและสีฝุ่น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,หัตถกรรม,หุ่นกระบอก,บ้านช่างไทย,จิตรกรรม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ระมิง (2546) "เครื่องทองลงหินบ้านนุ" กนิรี 4: 117-118.

บทความนี้กล่าวถึงขั้นตอนและวิธีการทำเครื่องทองลงหิน ของชุมชนบ้านนุ ริมฝั่งคลอง บางกอกน้อย ซึ่งเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่สืบทอดกันมายาวนานกว่า 200 ปี มีทั้งประเภทภาชนะต่างๆ และเครื่องดนตรี ปัจจุบันมีผู้สืบทอดเพียงคนเดียวเท่านั้น คือคุณเมตตา เสดานนท์ ทายาทลำดับที่ 7 ของตระกูลแสงสัจจา

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, หัตถกรรม, เครื่องทองลงหิน, บ้านนุ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

เพ็ญลักษณ์ ภักดีเจริญ และ ชูติมา ชื่นเจริญ (2546) "ศรัทธาแห่งมหานคร" รำลึกรัตนโกสินทร์ 222 ปี (8-35) กรุงเทพฯ: เนชั่นพับลิเคชั่น.

บทความนี้กล่าวถึงพัฒนาการของประเพณีการสร้างและปฏิสังขรณ์วัดนับตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงรัตนโกสินทร์ และบทบาทของวัดกับสังคมไทยนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยยกตัวอย่างวัดหลายแห่ง ได้แก่ วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม, วัดอรุณราชวราราม, วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร, วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม, วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม, วัดพระศรีรัตนศาสดาราม, วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์, วัดราชนัดดาราม, วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม, วัดระฆังโฆสิตาราม โดยกล่าวถึงความเป็นมา สถาปัตยกรรม การปฏิสังขรณ์ ความสำคัญ ประติมากรรม วิจิตรศิลป์ ความสามารถของช่าง ความสัมพันธ์กับชาวต่างชาติ เช่น จีน จิตรกรรมฝาผนัง ความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับพระมหากษัตริย์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, ประติมากรรม, จิตรกรรม, วิจิตรศิลป์, วัด, ปฏิสังขรณ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ชูติมา ชื่นเจริญ (2546) "อาภรณ์อมรเมือง" รำลึกรัตนโกสินทร์ 222 ปี (37-70) กรุงเทพฯ: เนชั่นพับลิเคชั่น.

บทความนี้กล่าวถึงพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงและรูปแบบทางสถาปัตยกรรมในสมัยกรุง

รัตนโกสินทร์ ซึ่งปรากฏให้เห็นจากบ้านเรือนที่พักอาศัย ตึกเก่า อาคารอนุรักษ วัฒนาอาราม พระราชวัง และสถานที่สำคัญต่างๆ รวมถึงเรื่องราวของผู้คน การเมือง การปกครอง สภาพเศรษฐกิจสังคมที่แทรก อยู่ในทุกเนื้อหาของแต่ละชิ้นงาน โดยผู้เขียนแบ่งเรื่องราวทั้งหมดเป็น 4 ประเด็น พร้อมยกตัวอย่าง ประกอบด้วย ได้แก่ 1) พุทธสถาปัตยกรรมหรือสิ่งก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา 2) พัฒนาการทางสถาปัตยกรรมของบ้านเรือนที่พักอาศัยของชนชาติต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ โดยแบ่งออกเป็น สถาปัตยกรรมรัตนโกสินทร์ยุคต้น ยุคกลางและยุคปัจจุบัน 3) ประเภทและรูปแบบทาง สถาปัตยกรรมของบ้านไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ 4) การอนุรักษบ้านเรือน อาคารและย่านเก่าใน กรุงเทพฯ โดยกล่าวถึงประวัติความเป็นมา สถานที่ตั้ง การบูรณะซ่อมแซม พัฒนาการของรูปแบบ ด้านสถาปัตยกรรม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, อาคาร, บ้าน, วัด, วัง, รัตนโกสินทร์, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อรการ กาคำ และ ชุตินา ชุ่มเจริญ (2546) "ชุมชนโบราณ ย่านเก่า" รัลักรัตนโกสินทร์ 222 ปี (71-98) กรุงเทพฯ : เนชั่นพับลิเคชั่น.

บทความนี้กล่าวถึงย่านสำคัญๆ ซึ่งเกิดจากชุมชนเล็กๆ ขยับขยายกลายเป็นชุมชนใหญ่รอบ พระนครหรือกรุงเทพฯ อาทิ ย่านบางลำพู, ย่านนางเลิ้ง, ย่านสำเพ็ง, ย่านเยาวราช ฯลฯ และชุมชน โบราณหลายแห่งที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ในวิถีชีวิตและการทำมาหากินไว้เรื่อยมา ไม่ว่าจะเป็นชุมชน บ้านบาตร ชุมชนบ้านช่างหล่อ ชุมชนบ้านนุ, บ้านญวนสามเสน, ชุมชนวัดคอนเซ็ปชัญ, ชุมชนบ้าน ครัว โดยกล่าวถึงประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐานของชาวบ้านในชุมชนนั้นๆ สภาพภายในชุมชน สภาพแวดล้อม ความสำคัญ การเปลี่ยนแปลง สภาพปัจจุบัน สถานที่ตั้ง อาชีพ ประเพณีพิธีกรรม อาหาร กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ประวัติศาสตร์และพัฒนาการ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, หัตถกรรม, บ้านบาตร, บ้านนุ, บ้านช่างหล่อ, บ้านครัว, ชาติพันธุ์, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ประเสริฐ เดชจิราวุธ (2546) "พระสุร่ายและขันน้ำพานรองมทอง ลายพุดตานดอกโบเตศ"
ประเด็นศิลปสูงค่า งดงามด้วยฝีมือช่างไทย" วิจารณ์เมฆ 36: 97-99.

บทความนี้กล่าวถึงความหมายและพัฒนาการของเครื่องถมหรือเครื่องถมยาดำตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีแหล่งผลิตที่สำคัญที่ยังคงเหลืออยู่ในขณะนี้เพียง 2 แห่งคือ บ้านพานถม กรุงเทพฯ และจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งนับว่าเป็นแหล่งผลิตเครื่องถมที่มีคุณภาพดีและประณีตงดงามที่สุด

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, หัตถศิลป์, เครื่องถม, บ้านพานถม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ณัฐภัทร จันทวิธ (2546) "เม็ยะร็อบและมิบบัร : ศิลปะไทยมุสลิมที่มีสยิดต้นสด" ศิลปากร 5: 60-71.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติการสร้างมัสยิดต้นสน หรือ กุฎีบางกอกใหญ่ เขตบางกอกใหญ่ สถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาของคนไทยมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลามนิกายชีอะห์หรือเจ้าเซ็น ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของมัสยิดต้นสน และโบราณวัตถุที่สำคัญของมัสยิดแห่งนี้ ได้แก่ เม็ยะร็อบ (ที่สำหรับอิมามยืนนำประกอบพิธีกรรม) และมิบบัร (แท่นสำหรับแสดงธรรม) ซึ่งเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญของบรรพชนช่างไทยมุสลิมกับงานศิลปกรรมไทยประเพณีที่สามารถออกแบบผลงานสำหรับนำมาใช้ประกอบพิธีกรรมในชีวิตประจำวันนับแต่อดีตมาได้อย่างดีเยี่ยม โดยกล่าวถึงลักษณะ รูปแบบทางสถาปัตยกรรมของเม็ยะร็อบและมิบบัร ที่เปี่ยมไปด้วยลักษณะและสัญลักษณ์แห่งปรัชญาทางศาสนาที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประกอบคุณความดีงาม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ไทยมุสลิม, สถาปัตยกรรม, มัสยิด, มัสยิดต้นสน, กุฎี, ศาสนาอิสลาม, นิกายชีอะห์, เม็ยะร็อบ, มิบบัร, พิธีกรรม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ธานี คำศรี (2546) 'การศึกษาความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมดนตรี : กรณีศึกษาขลุ่ยซุมซนบางไส้ไก่' มานุษยวิทยาควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวัฒนธรรมขลุ่ยซุมซนบางไส้ไก่ ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร ความเข้มแข็งของวัฒนธรรมขลุ่ยซุมซนบางไส้ไก่ และ

กรรมวิธีการผลิตขลุ่ย จากการศึกษาค้นคว้า ชาวชุมชนแห่งนี้ได้อพยพมาจากสภาวะสงครามปราบ
กบฏจากเมืองเวียงจันทน์ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวถึง 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 1 สมัย
กรุงธนบุรี พ.ศ. 2321 และครั้งที่ 2 สมัยกรุงรัตนโกสินตอนต้น รัชกาลที่ 3 พ.ศ. 2369 ในเบื้องต้นได้กวาด
ต้อนมาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กบฏเหล่านี้เป็นกรรมกรในการขุดคลอง ก่อสร้างกรุงเทพมหานคร
ชาวลาวเหล่านี้ได้นำวิชาทำแคนติดตัวมาด้วย ได้ผลิต จำหน่ายและเล่นแฉ่วลาวอย่างแพร่หลาย จน
กระทั่งสมัยรัชกาลที่ 4 ได้ประกาศมิให้เล่นแฉ่วลาว จึงได้เลิกผลิตและจำหน่ายแคน ชาวบางไส้ไก่จึง
หันมาผลิตและจำหน่ายขลุ่ยแทน การวิเคราะห์ความเข้มแข็งทางวัฒนธรรมขลุ่ย สรุปลงคัมภีร์ได้ดังนี้
ด้านเศรษฐกิจ ชาวชุมชนสามารถดำรงชีวิตโดยประกอบอาชีพขายขลุ่ยได้อย่างมีความสุข ด้านสังคม
การถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สังคม กระทำโดยการรับคำเชิญจากสถาบันต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน
ด้านจิตใจ มีความประพฤติอยู่ในจริยธรรม คุณธรรม ตามแนวทางของศาสนาพุทธ และมีขนบ
ธรรมเนียมประเพณีเป็นของตนเองตนเอง ด้านการปกครอง มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วม
กิจกรรมทางการเมืองในชุมชน กรรมวิธีการผลิตขลุ่ยชุมชนบางไส้ไก่ ขึ้นตอนสำคัญ 5 ขึ้นตอน ดังนี้
1. ขึ้นตอนการเตรียมไม้ 2. ขึ้นตอนการเจาะรู 3. ขึ้นตอนแกะปากนกแก้ว 4. ขึ้นตอนการใส่ดาก 5. ขึ้น
ตอนการปรับแต่งเสียง และการอุดรอยรั่ว

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ลาว, เครื่องดนตรี, ขลุ่ย, ชุมชนบางไส้ไก่

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ชูชาติ พิณพาทย์. (2546) 'การศึกษาวัฒนธรรมปี่พาทย์มอญ อำเภอเมืองปทุมธานี' มานุษย
ดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการของตระกูลปี่พาทย์มอญ อำเภอเมืองปทุมธานี
และวัฒนธรรมที่ปรากฏในปี่พาทย์มอญโดยใช้วิธีทางมานุษยดุริยางควิทยา ผลการศึกษาพบว่า
ประวัติตระกูลปี่พาทย์มอญในพื้นที่อำเภอเมืองปทุมธานีดั้งเดิมมี 7 ตระกูล คือ ตระกูลดนตรีเจริญ
พิณพาทย์ ฆ้องเสนาะ ระนาดเสนาะ วงดนตรี ปี่เสนาะ และดนตรีเสนาะ ตระกูลดนตรีที่เป็นหัว
หน้าวงปี่พาทย์มอญมาแต่ดั้งเดิม คือ ตระกูลดนตรีเจริญ พิณพาทย์ วงดนตรี และดนตรีเสนาะ มี
บางตระกูลที่ต่อมาเลิกอาชีพด้านดนตรีไป และบางตระกูลได้ย้ายถิ่นฐานไปภูมิลำเนาในจังหวัดอื่น
ด้านวัฒนธรรมที่ปรากฏในวงปี่พาทย์มอญพบว่าประเพณีและวัฒนธรรมที่ยังนำวงปี่พาทย์มอญเข้าไป
มีส่วนร่วมด้วย คือ ประเพณีงานศพ ประเพณีรำผี รำมอญ ด้านการแสดงนิยมประกอบการแสดง

โลก รำมอญ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, ปทุมธานี, ดนตรี, เป้าพาทย์มอญ, วงดนตรี, ประเพณี, การแสดง, รำ
มอญ, มอญ

>>-----สิ้นสุดข้อความ -----<<

ธีรพันธ์ ช่วงพิชิต และ ชาตรี นนทเกษ (2545) "กฎ็จริญพาคน์" **ศาสนอิสลาม 2: 100-102.**

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของคำว่า "กฎ็" ประวัติความเป็นมาของกฎ็จริญพาคน์ หรือ "กฎ็ล่าง" ซึ่งเป็นศาสนสถานของมุสลิมซ็อะฮ์แห่งที่สองในยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น รูปทรงทางสถาปัตยกรรมของกฎ็จริญพาคน์ สภาพของตัวอาคารหรือตัวกฎ็ และความสำคัญของกฎ็จริญพาคน์ซึ่งเป็นแห่งเดียวที่ยังคงรักษารูปแบบของอาคารดั้งเดิมไว้ได้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, ศาสนสถาน, กฎ็จริญพาคน์-กฎ็ล่าง, ไทยมุสลิม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วรวงศ์ ผนุงชอบ (2545) "อ็ด พุตบาท นักดนตรีข้างถนน วาดลายเส้นรูปครูดนตรีไทย มหาวิทยาลัยมหิดลพิมพ์โปสการ์ด" **ศิลปวัฒนธรรม 10: 29-31.**

บทความนี้กล่าวถึง อ็ด พุตบาทหรืออิทธิพล วาหะวัฒน์นะ ศิลปินเพลงเพื่อชีวิตที่เรียกตัวเองว่า "นักดนตรีข้างถนน" ได้รับมอบหมายจากวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล ให้วาดรูปครูดนตรีและนักดนตรีไทย จำนวน 100 ภาพ ในโครงการวิจัยเพื่อศึกษาชีวิตและผลงานของนักดนตรีและครูดนตรีในสมัยรัตนโกสินทร์ของมหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งได้จัดทำเป็นโปสการ์ดจำนวน 32 ภาพ มีจำหน่ายที่ร้านวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, จิตรกรรม, ศิลปินเพลงเพื่อชีวิต, นักดนตรีไทย, นักดนตรีข้างถนน, โปสการ์ด

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2545) "Vanishing Bangkok มองกรุงเทพฯ ผ่านเลนส์ในสายตาของสุรัตน์ โอสถานุเคราะห์" **ศิลปวัฒนธรรม 7: 38-39.**

บทความนี้กล่าวถึงผลงานภาพถ่ายที่ชื่อว่า "กรุงเทพฯ - เลื่อนหาย" งานภาพถ่ายขาว-ดำชุดคลาสสิกของสุรัตน์ โอสถานุเคราะห์ ที่สะท้อนภาพอดีตของกรุงเทพฯ ที่เลื่อนหายไปกลับมานำเสนอใหม่ เช่น ภาพพายเรือ ภาพหมาก และภาพอื่นๆ ที่บอกเล่าเรื่องราวชีวิตของคนกรุงเทพฯ ในแง่มุมอัน

หลากหลายได้อย่างครบรส ทั้งนี้ได้รวบรวมผลงานภาพถ่ายขาวดำนี้เป็นหนังสือชื่อว่า Vanishing Bangkok ด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ภาพถ่ายขาว-ดำ, สุรัตน์ โอศถานุเคราะห์, Vanishing Bangkok

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วณิช จรุงกิจอนันต์ (2545) "เอารูปหน้า "ครูวี" บ้านอนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินที่วงเวียนใหญ่" ศิลปวัฒนธรรม 7: 102-104.

บทความนี้กล่าวถึงศาสตราจารย์ศิลป์ พีระศรี ผู้เกี่ยวข้องในการสร้างอนุสาวรีย์มากมายใน กรุงเทพฯ ทั้งในส่วนที่เป็นการออกแบบหรือผู้ปั้นและอำนวยความสะดวกในกระบวนการปั้นของ อาจารย์ศิลป์ หลายต่อหลายครั้งต้องให้คนมาเป็นแบบเพื่อดูนาโตมี เช่น อาจารย์ข้าเลียง วิเชียร เขตต์ เป็นแบบให้อาจารย์ศิลป์ ปั้นรูปพระเยซู และพระพุทธรูปปางลีลาที่พุทธมณฑล อาจารย์ทวีนันทขว้าง เป็นแบบในการปั้นรูปสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเพื่อทำอนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ที่วงเวียนใหญ่

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ประติมากรรม, งานปั้น, อนุสาวรีย์พระเจ้าตากสินมหาราช, อาจารย์ศิลป์ พีระศรี

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จักรพันธ์ กังวาล (2545) "อู่ลากฎีเจริญพาศน์ ศาสนสถานสำคัญของมุสลิมชื่อะห์" สารคดี 212: 40,42.

บทความนี้กล่าวถึงการรื้อกฎีเจริญพาศน์ซึ่งมีความสำคัญต่อสังคมมุสลิมชื่อะห์หรือแขกเจ้าเซ็น และมีเอกลักษณ์ทางสถาปัตยกรรม เนื่องจากเป็นกฎีทรงดั้งเดิมเพียงแห่งเดียวที่หลงเหลืออยู่ ทั้งนี้เนื่องจากอาคารทรุดโทรมมากเกินกว่าจะซ่อมแซมได้ จึงมีการลงมติให้รื้อและสร้างใหม่ โดยอาคารหลังใหม่จะสร้างด้วยรูปแบบเดิม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาบันวัฒนธรรม, ศาสนสถาน, ภูมิสถาปัตย์, ไทยมุสลิม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วรรณพินี สุขสม (2545) 'ลงทรงโขน : กระบวนท่ารำในการแสดงละครในเรื่องอิเหนา' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องลงทรงโขน : กระบวนท่ารำในการแสดงละครในเรื่องอิเหนา โดยเลือกศึกษาการรำลงทรงโขนของปิ่นหยี่ รำลงทรงโขนของสีกษัตริย์ และรำลงทรงโขนของอิเหนา การวิจัยนี้ใช้วิธีศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ การสังเกตจากวีดิทัศน์และภาพถ่าย การฝึกหัดด้วยตัวเองรวมทั้งประสบการณ์ในการแสดง ผลการวิจัยพบว่าการรำลงทรงโขนในการแสดงละครในเรื่องอิเหนาได้รับอิทธิพลความเชื่อมาจากศาสนาฮินดู จากความสำคัญของการสรงน้ำของพระมหากษัตริย์จนกลายเป็นพระราชพิธีในราชสำนักสืบมาแต่โบราณ แม้ในพิธีที่สำคัญๆ ของชีวิตที่ปรากฏว่ามีการอาบน้ำ รดน้ำ และสรงน้ำเพื่อความเป็นสิริมงคล จึงทำให้มีการนำความสำคัญของการอาบน้ำไปสอดแทรกไว้ในวรรณศิลป์ และถ่ายทอดออกมาเป็นการแสดงในรูปแบบของการรำลงทรงตามลำดับ โดยเฉพาะรำลงทรงโขนจัดเป็นการรำที่บรมครูทางนาฏยศิลป์ไทยใช้เป็นเครื่องมือในการนำเสนอกระบวนการทางความคิด เริ่มตั้งแต่บทร้อง กระบวนท่ารำ เครื่องแต่งกาย เพลงดนตรี ด้วยการใช้ตัวผู้รำเป็นสื่อให้เห็นความงดงามเหล่านั้น ซึ่งจุดมุ่งหมายในการรำลงทรงโขนเพื่อออกกรบ เพื่อออกเดินทาง เพื่อเข้าเฝ้า เพื่อปลอมตัว และเพื่อเข้าพิธีสำคัญ กระบวนท่ารำที่ใช้ในการรำเป็นการรำตีบทหรือรำใช้บท มีการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายเข้ามาผสมผสานกับท่ารำแต่ละท่าเพื่อให้เกิดการร้อยเรียงท่าอย่างต่อเนื่อง ขั้นตอนของการรำมีอยู่ 3 ขั้นตอน คือ การอาบน้ำเรียกว่าลงสรง การประพรมเครื่องหอมเรียกว่าทรงสุคนธ์ และการแต่งตัวเรียกว่าทรงเครื่อง ซึ่งในการรำลงทรงโขนนั้นขั้นตอนที่สำคัญและจะขาดเสียไม่ได้ คือขั้นตอนของการทรงเครื่อง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นาฏยศิลป์, ละคร, ลงทรงโขน, การรำ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ยุทธนา ชิตหุ้ม (2545) 'จางวางสวน : บ้านปี่พาทย์ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับชีวประวัติ ความเป็นมาทางดนตรี การสืบทอด และบทบาทหน้าที่ทางสังคมของปี่พาทย์บ้านจางวางสวน บ้านปี่พาทย์ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ศึกษาวิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้บ้านปี่พาทย์จางวางสวนมีชื่อเสียงโด่งดังในอดีตจนเป็นที่รู้จักสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน การศึกษาในเรื่องนี้เป็นการศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิง

คุณภาพจากการรวบรวมเอกสาร ถอดโน้ตเพลงจากแถบบันทึกเสียง การสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับจางวางสวน ผลการวิจัยพบว่าจางวางสวน ชิดหุ้ม นั้น เติบโตในกรุงเทพฯ และได้เข้าไปเป็นนักดนตรีประจำวงทำเตียน และได้ออกจากวงทำเตียนมาตั้งถิ่นฐานที่ตำบลสำโรงใต้ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ได้ใช้ความมานะอดทนทำงานและใช้ความรู้ความสามารถทางดนตรีไทยสร้างครอบครัวจนมั่นคง และถ่ายทอดความรู้ทางดนตรีไทยให้แก่ลูกหลาน และลูกศิษย์จนมีฝีมือดีเยี่ยมจนสามารถบรรเลงประกอบพิธีกรรม ประกอบการแสดงมหรสพประเภทต่างๆ รวมถึงการบรรเลงเพื่อการฟัง ซึ่งความรู้ด้านดนตรีไทยของจางวางสวนยังคงมีการสืบทอดมาจนปัจจุบัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,สมุทรปราการ,ดนตรี,เป็พาทย์,จางวางสวน,มานุษยวิทยาการดนตรี,การสืบทอด,พระประแดง,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สมชาย เอี่ยมบางยุง (2545) 'กระบวนการถ่ายทอดชิมทองชมรมดนตรีไทยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดชิม ของชมรมดนตรีไทยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ซึ่งใช้วิธีการค้นคว้าจากหนังสือเอกสารวิชาการ รวบรวมข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์ ประธานมูลนิธิฯ เลขานุการ ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ทำการศึกษาระหว่าง เดือน มีนาคม - ธันวาคม พ.ศ.2542 ผลการวิจัยพบว่า หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) เป็นผู้มีความสามารถทางดนตรีไทย เมื่อครบร้อยปีเกิดกลุ่มทายาทและศิษย์ได้ร่วมก่อตั้งมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ดำเนินกิจกรรมเพื่อการกุศลสาธารณะประโยชน์ จัดตั้งชมรมดนตรีไทย เพื่อสนับสนุนกิจกรรมด้านดนตรีไทยของมูลนิธิฯ ภารกิจหลักที่สำคัญชมรมดนตรีไทย คือ การสอนดนตรีไทยให้แก่เหล่าสมาชิกและการจัดการแสดงดนตรีเนื่องในวันและวาระสำคัญๆ กระบวนการถ่ายทอดชิม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ดนตรี,ชิม,ชมรมดนตรีไทย

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พูนสุข กุหลาบวงษ์ (2545) 'การวิเคราะห์เพลงมอญคณะ : กรณีศึกษาสำนักพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน)' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติและผลงานดนตรีของพระยาเสนาะดุริยางค์ และวิเคราะห์ เพลงมอญคณะทางของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) โดยศึกษาทำนอง เนื้อร้องจากนาง เลื่อน สุนทรวาทีน ผู้เป็นทายาทและเป็นผู้สืบทอดรักษาทางร้องนี้ไว้ตามแบบฉบับเดิมเท่านั้น ผลการ ศึกษาพบว่าพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) เป็นนักดนตรีไทยสมัยรัชกาลที่ 5-7 มีความ เชี่ยวชาญด้านดนตรีไทยทุกสาขา คือปี่พาทย์ ขับร้อง ขับเสภา เรียบเรียงเพลงประกอบละครและเป็น ผู้คิดค้นพัฒนาวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรี วิธีการขับร้อง วิธีการขับเสภา วิธีการปรับเรียบเรียงเพลง ไทยจากรูปแบบเดิม จนใช้เป็นแบบฉบับการศึกษาดนตรีไทยจนถึงปัจจุบัน เพลงมอญคณะ เป็นผล งานของพระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทีน) เรียบเรียงขึ้นจากเพลงมอญเก่าจำนวน 8 เพลง เพื่อ ใช้บรรเลงประจำสำนักของท่าน เป็นที่นิยมบรรเลงกันในทุกโอกาส สามารถใช้บรรเลงได้กับวงดนตรี ทุกประเภท

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เพลงมอญคณะ, พระยาเสนาะดุริยางค์, การวิ
เคราะห์, นักดนตรี, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไชยวุธ โภคผล (2545) 'ดนตรีประโคนศพ : กรณีศึกษาเพลงบัวลอย' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับบริบททางดนตรีและวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงบัว ลอยโดยเก็บข้อมูลภาคสนามจากงานพระราชทานเพลิงศพนายสกล แก้วเพ็ญภาค เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2540 ณ วัดพิศกุลเงิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า วงบัวลอยประกอบ ด้วยปี่ชวา 1 เล่า กลองมลายู 1 คู่ และหม่ง 1 ใบ เป็นวงดนตรีที่มีพัฒนาการมาจากวงกลองสี่พี่น้อง และวงปี่กลองมลายู สมัยโบราณใช้ในการแห่ศพ ประโคมยามและประโคมตอนเผาศพ ปัจจุบันใช้ ประโคมตอนเผาศพอย่างเดียว มีแบบแผนการเรียบเรียงเพลงต่างกัน 2 แบบ คือ แบบทั่วไป และแบบ ของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) สืบทอดโดยศิริ นักดนตรี เรียกว่าทางอัมพวา การเรียน เพลงบัวลอยมีความเชื่อว่าห้ามเรียนที่บ้าน ผู้เรียนต้องนำขันกำนัลไปขอเรียนกับครู เมื่อเรียนจบแล้ว ต้องทำพิธีค้ำขันครูและอุทิศส่วนกุศลให้แก่ครู ต้องยึดถือในแบบแผนของครูอย่างเคร่งครัด ก่อนการ

ไชยวุธ โภคผล (2545) 'ดนตรีประโคนศพ : กรณีศึกษาเพลงบัวลอย' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับบริบททางดนตรีและวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงบัวลอยโดยเก็บข้อมูลภาคสนามจากงานพระราชทานเพลิงศพนายสกล แก้วเพ็ญภาค เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2540 ณ วัดพิบูลเงิน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า วงบัวลอยประกอบด้วยปี่ชวา 1 เล้า กลองมลายู 1 คู่ และหม่ง 1 ใบ เป็นวงดนตรีที่มีพัฒนาการมาจากวงกลองสี่ปี่หนึ่งและวงปี่กลองมลายู สมัยโบราณใช้ในการแห่ศพ ประโคมยามและประโคมตอนเผาศพ ปัจจุบันใช้ประโคมตอนเผาศพอย่างเดียว มีแบบแผนการเรียบเรียงเพลงต่างกัน 2 แบบ คือ แบบทั่วไป และแบบของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) สืบทอดโดยศิริ นักดนตรี เรียกว่าทางอัมพวา การเรียนเพลงบัวลอยมีความเชื่อว่าห้ามเรียนที่บ้าน ผู้เรียนต้องนำขันกำนัลไปขอเรียนกับครู เมื่อเรียนจบแล้วต้องทำพิธีค้ำขันครูและอุทิศส่วนกุศลให้แก่ครู ต้องยึดถือในแบบแผนของครูอย่างเคร่งครัด ก่อนการบรรเลงต้องมีการไหว้ครูทุกครั้ง วงบัวลอยถือว่าเป็นของสูงจึงไม่ใช้บรรเลงในงานทั่วไป การบรรเลงบัวลอยถือว่าเป็นการให้เกียรติแก่ผู้ตาย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, ดนตรี, ดนตรีประโคนศพ, เพลงบัวลอย, ลักษณะเฉพาะทางดนตรี

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ทรงพล สุขุมวาท (2545) 'ดนตรีจีนแต่จิว : กรณีศึกษาวงดนตรีคลองเตยเหลืองหลักสี่' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของวงดนตรีเหลืองหลักสี่ การสืบเนื่องทางโครงสร้างของเพลงแต่จิว กลวิธีการบรรเลงเครื่องดนตรี ผลการวิจัยพบว่าวงดนตรีคลองเตยเหลืองหลักสี่เป็นวงดนตรีประเภทซอซุนนิตหนึ่ง เรียกว่าวง หีซี้ มีนักดนตรีเป็นชาวแต่จิวที่อยู่เมืองไทยมานาน มีเครื่องดนตรีประเภทซอซุนนิต ได้แก่ ยี่ฮี้ หยี่ฮู้ พ้าฮี้ ตัวผ้า ประเภทซิมได้แก่ เอี่ยวคิม ประเภทพิน ได้แก่ ปี่แป๊ มีบทเพลงหีซี้ ที่เป็นชื่อผู้โบราณของแต่จิว และยังมีนิมเล่นมาจนถึงปัจจุบัน เครื่องดนตรี ยี่ฮี้ ถือเป็นเอกลักษณ์ของดนตรีที่ฮีแต่จิว การสืบเนื่องทางโครงสร้างของเพลงที่วงเล่นเรเปอร์ทัวร์สำคัญของหีซี้สืบมาจากฉวีไผ่ ที่เป็นทำนองโบราณสำคัญ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, วงเหลียงหลักยิ่ง, เครื่องดนตรี, จีนแต่จีว

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ปราณี กล้าส้ม (2545) ย่านเก่าในกรุงเทพฯ กรุงเทพฯ: เมืองโบราณ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและความเป็นมาทางสังคมของผู้คนทั้งฝั่งกรุงเทพฯและธนบุรีในย่านเก่าๆ ของกรุงเทพฯ ได้แก่ เสาชิงช้า ถนนดินสอ สีแยกคอกวัว บางลำพู บ้านบาตร นางเลิ้ง ปากคลองตลาด บ้านลานย่านบางขุนพรหม บ้านปูน บ้านญวนวัดสามเสน บ้านโปรตุเกส บ้านครัว ปทุมวันและบางเขน โดยการสืบค้นจากเอกสารและสัมภาษณ์ผู้สูงอายุในย่านนั้นๆ ซึ่งพบว่าแต่ละย่านล้วนเป็นที่ตั้งบ้านเรือนของผู้คนหลายชาติพันธุ์มาช้านาน และถึงแม้จะมาที่ต่างๆ กัน แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยมีอาชีพเช่น การทำบาตร การทอผ้า ทำโบลาน ฯลฯ และวิถีชีวิตที่คล้ายคลึงกัน มีการสังสรรค์ทางสังคมและเศรษฐกิจจนเป็นพวกเดียวกัน มีวัฒนธรรมท้องถิ่นร่วมกัน แต่ปัจจุบันย่านเหล่านี้ คนเก่าๆ แทบไม่มีเหลืออยู่ เพราะเต็มไปด้วยคนรุ่นใหม่ที่ไม่สนใจจะรู้จักกัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ธนบุรี, หัตถกรรม, บาตร, การทอผ้า, โบลาน, วัฒนธรรมท้องถิ่น

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ชาดา เมนะสุด (2545) "หุ่นกระบอกไทยในชุมชนวัดระฆัง" เวียงวังฝั่งธนฯ ชุมชนชาวสยาม (205-227) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของคณะหุ่นกระบอก ม.ร.ว.เกาะหรือคุณเกาะแห่งบ้านขมิ้น บริเวณวัดระฆังโฆสิตาราม ซึ่งเป็นคณะหุ่นกระบอกคณะแรกในกรุงเทพฯ รวมถึงประวัติของม.ร.ว.เกาะ ประวัตินายเปี้ยก ประเสริฐกุล ผู้แสดงหุ่นที่มีชื่อเสียงของคณะนี้ การตั้งคณะหุ่นกระบอกของนายเปี้ยก ประเสริฐกุล และประวัติของครูชิ้น สกอลแก้ว ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (หุ่นกระบอก) ปี พ.ศ. 2529 ซึ่งเป็นทายาทของนายเปี้ยก ประเสริฐกุลผู้มีบทบาทสำคัญในการสืบทอดศิลปะการแสดงหุ่นกระบอกจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,นาฏยศิลป์,หุ่นกระบอก,บ้านขมิ้น,วัดระฆังโฆสิตาราม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง (2545) "บ้านช่างหล่อ" เวียงวังฝั่งธนฯ ชุมชนชาวสยาม (243-257) กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติช่างสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหล่อพระพุทธรูปที่บ้านช่างหล่อ เขตบางกอกน้อย อาทิ นายพิมาน มูลประมุข คุณยายสะอาด (อติชาตนันท์) เพ็ญการช่าง เป็นต้น รวมถึงกรรมวิธีการหล่อพระและเทคนิคที่มีการพัฒนามาจนถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ระหว่างช่างบ้านช่างหลอกับกรมศิลปากรสมัยอาจารย์ศิลป์ พีระศรี ยังมีชีวิตอยู่ แหล่งขายแผ่นกระจก แผ่นทอง และการเปลี่ยนแปลงของชุมชนบ้านช่างหล่อในปัจจุบัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,บ้านช่างหล่อ,ประติมากรรม,พระพุทธรูป

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ประยูคต์ บุญนาค (2545) "บ้านช่างหล่อ หล่อพระประติมา" เวียงวังฝั่งธนฯ ชุมชนชาวสยาม (259-279) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติผลงานของช่างหล่อพระพุทธรูปที่ชุมชนบ้านช่างหล่อหรือบ้านหล่อ เขตบางกอกน้อยนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้แก่ ช่างแก้ว หนองบัว , พ่อฟุ้ง อันเจริญ , อาจารย์โต ขำเดช , พระเทพธรรมา (สิน ปฎิมากร) , อาจารย์ชิน ชื่นประสิทธิ์ เป็นต้น รวมถึงการเดินทางตามหาบ้านช่างและโรงหล่อต่างๆ ที่อดีตเคยอาศัยอยู่ที่ชุมชนแห่งนี้ และความเปลี่ยนแปลงของความสัมพันธ์ของผู้คนจากที่เคยพึ่งพาอาศัยกันเพราะมีอาชีพเดียวกันคือ ช่างปั้น ช่างหล่อพระพุทธรูป แต่บัดนี้กลับกลายเป็นการแข่งขันกัน เพราะผลประโยชน์ทางธุรกิจ แม้กระทั่งพิธีไหว้ครูก็เปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยไหว้ครูคนเดียวกันก็กลายเป็นต่างคนต่างไหว้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, บ้านช่างหล่อ, ประติมากรรม, การเปลี่ยนแปลง, ช่าง, โรงหล่อ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ประยูคต์ บุญนาค (2545) "บ้านบุ ตีขันสนั่นก้อง บ้านเนิน ตีฆ้องสนั่นเสียง" เวียงวังฝั่งธนฯ ชุมชนชาวสยาม (281-309) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

บทความนี้กล่าวถึงการทำขันลงหินและฆ้องลงหินของชุมชนโบราณ 2 ชุมชน คือชุมชนบ้านบุ และชุมชนบ้านเนิน เขตบางกอกน้อย โดยเนื้อหาแยกออกเป็น 2 เรื่องตามเรื่องราวของชุมชน เรื่องแรกเป็นเรื่องราวความเป็นมาของคนบ้านบุ ความเป็นมาของการทำขันลงหินของสายสกุล"แสงสว่าง" สภาพภูมิศาสตร์และสภาพแวดล้อมของบ้านบุ กรรมวิธีการทำขันลงหิน ความสัมพันธ์ของผู้คนในชุมชนซึ่งเชื่อมโยงกันด้วยระบบเครือญาติที่เหนียวแน่นโดยการแต่งงานของสกุลต่างๆ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับชุมชนซึ่งมีผลกระทบต่อการสืบทอดวิชาการทำขันลงหิน ส่วนเรื่องที่ 2 กล่าวถึงความเป็นมาของบ้านเนินหรือบ้านเนินค่ายหลวง ชุมชนที่มีการตีฆ้องลงหินเป็นอาชีพ ซึ่งอยู่บริเวณใกล้เคียงกับบ้านบุ ประวัติจำเริญ เขียนวิจิตร บรรพบุรุษของช่างตีฆ้องลงหิน ประวัติของนายปาน แยมบาง เจ้าของกิจการตีฆ้องลงหินบ้านหลังสุดท้าย นอกจากนี้ยังกล่าวถึง กรรมวิธีการตีฆ้องลงหิน ความแตกต่างระหว่างฆ้องลงหินกับฆ้องทองเหลือง และอุปสรรคในการสืบสานการตีฆ้องลงหินให้สามารถดำรงอยู่ในสังคมไทยต่อไป

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, บ้านบุญ, บ้านเนิน, หัตถกรรม, ชนลงหิน, ม້อง, การเปลี่ยนแปลง, การอนุรักษ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ทิววัฒน์ ภัทรกุลวณิช (2545) เก็บไว้ด้วยปลายพู่กัน กรุงเทพฯ.: นานมีบุ๊คส์พับเคชั่น.

งานชิ้นนี้เป็นการรวบรวมผลงานภาพวาดสีน้ำรูปสถานที่ต่างๆ ของกรุงเทพฯ เช่น วัด ตลาด โรงพยาบาล เขาวราช สถานีรถไฟ วัด สะพาน คลอง ชุมชน โบสถ์ เทศกาล ประเพณี งานบุญต่างๆ เหตุการณ์ต่างๆ ในหัวข้อ "ทัศนาศาสตร์" ภาพสถานที่เก่าและขอบพืชรสีมาในหัวข้อ "ย่านเก่า บางกอกและชานชาอาราม" ภาพงานบุญกุศลเทศกาลต่างๆ ในหัวข้อ "นานที่ปีละหน" ภาพสิ่งใหม่ๆ ที่แทรกซอนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนเมืองในหัวข้อ "ของใหม่มาเยือน" เช่น แมคโดนัลด์ รถไฟ ลอยฟ้า ห้างสรรพสินค้า นอกจากภาพสีน้ำที่สวยงามแล้ว ผู้เขียนยังได้เขียนคำบรรยายอธิบายถึง สถานที่ เหตุการณ์นั้นๆ ด้วย จึงนับว่าเป็นภาพวาดสีน้ำเชิงสารคดีถึงเรื่องสัมพันธ์ผสมผสานทัศนาศาสตร์ สังคมและการเมือง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อินทิรา ฉลาดปฐุ (2545) "จากหุ่นหลวงถึงหุ่นวังหน้า" เมืองโบราณ 1: 94-103.

บทความนี้กล่าวถึงความหมายและประเภทของมหรสพ วัตถุประสงค์ในการละเล่นมหรสพ ประวัติมหรสพการแสดงหุ่นหลวง และหุ่นวังหน้าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยอ้างอิงจากหลักฐานทาง เอกสาร บันทึกทางประวัติศาสตร์ วรรณคดีหลายเรื่อง และภาพจิตรกรรมฝาผนังตามวัดบางแห่ง ความแตกต่างระหว่างหุ่นวังหน้ากับหุ่นหลวง วิธีการทำหุ่นซึ่งต้องอาศัยช่างที่ชำนาญจากหลายด้าน ลักษณะของโรงหุ่นการเลือนหายของหุ่นวังหน้าและหุ่นหลวง การเกิดหุ่นชนิดอื่นๆ และการเข้ามาของ มหรสพแบบตะวันตกแทนที่มหรสพต่างๆ ของไทย ปัจจุบันหุ่นวังหน้าได้จัดแสดงไว้ใน พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏศิลป์, มหรสพ, หุ่น, หุ่นหลวง, หุ่นวังหน้า,

พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จำปาน่าน (2545) "ขันลงหิน หัตถกรรมไทยแบบโบราณ" วิทยากรย 12: 66-69.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านบุและการทำขันลงหิน อาชีพหลักของชาวบ้านชุมชนบ้านบุ วัตถุประสงค์และส่วนผสมในการทำขันลงหิน กรรมวิธีการทำ คุณสมบัติพิเศษของเครื่องทองลงหิน และการเปลี่ยนแปลงของการผลิตขันลงหิน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, บ้านบุ, หัตถกรรม, ขันลงหิน, เครื่องทองลงหิน, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ธวัชชัย บุญคุ้ม. (2545) 'ทัศนคติของชาวมอญพระประแดงในการเล่นส่ำบ้ำทอย.' พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของชาวมอญพระประแดงในการเล่นส่ำบ้ำทอย กลุ่มตัวอย่างเป็นประชากรและนักศึกษาที่มีเชื้อสายมอญซึ่งมีถิ่นอาศัยอยู่ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นชาย 200 คน หญิง 200 คน เป็นนักเรียนชาย 180 คน หญิง 180 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติของชาวมอญพระประแดงในการเล่นส่ำบ้ำทอยด้านการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณี ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเล่นส่ำบ้ำทอยมีความสำคัญต่อคนไทยเชื้อสายมอญ ควรอนุรักษ์และสืบทอดไว้ อีกทั้งควรเล่นในงานประเพณีสงกรานต์พระประแดงในระดับมากที่สุด ปัจจุบันการเล่นส่ำบ้ำทอยเป็นที่นิยมของหนุ่มสาวในระดับน้อย และเป็นการเล่นเฉพาะชาวมอญเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่ให้คนภายนอกได้รับรู้ความเป็นมาในระดับน้อยที่สุด ด้านความสำคัญและประโยชน์ของการเล่นส่ำบ้ำทอย ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการเล่นส่ำบ้ำทอยช่วยให้ผู้เล่นมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทำให้ผู้เล่นมีโอกาสสร้างมิตรภาพเป็นอย่างดี ปลุกฝังให้ผู้เล่นมีน้ำใจเป็นนักกีฬา อีกทั้งควรจัดให้มีการแข่งขันระหว่างชุมชนและหมู่บ้านเป็นประจำในระดับมากที่สุด ด้านกฎเกณฑ์ วิธีการและรูปแบบ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอุปกรณ์ รูปแบบการแข่งขัน กติกาการแข่งขัน เวลาในการแข่งขัน และของรางวัลมีความเหมาะสมในระดับมาก

ธวัชชัย บุญคุ้ม. (2545) 'ทัศนคติของชาวมอญพระประแดงในการเล่นส่ำบ้ำทอย.' พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของชาวมอญพระประแดงในการเล่นส่ำบ้ำทอย กลุ่มตัวอย่าง เป็นประชากรและนักศึกษาที่มีเชื้อสายมอญซึ่งมีถิ่นอาศัยอยู่ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นชาย 200 คน หญิง 200 คน เป็นนักเรียนชาย 180 คน หญิง 180 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติของชาวมอญพระประแดงในการเล่นส่ำบ้ำทอย ด้านการอนุรักษ์และสืบทอดประเพณี ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเล่นส่ำบ้ำทอยมีความสำคัญต่อคนไทยเชื้อสายมอญ ควรอนุรักษ์และสืบทอดไว้ อีกทั้งควรเล่นในงานประเพณีสงกรานต์พระประแดงในระดับมากที่สุด ปัจจุบันการเล่นส่ำบ้ำทอยเป็นที่นิยมของหนุ่มสาวในระดับน้อย และเป็นการเล่นเฉพาะชาวมอญเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่ให้คนภายนอกได้รับรู้ความเป็นมาในระดับน้อยที่สุด ด้านความสำคัญและประโยชน์ของการเล่นส่ำบ้ำทอย ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การเล่นส่ำบ้ำทอยช่วยให้ผู้เล่นมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ทำให้ผู้เล่นมีโอกาสสร้างมิตรภาพเป็นอย่างดี ปฏิบัติให้ผู้เล่นมีน้ำใจเป็นนักกีฬา อีกทั้งควรจัดให้มีการแข่งขันระหว่างชุมชนและหมู่บ้านเป็นประจำในระดับมากที่สุด ด้านกฎเกณฑ์ วิธีการและรูปแบบ ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าอุปกรณ์ รูปแบบการแข่งขัน กติกาการแข่งขัน เวลาในการแข่งขัน และของรางวัลมีความเหมาะสมในระดับมาก และเห็นว่ากติกาและวิธีการเล่นส่ำบ้ำทอยเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปในระดับน้อย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,สมุทรปราการ,พระประแดง,การละเล่น,ส่ำบ้ำทอย,ทัศนคติ,การอนุรักษ์,ประเพณี,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สมพงษ์ เมืองวัฒนะ. (2545) 'การวิเคราะห์แนวดำเนินทำนองของซอเดี่ยวอีในวงดนตรีประกอบการจ๊วไหหลำ คณะนาศิลป์.' มานุษยวิทยาควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. .

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ขนบธรรมเนียม เครื่องดนตรีและวิเคราะห์เพลงประกอบการแสดงจ๊วไหหลำคณะนาศิลป์ โดยการสัมภาษณ์ การบันทึกเสียง และเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย ผลการศึกษาพบว่า จ๊วไหหลำเป็นจ๊วท้องถิ่นที่พัฒนามาจากศิลปวัฒนธรรมหลายแขนงของประเทศจีนหลอมรวมเข้าด้วยกันและยังก่อให้เกิดขนบธรรมเนียมประเพณีอันงดงาม จนกระทั่งเผยแพร่เข้ามาสู่เมืองไทยและออกแสดงตามจังหวัดต่างๆ มาเป็นเวลานานจนถึงปัจจุบัน ส่วน

เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงยังมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ในการสื่อคุณลักษณะของเสียงให้มีอารมณ์ที่สอดคล้องกับบทละครในตอนต่างๆ ส่วนแนวดำเนินทำนองของซอเดียวอีในบทบาทเพลงต่างๆ ปรากฏว่ามีทำนองที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน เป็นทำนองที่ไม่ประสานแต่จะเน้นคลอทำนองไปกับการร้องของนักแสดงจึงเป็นส่วนใหญ่ และไม่มีการแปลงทำนองแต่อย่างใด แต่มีการเคลื่อนที่ ทำนองไปในแนวต่างๆ ได้หลายแนว

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เครื่องดนตรี, ซอเดียวอี, วงดนตรี นาฏยศิลป์, จั๊ว, จั๊ว ไหลล่า, คณะนาฏศิลป์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ชัยวุฒิ ดินปรังค์. (2545) 'การวิเคราะห์เพลงเชิดหุ่นกระบอกเรื่องสามก๊กตอนโจโฉแตกทัพเรือ' มานุษยวิทยามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการแสดงหุ่นกระบอกและวิเคราะห์ทำนองเพลงที่ประพันธ์ขึ้นใหม่สำหรับการแสดงหุ่นกระบอกของคณะจักรพันธ์โปษยกฤต จำนวน 6 เพลง คือ เพลงกราวจีน เพลงจีนปะกระทะ เพลงพื้นเมืองจีน เพลงระบำไต้หวัน เพลงโอดจีนทางที่ 1 และเพลงโอดจีนทางที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า หุ่นกระบอกมีต้นกำเนิดมาจากประเทศจีน เข้ามาประเทศไทยสมัยกรุงศรีอยุธยา ตัวหุ่นทำด้วยไม้มีน้ำหนักเบา รูปร่างหุ่นเหมือนตัวละครต่างๆไป มีการเย็บถุงเสื้อผ้าสวมตัวหุ่น เครื่องประดับมีไม้ไผ่ลวดเป็นตะเกียบทำเป็นมือให้เคลื่อนไหวได้เวลาเชิด ต่อมาได้มีวิวัฒนาการและนำมาดัดแปลงเป็นหุ่นกระบอกไทย โดยการเน้นหน้าตาเป็นตัวละครในวรรณคดีไทย วัฒนธรรมดนตรีที่ใช้การแสดงหุ่นกระบอกนั้น จะใช้วงดนตรีไทยประเภทวงปี่พาทย์เครื่องคู่ หรือวงเครื่องห้า โดยมีซออู้ และมีเครื่องประกอบจังหวะพิเศษ เช่น กลองตีอก แตร และม้่าฟ่อ ส่วนเพลงประกอบการแสดงหุ่นกระบอก สามารถสรุปได้ว่า เพลงทำนองทางจีนที่นำมาประกอบการแสดงหุ่นกระบอกเรื่องสามก๊ก ตอนโจโฉแตกทัพเรือครั้งนี้ เป็นเพลงที่มีทำนองสั้นๆไม่ยาวมากนัก มีการซ้ำทำนองอยู่บ่อยครั้ง ลักษณะทำนองมีการสับมือไปมา ทำให้เกิดความกระชับและได้สำเนียงเพลงอย่างสำเนียงจีน ซึ่งตรงกับเนื้อหาเรื่องสามก๊ก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, หุ่นกระบอก, วัฒนธรรมดนตรี, วงดนตรี, เพลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

เรวดี อึ้งโพธิ์. (2545) 'การศึกษาดนตรีในพิธีงเด็กแบบอนัมนิกาย กรณีศึกษาคณะดนตรีของวัดโลกานุเคราะห์' มานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติพิธีงเด็ก บทบาทดนตรีและวิเคราะห์ดนตรีในพิธีงเด็กแบบอนัมนิกาย กรณีศึกษาคณะดนตรีของวัดโลกานุเคราะห์ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ ผลของการวิจัยพบว่า พิธีงเด็กแบบอนัมนิกายเป็นพิธีงเด็กแบบแรกที่ได้รับการยกย่องให้จัดงานพิธีงเด็กหลวง และได้จัดขึ้นครั้งแรกในงานพระศพสมเด็จพระเทพศิรินทราบรมราชินี หลังจากนั้นได้มีการจัดพิธีงเด็กหลวงอีกหลายครั้ง ยังผลให้การประกอบพิธีงเด็กในงานหลวงได้รับความนิยมนจากชาวไทย ชาวจีนและชาวญวนมาจนปัจจุบัน ดนตรีมีบทบาทความสำคัญต่อพิธีกรรม คือ ใช้บรรเลงประกอบการสดมภ์เพื่อให้พระยัดแนวทำนอง, ใช้บรรเลงประสานกับเครื่องเคาะจังหวะของพระ, ใช้เป็นสัญญาณบอกขั้นตอนการขึ้นต้นและจบพิธีกรรมต่างๆและใช้สร้างบรรยากาศในงาน ซึ่งเป็นผลให้พิธีกรรมมีเอกลักษณ์และลำดับขั้นตอนชัดเจนยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, พิธีงเด็ก, อนัมนิกาย, คณะดนตรี, วัดโลกานุเคราะห์, พิธีกรรม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อรรดา ตั้งพรประเสริฐ (2545) 'การศึกษาวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมของ จ่าง แซ่ตั้ง ตั้งแต่พ.ศ.2497-2532' ศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิด รูปแบบ เนื้อหา กลวิธี และบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับผลงานจิตรกรรมของจ่าง แซ่ตั้ง จำนวน 354 ชิ้น ผลการศึกษาซึ่งพบว่า แนวความคิดในการสร้างผลงานจิตรกรรมของจ่าง แซ่ตั้ง คือ หลักการวาดภาพของจิตรกรเต๋าฉี ตัวอักษรจีน ปรัชญาจีน ศิลปะการวาดภาพพุทกันจินของปรัชญาเต๋าและเซ็น กวีและกวีรูปธรรม กระบวนแบบของจิตรกรรม ภาพทิวทัศน์มีรูปแบบอารมณ์นิยมมากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบนิยม ด้านเนื้อหา มีเนื้อหาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมล้อมรอบตัว ด้านกลวิธี คือ การระบายแบบพุทกันหมาดแห้งด้วยสีโปสเตอร์ กลวิธีเปียกบนแห้งด้วยสีน้ำ และกลวิธีวาดเส้นด้วยปากกาคอกแรงแ้ง กระบวนแบบของจิตรกรรมนามธรรม คือ รูปแบบ

อฉรา ตั้งพรประเสริฐ (2545) 'การศึกษาวิเคราะห์ผลงานจิตรกรรมของ จ่าง แซ่ตั้ง ตั้งแต่พ.ศ.2497-2532' ศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิด รูปแบบ เนื้อหา กลวิธี และบริบททางสังคมที่เกี่ยวข้องกับผลงานจิตรกรรมของจ่าง แซ่ตั้ง จำนวน 354 ชิ้น ผลการศึกษาซึ่งพบว่า แนวความคิดในการสร้างผลงานจิตรกรรมของจ่าง แซ่ตั้ง คือ หลักการวาดภาพของจิตรกรต่างชาติ ตัวอักษรจีน ปรัชญาจีน ศิลปะการวาดภาพพู่กันจีนของปรัชญาเต๋าและเซ็น กวีและกวีรูปธรรม กระบวนการของจิตรกรรม ภาพทิวทัศน์มีรูปแบบอารมณ์นิยมมากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบนิยม ด้านเนื้อหา มีเนื้อหาธรรมชาติสิ่งแวดล้อมรอบตัว ด้านกลวิธี คือ การระบายแบบพู่กันหมาดแห้งด้วยสีโปสเตอร์ กลวิธีเปียกบนแห้งด้วยสีน้ำ และกลวิธีวาดเส้นด้วยปากกาคอกแรง กระบวนการของจิตรกรรมนามธรรม คือ รูปแบบนิยมมากที่สุด รองลงมาคือ รูปแบบสัญลักษณ์นิยม ด้านเนื้อหา มีเรื่องราวเกี่ยวข้องกับหลักปรัชญาจีน และด้านกลวิธี คือ กลวิธีแห้งบนแห้งด้วยหมึกดำ กลวิธีวาดเส้นด้วยปากกาคอกแรง กลวิธีเปียกบนแห้งด้วยหมึกดำ และกลวิธีพู่กันแห้งด้วยสีน้ำมัน และกระบวนการของจิตรกรรมภาพใบหน้าตนเอง มีรูปแบบอารมณ์นิยมมากที่สุด รองลงมารูปแบบสัญลักษณ์นิยม ส่วนด้านเนื้อหา คือ เนื้อหาส่วนตัว และเนื้อหาสะท้อนการเมืองทางสังคม ด้านกลวิธีมี 16 กลวิธี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, จ่าง แซ่ตั้ง, บริบททางสังคม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

เรวดี ดันทอโสภาส. (2545) 'การศึกษาความสามารถทางดนตรีของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้ในการฝึกเมโลเดียน.' การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับ ความสามารถทางด้านดนตรีของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนได้จากการฝึกเมโลเดียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับสติปัญญา 50-70 ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 โดยเลือกแบบเจาะจง จำนวน 8 คน แบบแผนการทดลองของการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบ One Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการสอนการปฏิบัติเมโลเดียนและแบบประเมินความสามารถทางดนตรี สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test ผลของการวิจัยพบว่า ความสามารถทางด้านดนตรีของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนการฝึกเมโลเดียนอยู่ในระดับ

ควรปรับปรุง (มัธยฐานเท่ากับ 5.5 คะแนนจากคะแนนเต็ม 35 คะแนน) แต่หลังจากทำการฝึกเมโลเดียนความสามารถทางดนตรีอยู่ในระดับดีมาก (มัธยฐานเท่ากับ 32.5 คะแนนจากคะแนนเต็ม 35 คะแนน) และสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ดนตรี,ความบกพร่องทางสติปัญญา,เมโลเดียน,ความพิการซ้ำซ้อน,โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ทฤษฎี เกื้อสกุล. (2545) 'การศึกษาการรู้คิดและอารมณ์ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับการเรียนรู้ได้ ชั้นอนุบาล จากการฝึกโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรี' การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการรู้คิดและอารมณ์ ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก่อนและหลังการได้รับการฝึกโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีกลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนรู้ได้ มีระดับสติปัญญา ระหว่าง 50-70 และไม่มี ความพิการซ้ำซ้อน อายุ 5-10 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 8 คนซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยชุดการจัดกิจกรรมทักษะดนตรี แบบสังเกตการแสดงออกทางด้านการรู้คิดและอารมณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วนำไปทดลองใช้เพื่อตรวจสอบ จากการศึกษาทดลองในด้านพฤติกรรมแสดงออกทางการรู้คิดและพฤติกรรมทางอารมณ์จะเห็นได้ว่า กิจกรรมทักษะดนตรีสามารถช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับเรียนรู้ได้ หลังจากการฝึกโดยใช้กิจกรรมทักษะดนตรีช่วยให้เด็กมีการรู้คิดและอารมณ์สูงขึ้น ซึ่งจากคะแนนก่อนการทดลองจะเห็นได้ว่า คะแนนที่ได้จะอยู่ในช่วงคะแนนที่ดี ก็คือในระหว่างคะแนนดี ปานกลาง หลังจากการทดลองจะเห็นได้ว่า คะแนนการรู้คิดและอารมณ์สูงขึ้น จะอยู่ในช่วงคะแนนที่ดีมาก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ดนตรี,เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา,กิจกรรม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อัศวพันธ์ พันธุ์สัมฤทธิ์. (2545) 'การศึกษาสถาปัตยกรรม วัดราชาธิราชวรวิหาร (วัดสมอราย)' ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบสถาปัตยกรรมวัดราชาธิวาสฯ ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดแนวความคิด จนถึงรูปแบบทางสถาปัตยกรรม โดยศึกษาข้อมูลทางเอกสาร ข้อมูลภาคสนาม การสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า งานสถาปัตยกรรมล้วนมีพัฒนาการของรูปแบบที่ต่อเนื่องจนถึงในปัจจุบัน ที่สำคัญได้แก่ พระอุโบสถซึ่งถือว่าเป็นอาคารที่สำคัญมากที่สุดได้รับการปฏิสังขรณ์ในสมัยรัชกาลที่ 5 นั้นพบว่า มีลักษณะที่แสดงถึงบทบาทหน้าที่และคติที่เป็นปัจจัยส่วนหนึ่งในการกำหนดรูปแบบ นอกจากนี้ยังมีรูปแบบที่เด่นชัดในลักษณะอย่างงานศิลปะสถาปัตยกรรมเขมร ลักษณะของพระอุโบสถดังกล่าวมีแนวความคิดในการกำหนดขึ้นเพื่อสนองต่อนโยบายทางด้านการเมือง คือเป็น " เอกสารที่แสดงเรื่องราวในประวัติศาสตร์ " ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการสร้างอุดมการณ์ "สำนึกแห่งความเป็นชาติ" ให้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นการดำเนินการตามนโยบายของการสร้างประเทศให้มีเอกภาพ เพื่อความมั่นคงของประเทศในช่วงเวลานั้น นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริว่า วัดราชาธิวาสฯ หรือสมอรายเป็นวัดที่สร้างในสมัยของอาณาจักรละโว้ซึ่งสืบต่อมาเป็นประเทศไทย จึงทรงกำหนดให้รูปแบบของพระอุโบสถมีลักษณะของสถาปัตยกรรมแห่งอาณาจักรละโว้ นอกจากนี้ยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงการใช้รูปแบบของสถาปัตยกรรมในแบบอย่างวัฒนธรรมเขมร สร้างสำนึกในอดีตร่วมกันของ "ชาวไทย" ซึ่งขณะนั้นประกอบด้วยกลุ่มชนชาติต่างๆ อยู่ร่วมกัน เพื่อให้ประชาชนภายในขอบเขตพระราชอาณาจักรได้มีการกำหนดขึ้นทางภูมิศาสตร์มีความเป็นเอกภาพมากขึ้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, พระอุโบสถ, วัดราชาธิราชวรวิหาร, วัดสมอราย, ประวัติศาสตร์, ชาตินิยม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

รุ่งทิวา กลางทัพ (2545) 'การศึกษาสภาพวิถีชีวิตที่ปรากฏในจิตรกรรมฝาผนังภายในห้องพระศาสนา พระวิหารพระศาสนา วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร' โบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ปรากฏอยู่ในภาพจิตรกรรมฝาผนังห้องพระศาสนา พระวิหารพระศาสนา วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพมหานคร สภาพแวดล้อมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตที่ปรากฏในตำนานการสร้างพระพุทธรูป 3 องค์ที่นำมาเขียนเป็นภาพจิตรกรรมฝาผนัง รวมทั้งกลุ่มคนกลุ่มต่างๆที่อยู่รวมกันในสังคมสมัยนั้น และศึกษาถึงเนื้อหาและรูปแบบของจิตรกรรมฝาผนัง ภายในห้องพระศาสนา โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลสภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในวิหารพระศาสนา จากการศึกษาพบว่าวัดบวรนิเวศวิหารเป็นวัดฝ่ายธรรมยุติกนิกายที่สำคัญมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ภายในเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องตำนานการสร้างเมืองพิษณุโลก มีการกล่าวถึงการสร้างพระพุทธรชินราช พระพุทธรชินสีห์ และพระศรีศาสดาได้ด้วย นอกจากนี้ยังสะท้อนถึงสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวไว้หลายด้านด้วยกัน ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ด้านศาสนาและความเชื่อ ด้านลักษณะทางสังคม ด้านการแต่งกาย ด้านสถาปัตยกรรม ด้านการดำเนินชีวิตประจำวัน ด้านการทำมาหากิน ด้านคมนาคม ด้านวัฒนธรรมประเพณีและการละเล่น นอกจากนี้ภาพจิตรกรรมฝาผนังยังสะท้อนวัฒนธรรมการกินหมาก วัฒนธรรมการดื่มชา และยังสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลตะวันตกที่เข้ามาในประเทศไทยด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, จิตรกรรมฝาผนัง, วัดบวรนิเวศวิหาร, ธรรมยุติกนิกาย, สภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่, การละเล่น, วัฒนธรรมประเพณี

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

มรกต ศรียาสวิน. (2545) 'ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนยอแซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร' จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียนยอแซฟคอนเวนต์ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2544 โรงเรียน

เซนต์โยเซฟคอนเวนต์ จำนวน 295 คน ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรนิสัยทางการเรียน สัมพันธ์
ภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว บรรยากาศในการเรียนการสอน สัมพันธ์ภาพระหว่างครู
กับนักเรียน และสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ในการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่
สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ และตัวแปรที่ส่งผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชา
ดนตรี-นาฏศิลป์ โดยเรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดไปถึงน้อยที่สุด ได้แก่ นิสัยทางการเรียน
และสัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับนักเรียน ตามลำดับ ซึ่งตัวพยากรณ์ดังกล่าวสามารถร่วมทำนายความ
แปรปรวนของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาดนตรี-นาฏศิลป์ของนักเรียนได้ร้อยละ 34.60

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, นาฏศิลป์, แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, โรงเรียนยอเซฟ
คอนเวนต์, การเรียนการสอน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2544) "หุ่นละครเล็ก" ศิลปวัฒนธรรม 12: 80-81.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติของหุ่นละครเล็กซึ่งเป็นมรดกของชาวบ้านที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ
ตัว มีคุณค่าในหลายด้านทั้งการปั้นหุ่น การตกแต่ง เครื่องประดับ ผ้า และเทคนิคกลไกในการเชิดที่
ต้องอาศัยประสบการณ์และความรอบรู้ในเชิงช่าง ดังนั้น คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากรจึงได้จัดบรรยายเรื่อง "หุ่นละครเล็ก" โดยเชิญนักวิชาการและครูสาคร ยังเขียว
สด ผู้สืบทอดการแสดงหุ่นละครเล็กจากครูแกร ศัพท์วนิชเป็นผู้บรรยาย พร้อมจัดการแสดงหุ่นละคร
เล็กประกอบด้วย ปัจจุบันคณะหุ่นละครเล็กครูแกรนี้แสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑสถานเมืองโบราณ จังหวัด
สมุทรปราการ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, สมุทรปราการ, ศิลปะการแสดง, มรดกพื้นบ้าน, หุ่นละครเล็ก
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2544) "เครื่องปั้นดินเผาเกาะเกร็ด" ศิลปวัฒนธรรม 6: 80-81.

บทความนี้กล่าวถึงเครื่องปั้นดินเผาของชุมชนชาวมอญที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยอธิบายถึงประเภทเครื่องปั้นดินเผา การตกแต่งเครื่องปั้นดินเผา วิธีการเผา พิธีกรรมบูชาเตาและเช่นเตา เพื่อให้สิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครอง และการรื้อฟื้นให้มีการทำเครื่องปั้นดินเผาตามแบบกรรมวิธีโบราณ โดยคุณพิศาล บุญผูก ผู้สร้างพิพิธภัณฑ์พื้นบ้านที่ชื่อว่า "กวางอาม่าน" หมายถึง หมูบ้านข้างปิ่น เป็นสถานที่รวบรวมเครื่องปั้นดินเผาและอุปกรณ์ที่ใช้ทำเครื่องปั้นดินเผา

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, หัตถกรรม, เครื่องปั้นดินเผา, พิธีกรรม, พิพิธภัณฑ์, กวางอาม่าน, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม้ปรากฏ (2544) "ตุ่มสามโคก" ศิลปวัฒนธรรม 8: 80-81.

บทความกล่าวถึงตุ่มสามโคก หรือที่ชาวมอญเรียกว่า "อีเล็ง" ผลิตภัณฑ์ของชาวมอญสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยอธิบายถึงที่มาของชื่อสามโคกและโคกเนินทั้งสามโคกพร้อมหลักฐานทางโบราณคดี นิทานตุ่มสามโคก ลักษณะของตุ่มสามโคก และส่วนประกอบของตุ่มสามโคก ในปัจจุบัน ตุ่มสามโคกยังคงปรากฏอยู่บ้างตามวัดและบ้านเก่าๆ นอกจากใช้เก็บน้ำแล้วยังใช้เป็นของแต่งบ้าน หรือแต่งสวนด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,หัตถกรรม,เครื่องปั้นดินเผา,ตุ่มสามโคก-อีเล็ง,สามโคก,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พงษ์ศักดิ์ ไพโรอังกฤษ (2544) "ภาพมุกกว้างกรุงเทพมหานคร สมัยรัชกาลที่ 4 ผลงานคลาสสิกของช่างภาพไทย ฟรานซิส จิต ที่ถูกฝรั่งสวมรอย" ศิลปวัฒนธรรม 6: 63-71.

บทความนี้กล่าวถึงการค้นพบภาพมุกกว้างของกรุงเทพมหานคร ในสมัยรัชกาลที่ 4 โดยคุณพิพัฒน์ พงศ์พิพร ผู้อำนวยการมูลนิธิศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีที่มาจากพิมพ์รูปเก่า 27 รูปของชาวอเมริกันชื่อ JGS นักสะสมหนังสือชั้นนำคนหนึ่งของโลก เป็นภาพเก่าที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของสังคมไทยสมัยรัชกาลที่ 4 ซึ่งหลายรูปเป็นของ S.M. Fregatte Donau Expedition 1869-1871 คณะสำรวจตะวันออกไกลแห่งออสเตรเลียที่เข้ามาเยือนกรุงเทพฯ ตอนต้นสมัยรัชกาลที่ 5 ถ่ายโดย Wilhelm Burger แต่ต่อมากลับพบว่าภาพบางภาพเป็นฝีมือของฟรานซิส จิต ช่างภาพหลวงในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งได้ถ่ายรูปเจ้านาย ขุนนางชั้นผู้ใหญ่ผู้น้อย คนธรรมดาไว้ให้คนรุ่นหลังได้เห็นมากมาย ต่อมาคุณพิพัฒน์จึงค้นพบว่าภาพหลายภาพสามารถนำมาต่อกันเป็นภาพใหญ่ได้ ดังนั้น เมื่อทำการต่อภาพได้สำเร็จจึงทำให้ได้ภาพมุกกว้างหรือภาพพานอรามาของกรุงเทพฯ ถึง 13 ชุด และได้จัดเป็นนิทรรศการชื่อ "ภาพมุกกว้างของกรุงเทพมหานคร สมัยรัชกาลที่ 4 เพื่อต้องการให้เห็นภาพกรุงเทพฯ ในอดีต

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ภาพถ่าย,ภาพพานอรามา,ภาพเก่า

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุรินทร์ มุขศรี (2544) "วังนางเลิ้งของกรมหลวงชุมพรฯ" ศิลปวัฒนธรรม 11: 90-94.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของวังนางเลิ้งของกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์จนถึงปัจจุบัน สภาพแวดล้อมของวังนางเลิ้ง อันประกอบด้วย ตำนานใหญ่ที่เป็นทรงยุโรป ภูมิของหลวงปู่ศุข สวนหย่อม ศาลาและสระน้ำ บริเวณรอบนอกเป็นสวนผลไม้และบ้านเรือนของข้าราชการบริพาร อย่างไรก็ตาม ปัจจุบัน ตำนานใหญ่ ภูมิหลวงปู่ศุข รวมทั้งอาคารส่วนใหญ่ในวังแห่งนี้ถูกรื้อไปแล้ว เหลือเพียงเรือนหมอมพร หรือปัจจุบันคือศูนย์วัฒนธรรมวิทยาเขตพณิชยการพระนคร สถาบันราชมนฑลเฉลิมพระเกียรติ จัดแสดงข้าวของเครื่องใช้สมัยกรมหลวงชุมพรฯ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, วังนางเลิ้ง, กรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์, ภูมิของหลวงปู่ศุข, เรือนหมอมพร, ศูนย์วัฒนธรรมวิทยาเขตพณิชยการพระนคร

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ชนก สาควิก (2544) "บ้านบาตร สำนักดนตรีไทยของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ในความทรงจำของผม" ศิลปวัฒนธรรม 9: 63-68.

บทความนี้กล่าวถึง ผู้เขียนซึ่งมีฐานะเป็นหลานของหลวงประดิษฐไพเราะ (หลานตา) ได้บอกเล่าความทรงจำเมื่อครั้งยังเด็ก ซึ่งมีความผูกพันกับบ้านบาตร อันเป็นสำนักดนตรีของหลวงประดิษฐไพเราะ โดยบรรยายถึงสภาพชุมชนบ้านบาตร ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวศิลปบรรเลง ความโศกเศร้าเมื่อหลวงประดิษฐไพเราะเสียชีวิต และการเรียนดนตรีไทยของผู้เขียน จนกระทั่งตั้งชมรมดนตรีไทยมูลนิธิหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง)

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, ดนตรีไทย, บ้านบาตร, หลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง), พิธีไหว้ครู

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปะร่วมสมัย, หอศิลปะร่วมสมัยเฉลิมพระเกียรติ
แห่งกรุงเทพมหานคร, ศิลปกรรมร่วมสมัย

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วานิช จรุงกิจอนันต์ (2544) "เพลงหน้าพระลาน" ศิลปวัฒนธรรม 6: 88-89.

บทความนี้กล่าวถึง เพลงประจำมหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งน้องใหม่ทุกคนจะโดนบังคับให้ร้อง
ทุกวันจนกว่าจะหมดฤดูรับน้องใหม่ คือเพลง "ศิลปากรนิยม" ทำนองเพลงมาจากเพลงชานตาภูเขา
ซึ่งอาจารย์ ศิลป์ พีระศรี ขอบร้องในเวลาทำงาน นอกจากนี้ยังมีเพลงที่ครู เอื้อ สุนทรสนาน แห่งวงสุ
นทราภรณ์แต่งให้ ชื่อเพลง "ศิลปากรเรีงรมย์" และยังคงกล่าวถึงเพลงประจำคณะโบราณคดี เช่น เพลง
แววมยุรา

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, มหาวิทยาลัยศิลปากร, เพลง, เพลงประจำ
มหาวิทยาลัยศิลปากร, เพลงประจำคณะโบราณคดี

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วีรวัฒน์ วงศ์ศุภไทย (2544) "สามโคก" วัฒนธรรมไทย 6: 28-30.

บทความนี้กล่าวถึง ความเป็นมาของบ้านสามโคก ต.สามโคก จ.ปทุมธานี หลักฐานทาง
โบราณคดีที่แสดงถึงการประกอบอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผาจำหน่ายของชาวมอญบ้านสามโคก ซึ่งถือ
ว่าเป็นเศรษฐกิจของชุมชนชาวมอญ เนื่องจากมีเอกลักษณ์ชัดเจนที่บ่งบอกว่าเป็นศิลปะแบบมอญ
หรือมอญเป็นผู้ผลิต

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, ปทุมธานี, หัตถกรรม, เครื่องปั้นดินเผา, บ้านสามโคก, โบราณคดี,
เศรษฐกิจชุมชน, ศิลปะแบบมอญ, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ศยามล เจริญรัตน์ (2544) "จิวแต่จิว" ในฐานะละครสังคม : สัญลักษณ์ทางชาติพันธุ์ไทยจีน' สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์นี้ศึกษาประวัติความเป็นมา ความสำคัญและพัฒนาการของจิวในฐานะเสมือนหนึ่งเป็นละครทางสังคมที่สามารถสะท้อนภาพของสังคมออกมาในรูปแบบของละคร ในปัจจุบันมีการปรับตัวของจิวเพื่อความอยู่รอดของสังคมไทย การศึกษานี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกสมาชิกคณะจิว 6 คณะ แยกเป็นนักแสดง 10 คน บุคลากรในคณะจิว 6 คน บุคลากรในศาลเจ้าและผู้จ้าง 4 คน ผู้ชม 6 คน และเหล่าซือ 1 คน จากการศึกษาพบว่า จิวยังคงเป็นการแสดงที่ยังคงมีความสำคัญต่อชาวจีน เพราะมีความเกี่ยวเนื่องกับศาลเจ้าจีนที่ยังคงได้รับการเคารพบูชา การแสดงมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องในสังคมไทย และถูกปรับเปลี่ยนสถานภาพเรื่อยมา จากฐานะสิ่งบูชาเทพเจ้าค่อย ๆ กลายเป็นสิ่งสร้างความบันเทิงแก่ชาวจีน ไปจนถึงการก่อให้เกิดสำนึกร่วมในความเป็นจีนเนื่องจากภาษา และสภาพการเป็นเสมือนสิ่งบูชาเทพเจ้า จิวยังเป็นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่มีการให้นิยามตัวเองใหม่ ไม่ได้ถูกจำกัดด้วยขอบเขตทางภาษาจีนเช่นในอดีต ปัจจุบันพบว่าความเข้มงวดในการแสดงจิวลดน้อยถอยลงทั้งด้านการแสดง บุคลากรและอุปกรณ์ประกอบฉากอันเนื่องมาจากความเสื่อมความนิยมในการชมจิวในประเทศไทย แต่จิวคงจะไม่สูญสลายไปตราบเท่าที่ชาวจีนยังคงยึดมั่นในศาสนาและความเชื่อในบรรพบุรุษ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปะการแสดง, จิว, การเปลี่ยนแปลง, ระบบสัญลักษณ์, มหรสพ, จีน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ศาสตราจารย์ หม่อมราชวงศ์หญิงนางน้อย ศักดิ์ศรี (2544) "รูปแบบสถาปัตยกรรมมัสยิดต้นสน" มุสลิมมัสยิดต้นสนกับบรรพชนสามยุคสมัย (33-40) กรุงเทพฯ: หจก.จิรัชการพิมพ์.

บทความนี้กล่าวถึง การเปลี่ยนแปลงและการปรับปรุงมัสยิดต้นสน ศาสนสถานของชาวมุสลิมชุมชนมัสยิดต้นสนปากคลองบางกอกใหญ่ โดยเน้นเนื้อหาด้านสถาปัตยกรรมทั้งภายในและภายนอกของอาคารมัสยิดต้นสน สมาคมสนธิอิสลาม และศาลาแปดเหลี่ยม รวมถึงเมืงะร็อบและมิมบ์ร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, ศาสนสถาน, มัสยิดต้นสน, ไทยมุสลิม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ศุภชัย อารีรุ่งเรือง (2544) 'การศึกษาการออกแบบพระอุโบสถในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว' ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบพระอุโบสถในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษารูปแบบศิลปะสถาปัตยกรรมที่มีผลต่อการออกแบบ ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดแนวความคิด จนถึงรูปแบบ ลักษณะ และองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม และพัฒนาการทางความคิด โดยศึกษาจากข้อมูลทางเอกสาร และข้อมูลทางกายภาพของสถานที่จริง จำนวน 12 แห่ง นำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ จากการศึกษาวิจัยพบว่า พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงศึกษางานสถาปัตยกรรมอย่างเป็นระบบ เนื่องจากได้รับการปลูกฝังจากราชบิดา จากครูชาวตะวันตก รวมทั้งได้ทรงมีโอกาสเดินทางไปยุโรปถึง 2 ครั้ง ได้พบปะกับสถาปนิก ศิลปินต่างๆ และได้นำมาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาบ้านเมือง จึงเป็นผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนทางด้านความเชื่อ แนวความคิด อุดมคติที่มีต่อรูปแบบสถาปัตยกรรมอย่างรุนแรง จนส่งผลถึงพระอารามที่พระองค์ทรงสร้าง ซึ่งล้วนมีเหตุผลมาจากการสร้างวัดคู่วัง โดยมีการให้ความสนับสนุนพุทธศาสนา ทางฝ่ายธรรมยุติกนิกายเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล และพัฒนาประเทศอันเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการก่อรูปทางสถาปัตยกรรมทั้งในส่วนพระนคร และขยายออกสู่ภูมิภาค ลักษณะทางสถาปัตยกรรมและองค์ประกอบสถาปัตยกรรม ยังคงเป็นการสืบต่อมาจากรัชกาลที่ 4 ในช่วงต้นรัชกาล แต่สิ่งที่ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนทางสถาปัตยกรรมนั้น ได้เกิดขึ้นเมื่อมีการสร้างวัดนิเวศธรรมประวัติซึ่งอยู่ในช่วงต้นรัชกาล ออกแบบโดยสถาปนิกชาวตะวันตก ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อเรื่องของแนวความคิดในการออกแบบของสถาปนิกไทย ที่จากเดิมมีพื้นฐานในด้านรูปแบบประเพณี ตลอดจนความเชื่อ ที่ปรากฏในองค์ประกอบสถาปัตยกรรมส่วนต่างๆ ของพระอุโบสถในช่วงต้นรัชกาล ถึงปลายรัชกาลซึ่งมีรูปแบบที่ยังคงเป็นการเลียนแบบศิลปะสถาปัตยกรรมแบบตะวันตก ครั้นถึงช่วงปลายรัชกาลรูปแบบได้คลี่คลาย ผสมผสานแนวความคิดระหว่างตะวันตก กับของไทยเช่นที่พระอุโบสถวัดเบญจมบพิตร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, พระอุโบสถ, การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ, สถาปนิก, ศิลปิน, การเปลี่ยนแปลง, ความเชื่อ, ประเพณี, ธรรมยุติกนิกาย

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จรรยาพร รัชมีแพทย์ (2544) 'รูปแบบการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของชุมชนมอญบ้านบางกระดี กรุงเทพมหานคร' การวางผังเมือง สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนของชุมชนบ้านบางกระดี กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะปัจจัยด้านวัฒนธรรมที่ส่งผลต่อรูปแบบการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าชุมชนมอญแห่งนี้มีรูปแบบการตั้งถิ่นฐานที่เป็นเอกลักษณ์ได้แก่ 1.การวางทิศทางของบ้านเรือน ซึ่งมาจากความเชื่อเรื่องผีบรรพบุรุษของคนเชื้อชาติมอญ 2.การปลูกเรือนใกล้แหล่งน้ำ 3.การมีวัดเป็นศูนย์กลาง 4.การเกาะกลุ่มกันของบ้านเรือน 5.การมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์อยู่หัวและท้ายหมู่บ้าน 6.การมีพื้นที่เกษตรอยู่ล้อมรอบชุมชน การวางทิศทางของบ้านเรือนเป็นสิ่งที่สะท้อนความเป็นชุมชนมอญได้ชัดเจนที่สุด โดยที่บ้านเรือนในชุมชนร้อยละ 94 วางหน้าจั่วบ้านไปทางทิศตะวันออก - ตะวันตก บริเวณที่ยังคงเอกลักษณ์ด้านรูปแบบการตั้งถิ่นฐานได้มากที่สุดคือ พื้นที่ส่วนใหญ่ของชุมชนฝั่งล่างของคลองบริเวณหมู่ที่ 8 และหมู่ที่ 9 บริเวณโดยรอบชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2530 เป็นต้นมา จากพื้นที่เกษตรกรรม เป็นชุมชนที่อยู่ติดกับโรงงานอุตสาหกรรมและบ้านจัดสรร ขณะที่ภายในชุมชนมีการเพิ่มขึ้นของสิ่งปลูกสร้างที่ขัดแย้งกับสภาพบ้านเรือนในชุมชน ทำให้เอกลักษณ์ของรูปแบบการตั้งถิ่นฐานถูกทำลาย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,สถาปัตยกรรม,บ้านเรือน,ความเชื่อ,เอกลักษณ์,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ยุวพร ธนาธิคุณวณิช (2544) 'ใจหุลย์ส์ : บทบาทการอนุรักษ์ศิลปะหุ่นละครเล็ก' มานุษยวิทยา โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา และบทบาทในการอนุรักษ์หุ่นละครเล็ก รวมถึงศึกษาอุปสรรคในการอนุรักษ์หุ่นละครเล็ก โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ ประกอบการขัดเกลาทางความคิดและพฤติกรรมต่างๆ ทั้งทางการแสดงหุ่น การสร้างและการพัฒนากลไกของหุ่น เพื่อสะท้อนบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ของหุ่นละครเล็กที่มีต่อสมาชิกในสังคมไทย การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยได้ทำการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และทำการวิจัยภาคสนาม ทั้งการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยเน้นการสัมภาษณ์พูดคุยกับสมาชิกในคณะสาครนาฏศิลป์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏศิลป์, หุ่นละครเล็ก, โขน, ใจหุลย์ส์, คณะสาครนาฏศิลป์, ระบบเครือข่าย, การอนุรักษ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ชลธิชา เมืองคำ (2544) 'การเปลี่ยนแปลงและคงอยู่ของการทำเครื่องดนตรีไทย กรณีศึกษา : การทำขลุ่ยที่ชุมชนบางไผ่' มานุษยวิทยา โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับขั้นตอนการทำขลุ่ย การเปลี่ยนแปลงรูปแบบ วิธีการผลิตและกระบวนการปรับตัวเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงของช่างทำขลุ่ย ชุมชนบ้านไผ่ ซึ่งเป็นชุมชนทำขลุ่ยแห่งเดียวที่อยู่ใจกลางกรุงเทพฯ เพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่ทำให้เครื่องดนตรีไทยเปลี่ยนแปลงและคงอยู่ โดยใช้วิธีการศึกษาจากการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ช่างทำขลุ่ย ซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 9 หลังคาเรือน ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก โดยการทำขลุ่ยมีการเปลี่ยนแปลงทั้งรูปแบบและวิธีการผลิต รวมถึงช่างทำขลุ่ยก็มีการปรับตัว เพื่อรับการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจ สังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ทัศนกรรม, เครื่องดนตรี, ขลุ่ย, การเปลี่ยนแปลง, ชุมชนบางไผ่

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ลักษณะ สังฆบุตร (2544) 'การจัดกิจกรรมดนตรีไทยเสริมหลักสูตร ในโรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตกรุงเทพมหานคร' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการส่งเสริมการจัดกิจกรรมดนตรีไทยเสริมหลักสูตร และ
ปัญหาในการจัดกิจกรรมของครูผู้สอนดนตรี ผู้บริหาร ตัวนักเรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนมัธยมศึกษา
เขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสอบถาม แบบเลือกตอบ และแบบมาตราส่วน 5 ระดับ โดยส่งแบบ
สอบถามไปจำนวน 116 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมา 80 ฉบับ คิดเป็นค่าเฉลี่ย
ร้อยละ 68.97 ผลการวิจัยพบว่า ด้านเป้าหมายการสนับสนุน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมดนตรีไทยของ
โรงเรียนพบว่า ประเด็นที่มีค่าร้อยละ สูงสุดคือ การส่งเสริมจัดตั้งให้เป็นชุมนุม หรือชมรมค่าร้อยละ 85
ปัญหาของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมดนตรีไทยในแต่ละด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.78 อยู่ในระดับ
น้อย ปัญหาในด้านสถานที่ และอุปกรณ์การสอนในแต่ละด้านพบว่ามีค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.60 อยู่ใน
ระดับที่น้อย และปัญหาในด้านกานำเสนอผลงานในแต่ละด้านมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 2.79 อยู่ในระดับที่
น้อย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, การส่งเสริมและสนับสนุน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

มนัส แก้วบุชา (2544) 'การศึกษา รูปร่าง ลวดลาย ร้านฆ้องมอญโบราณ' วัฒนธรรมศึกษา
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์รูปร่าง ลวดลาย ร้านฆ้องมอญโบราณ โดยศึกษาด้านรูป
ลักษณะเทพดนตรี แบบแผน รูปร่างและลวดลายของช่างศิลป์มอญด้วยวิธีค้นคว้าเอกสารและสำรวจ
ภาคสนามในชุมชนมอญที่ยังมีร้านฆ้องมอญโบราณอยู่มานาน 80 ปี รวม 4 สำนักดนตรีมอญใน
จังหวัดปทุมธานี ราชบุรี สมุทรสาคร กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาวิจัยดังนี้ การมีรูปสัญลักษณ์
กิณนรเป็นเทพแห่งดนตรีที่ร้านฆ้องมอญโบราณ สมัยทวารวดี พุทธศตวรรษ 11 อาจเพราะชาวมอญ
ยุคนั้นยกย่องว่ารูปเทพกิณนรคือเทพแห่งดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับนิบาตชาดกเรื่องจันทกิณนรและกิณนร
ทั้งสอง ที่มีเค้ามาจากวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาของมอญ รูปร่าง ร้านฆ้องมอญโบราณ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ปทุมธานี, ราชบุรี, สมุทรสาคร, นครศรี, มอญโบราณ, ร้านห้อง
มอญโบราณ, งานช่างศิลป์, ภูพร้าว, ลวดลาย, กิณนร, มอญ

>> ----- **สิ้นสุดข้อความ** ----- <<

ศรีจันทร์ น้อยสอาด (2544) 'เพลงร้องพื้นบ้านในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี กรณีศึกษา : เพลงโนเน เพลงลำภา-ข้าวสาร และเพลงระบำพื้นบ้าน' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและลักษณะเฉพาะทางดนตรี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บบันทึกข้อมูลจากพ่อเพลงแม่เพลงที่มีวิทยุสมัครเล่น ประสพการณ์ในการขับร้อง เป็นที่นิยมและยอมรับของชาวบ้าน จำนวน 8 คน สรุปผลการวิจัยโดยการพรรณนาวิเคราะห์ ตามกระบวนการทางมานุษยดนตรีวิทยา เพลงโนเน เป็นเพลงร้องเล่นประกอบการทำโขนกบแก่งขมเงินในงานมงคล มีหน้าที่โดยตรงคือเป็นเพลงที่ใช้ประกอบในการทำงานของชุมชน หน้าที่โดยอ้อมเป็นเครื่องบันเทิงใจให้กับชาวบ้าน เพลงลำภาข้าวสาร เป็นเพลงร้องขอเรียบไรบจากข้าวสารเพื่อนำไปถวายวัดในหน้าทอดกฐินทอดผ้าป่า มีหน้าที่โดยตรงคือเป็นเพลงประกอบกิจกรรมลำภาข้าวสารของชุมชน หน้าที่โดยอ้อมคือเป็นสื่อในการสร้างและกระตุ้นความศรัทธาของชาวบ้านต่อพุทธศาสนา ส่วนเพลงระบำพื้นบ้านนิยมเล่นในวันนักขัตฤกษ์เทศกาลตรุษสงกรานต์ มีหน้าที่โดยตรงคือเป็นเพลงร้องเล่นของชาวบ้านตามเทศกาล หน้าที่โดยอ้อมคือเป็นเครื่องบันเทิงใจของชาวบ้าน บทร้องของเพลงทั้ง 3 สะท้อนภาพทางด้านวิถีชีวิตและสังคมชนบทของไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,ดนตรี,เพลงพื้นบ้าน,เพลงโนเน,เพลงลำภาข้าวสาร, เพลงระบำพื้นบ้าน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ลักษณา มัญญณี (2544) 'การศึกษาภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมจากภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องพระราชพิธีสิบสองเดือน' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะจิตรกรรมฝาผนังไทยเรื่องพระราชพิธีสิบสองเดือนในวัดราชประดิษฐสถิตมหาสีราชม ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อภาพจิตรกรรมฝาผนังไทยในสมัยรัชกาลที่ 4 - รัชกาลที่ 5 ภาพสะท้อนบทบาทหน้าที่ของภาพจิตรกรรมฝาผนังเรื่องพระราชพิธีสิบสองเดือนที่มีต่อสังคมวัฒนธรรมในสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเก็บข้อมูลทางเอกสาร ข้อมูลทางภาคสนาม สถานที่จริง ข้อมูลบุคคล ได้แก่ การสัมภาษณ์ สอบถามบุคคลผู้มีความรู้เป็นพิเศษในเรื่องที่ต้องการศึกษา ผลจากการศึกษาพบว่าภาพจิตรกรรมเรื่องพระราชพิธีสิบสองเดือนได้สะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงในโลกทัศน์และคตินิยมต่อจิตรกรรมไทยโดยการให้ความสำคัญต่อความรู้และวัฒนธรรมแบบตะวันตกและการใช้รูป

เขียนในบทบาทที่ซึ่งแตกต่างออกไปโดยได้อิทธิพลจากศิลปะแบบสังคมนิยม อีกทั้งสะท้อนให้เห็นการใช้ภาพพระราชพิธีสิบสองเดือนเป็นสื่อในการสร้างความรู้สึกรักชาติ ตระหนักถึงวัฒนธรรม ประเพณีของไทยที่มีมาแต่โบราณโดยหวังให้คนเกิดสำนึกในความเป็นชาติ เพื่อใช้เป็นแรงต่อต้านการรุกรานจากชาติตะวันตก รวมทั้งสะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างประเพณี พิธีกรรมกับฤดูกาลและให้ความเคารพนบถนอบต่อธรรมชาติตามลักษณะของสังคมเกษตรกรรมอีกด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, จิตรกรรมฝาผนัง, พระราชพิธีสิบสองเดือน, พิธีกรรม, วัตรปฏิบัติ, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สหวัฒน์ ปลื้มปรีชา (2544) 'วงกลองแขก : วงปี่กลองในพระราชพิธีไทย' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและพัฒนาการของวงกลองแขก และวิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีตลอดจนบทบาทหน้าที่ของวงกลองแขกที่ใช้ในพระราชพิธีไทย โดยเน้นการศึกษาวงกลองแขกของกรมศิลปากร ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคล ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมที่ได้ปฏิบัติจริงในงานพระราชพิธีถวายผ้าพระกฐินหลวง โดยขบวนพยุหยาตราทางชลมารค และร่วมสังเกตการณ์พิธีกรรมในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่าวงกลองแขกเป็นวงดนตรีไทยแบบหนึ่ง ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากชวา โดยชวานั้นก็ได้รับอิทธิพลนี้มาจากอินเดีย เป็นรูปแบบดนตรีที่ใช้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และมีความเชื่อว่าเป็นดนตรีที่พระเจ้าเป็นผู้สร้าง ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบูชาเทพเจ้าและสิ่งศักดิ์เพื่อความเป็นสิริมงคล ในส่วนของเพลงสระระหม่าไทยนั้นพบว่า ปี่ชวาจะบรรเลงเพลง สระระหม่าในลักษณะการเรียงร้อยสำนวนให้เกิดลีลาคละเคล้าเข้ากระบวนหน้าทับ ผลการวิเคราะห์สะท้อนให้เห็นความซับซ้อนทั้งเชิงกระบวนการบรรเลงปี่ชวาและกระบวนกำกับหน้าทับที่ยึดโยงเข้าหากันด้วยระบบการบรรเลงเพลงสระระหม่า โดยการสื่อสารด้วยภาษาดนตรีอย่างเป็นระบบเป็นเอกลักษณ์เฉพาะโยงโยมาแต่ค่านิยมในคติความเชื่อดนตรีเป็นสมบัติสวรรค์ เป็นต้นกำเนิดในการสร้างวัฒนธรรมดนตรีเป็นเครื่องเสริมพระบารมีของพระมหากษัตริย์ในการประกอบพระราชพิธี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, วงกลองแขก, พระราชพิธี, กรมศิลปากร, พิธีกรรม,

ความเชื่อ, วัฒนธรรมดนตรี

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กัณณพนธ์ โยธินรัชवाल (2544) 'ดนตรีผสม "สังคีตสัมพันธ์" : กรณีศึกษาวงดนตรีกรมประชาสัมพันธ์'
วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของดนตรีผสม "สังคีตสัมพันธ์" วงดนตรีกรม
ประชาสัมพันธ์ รวมทั้งอิทธิพลของสังคม และการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมดนตรีในยุคที่มีการสร้าง
เพลงประเภทนี้ขึ้น และศึกษาลักษณะเฉพาะและจัดแบ่งประเภทเพลงผสม "สังคีตสัมพันธ์" ออกเป็น
กลุ่ม รวมทั้งกระบวนการสร้างสรรค์ และบทบาทของดนตรีผสม "สังคีตสัมพันธ์" ที่มีต่อวัฒนธรรมการ
ดนตรีของไทย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จากข้อมูลเอกสาร แผ่นเสียงและแถบบันทึกเสียง
และจากการสัมภาษณ์ระดับลึกจากผู้รู้และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับเพลงผสม "สังคีตสัมพันธ์" กรม
ประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่าเพลงผสม "สังคีตสัมพันธ์" ของวงดนตรีกรมประชาสัมพันธ์เกิดจาก
ความคิดของพลโทหม่อมหลวงชาบ ภูญชร อดีตอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ ข วงสังคีตสัมพันธ์ มีใช่วง
ดนตรีไทยอีกต่อไป แต่ได้กลายเป็นวงดนตรีร่วมสมัยที่ใช้เครื่องดนตรีไทยเทียบเสียงเป็นสากลเข้าไป
ร่วมบรรเลงกับวงประเภท Big Band ดนตรีประเภทนี้ทำให้เพลงไทยกลับมาได้รับความนิยมและยังทำ
ให้มีการสร้างสรรค์วงดนตรีและเพลงในลักษณะนี้ขึ้นอีกอย่างแพร่หลาย ทั้งได้มีการขนานนามต่างกัน
ไปอีกด้วย เช่นเรียกว่าเพลงสังคีตประยุกต์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, ดนตรีผสม, สังคีตสัมพันธ์, วงดนตรีกรมประชาสัมพันธ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544) **ธนบุรีศรีมหาสมุทร** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ คุรุสภา
ลาดพร้าว .

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของกรุงธนบุรีนับตั้งแต่ เริ่มเป็นราชธานี มีสมเด็จพระ
เจ้าตากสินมหาราชเป็นกษัตริย์ปกครองจนถึงสมัยปัจจุบัน รวมทั้งกล่าวถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ ศิลป
วัฒนธรรมประเพณี สถาปัตยกรรมของสถานที่สำคัญๆ เช่น วัด อุทยาน พิพิธภัณฑ์ พระราชวัง ตลอดจน
งานเรื่องของวัดกัลยาณมิตร และแหล่งศิลปวัฒนธรรมรอบบริเวณดังกล่าว เช่น ศาลเจ้าเกียนอันเกง,
วัดช่างดาครุส, ขนมหรั่งกุฎีจีน, เรือนไทยทรงมนิลาริมแม่น้ำเจ้าพระยา, มัสยิดต้นสน, มัสยิดบางหลา
ง, วงดนตรีไทยพาทย์โกสล และขลุ่ยบ้านลาว

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ธนบุรี,สถาปัตยกรรม,หัตถกรรม,ดนตรี,ประเพณี
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จิราภรณ์ มาตังคะ และ ทิพวรรณ ยุทธโยธิน (2544) **แหล่งท่องเที่ยวในธนบุรี** กรุงเทพฯ: สิริบุตร
การพิมพ์.

งานชิ้นนี้กล่าวถึงเรื่องราวของโบราณสถานและสถานที่สำคัญ และแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจ
ในธนบุรี เพื่อเป็นแนวทางส่งเสริมการท่องเที่ยวในธนบุรี และเป็นการเผยแพร่ข้อมูลด้านวัฒนธรรม
ด้วย โดยกล่าวถึงการตั้งถิ่นฐานของผู้คนในฝั่งธนบุรี อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช แหล่ง
ท่องเที่ยวและสถาปัตยกรรมริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา ได้แก่ วัดอรุณราชวราราม, พระราชวังเดิม, วัด
กัลยาณมิตรวรรมหาวิหาร, วัดช่างดาครุส, วัดระฆังโฆสิตาราม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ธนบุรี,สถาปัตยกรรม,แหล่งท่องเที่ยว
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พชร (2544) "ใจหูลย์เชียร์เตอร์ ละครโรงใหญ่ของหุ่นละครเล็ก" กิณี 12: 116-118.

บทความนี้กล่าวถึงการแสดงหุ่นละครเล็กของคณะสาคร ยังเขียวสด หรือใจหูลย์ ที่โรงละคร
ใจหูลย์เชียร์เตอร์ ซึ่งเป็นโรงละครเพียงแห่งเดียวในประเทศไทยที่ยังอนุรักษ์ศิลปะการเชิดหุ่นละครเล็ก
ให้กับคนไทยได้ชมได้ทุกวัน อีกทั้งด้วยลีลาการเชิด ที่มีลักษณะพิเศษเพราะใช้ผู้เชิด 3 คนต่อหุ่น 1 ตัว

การมีบทบรรยาย 2 ภาษา ทำให้ผู้ชมทั้งไทยและต่างประเทศได้รับรู้เรื่องราวได้ง่ายขึ้น และการหยอก
ล้อระหว่างหุ่นกับผู้ชมอย่างใกล้ชิด นับว่าเป็นสิ่งดึงดูดใจและเรียกเสียงปรบมือจากผู้ชมได้อย่างมาก
นอกจากนี้บริเวณโดยรอบของโรงละครยังมีเจ้าหน้าที่สาธิตวิธีทำหัวโขน รวมถึงร้านจำหน่ายงานฝีมือ
ให้เลือกซื้อกลับบ้านเป็นที่ระลึกด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, หุ่นละครเล็ก, สาคร ยังเขียวสด, โจหลุยส์, โรง
ละคร, หัวโขน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จรรยา แสงสัจจา (2544) "เล่าเรื่องขันลงหินที่บ้านนุ" ที่ทัศนวัฒนธรรม 1: 26-31.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของบ้านนุ ซึ่งเป็นบ้านที่ผลิตขันลงหินแห่งเดียวใน
ปัจจุบันนี้ โดยอ้างอิงจากวรรณกรรมหลายๆ เรื่อง ได้แก่ นิราศพระประธม, นิราศพระแท่นดงรัง,
นิราศพระปฐมและนิราศเมืองสุพรรณ รวมถึงความหมายของคำว่าขันลงหิน การทำขันลงหินในอดีต
อุปกรณ์ที่สำคัญในสมัยโบราณ ได้แก่ "สุบ" และ "คันทมร" ความแตกต่างในเรื่องขนาดของขันลงหิน
ระหว่างอดีตกับปัจจุบัน ความเชื่อถือและธรรมเนียมปฏิบัติในการขันลงหิน ประเภทของช่าง บทบาท
และหน้าที่ของช่างผู้ชายกับช่างผู้หญิง และประวัติกิจการขันลงหินของนางวิมลศรี (เจียม) แสงสัจจา
จนกระทั่งมาถึงปัจจุบัน ซึ่งอยู่ในความดูแลของคุณเมตตา (แสงสัจจา) เสลานนท์ทายาทผู้สืบทอด
งานขันลงหินอันมีคุณค่านี้ไว้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, บ้านนุ, หัตถกรรม, ขันลงหิน, วรรณกรรม, นิราศ, ช่าง
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2544) "หุ่นจีนไหหลำในเมืองไทย" สารคดี 197: 141-146.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของการเล่นหุ่นในสังคมไทย ความเป็นมาของหุ่นจีน
ไหหลำในไทย ซึ่งเป็นต้นเค้าของหุ่นกระบอกไทย ซึ่งนิยมเล่นในแถบภาคเหนือ จนต่อมาการอพยพมา
ตั้งถิ่นฐานในไทยของชาวจีนไหหลำ การแสดงหุ่นไหหลำเพื่อการแก้บนถวายเจ้าแม่ทับทิม (จู้ย ใน
เนี้ยว) ที่เชิงสะพานซังฮี้ ซึ่งถือว่าเป็นการสืบสานการเล่นหุ่นจีนไหหลำในยุคปัจจุบัน (ศาลเจ้าที่ยังมี

การ) แสดงหุ่นไหหลำให้เห็นได้ในปัจจุบัน พร้อมกำหนดการแสดง ได้แก่ ศาลเจ้ารางบัว (ศาลเจ้ากวน
อู) ศาลเจ้าเจียงเอ็ง เมี้ยว ย่านบางรัก และศาลเจ้าแม่ทับทิมทั้งที่เชิงสะพานซังฮี้ และที่เขตภาษีเจริญ
และสุดท้ายผู้เขียนได้เสนอให้มีการใช้หุ่นเป็นสื่อกลางในการเชื่อมความสัมพันธ์ ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่
(รุ่นปู่ย่าตายาย) และยังมีผล เพื่อการสืบสานให้หุ่นจีนไหหลำยังคงอยู่คู่สังคมไทยต่อไปด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, หุ่น, หุ่นกระบอก, หุ่นจีนไหหลำ, พิธีกรรม, แก้ว
บน, ศาลเจ้า

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม้ปรากฏ (2544) "ถนนสายไม้ การศึกษาแผนใหม่โรงเรียนวัดสร้อยทอง" ศิลปวัฒนธรรม 5: 142-143.

บทความนี้กล่าวถึงการศึกษาประวัติและสภาพชุมชนถนนประชานฤมิตร ซึ่งชาวบ้านประกอบอาชีพเกี่ยวกับไม้จำนวนมากกว่า 200 หลังคาเรือน จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นแหล่งอุตสาหกรรมเครื่องเรือนไม้และงานไม้แกะสลักขนาดใหญ่ อาทิ เฟอ์นิเจอร์ อุปกรณ์ฮาร์ดแวร์ ไม้คิ้ว กระจกแกะลาย ฯลฯ และมีการสืบทอดฝีมืองานช่างอย่างต่อเนื่องกันมาจนถึงปัจจุบัน โดยการศึกษาเอกสารสถานที่ของเด็กๆ สมาชิกชมรมห้องเรียนวัฒนธรรม โรงเรียนวัดสร้อยทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ในชื่อโครงการว่า "โครงการถนนสายไม้"

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ทัศนกรรม, ไม้, งานแกะสลัก, ถนนสายไม้, อาชีพ, โรงเรียนวัดสร้อยทอง, ชุมชนถนนประชานฤมิตร, อุตสาหกรรม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

เชื่อน กัลมาพิจิตร (2544) "นันทสังคีต" ของดีฝั่งธนฯ : บันทึกไว้ในความทรงจำ" ทิวทัศน์วัฒนธรรม 1: 23-25.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติวงดนตรีและขับร้องของวัดข้างตาคูร์ต ซึ่งมักจะเล่นในโบสถ์เป็นประจำทุกวันในพิธีกรรมทางศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก และการขับเขาของวงดนตรีและขับร้องของวัดข้างตาคูร์ต โดยผู้เขียนได้เขียนขึ้นจากความทรงจำของตนเอง เนื่องจากเคยเป็นนักไวโอลินคนหนึ่งของวงดนตรีและขับร้องของวัดข้างตาคูร์ต รวมทั้งได้รวบรวมบทเพลงในอดีตบันทึกลงแถบบันทึกเสียงและมอบให้แก่สำนักศิลปวัฒนธรรมและสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาเพื่อให้เป็นมรดกของดีฝั่งธนบุรีต่อไป

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, วงดนตรี, วัดข้างตาคูร์ต, โบสถ์, พิธีกรรม, ศาสนาคริสต์, นิกายคาทอลิก

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม้ปรากฏ (2544) "ว่าวัดสะพาน...สายป่านที่ยังไม่ขาด" ศิลปวัฒนธรรม 8: 136-137.

บทความนี้กล่าวถึงอาชีพทำว้าวของชุมชนวัดสะพาน กรุงเทพฯ ที่ได้รับการสืบทอดฝีมือทำ ว้าวกันมาหลายชั่วอายุคนจนถึง ปัจจุบัน ซึ่งนำความภาคภูมิใจมาให้กับชุมชนแห่งนี้เป็นอย่างมาก อาทิตุคุณลุงนิยม คนชื่อ ช่างทำว้าวที่สามารถประดิษฐ์ว้าวที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองได้คือ "ว้าว อีลุ่มผ่ากัน" หรือ "ว้าวจรวด" และยังทำว้าวขายเป็นอาชีพ อีกทั้งยังสอนการทำว้าวให้กับเด็กๆ ด้วย นอกจากนี้ยังกล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของว้าวที่มีต่อชุมชนแห่งนี้ เช่น เป็นสิ่งแก้บน เครื่องมือเชื่อม ความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ฯลฯ และประวัติการเล่นว้าวในประเทศไทย โดยอ้างอิงจากวรรณกรรม หลายเรื่อง เช่น พงศาวดารเหนือ หนังสือตำรับทำว้าวศรีจุฬาลักษณ์ บันทึกการเดินทางของลาอูแบร์ แก้วหน้าม้า และนิราศธารโศก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ทัศนกรรม, ว้าว, การละเล่น, อาชีพ, ชุมชนวัดสะพาน, ว้าว อีลุ่มผ่ากัน, ว้าวจรวด, วรรณกรรม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ปนัดดา พ่วงพี. (2544) 'ทัศนศาสตร์การเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีของนักเรียน นักศึกษาระดับนาฏศิลป์ ชั้นกลางและชั้นสูงวิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ' การอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบทัศนศาสตร์การเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ดนตรีของนักเรียน นักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางและชั้นสูง วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพ และศึกษาระดับความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในวิทยาลัยของนักเรียน นักศึกษา รวมทั้งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศาสตร์การเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี กับความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในวิทยาลัยของนักเรียน นักศึกษา กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนในระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางปีที่ 2,3 และนักศึกษาระดับนาฏศิลป์ชั้นสูงจำนวน 269 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียน นักศึกษา ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางและชั้นสูง มีทัศนคติต่อการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี นักเรียน นักศึกษา สาขาดุริยางค์สากล มีทัศนคติต่อการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรีสูงกว่านักเรียน นักศึกษา สาขานาฏศิลป์ไทย นักเรียน นักศึกษา ที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีทัศนคติต่อการเรียนนาฏศิลป์ ดนตรี สูงกว่านักเรียน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง นักเรียน นักศึกษา ที่เข้าศึกษาเนื่องจากมีความมุ่งหวังในการเรียนและอาชีพ มีทัศนคติต่อการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ดนตรี สูงกว่า นักเรียน นักศึกษาที่เข้าศึกษาเพราะได้รับการสนับสนุนจากบุคคลอื่น นักเรียน นักศึกษา ระดับนาฏศิลป์ชั้นกลางและชั้นสูง มีความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในวิทยาลัยในระดับมาก โดยเฉพาะด้านสังคมและด้านวิชาการ ทัศนศาสตร์การเรียนรู้ด้าน

นาฏศิลป์ ดนตรี มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับความพึงพอใจต่อประสบการณ์ในวิทยาลัย
ของนักเรียน นักศึกษา

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏศิลป์, ดนตรี, วิทยาลัยนาฏศิลป์กรุงเทพฯ, ทัศนคติ

>>----- สิ้นสุดข้อความ -----<<

สายสุนีย์ ขาวปลื้ม. (2544) 'เพลงรำผีมอญของชาวมอญ จังหวัดปทุมธานี' มานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและบทบาทของเพลงรำผีในจังหวัดปทุมธานี ศึกษาและวิเคราะห์บทเพลงรำผีทั้งหมด 8 เพลง จากการศึกษาพบว่าชาวมอญในจังหวัดปทุมธานี ที่ยังใช้ภาษามอญและเป็นคนมอญเก่าแก่ และยังมีความเชื่อเรื่องผีมอญ และยังมีการทำพิธีรำผีเพื่อเป็นการขบถต่อผี และการแก้บนอยู่ แต่การทำพิธีรำผีลดน้อยลงเนื่องจากขัดข้องเรื่องงบประมาณการใช้จ่าย จึงทำให้การจัดพิธีรำผีในปัจจุบันลดขั้นตอนลง ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เพลงที่ใช้ในพิธีรำผีหายไปด้วย ในปัจจุบันนี้เพลงรำผีที่ยังคงมีใช้อยู่ พบว่าเหลือเพียง 8 เพลงบรรเลงสลับกันไปมา ส่วนวงดนตรีที่ใช้ในการประกอบพิธีรำผีในปัจจุบัน เป็นวงปี่พาทย์มอญเครื่อง 5 ลักษณะเฉพาะของดนตรีมอญ พบว่าดนตรีมอญเป็นดนตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตนเอง เพลงในแต่ละเพลงมีบทบาทและหน้าที่ในการบรรเลงเฉพาะตัว การบรรเลงเพลง พบว่าการขึ้นเพลงของบทเพลงมอญจะมีความแตกต่างกันตามลักษณะของบทเพลง การผสมวงดนตรีมอญ มีทั้งแบบเดิมและแบบปัจจุบัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,มอญ,เพลง,เพลงรำผีมอญ,ดนตรี,ความเชื่อ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ดวงรัตน์ ทรัพย์ประดิษฐ์. (2544) 'พิธีรำเจ้าพ่อของชาวมอญ : กรณีศึกษาดนตรีและพิธีรำเจ้าพ่อของชาวมอญ' มานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประวัติที่มาของพิธีรำเจ้าพ่อของชาวมอญ ในเขตปากลัด อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ เพื่อวิเคราะห์เพลงที่ใช้ประกอบการรำเจ้าพ่อ ผลการศึกษาพบว่า พิธีรำเจ้า เกิดจากการที่ชาวมอญอพยพเข้ามาอาศัยในเมืองไทยจึงได้เก็บเอาค่านิยมทางความเชื่อในแง่ต่างๆ โดยเฉพาะความเชื่อเรื่องโชคลาง ความเชื่อเรื่องผี และนำเอาผีประจำกลุ่มของตนเองมาด้วย และจะต้องทำพิธีรำถวายเจ้าพ่อทุกปี เพื่อเป็นการคารวะและเสริมสร้างสิริมงคลให้กับตนเองและครอบครัว โดยมีเครื่องเช่นสังเวทเป็นสิ่งของถวาย มีการบรรเลงประกอบพิธีรำเจ้าพ่อด้วยเพลงมอญ โดยวงปี่พาทย์มอญ มีผู้รำถวายซึ่งชาวมอญถือว่าเป็นตัวแทนของเจ้าพ่อ หรือสื่อที่ทำให้สามารถติดต่อกับวิญญาณประจำกลุ่ม หรือประจำหมู่บ้านได้ การวิเคราะห์เพลง พบว่าเพลงที่ใช้ประกอบพิธีกรรมมีเพียง 5 เพลง ซึ่งแต่ละเพลงมีความยาวต่างกันไปตามสภาพการณ์ที่ใช้ซึ่งจะแยกการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ลักษณะ คือ ทำนองเพลง รูปแบบเพลง การสวนจังหวะ และสำนวนเพลงใน

แต่ละเพลง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, สมุทราสาร, ดนตรี, พิธีรำเจ้า, พิธีกรรม, ความเชื่อ, เพลงประกอบ
พิธีกรรม, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นันทวดี เจริญพร (2544) 'การศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่จากภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภายในพระ
อุโบสถวัดอรุณราชวราราม กรุงเทพมหานคร โบราณคดี คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนในอดีตในด้านต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ใน
ในภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถวัดอรุณราชวราราม กรุงเทพมหานคร และศึกษาเรื่อง
ทศชาติชาดกที่ปรากฏอยู่ในภาพจิตรกรรมฝาผนัง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้านเอกสารและวารสาร
ข้อมูลจากสถานที่จริง ผลการศึกษาพบว่า ภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถวัดอรุณราชวร
าราม แต่เดิมได้ถูกเขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 แต่ต่อมาได้เกิดเหตุเพลิงไหม้พระอุโบสถในสมัยรัชกาลที่
5 จึงมีการซ่อมโดยการเลียนแบบของเดิมแต่ช่างก็ได้สอดแทรกวิถีชีวิตและเทคนิคการเขียนภาพใน
สมัยรัชกาลที่ 5 ลงไปด้วย ทำให้ภาพจิตรกรรมแสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ทั้งสมัยรัชกาลที่ 3
และรัชกาลที่ 5 ในด้านต่างๆ ได้ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย การคมนาคม ลักษณะบ้านเรือนของคน
ไทย ตลอดจนลักษณะสถาปัตยกรรมที่มีการผสมผสานกันระหว่างสถาปัตยกรรมไทยกับจีน และ
สถาปัตยกรรมไทยกับตะวันตก สถานภาพทางสังคม เรื่องราวและวิถีชีวิตของชาวจีนในอดีตที่เข้ามา
ในเมืองไทย ประเพณีการละเล่น การทำมาหากิน นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงอิทธิพลของตะวันตก
ที่เข้ามาในประเทศไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, จิตรกรรมฝาผนัง, วัดอรุณราชวราราม, ชีวิต
ความเป็นอยู่, สถาปัตยกรรม, ประเพณี, การละเล่น

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ส. พลายน้อย (2543) "พระบรมรูปทรงม้าและพระที่นั่งอนันตสมาคม" ศิลปวัฒนธรรม 7: 87.

บทความนี้กล่าวถึงที่มาของการสร้างพระบรมรูปทรงม้า บริเวณหน้าพระที่นั่งอนันตสมาคม

และความสำคัญของพระบรมรูปทรงม้า กล่าวคือ ค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการสร้างพระบรมรูปทรงม้าเป็นเงินที่เรียไรได้จากพระบรมวงศานุวงศ์ ข้าราชการ พ่อค้าและประชาชน โดยได้ช่างหล่อชาวฝรั่งเศสและหล่อที่กรุงปารีส นอกจากนี้ยังมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์คือ เป็นสถานที่นัดหมายรวมกำลังของคณะราษฎรเมื่อครั้งทำการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อ พ.ศ. 2475 ส่วนพระที่นั่งอนันตสมาคมถูกใช้เป็นที่บัญชาการของคณะราษฎร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ประติมากรรม, พระบรมรูปทรงม้า, พระที่นั่งอนันตสมาคม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

บุญศิริ นิยมทัศน์ (2543) 'รำมอญเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาความเป็นมาและรูปแบบของการรำมอญ 12 เพลง ตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ. 2542-2543 โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์ ตลอดจนการฝึกหัดของผู้วิจัยกับผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รำมอญ 12 เพลง ตำบลเกาะเกร็ด เป็นการรำของชนเชื้อสายมอญซึ่งอพยพมาจากมอญในสมัยกรุงศรีอยุธยาเรื่อยมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ นิยมรำในพิธีกรรม ประเพณี เพื่อบูชาบรรพบุรุษ ในการรำไม่จำกัดจำนวนและอายุของผู้รำ การใช้โครงสร้างท่ารำพบว่าการใช้ศีรษะ ลำตัว มือ แขนและการใช้เท้า ส่วนรูปแบบของการรำจะรำทำเดี่ยวประจำ แต่ละเพลงมีชื่อทำรำประจำเพลงโดยไม่มีการขับร้อง ใช้วงปี่พาทย์มอญบรรเลงทั้ง 12 เพลง นิยมรำเป็นแถวหน้ากระดานกระจายเต็มเวที ก่อนเริ่มรำนั่งกราบและเมื่อรำจบเพลง มอญรำทุกคนนั่งกราบอีกครั้ง เพื่อเป็นการคารวะ การเคลื่อนที่ของท่ารำมอญอยู่ในรัศมี 50-75 เซนติเมตร การแต่งกายมอญรำแต่งกายชุดประจำชาติมอญ ใช้สีสไบตามโอกาสของงาน ผู้แสดงจำนวน 4-12 คนขึ้นไป จัดแสดงในตอนบ่ายหรือตอนค่ำ ใช้เวลาในการรำไม่เกิน 1 ชั่วโมง สถานที่สำหรับรำเป็นลานกว้างหน้าบริเวณที่จัดงาน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, นาฏยศิลป์, ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน, รำมอญ, ประเพณี และพิธีกรรม, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สร้อยญา ชูชาติไทย (2543) 'แนวทางในการอนุรักษ์หมู่บ้านมอญพระประแดง กรณีศึกษาหมู่บ้านทรงคนอง' สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวความคิดในการอนุรักษ์หมู่บ้านทรงคนอง โดยเน้นด้านสถาปัตยกรรมและภาพรวมของหมู่บ้าน โดยเริ่มจากการศึกษา หลักการ ทฤษฎี แนวความคิดในการอนุรักษ์สถาปัตยกรรมและชุมชนพื้นถิ่น ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของอำเภอพระประแดงและชาวไทยมอญ และทำการสำรวจสภาพปัจจุบันของหมู่บ้านทรงคนองซึ่งมีหมู่บ้านโรงเรือเป็นส่วนหนึ่งในปัจจุบัน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ทำการวิเคราะห์ปัญหา คุณค่า ศักยภาพของพื้นที่ เพื่อมาสรุปเป็นแนวความคิดและแนวทางในการอนุรักษ์หมู่บ้านทรงคนอง ผลการศึกษาพบว่า แนวทางที่เหมาะสมในการอนุรักษ์หมู่บ้านทรงคนอง คือ การอนุรักษ์เพื่อเป็นย่านที่อยู่อาศัยของคนมอญต่อไปและส่งเสริมคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านทรงคนอง พร้อมกับเชื่อมโยงหมู่บ้านกับสถานที่สำคัญในอำเภอพระประแดง โดยการเสนอแนวทางในการอนุรักษ์และปรับปรุงทางกายภาพ การควบคุมกิจกรรมและการก่อสร้างอาคาร การปรับปรุงสถาปัตยกรรม ระบบการสัญจรและการเข้าถึงระบบสาธารณูปโภค ระบบพื้นที่เปิดโล่ง โครงการอนุรักษ์และปรับปรุงด้านกายภาพของชุมชน และแนวทางในการจัดการอนุรักษ์หมู่บ้านทรงคนอง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,พระประแดง,สถาปัตยกรรม,หมู่บ้านทรงคนอง,การอนุรักษ์,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

เพ็ญศิริ จันทรประทีปฉาย และ จักรพันธ์ กังวาท (2543) "เดินเท้าท่องวัฒนธรรมฝั่งธน" สารคดี 181: 50-58.

บทความนี้เป็นการสรุปผลจากการเสวนา 2 หัวข้อคือ หัวข้อที่ 1คือ รุกถึงวิถีชีวิตและศิลปวัฒนธรรมฝั่งธน : วัดกัลยาณมิตร ภูเก็ต ภูเก็ต กล่าวถึง ประวัติวัดและสถานที่ที่สำคัญ รวมถึงความงามทางด้านสถาปัตยกรรมของสถานที่นั้นๆ เช่น วัดกัลยาณมิตร สำนักคนตรีไทยพาทยโกศล มัสยิดภูเก็ต โบสถ์ข้างตาคูส และศาลเจ้าเกียนอันเกง ส่วนหัวข้อที่สอง คือ มุสลิมฝั่งธนกับบทบาทที่มีต่อสังคมไทย จัดขึ้นที่มัสยิดต้นสน กล่าวถึง การเข้ามาของมุสลิมในประเทศไทย และบทบาทของชาวมุสลิมที่มีต่อสังคมไทย ทั้งนี้ในการเสวนาได้พาผู้ร่วมเสวนาเดินชมภูมิทัศน์ สถานที่ดังกล่าว ประกอบคำอธิบายถึงประวัติและความเป็นมาและสถาปัตยกรรมด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, ดนตรี, ภูมิ, ศาลเจ้า, มัสยิด, มุสลิม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สิริธร ศรีชลาคม (2543) 'นาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย : การสร้างสรรค์นาฏศิลป์ไทยกับนาฏศิลป์สกุล
อื่นๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2510-2542' นาฏศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ซึ่งเป็นการแสดงนาฏศิลป์ที่สร้างสรรค์ขึ้น
โดยการผสมผสานท่าการเคลื่อนไหวแบบนาฏศิลป์ไทยเข้ากับนาฏศิลป์สกุลอื่นๆ ตามกระบวนการ
การประดิษฐ์ท่าเต้น โดยไม่ได้จำกัดความเฉพาะการเคลื่อนไหว ทักษะการเต้นเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับ
กับกระบวนการลำดับความคิด การสร้างสรรค์ องค์ประกอบในการแสดงและผู้สร้างสรรค์ชุดการแสดง
นั้นๆ ด้วย การศึกษาเน้นถึงการพัฒนาการของนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ผลของ
การวิจัยพบว่าพัฒนาการของรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยสามารถแบ่งออกได้เป็นหลาย
แบบ ได้แก่ การประยุกต์รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทยตามอิทธิพลของการแสดงบัลเลต์ การผสม
ผสานทำนาฏศิลป์ไทยในการแสดงบัลเลต์ ระบุว่าเรื่องที่ใช้นาฏศิลป์ไทยแนวประยุกต์ การผสม
ผสานทำนาฏศิลป์ไทยในการแสดงการเต้นแจ๊ส การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยในการแสดงนาฏ
ศิลป์ร่วมสมัย โดยเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับคติไทย วิถีชีวิต และวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก การผสม
ผสานนาฏศิลป์ไทยเข้ากับทักษะการเต้นของนาฏศิลป์ร่วมสมัย ซึ่งแต่ละแบบมีพัฒนาการเฉพาะ
ตน ในช่วงเวลาหนึ่งอาจซ้ำซ้อนกับแบบอื่นๆ และในบางครั้งอาจมีอิทธิพลต่อกัน สาเหตุในการสร้าง
สรรค์ท่าการเคลื่อนไหวในนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย ได้แก่ แรงบันดาลใจที่ศิลปินต้องการสร้างสรรค์งาน
ใหม่ขึ้นด้วยตนเอง สร้างสรรค์ขึ้นตามนโยบายขององค์กรวัฒนธรรมระดับประเทศ จากระบบหลักสูตร
นาฏศิลป์ในสถาบันอุดมศึกษา ความต้องการที่จะทำให้คนรุ่นใหม่สนใจศิลปะวัฒนธรรมดั้งเดิม และ
ความต้องการทางธุรกิจ ทั้งหมดเป็นแรงผลักดันจากสังคมที่ทำให้เกิดนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นาฏศิลป์, พัฒนาการ, การผสมผสาน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วัชณี เมษะมาน (2543) 'ประวัติและผลงานนาฏยประดิษฐ์ของครูลมุล ยมะคุปต์ : กรณีศึกษาระบำ
พม่า-มอญ' นาฏศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติ ผลงานและวิธีการสร้างสรรค์ผลงานนาฏยประดิษฐ์ของครูมุล ยมะคุปต์ โดยมีกรณีศึกษาคือระบำพม่า-มอญ วิธีวิจัยคือ การศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จากประสบการณ์และการเรียนรู้ที่ได้รับการถ่ายทอดโดยตรงจากครูมุล ยมะคุปต์ การวิจัยพบว่าครูมุล ยมะคุปต์ (พ.ศ.2448-2525) เกิดที่จังหวัดน่าน เมื่ออายุได้ 5 ขวบ บิดาได้พามาถวายตัวเป็นละครที่วังสวนกุหลาบ จนได้ความรู้เรื่องละครนอก ละครในและละครพันทาง ต่อมาได้ย้ายมาอยู่ที่วังเพชรบูรณ์และได้ความรู้เรื่องละครตึกดำบรรพ์ เมื่อออกจากวังเพชรบูรณ์ได้สมรสกับครูสังข์ ยมะคุปต์ และได้ไปเป็นครูสอนละครที่เชียงใหม่ในคุ้มพระราชชายาเจ้าดารารัศมี จนได้ความรู้เกี่ยวกับนาฏยศิลป์ล้านนาและพม่า ต่อมาเข้ารับราชการเป็นครูแผนกนาฏยศิลป์ กรมศิลปากร และทำงานตามที่อยู่บังคับบัญชาตามหมาย มีผลงานระหว่างปี พ.ศ. 2477-2525 มากกว่า 50 ชุด แบ่งได้เป็น 6 ประเภท คือ 1.ระบำที่ยึดแบบแผนนาฏยศิลป์ไทย 2.ระบำที่ผสมผสานทั้งอาศัยและไม่ได้อาศัยแบบแผนนาฏยศิลป์ไทย 3.ระบำจากภาพแกะสลักโบราณคดี 4.ระบำประกอบเครื่องดนตรี 5.ระบำท่า-แบบ 6.ระบำเลียนแบบท่าทางของสัตว์ ผลงานเหล่านี้ผู้วิจัยพบว่ามี 2 แนว คือ แนวอนุรักษ์ และแนวพัฒนา ระบำพม่า-มอญ ที่ผู้วิจัยใช้เป็นกรณีศึกษานี้ เป็นระบำประเภทผสมผสานลักษณะท่ารำของพม่าและท่ารำของมอญ ครูมุล ยมะคุปต์ น่าจะได้แนวคิดจากแหล่งที่มาดังนี้ 1.ท่ารำมอญของชาวมอญในประเทศไทย 2.ท่ารำของมอญในละครพันทาง 3.ท่ารำของพม่าในละครพันทาง 4.ท่ารำของพ็อนม่านม่วยเชียงตุงทางภาคเหนือ ปัจจุบันการแสดงระบำพม่า-มอญยังคงรูปแบบการแสดง และจัดอยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนของวิทยาลัยนาฏยศิลป์ กรมศิลปากร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, ระบำพม่า-มอญ, นาฏยประดิษฐ์, การอนุรักษ์, กรมศิลปากร

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ธรรมรัตน์ ไถวสกุล (2543) 'นาฏยประดิษฐ์ในงานโครงการนาฏยศิลป์' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ไทยประยุกต์ที่พบ วิธีดำเนินการวิจัย ศึกษาจากงานโครงการปริญญาโท จำนวน 52 ชุด ของนิสิตในสาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย สنجิบตรในการแสดง เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนาฏยประดิษฐ์ แถบบันทึกภาพสัมภาษณ์นิสิตเจ้าของผลงานและนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปผลเพื่อนำเสนอผลการวิจัย นาฏยประดิษฐ์

ธรรมรัตน์ โถงสกุล (2543) 'นาฏยประดิษฐ์ในงานโครงการนาฏยศิลป์' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรม ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยศิลป์ไทย ประยุกต์ที่พบ วิธีดำเนินการวิจัย ศึกษาจากงานโครงการปริญญาโท จำนวน 52 ชุด ของนิสิตใน สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย สنجิบัตร์ในการแสดง เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับนาฏยประดิษฐ์ แถบบันทึกภาพ สัมภาษณ์นิสิตเจ้าของผลงานและนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปผลเพื่อนำเสนอผลการวิจัย นาฏยประดิษฐ์ ในงานโครงการปริญญาโทมีรูปแบบเป็นงานนาฏยศิลป์ไทยประยุกต์เป็นส่วนมาก โดยการนำท่า รำจากนาฏยศิลป์ไทยมาเป็นหลักในการสร้างสรรค์ผลงาน นอกจากนี้ยังมีการนำท่าเต้นในนาฏยศิลป์ ตะวันตก ทำธรรมชาติของคน ท่าที่เลียนแบบพฤติกรรมของสัตว์ มาผสมผสานกับท่าของทำนาฏย ศิลป์ไทย การจัดรูปแถว การแปรแถว และการตั้งขุ่ม มักเป็นรูปทรงเรขาคณิต ขั้นตอนในการสร้าง สรรค์ผลงาน เริ่มจากผู้สร้างสรรค์กำหนดหัวข้อ จากนั้นจึงดำเนินการหาข้อมูล หาเพลงประกอบ คัด เลื่อนนักแสดง ประดิษฐ์ท่ารำ ออกแบบเครื่องแต่งกาย จนถึงขั้นตอนการฝึกซ้อมและนำเสนอผลงานสู่ สาธารณชน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, นาฏยประดิษฐ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สิริสุดา บุรณะโสภณ (2543) 'การวิเคราะห์กฎหมายควบคุมความสูงอาคารเพื่อการอนุรักษ์และ พัฒนาเมือง โดยใช้เทคนิคจำลองภาพ ด้วยคอมพิวเตอร์ สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมและป้องกันมิให้มีการก่อสร้าง อาคารสูงที่จะบดบังโบราณสถาน ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการอนุรักษ์โบราณสถานและสภาพแวดล้อม โดยอาศัยโบสถ์ข้างตาคูรุส เป็นกรณีศึกษา ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลเอกสารทางประวัติศาสตร์ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และการสำรวจสภาพแวดล้อมปัจจุบัน โอกาสการมองเห็น ตำแหน่ง ทิศทาง และระยะห่างของทัศนกรร รวมถึงเส้นทางสัญจรการเข้าถึงทางแม่น้ำและถนน จากนั้นนำไปประมวลผลโดยใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ โปรแกรม AutoCAD R14 จำลองภาพสองมิติ และสามมิติ จากการ ศึกษาพบว่า โบสถ์ข้างตาคูรุส เป็นโบราณสถานที่มีอายุเก่าแก่มากย้อนไปถึงสมัยกรุงธนบุรี มีรูปแบบ สถาปัตยกรรมเรเนสซองส์ผสมนีโอคลาสสิก มีจุดเด่นที่หอคอยของอาคารเป็นทรงโดม สภาพโดยรอบ

เป็นชุมชนเก่าที่ก่อตั้งมาพร้อมๆ กับวัดช้างตากู อากาศส่วนใหญ่เป็นบ้านเดี่ยวความสูงโดยเฉลี่ยหก เมตร บริเวณศึกษามีกฎหมายควบคุมความสูงอาคารตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครรวมสามฉบับ ผลการวิเคราะห์ทัศนภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันพบว่า การบังคับมุมมองของโบสถ์ช้างตากูในห้าเส้นทาง จะมีค่าการบังคับมุมมองเพิ่มมากขึ้นกว่าร้อยละ 5 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ของ Burbeck and Kelly ที่ถือว่า หากทัศนภาพใหม่มีค่าการบังคับมุมมองเพิ่มมากขึ้นจากทัศนภาพเดิมน้อยกว่าร้อยละ 5 ให้ถือว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงของทัศนภาพนั้น จึงสรุปได้ว่า แม้จะมีมาตรการควบคุมความสูงอาคาร แต่อาคารก่อสร้างใหม่มีความสูงตามที่กฎหมายกำหนด ก็ยังจะบังคับมุมมองของโบสถ์ช้างตากู เนื่องจากการบังคับมุมมองยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ได้แก่ โอกาสและขอบเขตในการมองเห็น ระยะห่างระหว่างโบราณสถานกับอาคารโดยรอบ รวมถึงระยะเวลาความถี่ในการมองเห็นและแสงสว่าง ลักษณะกายภาพของอาคารที่บังคับ และองค์ประกอบอื่นๆ เช่น ส่วนยื่นหลังคา กันสาด รั้ว โครงสร้างอาคาร ระบบสาธารณูปโภค เป็นต้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, โบสถ์ช้างตากู, โบราณสถาน, กฎหมาย

>>----- สิ้นสุดข้อความ -----<<

ผกา มาศ จิรจรรุภัทร (2543) 'การละเล่นของหลวง' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา องค์ประกอบ วิธีการแสดง จุดมุ่งหมายและความสำคัญของการละเล่นของหลวง โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ การสัมภาษณ์ ครูผู้สอน ศิลปินผู้แสดงและนักวิชาการที่มีความรู้เกี่ยวกับการละเล่นของหลวงและสังเกตการแสดงจริง ผลการวิจัยสรุปว่า การละเล่นของหลวงเป็นมหรสพสมโภชในงานพระราชพิธีต่างๆ ตั้งแต่ยุคอยุธยาตอนต้น ประกอบด้วย โหมงครุ้ม ระเบง กุลาตีไม้ ต่อมามีแหงวิไลยและกระอ้วแห่งควายเพิ่มขึ้น โดยมีกรมมหรสพเป็นผู้รับผิดชอบฝึกหัดและจัดแสดง ปัจจุบันพระราชพิธีมีน้อยลง การละเล่นของหลวงจึงลดน้อยลงด้วย แต่ยังคงสืบทอดอยู่ในสถาบันนาฏดุริยางคศิลป์ กรมศิลปากร วิธีการแสดงโหมงครุ้มเป็นการรำประกอบการตีกลอง ระเบงเป็นการแสดงเรื่องราวเกี่ยวกับกษัตริย์ร้อยเอ็ดเจ็ดพระนครเดินทางไปงานโสกันต์และระหว่างทางได้พบพระกาล กุลาตีไม้เป็นการร้องเพลงประกอบการตีไม้ แหงวิไลยเป็นการรำอาวุธ กระอ้วแห่งควายเป็นการแสดงเรื่องราวการล่าควายของนางกระอ้วและสามี อุปกรณ

ประกอบการแสดง โมงครุ่มมีไม้กำกับตกลงโมงครุ่ม ซ้องโหม่ง ระเบงมีคันศรและลูกศร กุลาตีไม้มีไม้กำกับ ส่วนการแสดง 2 ชุดหลังไม่มีแสดงแล้ว จากหลักฐานต่างๆ กล่าวว่า ทางวิไลแต่งกายแบบนักบวชจีน เรียกว่า เขียวกางผู้แสดง 2 คน ประอวูรกัน อาวูรที่ใช้เช่น หอก ดาบ ทวน โล่ กระอ้วแห่งควาย ใช้ผู้แสดง 3-4 คน แต่งกายเป็นชาวบ้านและควาย ออกมาแสดงการล่าควายอย่างสนุกสนาน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปะการแสดง, มหรสพ, การละเล่น, โมงครุ่ม, ระเบง, กุลาตีไม้, กระอ้วแห่งควาย, พระราชพิธี

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สิริพร สิริศรีสัมฤทธิ์ (2543) 'หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นกับเด็ก กรณีศึกษาเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1-1/12 โรงเรียนศรีอยุธยา ในพระอุปถัมภ์ฯ' มานุษยวิทยา โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นของเด็กนักเรียน ความคิดเห็นของเด็กนักเรียน มีต่อหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น และอิทธิพลบางส่วนของหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นกับเด็กนักเรียน ซึ่งสะท้อนผ่านสิ่งของที่เด็กนักเรียนใช้ กลุ่มคนที่ใช้ศึกษา คือ เด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1-1/12 ของโรงเรียนศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์ฯ เขตราชเทวี กรุงเทพฯ โดยศึกษาจากข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แจกแบบสอบถาม จำนวน 150 ชุด ให้เด็กนักเรียนชายจำนวน 59 ชุด และนักเรียนหญิง 91 ชุด ผลการศึกษาพบว่า การอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นของเด็กในวัยนี้มีได้เป็นพฤติกรรมที่เป็นปัจเจกหรือเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากแรงสนับสนุนทางสังคมและวัฒนธรรมรอบข้างของตัวเด็ก โดยผ่านกลุ่มทางสังคมคือ กลุ่มเพื่อนซึ่งมีบทบาทมากที่สุดในการแนะนำ ส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการให้เพื่อนในวัยเดียวกันรู้จักการอ่านหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่น ในขณะที่ครอบครัวกลายเป็นกลุ่มทางสังคมที่มีบทบาทน้อยที่สุด นอกจากนี้หนังสือการ์ตูนยังมีหน้าที่และบทบาททางสังคมในการเป็นเครื่องมือเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างเด็กนักเรียนด้วยกันเอง ในขณะที่เดียวกันเด็กนักเรียนก็ใช้หนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นเป็นกระจกเพื่อสะท้อนความเชื่อ ทศนคติและความคิดเห็นบางประการออกมาทางหนังสือการ์ตูนญี่ปุ่นที่เด็กนักเรียนอ่านเช่นกัน ส่วนอิทธิพลการอ่านการ์ตูนญี่ปุ่นของเด็กนักเรียนนั้น ได้สะท้อนออกมาให้เห็นชัดเจนโดยผ่านทาง การแสดงออกของเด็ก รวมไปถึงข้าวของเครื่องใช้ที่เด็กนักเรียนนิยมซื้อมาใช้กัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, การ์ตูน, ญี่ปุ่น

ธนาภ ดาวรวทัญญู (2543) 'ความสนใจในการอ่านหนังสือพ็อกเก็ตบุ๊กของนักศึกษาคณะโบราณคดี' มานุษยวิทยา โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านหนังสือพ็อกเก็ตบุ๊กของนักศึกษาคณะโบราณคดี ม.ศิลปากร และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจในการอ่านของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือนักศึกษาคณะโบราณคดี ม.ศิลปากร ประจำปีการศึกษา 2543 จำนวน 100 คน วิธีการศึกษา คือใช้แบบสอบถามชนิดปลายเปิด เพื่อให้ทราบถึงประเภทหนังสือที่นักศึกษาสนใจอ่าน จากนั้นนำข้อมูลมาจัดประเภทของหนังสือ และประเด็นที่จะเน้นศึกษา แล้วจึงสัมภาษณ์กลุ่มนักศึกษาที่สนใจอ่านหนังสือประเภทที่ได้รับความนิยม (หมายถึง ประเภทหนังสือที่นักศึกษาศนใจอ่านและชื่นชอบเป็นจำนวนมาก) เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้นักศึกษาศนใจอ่านหนังสือประเภทนั้น ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาคณะโบราณคดีส่วนใหญ่สนใจอ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเป็นเรื่องเกี่ยวกับเด็ก โดยเฉพาะประเภทวรรณกรรมเยาวชนแปลเป็นพิเศษ รองลงไปคือเรื่องสะท้อนสังคม โดยเฉพาะประเภทวรรณกรรมเพื่อชีวิต และอันดับ 3 คือเรื่องรัก ความสนใจในการอ่านของนักศึกษาชายกับนักศึกษาหญิงมีความแตกต่างกันคือ นักศึกษาชายจะสนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับปัญหาสังคมมากกว่า ส่วนนักศึกษาหญิงจะสนใจอ่านหนังสือหลากหลายประเภทและสนใจอ่านเรื่องรักมากกว่านักศึกษาชาย ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อความสนใจในการอ่านของนักศึกษาคือ สภาพสังคม แต่มีเงื่อนไขอยู่ว่าขึ้นอยู่กับความต้องการของตนเองก่อน สภาพสังคมจะมีผลในทางอ้อม นอกจากนี้ยังพบว่าลักษณะบุคลิกภาพและจุดมุ่งหมายในการอ่านหนังสือของนักศึกษาแต่ละคนได้ส่งผลต่อลักษณะการเลือกรับข่าวสารข้อมูลของพวกเขา และมีความสอดคล้องกับเนื้อหาในหนังสือที่พวกเขาสนใจอ่านด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, วรรณกรรมเยาวชน, วรรณกรรมเพื่อชีวิต

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ปรีดา อัครจันทโชติ (2543) 'สุนทรียรูปในสื่อสารการแสดง "จิว" ของคนไทยในปัจจุบัน' วาทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับสุนทรียรูปของจิวในประเทศไทย อันมีองค์ประกอบได้แก่ 1.กระบวนการแสดง 2.เวที ฉาก และอุปกรณ์ 3.ดนตรีและการขับร้อง 4.ประเภทและบทบาทของตัวละคร 5.ศิลปะและเทคนิคการแสดง 6.เครื่องแต่งกายและการแต่งหน้า 7.วรรณกรรมที่ใช้ในการแสดง โดยใช้

แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องจิว แนวคิดเรื่องนาฏกรรมกับการสื่อสาร และแนวคิดเรื่องสุนทรียทัศน์ของ ขงจื้อ เพื่อศึกษาการก้าวเข้าสู่อาชีพการแสดงจิว คุณสมบัติพื้นฐานและการฝึกฝน เพื่อศึกษาสุนทรีย รูปในการสื่อสารการแสดงจิวของคนไทยซึ่งถ่ายทอดผ่านองค์ประกอบต่างๆ และเพื่อศึกษาความเข้าใจของผู้ชมที่มีต่อกระบวนการสื่อสารความหมายนั้น การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสังเกตการณ์อย่างเป็นระบบและบันทึกวิดีโอ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิจัยเชิงเอกสาร โดยศึกษาจากคณะจิวแต่จิวในประเทศไทยจำนวน 6 คณะ ได้แก่ คณะไชยงสองเกี้ยว คณะไชยงเดี่ยว เกี้ยวท่วง คณะเดี่ยวเกี้ยวฮั้วเฮง คณะไห้ตงเดี่ยวเกี้ยวท่วง คณะเหล่าเง็กเหล่าซุง และคณะเหล่าบ่วงนี้เฮง ผลการวิจัยพบว่านักแสดงจิวชาวไทยเข้ามาสู่วงการจิวด้วยสองวิธีคือโดยมีผู้ใหญ่พามาทำสัญญาผูกมัดไว้กับโรงจิวเป็น "ฮั้วเกี้ยว" (ลูกจิว) และโดยการสมัครใจของตนเอง สุนทรียรูปที่ถ่ายทอดผ่านองค์ประกอบต่างๆ ของจิวพบว่าความงามคือความดี ความผสมผสานระหว่างรูปแบบกับเนื้อหา ระหว่างความเหมือนจริงกับการใช้สิ่งสมมติ และระหว่างนาฏยรสต่างๆ ที่สำคัญได้แก่รสแห่งความรัก (ตุงคา ระรต) รสแห่งความขบขัน (หาสยรต) รสแห่งความกรุณา (กรุณารต) รสแห่งความดูร้าย (เราทระรต) และรสแห่งความกล้า (วีระรต) ในปัจจุบันการถ่ายทอดความงามมีความเปลี่ยนแปลงจากอดีตสองลักษณะคือ การเปลี่ยนแปลงเชิงลดทอน อันได้แก่การฝึกหัดและความประณีตในการแสดงที่ย่อยหย่อนลง จำนวนบุคลากรที่ลดน้อยลง และความพยายามที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาจิว

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, นาฏกรรม, จิว, การสื่อสาร, สุนทรียรูป, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วิภาดา ชาดินันท์ (2543) 'แนวทางการอนุรักษ์อาคารที่พักอาศัยที่ได้รับอิทธิพลตะวันตกในช่วงรัชกาลที่ 5 ถึง รัชกาลที่ 7 : กรณีศึกษา บ้านมนังคศิลา' สถาบันดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิด โครงสร้าง วัสดุก่อสร้าง และปัญหาที่เกิดขึ้นกับอาคารที่พักอาศัยที่ได้รับอิทธิพลตะวันตกในช่วงรัชกาลที่ 5 ถึงรัชกาลที่ 7 โดยเลือกศึกษากรณีบ้านมนังคศิลา ทั้งนี้ได้ทำการศึกษาจากข้อมูลภาคสนาม ข้อมูลทางเอกสาร และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์ ผลการศึกษาพบว่า บ้านมนังคศิลา เป็นอาคารที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานโดยกรมศิลปากร เมื่อปี พ.ศ. 2528

รูปแบบของอาคารได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นประเทศอังกฤษ จากการสำรวจภาคสนามพบว่า ความเสียหายของส่วนประกอบอาคารส่วนใหญ่เกิดขึ้นจาก 3 สาเหตุใหญ่ คือ 1.สาเหตุตามธรรมชาติ 2.ความเสียหายจากมนุษย์ 3.ความบกพร่องของการออกแบบอาคารและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ระดับของการอนุรักษ์ที่เหมาะสมสำหรับบ้านมณังคศิลา คือ การบูรณะซึ่งเป็นการซ่อมแซมอาคารโดยถือเอาแนวความคิดหรือลักษณะเดิมของอาคารที่มีคุณค่าเป็นสำคัญ โดยที่สามารถสนองความต้องการในปัจจุบัน และรองรับความต้องการในอนาคตได้ สำหรับเทคนิควิธีการที่เลือกใช้กับอาคารต้องเลือกวิธีการที่มีการทดสอบแล้วว่ามีประสิทธิภาพ ตรงตามหลักการ และทำความเข้าใจเปลี่ยนแปลงให้อาคารน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น เลือกใช้วิธีการซ่อมแซมวัสดุเดิมก่อนที่จะพิจารณาเปลี่ยนใช้วัสดุใหม่หรือเปลี่ยนแปลงลักษณะเดิมของอาคาร นอกจากนี้ในการอนุรักษ์บ้านมณังคศิลา จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนบริหารโครงการ วางแผนการดูแลรักษาอาคาร เพื่อช่วยควบคุมสภาพแวดล้อมอาคารให้เหมาะสม เพื่อชะลอการเสื่อมสภาพอาคาร และช่วยยืดอายุอาคารอันมีคุณค่าให้เป็นคงอยู่เป็นมรดกแก่อนุชนรุ่นหลังสืบไป

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, อาคาร, ที่พักอาศัย, บ้านมณังคศิลา, การอนุรักษ์, ประวัติศาสตร์, โบราณสถาน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

รณันธร คุณะศรี (2543) 'การศึกษาเพื่อการอนุรักษ์บ้านพักอาศัยไม้ซึ่งได้รับอิทธิพลตะวันตก สร้างในช่วงรัชกาลที่ 5-7' สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการอนุรักษ์ที่เหมาะสมกับอาคารบ้านพักอาศัยซึ่งได้รับอิทธิพลตะวันตก สร้างในช่วงรัชกาลที่ 5-7 โดยเลือกกรณีศึกษาเฉพาะบ้านซึ่งมีโครงสร้างไม้และเครื่องตีคั้งไม้ในพื้นที่กรุงเทพฯ จำนวน 30 หลังโดยประมาณ ผลการศึกษาพบว่า บ้านแต่ละหลังที่อยู่ในขอบเขตอาคารที่ทำการศึกษานั้น ควรได้รับการอนุรักษ์ที่เหมาะสม โดยการกำหนดแนวความคิดในการอนุรักษ์มีเกณฑ์สำคัญที่ควรพิจารณา ได้แก่ คุณค่าที่ประเมินได้ ศักยภาพในการอนุรักษ์ของอาคารแต่ละหลัง และวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์ แนวความคิดที่ได้นี้จะใช้เป็นกรอบในการออกแบบขั้นตอนในการอนุรักษ์อาคารต่อไป สำหรับภาครัฐและเอกชน ควรมีการส่งเสริมให้มีมาตรการสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ ทั้งด้านกฎหมายและการลงทุน เพื่อให้เจ้าของอาคารมีทางเลือกมากขึ้นที่จะอนุรักษ์บ้านไว้ หรือฟื้นฟูให้มีชีวิตใหม่ ปรับการใช้สอยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน

เทียมสุรย์ สิริศรีศักดิ์ (2543) 'การศึกษาเพื่อการอนุรักษ์ย่านนางเลิ้ง' สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการอนุรักษ์ย่านนางเลิ้ง ซึ่งเป็นย่านการค้าเก่าที่เหลืออยู่เพียงไม่กี่แห่งในกรุงเทพมหานครนี้มีเป้าหมายเพื่อศึกษาความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โครงสร้างชุมชน ข้อจำกัดด้านกฎหมายและนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการเสนอแนะแนวทางการวางแผนอนุรักษ์ ในการศึกษาที่ใช้ข้อมูลจากเอกสาร รายงาน การออกแบบสอบถาม และการสำรวจภาคสนาม โดยขอบเขตของพื้นที่ศึกษากำหนดด้วยลักษณะความเป็นศูนย์กลางของย่าน ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ลักษณะทางกายภาพที่หลงเหลืออยู่จากอดีต และการรวมกลุ่มชุมชนในปัจจุบัน จากการศึกษพบว่าย่านนางเลิ้งมีคุณค่าในเชิงอนุรักษ์ จากการเป็นพื้นที่ที่มีความทรงจำทางวัฒนธรรมทั้งการเป็นแหล่งการค้าอาหาร เป็นชุมชนเก่าที่มีปฏิสัมพันธ์ในชุมชนสูง มีสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ และเคยเป็นแหล่งบันเทิงที่สำคัญของกรุงเทพมหานคร นับว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแห่งหนึ่ง แต่ในด้านความเข้มแข็งของชุมชนพบว่าการรวมกลุ่มกันแก้ปัญหาของชุมชนยังมีน้อย และยังขาดองค์กรชุมชนที่เข้มแข็ง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, นางเลิ้ง, ประวัติศาสตร์, การอนุรักษ์, นโยบาย

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

มนต์ทวี จิระวัฒน์วี (2543) 'ข้อเสนอแนะสำหรับการอนุรักษ์ภูมิหมู่ที่สร้างด้วยไม้ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น' สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและเสนอแนะแนวทางทางการอนุรักษ์ภูมิหมู่ที่สร้างด้วยไม้ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น เป็นอาคารที่มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรมถือได้ว่าเป็นมรดกวัฒนธรรมของชาติ โดยทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาในการสร้างภูมิ พระธรรมวินัยที่เกี่ยวข้อง และทฤษฎีการอนุรักษ์ ประกอบกับการสำรวจภาคสนามโดยทำการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา จากกรณีศึกษาภูมิหมู่ในวัดชนะสงคราม วัดราชสิทธาราม และวัดหงส์รัตนาราม จากการศึกษพบว่าภูมิหมู่ที่สร้างด้วยไม้มีลักษณะการวางผังเป็นแบบอาคารโอบล้อมรอบชาน ประกอบด้วยภูมิที่พักของพระสงฆ์ ภูมิครัว หอฉัน หรืออาจมีหอพระไตรปิฎกรวมอยู่ในหมู่เดียวกัน ตัวภูมิมีลักษณะเป็นอาคารยกพื้นได้ดูสูง มีฟาไลด้านหน้า หลังคาทรงสูง มีกันสาดโดยรอบ

ใช้ไม้เป็นองค์ประกอบเกือบทุกส่วน หลังคามุงกระเบื้องดินเผาหางมนชนิดไม้เคลือบสี หอฉันเป็น ศาลาโปร่ง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, อาคาร, ภูมิ, วัด, ประวัติศาสตร์, การอนุรักษ์, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ธานี เสี่ยม (2543) 'การออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบดินเผาชุดอุปกรณ์ประกอบการใช้งานในห้องครัว' เครื่องเคลือบดินเผา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบผลิตภัณฑ์เครื่องเคลือบดินเผาชุดอุปกรณ์ประกอบการใช้งานในห้องครัวที่มีลักษณะเป็นชุด ครอบคลุมการใช้งานหลักของห้องครัวโดยทำการสำรวจจากกลุ่มเป้าหมาย คือกลุ่มคนวัยทำงาน ที่มีครอบครัวขนาดเล็กเป็นลักษณะครอบครัวเดี่ยวและจัดอยู่ในกลุ่มผู้บริโภคขนาดกลาง ผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบจะอยู่ในส่วนการใช้ลอยหลักในห้องครัว การออกแบบมีที่มาแนวความคิดจากแมลงงูหลง โดยนำลักษณะเฉพาะของรูปทรงและเส้นมาทำการออกแบบให้มีความงามสอดคล้องกับหน้าที่ใช้สอยในแต่ละผลิตภัณฑ์ ผลการออกแบบผลิตภัณฑ์ผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบในส่วนของการเตรียมอาหารประกอบด้วยภาชนะสำหรับผสมอาหารและภาชนะสำหรับวางใช้ในการเตรียมอาหาร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ทัศนกรรม, เครื่องเคลือบดินเผา, ห้องครัว, ผลิตภัณฑ์, การออกแบบ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2543) **วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ.2325-2477**
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิวัฒนาการนาฏศิลป์ไทยในกรุงรัตนโกสินทร์ ระหว่าง พ.ศ.2325-2477 เพื่อแสดงให้เห็นการเกิด การเติบโต และการเปลี่ยนแปลงของนาฏศิลป์ไทยชนิดต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเอกภาพ การวิจัยเน้นนาฏศิลป์ที่ใช้มนุษย์เป็นผู้แสดง วิจัยใช้การศึกษาจาก

เอกสารทางประวัติศาสตร์ วรรณคดี วิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับนาฏศิลป์โดยตรง ประกอบกับเอกสาร
ด้านสังคม เศรษฐกิจ ศิลปวัฒนธรรม ที่สามารถนำมาอธิบายให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงในวงการ
นาฏศิลป์ไทยได้ จากการดูและการสังเกตการณ์การแสดงการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และจาก
ประสบการณ์ในการแสดงของผู้วิจัย ผลการศึกษาพบว่า ในวิถีชีวิตของคนไทยตั้งแต่อดีตกาลมีการ
ร้องรำทำเพลง และระบำ รำ เต้น เพื่อการบันเทิงและพิธีกรรม อันเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาจนเกิด
เป็นนาฏศิลป์ขึ้น การพัฒนาส่วนหนึ่งเกิดจากภายในสังคมไทย อีกส่วนหนึ่งมาจากชนชาติเพื่อนบ้าน
เช่น เขมร มอญ ฯ หลังจากการพัฒนาหลายร้อยปี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏศิลป์,ละคร,วิวัฒนาการ,การเปลี่ยนแปลง,
พิธีกรรม,กรุงรัตนโกสินทร์,โรงพยาบาลตรี,กรมศิลปากร
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อมรศักดิ์ จันทรินทร์ (2543) 'บทบาทของเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ต่อพิธีไหว้ครูในละครไทย'
โบราณคดี โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของพิธีไหว้ครูในละครไทย บทบาทและหน้าที่
ของเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ต่อพิธีไหว้ครูในละครไทย อิทธิพลของข้าพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ต่อ
วิชานาฏศิลป์ไทย ที่มา ความสำคัญ และเหตุผลในการอัญเชิญเทพเจ้าต่างๆ มาเป็นประธานในพิธี
ไหว้ครูในละครไทย โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ และบทความที่เกี่ยวข้องกับพิธีไหว้ครู
ในละคร และเรื่องราวของเทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ สัมภาษณ์ ผู้ประกอบ
พิธีไหว้ครู-ครอบครูในละคร ในสังกัดกรมศิลปากร และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ศึกษาเรื่องพิธีไหว้ครู
ในละคร ผลการศึกษาพบว่าพิธีไหว้ครูในละครไทย เป็นพิธีกรรมที่จัดขึ้นเพื่อแสดงความเคารพต่อครูบา
อาจารย์ด้วยพิธีบวงสรวงบูชา รูปแบบของพิธีไหว้ครูในละครเชื่อว่าได้รับอิทธิพลความเชื่อ 3 ประการ
คือ อิทธิพลความเชื่อดั้งเดิม (การนับถือผี) อิทธิพลความเชื่อจากศาสนาพราหมณ์ และอิทธิพลความ
เชื่อในพระพุทธศาสนา เทพเจ้าในศาสนาพราหมณ์มีบทบาทต่อพิธีไหว้ครูในละครไทยในเรื่องความ
เชื่อเกี่ยวกับความสำคัญของเทพเจ้าต่อวิชานาฏศิลป์ไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏศิลป์, ละคร, โขน, พิธีไหว้ครู, เทพเจ้า, ศาสนา
พราหมณ์, พิธีกรรม, ความเชื่อ, บทบาท
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ปริม ฉัตรวิชัย (2543) 'การศึกษาการสอนวิชาเปียโนที่โรงเรียนวิดาการการดนตรี' ดนตรี ศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและการสอนวิชาเปียโนที่โรงเรียนวิดาการการดนตรี จ.
นนทบุรี ระหว่างเดือนกรกฎาคม - เดือนตุลาคม พ.ศ.2542 ซึ่งได้แบ่งวิธีศึกษาออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ
ขั้นตอนแรก เป็นการเก็บข้อมูลขั้นต้นจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ สารนิเทศ การเก็บ
ข้อมูลภาคสนาม โดยให้ครูเปียโนตอบแบบสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์เจ้าของโรงเรียน ผู้จัดการทั่วไป
ครูใหญ่ ครูสอนวิชาเปียโน นักเรียน และการเข้าไปสังเกตการสอนเปียโนแบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนที่สอง
เป็นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพของ จอห์น ลอฟแลนด์ แบบโทโปโลจิคอลของ
ไลชิส ขั้นตอนที่สาม เป็นการนำเสนอข้อมูลโดยใช้วิธีพรรณนาวิเคราะห์เป็นหลัก ผลจากการวิจัยพบว่า
โรงเรียนวิดาการการการดนตรีเป็นโรงเรียนดนตรีเอกชนที่มีจุดมุ่งหมายในการสอนดนตรีเพื่อการพัฒนา

ความสามารถทางด้านดนตรี สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ในอนาคต และเสริมสร้างให้นักเรียนมี
เจตคติที่ดีต่อดนตรี เน้นการสอนดนตรีสากลมากกว่าดนตรีไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,นนทบุรี,ดนตรี,เปียโน,โรงเรียนวิดากรการดนตรี,การเรียนรู้การส
อน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นิตยา พุ่มแสงทอง (2543) 'ความคิดเห็นและความคาดหวังของครูสอนดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นและความคาดหวังของครูสอนดนตรีในโรงเรียนมัธยม
ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540 จำนวน 115 โรงเรียน จากแบบ
สอบถามที่ส่งไปจำนวน 270 ฉบับ ได้รับกลับคืนมา 221 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.85 นำข้อมูลมา
วิเคราะห์ โดยค่าสถิติ จำนวน ร้อยละ ค่าฐานนิยม ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรม
คอมพิวเตอร์ SPSS for Windows 7.5 โดยมีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็น
และความคาดหวังของครูสอนดนตรีในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล ส่วนใหญ่มีความเห็นและ
ความคาดหวังอยู่ระดับปานกลาง ด้านอาคาร สถานที่ ด้านการสนับสนุนของโรงเรียนและครู-อาจารย์
ด้านผู้ปกครองและชุมชนส่วนใหญ่มีความเห็นและความคาดหวังอยู่ระดับสูง ความคิดเห็นและ
ความคาดหวังของครูสอนดนตรีเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคพบว่าด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านตัว
ผู้เรียน ด้านอาคารสถานที่ และด้านผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนใหญ่ปัญหาอยู่ในระดับปานกลางส่วน
ด้านการสนับสนุนของโรงเรียนและครู-อาจารย์อยู่มีระดับปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ดนตรี,ความคิดเห็น,ความคาดหวัง,ประเมินผล,ปัญหา
และอุปสรรค

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กรรชิต จิตรระทาน (2543) 'ดนตรีไทยในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของดนตรีไทยในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย นับแต่อดีตถึงปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์ลักษณะและสภาพของสังคมดนตรีไทย รวมทั้งบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับดนตรีไทย และแนวทางการศึกษาในวิทยานิพนธ์นี้ใช้แนวทางด้านมานุษยวิทยาวัฒนธรรม โดยเก็บข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ เช่น ผู้บริหาร และครูสอนดนตรีไทยในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งอดีตและปัจจุบัน นักดนตรีไทยนิสิตเก่า และนิสิตปัจจุบันที่ร่วมกิจกรรมอยู่ในสังคมดนตรีไทยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมดนตรีไทยของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในโอกาสต่างๆ ผลการศึกษาพบว่า ดนตรีไทยในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยนั้น มีกระบวนการถ่ายทอดทางวัฒนธรรมที่ละเอียดอ่อน และฝังรากลึกลงมาตั้งแต่ต้น ถึงแม้จะอยู่ในรูปของกิจกรรมนิสิตก็ตาม แต่บุคลากรที่เข้ามาทำการสอนล้วนแต่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิทางดนตรีไทย อีกทั้งยังมีสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งทรงเอาพระทัยใส่ในดนตรีไทยเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้เองดนตรีไทยในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้มีความเจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ มีการจัดตั้งคณะวิชาทางดนตรีไทย นอกจากนี้มหาวิทยาลัยยังได้จัดตั้งหน่วยงานส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม และอนุมัติงบประมาณจำนวนหนึ่งในแต่ละปี เพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์และส่งเสริมดนตรีไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, การอนุรักษ์และส่งเสริม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ปราโมทย์ ด้านประดิษฐ์ (2543) 'ลักษณะเฉพาะของเพลงประจำ ในวงปี่พาทย์มอญ' ดนตรี
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญและความเป็นมา วิเคราะห์ลักษณะเฉพาะ
ของเพลงประจำในวงปี่พาทย์มอญ และบันทึกทำนองเพลงประจำ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิง
คุณภาพ โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลบุคคล คือ นักดนตรีต่างๆ ในเขตจังหวัดภาคกลาง ซึ่ง
เป็นท้องถิ่นที่นิยมและมีนักดนตรีปี่พาทย์มอญเป็นจำนวนมาก ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีมานุษย
ดนตรีวิทยาในประเด็นที่พบร่วมกัน คือ บันทึกเสียง, รูปแบบ, ทำนองบ่งชี้การหมวดเพลงและ
ทำนองการขึ้นและลงจบเพลง ทำการเปรียบเทียบแล้วสรุปเป็นองค์รวม ผลการวิจัยพบว่า เพลงประจำ
หมายถึง เพลงมอญที่ใช้ประโคมเป็นหลักในงานศพ โดยวงปี่พาทย์มอญ กำกับด้วยหน้าทับประจำ
เพื่อเป็นสัญญาณบอกหน้าที่มีงานศพ ความสำคัญของเพลงประจำ คล้ายกับเพลงไหมโรงของปี่พาทย์
มอญ และเป็นเพลงครูในการจับมือตีฆ้องมอญวงใหญ่

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นนทบุรี, ปทุมธานี, สมุทรปราการ, ดนตรี, วงปี่พาทย์
มอญ, เพลงประจำ, งานศพ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สำนักโบราณคดีและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร (2543) ภูมิปัญญาไทย ในงานศิลป์
ถิ่นเมืองกรุง หนังสือประกอบนิทรรศการพิเศษ เนื่องในวันอนุรักษ์มรดกไทย พ.ศ.2543 ณ
พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

งานชิ้นนี้เป็นหนังสือประกอบนิทรรศการพิเศษ เรื่อง "ภูมิปัญญาไทย ในงานศิลป์ ถิ่น
เมืองกรุง" ซึ่งจัดขึ้น ณ พระที่นั่งอัฐราวิจิตรพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พระนคร ระหว่างวันที่ 7 พ.ศ.-
30 ก.ย. 2543 เพื่อเป็นการนำเสนอคุณลักษณะแห่งภูมิปัญญาท้องถิ่นในอดีตของกรุงเทพมหานคร
เมืองหลวงของประเทศไทยที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีความรุ่งเรืองในทางศิลปวัฒนธรรมซึ่งเกิด
จากบรรพบุรุษเป็นผู้สร้างสรรค์ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความหมายและการกำเนิดงานศิลปะ
หัตถกรรม ความเป็นมาของกรุงรัตนโกสินทร์ ตัวอย่างงานศิลปะหัตถกรรมของกรุงเทพฯ ทั้งฝั่งพระนคร
ได้แก่ เคื่องถม ทองคำเปลว งานโบราณ, ดอกไม้ไฟ, น้ำอบไทย, ภูบหอม, ไม้แกะ, บุหรี่สีกัก, บาตรบุ,
หัวโขนครุฑิต, ทอผ้า, หุ่นละครเล็ก"ใจหลุยส์", เครื่องโขนละคร ฝั่งธนบุรี ได้แก่ หุ่นกระบอกครุฑขึ้น,
การหลี่, ประติมากรรม, ชันลงหิน, หัวโขนลู่สุข และการอนุรักษ์และพัฒนา

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, กรุงเทพมหานคร, อนุบุรี, ทัศนกรรม, ประติมากรรม,
ภูมิปัญญา

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุทธิ ชุมศิริ (2543) 'รอยสัก (Tattoo) ศิลปะบนเรือนร่าง : ภาพสะท้อนค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง กรณีศึกษา : ร้านสักที่ศูนย์การค้ามาบุญครอง และร้านสักที่ตลาดนัดสวนจตุจักร โครงการ 16 ขอย 4' มานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบลวดลาย คติความเชื่อและความหมายที่แฝงในรอยสักพร้อมทั้งเปรียบเทียบให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมสังคมไทย และบทบาทของรอยสัก ซึ่งสามารถตอบสนองต่อคนในสังคม โดยสะท้อนผ่านการสักแบบสมัยใหม่ (TATTOO) การเก็บข้อมูลโดยการสังเกตและสัมภาษณ์ จากการศึกษาพบว่า การสักในลักษณะดังกล่าวนอกจากจะสะท้อนความคิดในเรื่องปัจเจกแล้ว ยังเสมือนเป็นภาพเล่าเรื่องบอกถึงความประทับใจกับความร่าเริงทั้งดีและไม่ดี ความเชื่อในอำนาจของสิ่งเหนือธรรมชาติ รวมถึงนิสัยของผู้ที่สัก ซึ่งรูปหรือลวดลายเหล่านี้ อาจเปรียบได้กับลายเซนต์ ที่ผู้สักแต่ละคนพยายามทำให้มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองมากที่สุด ส่วนการเปรียบเทียบวัฒนธรรมการสักของไทยแบบโบราณ และการสักแบบสมัยใหม่ พบว่าคติความเชื่อเกี่ยวกับการสักของไทยแบบโบราณนั้นแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ เพื่อความสวยงาม และเพื่อหวังผลทางไสยศาสตร์ เหล่านี้ถือเป็นเรื่องวัฒนธรรมของกลุ่ม เปรียบได้เหมือนกระบวนการหนึ่งของการเปลี่ยนผ่านวัย ความเชื่อเกี่ยวกับการสักเพื่อผลทางไสยศาสตร์นี้ ยังคงมีผู้ยึดถือปฏิบัติสืบเนื่องมาจนกระทั่งปัจจุบัน และส่วนหนึ่งได้นำคติความเชื่อเหล่านี้มาผสมผสานกับรูปแบบการสักแบบสมัยใหม่ การสักแบบสมัยใหม่ อาจเปรียบได้กับกระบวนการเปลี่ยนผ่านวัยขั้นตอนหนึ่งของชีวิตเช่นกัน แต่ทั้งนี้เนื่องจากการสักแบบดังกล่าวเป็นเรื่องของผลกำไรทางธุรกิจ จึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างช่างสักและลูกค้าที่มาใช้บริการ ซึ่งผิดกับการสักเพื่อหวังผลทางไสยศาสตร์ ที่ต้องกระทำโดยพระสงฆ์ที่เชี่ยวชาญทางด้านไสยศาสตร์ โดยเฉพาะ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, การสัก, การเปลี่ยนแปลง, การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ปราชญ์ เครื่องทอง (2543) "รำวง อารมณ์ของจอมพล ป. ที่ใช้ต่อสู้ญี่ปุ่น" ศิลปวัฒนธรรม 3: 96-97.

บทความนี้กล่าวถึงการละเล่น"รำโทน" อันเป็นต้นเค้าของรำวงมาตรฐานในปัจจุบัน ซึ่งเป็นนโยบายหนึ่งของนายกรัฐมนตรีจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในสมัยสงครามมหาเอเชียบูรพา (พ.ศ. 2484-2488) ทั้งนี้เพื่อบำรุงขวัญราษฎรเพื่อมิให้หวาดหวั่นทุกข์ร้อนจนเกินไปกับสงครามที่เกิดขึ้น เป็นการลดความตึงเครียด ต่อมาจึงได้ปรับปรุงการเล่นรำโทนเสียใหม่ใน พ.ศ. 2487 โดยนำเอาแบบแผนฉบับของนาฏยศิลป์ไทยมาทำให้งดงามและมีแบบแผนยิ่งขึ้น แล้วเปลี่ยนชื่อเรียกเป็น "รำวง" และกำหนดให้วันพุธครึ่งวันหยุดราชการมารำวงกันด้วย นอกจากนี้ยังกล่าวถึงเพลงรำวงที่แต่งโดยท่านผู้หญิงละเอียด พิบูลสงคราม ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, รำวง, รำวงมาตรฐาน, รำโทน, การละเล่นพื้นบ้าน, จอมพล ป. พิบูลสงคราม, สงครามมหาเอเชียบูรพา

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อารมณฺ์ เคนกล้า (2543) "บ้านบาตร ชุมชนศาสนาศาสนาที่รอวันเลือนหาย" **โลกสีเขียว** 3: 84-91.

บทความนี้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงวิธีการทำบาตรของชุมชนบ้านบาตร ริมถนนบำรุงเมือง กรุงเทพฯ เนื่องจากการนำเครื่องเจียไฟฟ้ามาช่วยในขั้นตอนการตีบาตร เพื่อให้เกิดความรวดเร็วมากขึ้น รวมถึงค่านิยมการทำบาตรลดลง เพราะมีบาตรป้อมออกมาขายในราคาที่ถูกลงกว่า ทำให้ชาวบ้านขายไม่ได้ จึงพากันหาอาชีพใหม่ โดยสัมภาษณ์คุณมยุรี เสือศรีเสริม นอกจากนี้ยังกล่าวถึงขั้นตอนวิธีการตีบาตร ประวัติของชาวบ้านบาตร และอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการสืบทอดงานตีบาตร โดยความคิดเห็นของเอนก นาวิกมูล

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ทัศนกรรม, บาตร, บ้านบาตร, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สกนธ์ ภู่งามดี (2543) "ศิลปกรรมเพื่อพุทธศาสนาในเกาะเกร็ด" **วารสารสถาบันวิจัยศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ** 1 (3): 59-68.

บทความนี้กล่าวถึงศิลปกรรมเพื่อพุทธศาสนาในเกาะเกร็ดจำนวน 4 ประเภทคือ ศิลปะการแกะลายบนกระดาศของอังกฤษเพื่อตกแต่งงานศิลปกรรมต่างๆ ของมอญ การสร้างโถงเหมเพื่อบรรจุศพพระสงฆ์ การสร้างปราสาทปลงศพพระสงฆ์และการทำธงตะขาบ ซึ่งในปัจจุบันมีศิลปินเพียงท่านเดียวที่สืบทอดศิลปะทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว คือ พันเอกชาติวัฒน์ งามนิยม โดยกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชาวมอญ ความเชื่อ แหล่งศิลปวิทยาการและผู้ถ่ายทอดศิลปะของชาวมอญ และการสร้างงานศิลปกรรมของชาวมอญเกาะเกร็ด จากนั้นจึงเป็นรายละเอียดของงานศิลปกรรมทั้ง 4 ประเภท ในประเด็นเกี่ยวกับความเชื่อพื้นฐานของการสร้างงาน ขั้นตอนการสร้างงาน ประโยชน์ใช้สอย อุปกรณ์ ลวดลายที่ใช้ในการสร้างงาน พิธีกรรมที่เกี่ยวข้อง ลักษณะและผลงานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของพันเอกชาติวัฒน์ งามนิยม รวมถึงบทสรุปและข้อเสนอแนะเพื่อการอนุรักษ์ศิลปกรรมดังกล่าว

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, เกาะเกร็ด, มอญ, ทัศนกรรม, ศิลปะการแกะลายบน

กระดาศของอังกฤษ, โถงเหม, ธงตะขาบ, ศิลปกรรม, ศิลปิน, การอนุรักษ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จุลทัศน์ พยาฆรานนท์ (2543) "เครื่องทองลงหิน" โลกประวัติศาสตร์ 2: 54-60.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของเครื่องทองลงหิน และชุมชนบ้านนุ โดยอ้างอิงจากวรรณกรรมเรื่อง คำให้การขุนหลวงวัดประดู่ทรงธรรมและโคลงนิราศสุพรรณ นอกจากนี้ยังอธิบายถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ สำหรับงานช่างบุเครื่องทองลงหิน ได้แก่ ค้อนเหล็ก กาง เขาไฟ กระบุง เหล็กกวด เต้าไฟ สूपลม เบ้า ดินงัน ทั้ง กระล่อน กลาง เต็ง ไม้คบ หม้อจุดไฟ ฆมร และน้ำมันปลา ขั้นตอนวิธีการทำเครื่องทองลงหิน และความนิยมเครื่องทองลงหินที่ลดน้อยลง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, บ้านนุ, หัตถกรรม, ชนลงหิน, เครื่องทองลงหิน,

วรรณกรรม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อพิสิทธิ์ สีระจาวรณ (2542) "ชาวมอญเกาะเกร็ดจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเอง" ศิลปวัฒนธรรม 8: 26-27.

บทความนี้กล่าวถึงการจัดการท่องเที่ยวด้วยตนเองของชาวมอญเกาะเกร็ด จ.นนทบุรี ซึ่งอยู่บนพื้นฐานจากเจ้าทางวัฒนธรรมของตนเองทั้งรูปธรรมและนามธรรม ได้แก่ วัดวาอาราม บ้านเรือน เครื่องปั้นดินเผา และประเพณีต่างๆ ซึ่งเป็นแบบแผนชีวิตของชาวมอญเกาะเกร็ด

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, หัตถกรรม, เครื่องปั้นดินเผา, ประเพณี, การท่องเที่ยว, เกาะเกร็ด, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

รุ่ง สุจินันท์กุล (2542) 'การศึกษาเพื่อเสนอแนวความคิดในการอนุรักษ์ศาลเจ้าจีนในกรุงเทพฯ ที่สร้างขึ้นในช่วงสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 5' สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

งานชิ้นนี้ศึกษาเพื่อให้ได้มาซึ่งแนวความคิดในการอนุรักษ์ศาลเจ้าจีนในกรุงเทพฯ ที่สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 5 โดยมุ่งเน้นในเรื่องสถาปัตยกรรมและศิลปกรรมเป็นหลัก วิธีวิจัย เริ่มต้นจากการศึกษาทฤษฎี หลักการ และกฎหมายการอนุรักษ์ที่เกี่ยวข้อง ศึกษาประวัติศาสตร์ ความเป็นมาและจุดกำเนิดของศาสนสถานประเภทนี้ทั้งที่ประเทศจีนและไทย จากนั้นทำการสำรวจศาลเจ้าจีนของทั้ง 5 กลุ่มภาษาที่สร้างขึ้นในช่วงดังกล่าวในกรุงเทพฯ ทั้งหมด และนำข้อมูลจากการสำรวจมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้ประเด็นหลัก 4 ประการคือ บทสรุปของรูปแบบทางสถาปัตยกรรม , หัวใจหรือเอกลักษณ์สำคัญของศาลเจ้า , บทสรุปของปัญหาโดยรวม และการประเมินคุณค่าอาคาร สุดท้ายจึงนำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปเป็นแนวความคิดและแนวทางในการอนุรักษ์ศาสนสถานประเภทนี้ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางของการอนุรักษ์และพัฒนาเป็นแนวความคิดที่เหมาะสม เนื่องจากศาลเจ้าเป็นโบราณสถานที่ยังมีการใช้งานอยู่ โดยมีแนวโน้มไปในทางอนุรักษ์มากกว่าการพัฒนา เพราะศาลเจ้ายุคนี้ถือเป็นสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่ามากซึ่งไม่สามารถหาหรือสร้างทดแทนขึ้นใหม่ได้ ซึ่งแนวทางการอนุรักษ์นี้จะเป็นการรักษาให้คงสภาพเดิมและฟื้นฟูส่วนที่เสียหายหรือเปลี่ยนแปลงจากการใช้งานในอดีต ส่วนการพัฒนาคือการเปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงในบางส่วน เพื่อให้สอดคล้องต่อการใช้งานในปัจจุบัน แต่จะต้องอยู่ในขอบเขตที่ก่อให้เกิดผลเสียต่ออาคารแก่น้อยที่สุด

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, ศาลเจ้า, การอนุรักษ์, ชาวไทย, จีน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไพโรจน์ บุญผูก (2542) "ประเพณีและวิถีชาวรามัญย่านลำน้ำเจ้าพระยา...ปากเกร็ด" ห้องถิ่น 5: 78-85.

บทความนี้กล่าวถึงย่านเกาะเกร็ดซึ่งเป็นย่านเครื่องปั้นดินเผาชาวรามัญที่สำคัญของไทย เป็นจุดรวมของมอญที่มาจากสามโคก ปทุมธานี และกลุ่มชาวมอญย่านสมุทรสาครและสมุทรสงครามที่เดินทางมาแลกเปลี่ยนค้าขายโดยทางเรือ โดยเฉพาะเครื่องปั้นดินเผาและพื้นจากป่าชายเลน แสดงให้เห็นเศรษฐกิจแบบพึ่งพาเกื้อกูลกันของชาวมอญที่นำไปสู่ความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างมอญกลุ่มต่างๆ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงบทบาทลำน้ำเจ้าพระยาที่เชื่อมโยงชาวมอญกับราชสำนัก ตลอดจนเรื่อง

ภาวการพัฒนาการทองเที่ยวที่กลับกลายเป็นเครื่องมือทำลายประเพณีและวัฒนธรรมมอญ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, ทัศนกรรม, เครื่องปั้นดินเผา, การเปลี่ยนแปลง, ความสัมพันธ์ทางสังคม, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

รัชดาพร สุคติ (2542) 'รำจฉายพราหมณ์' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการรำจฉายพราหมณ์ บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ในแง่ของประวัติความเป็นมาและแก่นของรำจฉายพราหมณ์ ตลอดจนกลวิธีการรำจฉายพราหมณ์ จากศิลปิน 3 ท่าน ได้แก่ สองชาติ ชื่นศิริ, ทองศรี กุญชร ณ อยุธยา และพิศมัย วิไลศักดิ์ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ศิลปินผู้เคยแสดงรำจฉายพราหมณ์ การสังเกตแถบบันทึกภาพการแสดงรำจฉายพราหมณ์ของศิลปิน และการรับ การถ่ายทอดทำรำจฉายพราหมณ์จากศิลปิน จากการวิจัยพบว่า เดิมรำจฉายพราหมณ์อยู่ในการ แสดงเบิกโรง เรื่อง พระคเณศเสैया ต่อมานิยมนำรำจฉายพราหมณ์ออกแสดงเป็นการรำเดี่ยวและ ได้รับความนิยมจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เนื่องด้วยบทร้องประกอบรำจฉายพราหมณ์มีลักษณะเนื้อหา คำประพันธ์ที่สละสลวยเอื้อต่อการทำบทบาททางนาฏยศิลป์ ทำรำลักษณะของความเป็นผิว-เมีย (ตัว พระ-ตัวนาง) อยู่ในตัวเดียวกัน การแต่งกายมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของการแสดงรำ จฉายพราหมณ์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, จฉายพราหมณ์, ศิลปิน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุพรรณิ บุญเพ็ง (2542) 'ประวัติบัลเล่ต์ในประเทศไทย' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาและสถานภาพของบัลเล่ต์ในประเทศไทยตั้งแต่ยุคริเริ่ม ถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2541 โดยศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ครูและนัก

แสดงผู้ทรงคุณวุฒิ และจากประสบการณ์ทางด้านการสอนและการแสดงของผู้วิจัย ผลการวิจัยพบว่า ความเป็นมาของบัลเล่ต์ในประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ยุค คือ ยุคริเริ่ม (ตั้งแต่ พ.ศ. 2477 ถึง พ.ศ. 2494) เริ่มมีการเรียนบัลเล่ต์ในโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ใน พ.ศ. 2477 ตรงกับรัชกาลที่ 7 เป็นการสอนแบบอิสระโดยให้นักเรียนเต้นตาม การแสดงจะเป็นการเต้นประกอบเพลงในละครเพื่อค้น สลับฉาก ยุคพัฒนาบัลเล่ต์ (ตั้งแต่ พ.ศ. 2494 ถึง พ.ศ. 2509) บัลเล่ต์เริ่มมีการพัฒนามากขึ้นเนื่องจากมีครูบัลเล่ต์อาชีพจากต่างประเทศจำนวน 4 คน เปิดสอนบัลเล่ต์ในกรุงเทพฯ การสอนยังเป็นแบบ อิสระและมักเป็นการซ้อมเพื่อการแสดง บัลเล่ต์เริ่มขยายไปสู่จังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้สมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงประพันธ์บทเพลงเพื่อใช้ประกอบการแสดงบัลเล่ต์หลายชุด และทรงให้การ สนับสนุนการแสดงบัลเล่ต์ จึงทำให้บัลเล่ต์เป็นที่รู้จักของคนไทยมากขึ้น และยุคมาตรฐานบัลเล่ต์ คลาสสิก (ตั้งแต่ พ.ศ. 2509 ถึง พ.ศ. 2541) การเต้นบัลเล่ต์ได้พัฒนาจนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร การศึกษาของไทยในระดับอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา และได้มีการแพร่ขยายไปในจังหวัด ต่างๆ ทั่วประเทศ การสอนเปลี่ยนแปลงมาเป็นการใช้หลักสูตรสากลของประเทศอังกฤษ เป็นการวัด มาตรฐานบัลเล่ต์ของประเทศไทยให้ได้มาตรฐานสากล การแสดงเป็นบัลเล่ต์คลาสสิก โดยมี 2 ลักษณะ คือ การแสดงงานโรงเรียนและการแสดงในเชิงพาณิชย์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, บัลเล่ต์, วิวัฒนาการ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กวิน ว่องวิทย์การ (2542) 'การศึกษามิติที่ซ่อนอยู่และการซ้อนทับของการอาศัยอยู่ : กรณีศึกษา "ทาว เฮาส์" สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบสร้างสรรค์ "ทาวน์เฮาส์" ให้สามารถรองรับความซับซ้อน หลากหลายของชีวิตมนุษย์จนเป็น "บ้านแห่งชีวิต" มุ่งศึกษาใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ มิติซ้อนทับของ ประโยชน์ใช้สอย มิติที่ซ่อนอยู่เพื่อรองรับโลกของบุคคล และมิติที่ซ่อนอยู่เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยน และต่อเติมของบ้านประเภท "ทาวน์เฮาส์" โดยการเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วมหรือใช้ชีวิตร่วมเป็น ระยะเวลาๆ กับครอบครัวที่อาศัยอยู่ทาวน์เฮาส์ในกรุงเทพมหานครจำนวน 2 กรณีศึกษาที่มีความแตกต่าง ในด้านลักษณะ ขนาดของครอบครัว และรูปแบบทางสถาปัตยกรรม โดยทั้ง 2 หลังนั้นจะต้องผ่านการ อยู่อาศัยจากผู้เป็นเจ้าของที่เป็นสถาปนิกที่มีความพิถีพิถันในการอาศัยอยู่มานานพอจนเห็นการปรับ ปรุง เปลี่ยนแปลง ต่อเติมในแง่สถาปัตยกรรมอย่างต่อเนื่องและชัดเจน ผลการศึกษาพบว่า การออก

กวิน ว่องวิทย์การ (2542) 'การศึกษามิติที่ซ่อนอยู่และการซ้อนทับของการอาศัยอยู่ : กรณีศึกษา "ทาวเฮาส์" สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบสร้างสรรค์ "ทาวเฮาส์" ให้สามารถรองรับความซับซ้อนหลากหลายของชีวิตมนุษย์จนเป็น "บ้านแห่งชีวิต" มุ่งศึกษาใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ มิติซ้อนทับของประโยชน์ใช้สอย มิติที่ซ่อนอยู่เพื่อรองรับโลกของบุคคล และมิติที่ซ่อนอยู่เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนและต่อเติมของบ้านประเภท "ทาวเฮาส์" โดยการเข้าไปสังเกตแบบมีส่วนร่วมหรือใช้ชีวิตร่วมเป็นระยะๆ กับครอบครัวที่อาศัยอยู่ทาวเฮาส์ในกรุงเทพมหานครจำนวน 2 กรณีศึกษาที่มีความแตกต่างในด้านลักษณะ ขนาดของครอบครัว และรูปแบบทางสถาปัตยกรรม โดยทั้ง 2 หลังนั้นจะต้องผ่านการอยู่อาศัยจากผู้เป็นเจ้าของที่เป็นสถาปนิกที่มีความพิถีพิถันในการอาศัยอยู่มานานพอจนเห็นการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ต่อเติมในแง่สถาปัตยกรรมอย่างต่อเนื่องและชัดเจน ผลการศึกษาพบว่า การออกแบบสร้างสรรค์ "ทาวเฮาส์" จะต้องมองภาพทาวเฮาส์เป็น 3 ภาพคือ 1."ภาพปรากฏ" เพื่อรองรับการซ้อนทับของประโยชน์ใช้สอย ซึ่งเป็นภาพที่รองรับความต้องการพื้นฐานและแก้ปัญหาความขาดแคลนหรือความไม่เหมาะสมของ ส่วนครัว เก็บของตากผ้า และพื้นที่สีเขียว ซึ่งภาพที่ปรากฏนี้จะทำให้ทาวเฮาส์เป็นสถาปัตยกรรมที่มีพื้นที่เอนกประสงค์ มีการซ้อนทับทางตั้งในพื้นที่บริการ มีผนังสำหรับเก็บของ และเป็นสถาปัตยกรรมที่เอื้อต่อการมีพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น 2."ภาพที่ไม่ปรากฏ" เพื่อรองรับโลกของแต่ละบุคคล ที่แทรกอยู่ในพื้นที่ร่วมที่มีพื้นฐานที่สอดคล้องกับความเป็นบุคคลแต่ละคนโดยมีวัยเป็นตัวแปรสำคัญ ซึ่งจะทำให้พื้นที่ร่วมที่เคยรองรับประโยชน์ใช้สอยธรรมดาๆ กลับเป็นพื้นที่ที่มีความพิเศษทำให้ความเป็นบุคคลของผู้อยู่ได้มีโอกาสเติบโตอย่างแท้จริง 3."ภาพที่กำลังจะปรากฏ" เพื่อรองรับการปรับเปลี่ยนและต่อเติม ทาวเฮาส์จะต้องเป็นสถาปัตยกรรม ที่มีลักษณะของสเปซภายในบางแห่งที่ไม่สมบูรณ์ มีการสนองต่อการเติบโตทางตั้งของพื้นที่ส่วนตัว มีการทิ้งร่องรอยของ "โครงสร้าง" ไว้กับองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรม ตลอดจนมีเฟอร์นิเจอร์และองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมที่ง่ายต่อการเคลื่อนที่

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,สถาปัตยกรรม,บ้าน,ทาวเฮาส์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วิชชุดา วุธาติศย์ (2542) 'นาฏยศิลป์ในงานสมโภชพระราชพิธีต่างๆ ที่ปรากฏบนภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบกับองค์ประกอบของนาฏยศิลป์ในงานสมโภชพระราชพิธีต่างๆ ที่ปรากฏบนภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์ โดยมีขอบเขตการศึกษาเฉพาะภาพจิตรกรรมฝาผนัง ตั้งแต่รัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 5 และเป็นภาพที่ปรากฏเฉพาะพระอารามหลวงในกรุงเทพมหานคร การศึกษาได้บันทึกภาพถ่ายนาฏยศิลป์ในงานสมโภชพระราชพิธีต่างๆ บนภาพจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัตนโกสินทร์ จากพระอารามหลวงในกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 วัด ได้แก่ 1.วัดศรีรัตนศาสดาราม 2. วัดบวรสถานสุทธาวาส 3. วัดอรุณราชวรารามราชวรมหาวิหาร 4. วัดเบญจมบพิตรดุสิตวนารามราชวรมหาวิหาร 5. วัดโสมนัสวิหารราชวรวิหาร 6. วัดราชสิทธิารามราชวรวิหาร 7. วัดทองธรรมชาติ 8. วัดบุปผารามวรวิหาร และนำภาพถ่ายมาวิเคราะห์กับข้อมูลเอกสารและข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางนาฏยศิลป์ เพื่อใช้เป็นเหตุผลประกอบการวิเคราะห์ นาฏยศิลป์ในงานสมโภชพระราชพิธีต่างๆ บนภาพจิตรกรรมฝาผนัง มีขึ้นด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ ประการแรก เพื่อเป็นการแสดงความยินดีเฉลิมฉลองหรือบูชา เช่น นาฏยศิลป์สมโภชในพระราชพิธีอัญเชิญพระพุทธสิหิงส์ หรือ ในงานพระราชพิธีสมโภชช้างเผือก เป็นต้น ประการที่สอง ถือเป็นส่วนหนึ่งของพระราชพิธีถวายพระเมรุมาศ โดยจะจัดนาฏยศิลป์ประเภทต่างๆ สมโภชโดยรอบของปริมณฑลและพระราชพิธีถวายพระเมรุมาศ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, การละเล่น, โขน, ละคร, หุ่น, จั้ว, จิตรกรรมฝาผนัง, พระราชพิธี, อาราม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ปรีชญานี ประสพเนตร (2542) 'จิตรกรรมฝาผนัง : มรดกสะท้อนความคิดทางวัฒนธรรม กรณีศึกษาภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถ' มานุษวิทยา โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับโลกทรรศน์ในการจัดระเบียบทางสังคมของชนชั้นปกครองที่สะท้อนให้เห็นในงานจิตรกรรม ความสัมพันธ์ของคนแต่ละกลุ่มในสังคมที่พึงปฏิบัติต่อกัน โดยใช้ภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นสื่อสัญลักษณ์ในการอธิบาย โดยมองว่าภาพจิตรกรรมนั้นเป็นเครื่องมือของชนชั้นปกครองที่ใช้ในการเสริมสร้างและตอกย้ำถึงอุดมการณ์ทางการเมือง เป็นการเพิ่มความรู้ ความเข้าใจต่ออุดมการณ์ทางการเมืองที่สัมพันธ์กับความเชื่อทางพุทธศาสนาในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ต่อการรับรู้ และความเข้าใจของประชาชนในยุคนั้นจากสื่อทางจิตรกรรมฝาผนัง ผลการศึกษาพบว่าภาพจิตรกรรมฝาผนังในพระอุโบสถวัดพระเชตุพนฯ นี้เป็นผลงานทางวัฒนธรรมในบริบทของสังคมไทยยุค

ต้นรัตนโกสินทร์ ซึ่งมีได้ถูกสร้างขึ้นมารับใช้ในการตกแต่งอาคารศาสนสถาน หรือเป็นสื่อกลางในการบอกเล่าเรื่องราวทางพุทธศาสนาเท่านั้น หากแต่ยังถือเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นจากการหล่อหลอมของสังคม จึงมีความสัมพันธ์กับบริบทโครงสร้างทางสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ศิลปินผู้นั้นได้เกิดและเติบโตมา

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, จิตรกรรมกับสังคม, อุโบสถ, การจัดระเบียบทางสังคม, ความสัมพันธ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อุมาภรณ์ กล้าหาญ (2542) 'เพลงไอ้ : เพลงประกอบการแสดงโขนละครไทย' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของเพลงไอ้ในการแสดงโขนละคร บทบาทและความสัมพันธ์ของเพลงไอ้ที่มีต่อการแสดงโขนละคร และวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางดนตรีของเพลงไอ้ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารและการออกภาคสนาม คือข้อมูลภาคสนาม/กรุงเทพฯ และจังหวัดใกล้เคียง ได้แก่ ลพบุรี พระนครศรีอยุธยา นนทบุรี เป็นต้น ใช้เพลงไอ้ในการวิเคราะห์ จำนวน 10 เพลง คือ ไอ้ข้า ไอ้ชาติรี ไอ้บางช้าง ไอ้บุษากุณฑล ไอ้ป็นอก ไอ้ป็นใน ไอ้ร้าย ไอ้โลม ไอ้โลมเพลงฉิ่ง และไอ้โลมสิงโต ผลการวิจัยพบว่า เพลงไอ้เป็นเพลงขับร้องมีมาแต่โบราณ ใช้เฉพาะการแสดงโขนละคร ไม่ปรากฏหลักฐานยืนยันว่ากำเนิดขึ้นเมื่อไร ต่อมามีการประดิษฐ์เพลงไอ้ขึ้นใหม่ เพื่อใช้ประกอบการแสดงละครที่ปรับปรุงใหม่ แต่เดิมเพลงไอ้ไม่มีดนตรีรับ ต่อมาจึงมีผู้คิดทางบรรเลงเข้าทำรับร้อง ทำให้เพลงไอ้มีท่วงร้องและทางบรรเลงแตกต่างกัน ถือเป็นลักษณะเด่นของเพลงไอ้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เพลงไอ้, ลักษณะเฉพาะทางดนตรี, การแสดงโขนละครไทย, การวิเคราะห์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นิสาพร วัฒนศัพท์ (2542) 'วัดกับการดำรงอยู่ของงานศิลปหัตถกรรมพื้นเมือง' สิ่งแวดล้อม สังคม ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของวัดมอญที่มีต่อการดำรงอยู่ของงานศิลปหัตถกรรมพื้นเมือง คือการสร้างโรงหมแบบมอญ ในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพที่เก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวลึกจากกลุ่มเป้าหมาย ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งการศึกษาบทบาทของวัดที่มีต่อการดำรงอยู่ของงานศิลปหัตถกรรมออกเป็น 2 บทบาท คือ บทบาทของวัดในฐานะเป็นแหล่งผลิตและเป็นแหล่งสืบสานงานศิลปหัตถกรรม โดยทำการศึกษาตามแนวทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่ของทัลคอตท์ พาร์สันส์ ผลการศึกษาพบว่า การดำรงอยู่ของงานโรงหมแบบมอญในตำบลเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรีนี้มีทั้งปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงอยู่ ในส่วนของบทบาทในการสืบสาน ปัจจัยที่ส่งเสริมการสืบสานคือลักษณะของความรู้ที่เป็นความรู้เปิด ทั้งช่าง วัด และชุมชนมีความต้องการร่วมกันที่จะสืบสานงานโรงหม ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการสืบสานคือ ตัวบุคคลที่ถ่ายทอดความรู้และได้รับความรู้มีจำนวนน้อยลง โอกาสในการผลิตน้อยลง และการไม่มีมาตรฐานการสืบสานที่แน่นอน ปัจจัยเหล่านี้ทำให้บทบาทในการสืบสานงานโรงหมของวัดลดน้อยลง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, หัตถกรรม, โรงหม, วัด, ความเชื่อ, การสืบสาน, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

มนัส แก้วบุชา (2542) 'การวิเคราะห์เพลงประจำบ้าน ทางร้องมอญวงใหญ่' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับสำนักดนตรีมอญ ประวัติ และบทบาทของเพลงประจำบ้าน ทางร้องมอญวงใหญ่ โดยวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะด้านดนตรีอันเป็นวิธีการบรรเลงของทางมอญบ้านบาตร ทางมอญบ้านพาทย์โกศล ทางมอญปทุมธานี ทางมอญปากลัด ผลการวิจัยพบดังนี้ สำนักดนตรีมอญในพื้นที่ศึกษา ยังดำเนินกิจกรรมอยู่ในปัจจุบัน ความหมายและบทบาทของเพลงประจำบ้าน คือ "เพลงประโคมศพที่บ้าน" บทบาทสำคัญคือ ใช้บรรเลงประกอบพิธีกรรมเพื่อประชุมเพลิงศพ นักดนตรีมอญใช้ฝึกหัดฆ้องมอญวงใหญ่เบื้องต้น เพื่อให้รู้วิธีใช้มือฆ้อง "ลูกขวาง"

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ปทุมธานี, นนทบุรี, ดนตรี, เพลงประจำบ้าน, เพลงประโคมศพ, พิธีกรรม, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุดแดน สุขเกษม (2542) "แตรวงชาวบ้าน" กับการรับใช้สังคม : กรณีศึกษาคณะถนนอมศิลป์
วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการของแตรวงชาวบ้านที่ปรากฏอยู่ในยุคสำคัญต่างๆ เพื่อให้
เห็นถึงจุดเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของวัฒนธรรมการดนตรีแขนงนี้ และรูปแบบ องค์ประกอบของ
ดนตรี ตลอดจนบทบาทในการรับใช้สังคมของแตรวงชาวบ้านคณะถนนอมศิลป์ จังหวัดปทุมธานี ใช้วิธี
การวิจัยเชิงคุณภาพ ในกระบวนการศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี โดยการสัมภาษณ์ผู้ควบคุมวง
นักดนตรี ผู้ว่าจ้าง ผู้ชม และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดง จากการศึกษาพบว่า แตรวงชาวบ้าน
คณะถนนอมศิลป์ เป็นแตรวงที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการประสมวง และโอกาสในการแสดงอยู่ตลอด
เวลา เพื่อปรับให้เข้ากับสังคมในแต่ละช่วงเวลา มีการจัดทำโน้ตดนตรีขึ้นในการบรรเลงเพื่อความ
สะดวกของนักดนตรี มีการจัดแบ่งประเภทของเพลงที่จะใช้ในการแสดงเพื่อให้เหมาะสมในแต่ละ
โอกาสของการแสดง รวมทั้งมีการจัดรูปแบบการจัดวงดนตรีที่เป็นระบบ จึงนับว่าแตรวงคณะถนนอม
ศิลป์มีบทบาทเด่นชัดต่อชุมชน 2 ประการคือ ใช้บรรเลงเพื่อประกาศข่าวสาร รวมทั้งให้ความบันเทิง
และใช้บรรเลงประกอบพิธีต่างๆ ซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญของการรับใช้สังคมของดนตรีพื้นบ้านไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,ดนตรี,แตรวงชาวบ้าน,คณะถนนอมศิลป์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วิมลมาศ ปฤชากุล (2542) 'การวิเคราะห์ตัวละครเอกในนวนิยายไทยตั้งแต่ พ.ศ.2475-2488' วิชา
ภาษาไทย อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ภูมิหลัง ลักษณะนิสัย บุคลิกลักษณะกลวิธีการสร้าง
สรรค์ และกลวิธีการนำเสนอตัวละครเอกฝ่ายชายและหญิงในนวนิยายไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475-2488
โดยเล็งวิเคราะห์เฉพาะนวนิยายที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของนวนิยายไทยจำนวน 17 เรื่อง ผลการ
วิเคราะห์พบว่าตัวละครเอกฝ่ายชายและหญิงในนวนิยายไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2475-2488 มี 2 ประเภท
คือ ตัวละครเอกประเภทน้อยลักษณะ และตัวละครเอกประเภทหลายลักษณะ ด้านกลวิธีการสร้าง
สรรค์ตัวละคร ส่วนใหญ่ผู้ประพันธ์ให้ความสนใจในรายละเอียดทั้งในด้านภูมิหลัง ลักษณะนิสัย และ

บุคลิกลักษณะค่อนข้างชัดเจน ยกเว้นตัวละครเอกฝ่ายชายในนวนิยายด้านสังคมและการเมืองที่ส่วนใหญ่ ผู้ประพันธ์มักให้ความสำคัญในการสร้างลักษณะนิสัยมากกว่าภูมิหลังหรือบุคลิกลักษณะ ด้านกลวิธีการนำเสนอตัวละครเอกทั้งฝ่ายชายและหญิง ผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีในการนำเสนอตัวละคร 4 วิธีรวมกัน คือ ใช้วิธีบรรยายลักษณะตัวละครโดยตรง ให้ตัวละครเอกกล่าวถึงตนเอง ให้ตัวละครในเรื่องกล่าวถึงตัวละครเอก และใช้พฤติกรรมและบทบาทสนทนาของตัวละครนำเสนอตัวละครเอก กลวิธีที่ผู้ประพันธ์เลือกใช้เป็นการเลือกใช้ตามความเหมาะสมในเรื่องตามความต้องการ กลวิธีที่ผู้ประพันธ์ใช้ได้อย่างน่าสนใจและมีศิลปะที่สุดคือ กลวิธีที่ผู้ประพันธ์ใช้พฤติกรรมและบทบาทสนทนาของตัวละคร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรม, วรรณกรรมศึกษา, นวนิยาย

>> ----- **สิ้นสุดข้อความ** ----- <<

จันทิมา ศรีทองอินทร์ (2542) 'การศึกษาพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเภทบทความในหนังสือพิมพ์' วิชาภาษาไทย อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับวิเคราะห์พระราชนิพนธ์บทความในหนังสือพิมพ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจำนวน 180 บทความ ที่ลงพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ไทยสมุทร และดุสิตสมิต ในช่วงเวลา พ.ศ.2453-2468 ผลการศึกษาพบว่าเนื้อหาและแนวพระราชดำริในพระราชนิพนธ์บทความมีเนื้อหาหลากหลายแบ่งได้ 6 ด้าน คือ ด้านการทหารการสงคราม การเมืองการปกครอง ศาสนา ภาษาและวรรณคดี สังคม และอื่นๆ เนื้อหาเหล่านี้ส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมและกำลังเป็นที่สนใจในขณะนั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงนำมาเสนอในรูปแบบบทความประกอบความคิดเห็นที่มุ่งให้ประชาชนเข้าใจและปฏิบัติตามเพื่อให้ประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง ด้านกลวิธีการประพันธ์ พระองค์ทรงใช้กลวิธีการเปิดเครื่องเพื่อมุ่งสร้างความสนใจแก่ผู้อ่านหลายประเภท การเปิดเรื่องด้วยข่าว กลวิธีการเสนอเรื่องพบว่าทรงใช้การอธิบายมากที่สุด นอกจากนี้ทรงใช้การโต้แย้ง บรรยาย พรรณนา และยังทรงใช้กลวิธีอื่นๆ ที่น่าสนใจอีก เช่น การแปลงข้อมูลข่าวสารเสริมความ เป็นต้น ด้านการใช้ภาษาภาพพจน์พบว่า ทรงใช้ภาพพจน์ 8 ชนิด ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ สัญลักษณ์ คำถามเชิงวาทศิลป์ การแฝงนัยด้วยถ้อยคำแนวเทียบ บุคลาธิษฐาน และอดีตพจน์ กล่าวได้ว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระอัจฉริยภาพในการทรงพระราชนิพนธ์บทความที่สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจนและมีกลวิธีการประพันธ์ที่น่าสนใจ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรม, วรรณกรรมศึกษา, พระราชนิพนธ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กอบกาญจน์ ภิณฑุมารค (2542) 'การศึกษาพัฒนาการของคำฉันท์ดุขฎิสังเวยกล่อมข้างสมัยรัตนโกสินทร์' วิชาภาษาไทย อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรกเพื่อศึกษาพัฒนาการของคำฉันท์ดุขฎิสังเวยกล่อมข้างสมัยรัตนโกสินทร์ในด้านรูปแบบ เนื้อหา และการใช้ภาษา ประการที่สองเพื่อศึกษาคุณค่าของคำฉันท์ดุขฎิสังเวยกล่อมข้างสมัยรัตนโกสินทร์ทั้งด้านวรรณศิลป์และสังคม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบของคำฉันท์ดุขฎิสังเวยกล่อมข้างทั้งในด้านโครงสร้าง ลักษณะคำประพันธ์ และการใช้คำประพันธ์มีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดในสมัยอยุธยา แต่ในสมัยรัตนโกสินทร์มีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก เพราะผู้แต่งได้ดำเนินรอยตามและยึดถือรูปแบบที่กวีสมัยอยุธยา

กำหนดไว้ค่อนข้างเคร่งครัด หนึ่งคำฉันท์ดุश्ฎีก์สังเวยกล่อมข้างยังมีลักษณะเด่นในเชิงประพันธ์อันเกิดจากการประดับตกแต่งให้งดงามด้วยเสียงและความหมาย รวมทั้งมีประโยชน์ต่อผู้อ่านในแง่ที่เป็นบันทึกของยุคสมัย ซึ่งสะท้อนภาพชีวิตของผู้คนและความเป็นไปในสังคมส่วนหนึ่งให้เห็นอย่างชัดเจน ทั้งด้านการเมืองการปกครอง สภาพบ้านเมืองและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนศิลปวัฒนธรรม ค่านิยม ตลอดจนความเชื่อ จึงอาจกล่าวได้ว่า คำฉันท์ดุश्ฎีก์สังเวยกล่อมข้างมีความงามด้านวรรณศิลป์และคุณค่าด้านสังคม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, วรรณคดี, คำฉันท์, คำฉันท์ดุश्ฎีก์สังเวยกล่อมข้าง, พระราชนิพนธ์, การเปลี่ยนแปลง

>>----- สิ้นสุดข้อความ -----<<

กู่เกียรติ ญาติเสมอ (2542) 'การเข้าสู่อาชีพนักเขียนการ์ตูนไทย' การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง ศึกษาศาสตร် มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่อาชีพนักเขียนการ์ตูนไทย ศึกษาวิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางอาชีพและศึกษาขั้นตอนการเข้าสู่อาชีพของนักเขียนการ์ตูนไทย รวมทั้งศึกษาสภาพปัญหาในการประกอบอาชีพ และข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพนักเขียนการ์ตูนไทย ด้วยการสัมภาษณ์ระดับลึกกับนักเขียนการ์ตูนอาชีพ ที่มีผลงานเผยแพร่อย่างสม่ำเสมอทางสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์รายวันและรายสัปดาห์ภาษาไทย ระหว่างเดือนตุลาคม 2539 ถึงกุมภาพันธ์ 2540 จำนวน 30 คน โดยมีเกณฑ์พิจารณากลุ่มตัวอย่าง คือมีผลงานเผยแพร่อย่างสม่ำเสมอ มีรายได้หลักในการครองชีพจากการประกอบอาชีพนักเขียนการ์ตูน และประกอบอาชีพนี้มาแล้วอย่างน้อย 5 ปี นับจากวันที่จำหน่ายผลงานการ์ตูนและได้รับการตีพิมพ์ครั้งแรก โดยใช้วิธีการทางเชิงคุณภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และการสัมภาษณ์แบบลึกซึ่งมีแนวคำถาม ผลการศึกษาพบว่ามีองค์ประกอบด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเข้าสู่อาชีพนักเขียนการ์ตูนไทย คือ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเข้าสู่อาชีพ ปัจจัยเกี่ยวกับตนเอง ได้แก่ ความชอบ สนใจ ความถนัดและความสามารถทางด้านศิลปะ ปัญหาในการประกอบอาชีพ ได้แก่ นักเขียนการ์ตูน ขาดความตั้งใจในการทำงาน ทำงานไม่ทัน ผลงานไม่พัฒนาขาดคุณภาพ การขัดแย้งทางความคิดกับสำนักพิมพ์ ฯลฯ และโรงเรียนหรือสถานศึกษาควรมุ่งเน้นและกำหนดเป็นหลัก สูตรวิชาการเขียนการ์ตูนโดยตรง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, การ์ตูน, นักเขียนการ์ตูน, หลักสูตร

>>-----สิ้นสุดข้อความ-----<<

จารุภา จอมู (2542) "หัตถกรรมธนบุรี" ธนบุรี : หนังสือชุด นักเดินทาง...เพื่อความเข้าใจในแผ่นดิน (182-199) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สารคดี.

บทความนี้กล่าวถึงหมู่บ้านหัตถกรรมดั้งเดิมตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นจนถึงอย่างน้อยในสมัยรัชกาลที่ 5 หรือแหล่งผลิตหัตถกรรมในฝั่งธนบุรีในปัจจุบัน ซึ่งบางแห่งยังคงทำอยู่จนถึงทุกวันนี้ แต่บางแห่งเหลือเพียงชื่อ ผู้เขียนได้เลือกงานหัตถกรรมมา 10 ประเภท ทั้งนี้หลายชิ้นยังผลิตจากหมู่บ้านหัตถกรรมดั้งเดิมแต่หลายชิ้นก็เกิดขึ้นใหม่ ได้แก่ พระพุทธรูปทองเหลืองที่บ้านช่างหล่อ ชนลงหินที่บ้านบุ ฆ้องวงที่บ้านเนิน ที่นอนบางกอกน้อย ชลู่บ้านลาว เครื่องดนตรีไทยของสมชัย ชำพาลี หรือ "ชัย วัดยาง" งานทองเหลืองและเขาควายเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจ บ้านศิลปะไทยและหัวโขนของลุงสุขหลังสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา และงานสแตนเลสของชำนาญ กระตุกฤกษ์แห่งชุมชนจักรแก้ว โดยกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของชุมชนและผู้ทำ สถานที่ตั้ง ลักษณะชุมชน กรรมวิธีและขั้นตอนการทำ การค้าขาย และการเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ธนบุรี, หัตถกรรม, ชนลงหิน, ฆ้อง, ชลู่

>>-----สิ้นสุดข้อความ-----<<

ศิริศักดิ์ คุ้มรักษา (2542) "มหรสพย่านฝั่งธน" ธนบุรี : หนังสือชุด นักเดินทาง...เพื่อความเข้าใจ
ในแผ่นดิน (210-221) กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สารคดี..

บทความนี้กล่าวถึงมหรสพของฝั่งธนบุรี ซึ่งมีทั้งของดั้งเดิมและของใหม่ ได้แก่ ปี่พาทย์ตระกุล
พาทย์โกศล นุ่นกระบอกลายขึ้น สกอลแก้ว คณะสิงโตฝั่งธนซึ่งมีหลายคนละ และละครเวทีที่ภักทราวดี
เธียเตอร์ โดยกล่าวถึงประวัติความเป็นมา ผลงานการแสดง การสืบทอด อุปสรรคในการอนุรักษ์และ
การเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ธนบุรี, นาฏยศิลป์, มหรสพ, การแสดง, การอนุรักษ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นำพล คกรมปราษฎ์ และ อัครวิน อภัยวงศ์ (2542) **ของดีกรุงเทพ** กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมการท่องเที่ยว
กรุงเทพมหานคร บริษัทอัมเมจ 2727 จำกัด .

งานชิ้นนี้เป็นการแนะนำแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของกรุงเทพฯ ให้นักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและ
ชาวต่างประเทศ ได้เข้าชมศึกษาและสัมผัสสิ่งต่างๆ ทั้งในแง่โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปกรรม
วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนวิถีชีวิตของคนกรุงเทพฯ อย่างแท้จริง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, ศิลปกรรม, แหล่งท่องเที่ยว

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุจิตรา มาถาวร (2542) "หุ่นคน สื่อร่วมสมัย จากนาฏยศิลป์ไทย" กิณี 6: 60-64.

บทความนี้กล่าวถึงการแสดง "หุ่นคน" ผลงานวิทยานิพนธ์ของธัญชัช วุฒิมากร ซึ่งได้จัดทำ
ขึ้นระหว่างศึกษาอยู่ที่ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นการ
แสดงที่ปรับปรุงขึ้นมาใหม่โดยได้ต้นแบบมาจากการแสดงหุ่นของไทย คือนำองค์ประกอบและเทคนิค
ต่างๆ ของการแสดงหุ่นแต่ละประเภทมารวมกัน แต่ให้คนแสดงเป็นหุ่น เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นถึงความม
งามของกระบวนการทำทางนาฏยศิลป์ไทย แต่สอดแทรกเรื่องราวของกิเลสตัณหาของมนุษย์ลงไปด้วย
กล่าวคือหุ่นคนถูกเปรียบเทียบให้เป็นมนุษย์ที่เปี่ยมล้นไปด้วยความลุ่มหลง ในรูป รส กลิ่น เสียง
เกียรติยศ และชื่อเสียง ส่วนผู้ขีดเปรียบเทียบเหมือนกิเลสตัณหาที่ติดตัวอยู่ตลอดเวลา นอกจากนี้ยังกล่าว

ถึงความเป็นมาของการแสดงหุ่นกระบอก และหุ่นละครเล็ก และรูปแบบการแสดงหุ่นของประเทศไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, หุ่นกระบอก, หุ่นละครเล็ก, หุ่นคน, วิทยานิพนธ์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

แดงด้อย มาลี (2542) "คนเข็ดหุ่นสู่ศิลปินแห่งชาติ " วัฒนธรรมไทย 5: 33-34.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของการแสดงหุ่นของต่างประเทศและในประเทศไทย โดยอ้างจากเอกสาร วรรณคดี ภาพเขียนและบันทึก ประเภทของหุ่นทางสากลจัดไว้ 4 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1) หุ่นที่มีสายโยงใยบังคับจากเบื้องบน 2) หุ่นที่บังคับด้วยก้านไม้และสายโยงใย 3) หุ่นที่บังคับด้วยมือ และ 4) หุ่นหนังประเภทของหุ่นไทยซึ่งจัดไว้ 4 ประเภทเช่นกัน อาทิ หุ่นหลวงหรือหุ่นใหญ่ หุ่นเล็ก หุ่นละครเล็ก และหุ่นกระบอก เรื่องที่นิยมนำมาแสดงสถานที่ที่ใช้แสดงหุ่น และการเสื่อมความนิยมของการแสดงหุ่น จนต้องมีการอนุรักษ์ไว้ให้คนรุ่นหลัง ซึ่งผู้ทำหน้าที่นี้ ได้แก่ กรมศิลปากร และคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกับการให้รางวัลศิลปินแห่งชาติ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, หุ่น, กรมศิลปากร, การอนุรักษ์, คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุกรี เจริญสุข (2542) "เพลงไทยที่คุณต้องฟัง : ปี่พาทย์ชุดไหว้ครู" ศิลปวัฒนธรรม 4: 124-125.

บทความนี้กล่าวถึงความสำคัญของเพลงชุดไหว้ครู ปี่พาทย์ เพลงต่างๆ ในชุดไหว้ครู โอกาสในการฟังเพลงชุดไหว้ครู และข้อปฏิบัติในการเล่นและฟังเพลงไหว้ครู

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เพลง, เพลงไหว้ครู

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จันทร์รัตน์ รัตนากร. (2542) 'ผลการฝึกสเต็ปแอโรบิคด้วยความแตกต่างของจังหวัดนครราชสีมาต่อเปอร์เซ็นต์ไขมันในร่างกายและอัตราชีพจร' เอกพดศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการฝึกสเต็ปแอโรบิคด้วยความเร็วของจังหวัดนครราชสีมาที่แตกต่างกันที่มีผลต่อเปอร์เซ็นต์ไขมันในร่างกาย ผลต่ออัตราชีพจรและเปรียบเทียบผลการฝึกสเต็ปแอโรบิคด้วยความเร็วของจังหวัดที่แตกต่างกันที่มีผลต่อเปอร์เซ็นต์ไขมันในร่างกายและอัตราชีพจร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นสมาชิกสถานบริหารกายเอกชนเพศหญิงที่มีอายุระหว่าง 20 - 40 ปี จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ไขมันในร่างกายและอัตราชีพจรของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ทั้งก่อนฝึกสเต็ปแอโรบิคและหลังการฝึกสเต็ปแอโรบิคสัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 8 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์ไขมันในร่างกายของกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ทั้งก่อนฝึกสเต็ปแอโรบิคและหลังการฝึกสเต็ปแอโรบิคสัปดาห์ที่ 4 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ค่าเฉลี่ยของอัตราชีพจรระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 ทั้งก่อนฝึกสเต็ปแอโรบิคและหลังการฝึกสเต็ปแอโรบิคสัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 8 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ค่าเฉลี่ยของอัตราชีพจรระหว่างกลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลองที่ 2 หลังการฝึกสเต็ปแอโรบิคสัปดาห์ที่ 4 และสัปดาห์ที่ 8 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, ดนตรีบำบัด, แอโรบิค

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

บุปผา ประทีปทอง. (2542) 'ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี - นาฏ ศิลป์ของนัก'

เรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร จิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการศึกษากับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายได้แก่ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตคลองสาน ปีการศึกษา 2541 จำนวน 624 คน เป็นนักเรียนชาย 299 คน และเป็นนักเรียนหญิง 325 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรนิสัยทางการเรียน บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนและความสัมพันธ์ภพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 ส่วนตัวแปรขนาดของโรงเรียนทุกขนาด เพศทั้งชายและหญิง ระดับการศึกษาทุกระดับ อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครองทุกอาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจทุกด้าน ระดับเชาวน์ปัญญาทุกระดับ และความคาดหวังของผู้ปกครองไม่พบความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ ตัวแปรที่ส่งผลต่อทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ โดยเรียงลำดับตัวพยากรณ์ที่ส่งผลมากที่สุดไปถึ้น้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และนิสัยทางการเรียน ตามลำดับโดยตัวแปรดังกล่าวสามารถร่วมกันทำนายความแปรปรวนของทัศนคติต่อการเรียนวิชาดนตรี - นาฏศิลป์ของนักเรียนได้ร้อยละ15.10

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, นาฏศิลป์, ทัศนคติ, การเรียนการสอน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อัครศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ (2541) "โรงตึกคู่อาคารทหารยามในพระราชวังเดิม (กรุงธนบุรี) " ศิลปวัฒนธรรม 4: 70-74.

บทความนี้กล่าวถึงเรื่องราวของพระราชวังเดิมที่สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้าตากสินมหาราชและตกทอดมาถึงปัจจุบัน อันเป็นที่ประทับของเจ้าเชื้อพระวงศ์จักรีนับมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 ปัจจุบันคือที่ตั้งกองบัญชาการกองทัพเรือ ภายในประกอบด้วย ท้องพระโรง พระตำหนักที่ประทับ เก๋งพระปิ่น ซึ่งมีสถาปัตยกรรมแบบอาคารทรงไทย และโรงตึกคู่อาคารทหารยามวังเดิม ซึ่งมีอิทธิพลของศิลปะจีน

โดยบทความเน้นบรรยายถึงความเป็นมาของโรงตีกลองนี้ ที่ใช้เป็นทีคุ้มแดดคุ้มฝนของไพร่พลทหารยาม
และบางทีไพร่พลก็ใช้เป็นเจ๊วดด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, พระราชวังเดิม, โรงตีกลอง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

คุณา นนทพัฒน์ (2541) "กวางอามานที่เกาะเกร็ด" วัฒนธรรมไทย 8: 14-17.

บทความนี้กล่าวถึงสภาพภูมิประเทศของเกาะเกร็ดและผู้คนอยู่อาศัยซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายมอญ รวมถึงความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐานที่เกาะเกร็ดของชาวมอญ จนกลายเป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่งดงามและมีชื่อเสียงมาก โดยเฉพาะหมู 7 ที่คนมอญเรียกว่า "กวางอามาน" ส่วนคนไทยเรียกว่า "บ้านช่างปั้น" เครื่องปั้นดินเผาที่นี้ล้วนทำด้วยความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ที่โดดเด่นและมีชื่อเสียงคือ หม้อใส่น้ำเรียกว่า "หม้อกรันต์" หรือ "หม้อน้ำลายวิจิตร" ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ตราประจำจังหวัดนนทบุรี และยังมีกระถาง ครก นอกจากนี้ เกาะเกร็ดยังมีศูนย์เครื่องปั้นดินเผามอญโบราณ แหล่งรวมภาชนะเครื่องปั้นดินเผามอญรูปทรงต่างๆ ยิ่งไปกว่านั้น งานศิลปะมอญโบราณยังปรากฏอยู่ในทุกแห่งของเกาะเกร็ดไม่ใช่เฉพาะในงานเครื่องปั้นดินเผา ไม่ว่าจะเป็นวัดวาอารามต่างๆ ทั้งงานประติมากรรม อุโบสถ เริงบันได ฯลฯ และงานเครื่องกระดาศหรือที่เรียกว่า "มอญ เปเปอร์"

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, ทัศนกรรม, เครื่องปั้นดินเผา, กวางอามาน, บ้านช่างปั้น, หม้อกรันต์, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กชพร ตราโมท (2541) "มอญรำ (บัวสะเป็น) : ศิลปะคุณภาพของมอญ" จุลสารไทยคดีศึกษา 1: 71-84.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของมอญรำ อันเป็นนาฏศิลป์และภูมิปัญญาของชาวมอญมาเป็นเวลาช้านาน จุดประสงค์ของการรำมอญ รูปแบบการรำหรือจำนวนท่ารำ แต่ผู้เขียนกล่าวถึงเฉพาะการรำมอญที่เกาะเกร็ด จ.นนทบุรี โดยกล่าวถึง ประวัติความเป็นมาของเกาะเกร็ด การอพยพของชาวมอญ อาชีพปั้นเครื่องปั้นดินเผา และสถานะของเกาะเกร็ดในปัจจุบันที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมมอญที่สำคัญ จากนั้นผู้เขียนได้อธิบายถึง บทบาทของมอญรำตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พัฒนาการการถ่ายทอดวิชามอญรำจากครูปริก ชาวตะเคียน สู่ครูปรุง วงศ์จำนง ท่ารำมอญทั้ง 18 ท่า ซึ่งแสดงแบบโดยครูปรุง วงศ์จำนง การแต่งกายของผู้หญิงที่รำมอญ ขั้นตอนการรำมอญ ข้อสังเกตในการรำมอญ เพลงที่ใช้ประกอบการรำมอญของเกาะเกร็ดทั้ง 12 เพลง เครื่องดนตรีวงปี่พาทย์มอญ เครื่องคู่ที่ใช้บรรเลงประกอบการรำ และการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมมอญรำในบรรดาลูกหลานมอญ ทำให้มอญรำเริ่มเผชิญกับปัญหาในการอนุรักษ์และการสืบทอดมรดกทางปัญญาและศิลปะที่มี

คุณภาพของบรรพบุรุษชาวมอญ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, นาฏศิลป์, มอญรำ-รำมอญ, ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กฤษฎา พิณศรี (2541) "เครื่องถ้วยที่สามโคก" เมืองโบราณ 1: 25-31.

บทความนี้กล่าวถึงการพบเศษเครื่องปั้นดินเผาที่เก็บรวบรวมได้จากริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา อ.สามโคก จ.ปทุมธานี ซึ่งผู้เขียนมีความคิดว่าอาจจะเป็นหลักฐานที่สามารถบ่งบอกเรื่องราวความเป็นมาของชุมชนที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณดังกล่าวได้พอสมควร จากการสำรวจและเก็บรวบรวมพบเครื่องปั้นดินเผาหลายประเภททั้งที่ผลิตจากแหล่งเตาต่างประเทศ ได้แก่ เครื่องถ้วยจีน เครื่องถ้วยเวียดนาม และแหล่งเตาในประเทศ ได้แก่ เครื่องถ้วยสุโขทัย เครื่องถ้วยสิงห์บุรี ในจำนวนทั้งหมดนี้พบเครื่องถ้วยจีนมากที่สุด และได้จำแนกตามอายุสมัยและระยะเวลาการผลิตออกเป็น 4 กลุ่มย่อย เมื่อนำข้อมูลหลักฐานทั้งหมดมาพิจารณาประกอบกับร่องรอยโบราณวัตถุโบราณสถานอื่นๆ ที่พบ จึงพอสันนิษฐานได้ว่า บริเวณอำเภอสามโคกในปัจจุบันคงจะเคยมีแหล่งชุมชนและมีการติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนภายนอกมาแล้วตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนต้น ราวพุทธศตวรรษที่ 20 เป็นอย่างช้า

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, ปทุมธานี, หัตถกรรม, เครื่องปั้นดินเผา, เครื่องถ้วย, สามโคก, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

หทัยชนก อุกุทิศ (2541) "ทิววันเดียว เทียวเมืองนนท์" ผาสุก 124: 12-15.

บทความนี้กล่าวถึง ความเป็นมาของเกาะเกร็ด อันเป็นที่ตั้งของชุมชนชาวมอญ จ.นนทบุรี มีอาชีพปั้นเครื่องปั้นดินเผา และได้กลายเป็นของที่ระลึกของนักท่องเที่ยว ปัจจุบันมีชาวบ้านเพียง 20 หลังคาเรือนเท่านั้น ที่ยังคงสืบทอดศิลปะงานปั้นของชาวมอญเกาะเกร็ดแห่งนี้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงศิลปะการทำขนมหวานของไทยที่คล่องขนมหวาน จ.นนทบุรี ด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, ปทุมธานี, หัตถกรรม, เครื่องปั้นดินเผา, การทำขนมหวาน, เกาะเกร็ด, มอญ

ไม่ปรากฏ (2541) "บางเชือกหนัง-บางระมาด ชุมชนเก่าแก่ที่สุดของกรุงเทพฯ มีอายุมากกว่า 500 ปี อยู่ในคลองบางกอกน้อย-บางกอกใหญ่" ศิลปวัฒนธรรม 2: 101-113.

บทความนี้กล่าวถึง ชุมชนเก่าแก่ที่สุดของกรุงเทพฯ ที่มีอายุมากกว่า 500 ปี ตั้งอยู่บริเวณสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา คลองบางกอกน้อย-บางกอกใหญ่ และคลองด่าน คือ บางเขน บางกูด บางพลู ฉะเชิงเทรา บางระมาด บางนั้ง บางจาก และบางนางนอง โดยผ่านงานวรรณคดีร้อยกรองที่แต่งขึ้นสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้น คือ หนังสือโคลงกำสรวลสมุทร หรือที่เรียกต่อมาว่า กำสรวลศรีปราชญ์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, แม่น้ำเจ้าพระยา, คลองบางกอกน้อย-บางกอกใหญ่, โคลงกำสรวลสมุทร, กำสรวลศรีปราชญ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กมลลา ชิตช่วง (2541) 'การเรียนเปียโนของผู้หญิงในสังคมไทย' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับพัฒนาการการเรียนเปียโนของผู้หญิงในสังคมไทย ตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 จนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2411-2540) และทัศนคติที่สังคมมีต่อผู้หญิงที่เรียนเปียโนในด้านการประกอบอาชีพเป็นครูดนตรีและนักดนตรีอาชีพ โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและใช้แบบสอบถามครูเปียโน จำนวน 33 ราย ผู้ปกครองของนักเรียนที่เข้าทดสอบวิชาเปียโนกับ Trinity College of Music เมื่อปี พ.ศ.2539 ที่กรุงเทพฯ จำนวน 100 ราย ศิลปินและบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเปียโนตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคต่างๆ รวมทั้งนักเรียนเปียโนนักเรียนที่เรียนเครื่องดนตรีอื่น นักเรียนที่ไม่เรียนดนตรี ครูเปียโน ครูดนตรี นักดนตรี และชนชั้นกลางที่มีอาชีพต่างๆ กัน กลุ่มละ 20 ราย จำนวนทั้งสิ้น 140 ราย จากการศึกษาพบว่า การเรียนเปียโนเกิดขึ้นพร้อมๆ กับการเปลี่ยนแปลงสังคมจากสังคมจารีตมาสู่ความเป็นสังคมสมัยใหม่แบบตะวันตก โดยเริ่มจากมิชชันนารีที่มาตั้งโรงเรียนในสังคมไทย จากนั้นจึงแพร่ไปสู่ราชสำนัก คณบดีจีนผู้มั่งคั่งแล้วจึงถ่ายทอดลงมาสู่ชนชั้นกลางในเวลาต่อมา เปียโนได้มีบทบาทในวงการดนตรีไทยนับตั้งแต่ใช้บรรเลงเพลงไทยเดิมจนถึงเพลงสากล แต่เนื่องจากกระแสวัฒนธรรมหลักของชนชั้นสูง และชนชั้นกลางอันได้แก่ ค่านิยมเดินกินรำกิ่นซึ่งรังเกียจอาชีพนักดนตรี และมโนทัศน์เกี่ยวกับความเป็นผู้หญิงไทยที่ต้องให้ความสำคัญแก่เหย้าเรือน จึงทำให้ผลของการเรียนเปียโนของผู้หญิง ในสังคมไทยยังไม่สามารถพัฒนาได้เท่าเทียมกับสังคมตะวันตก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เปียโน, พัฒนาการ, อาชีพ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

โดม ไกรปกรณ์ (2541) 'ตำราพระราชพิธีสมัยรัชกาลที่ 4-5 (พ.ศ.2394-2453)' ศิลปศาสตร์
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะความรู้ในตำราพระราชพิธีสมัยรัชกาลที่ 4-5 (พ.ศ.2394-2453) โดยมีกรอบการอธิบายถึงพัฒนาการของจารีตการเขียนตำราพระราชพิธีตั้งแต่ก่อนสมัยรัชกาลที่ 4 จนถึงสมัยรัชกาลที่ 4-5 บริบทของการสร้างตำราพระราชพิธี ลักษณะความรู้ในตำราพระราชพิธี และความสำคัญของตำราพระราชพิธีสมัยรัชกาลที่ 4-5 จากการศึกษาพบว่า ตำราพระราชพิธีสมัยรัชกาลที่ 4-5 เป็นตำราความรู้ที่สร้างขึ้นด้วยจารีตการพิมพ์แบบตะวันตก เพื่อเผยแพร่ความรู้เรื่องพระราชพิธีในวงกว้าง ขณะที่ตำราพระราชพิธีในช่วงก่อนหน้าเป็นตำราที่สร้างด้วยจารีตการเขียน/คัดลอก โดยเก็บรักษาไว้ในที่ๆ คนทั่วไปเข้าถึงได้ยาก ทำให้ตำราพระราชพิธีก่อนสมัยรัชกาลที่ 4 เผยแพร่ในวงจำกัด ทั้งนี้เนื่องจากตำราพระราชพิธีสมัยรัชกาลที่ 4-5 ถูกสร้างขึ้นเพื่อตอบสนองต่อความสนใจเรื่องไทยของชาวตะวันตก และความสนใจของชนปกครองไทยสมัยนั้น อันเป็นผลจากการเข้ามาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ของชาติตะวันตกและความสำนึกทางประวัติศาสตร์ของชนปกครองไทยที่ต้องการรู้เรื่องราวของตน ในส่วนของความรู้ในตำราพระราชพิธีได้เปลี่ยนแปลงจากความรู้เรื่องแบบแผนการปฏิบัติตนของกษัตริย์ให้สัมพันธ์กับความคิดไตรภูมิ ไปเป็นการอธิบายถึงเหตุผลที่มาของพระราชพิธีในลักษณะการอธิบายอย่างมีเหตุผลตามความเปลี่ยนแปลงด้านภูมิปัญญาของชนชั้นปกครองสมัยรัชกาลที่ 4-5 ที่สนใจศึกษาความรู้วิทยาการแบบตะวันตก ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงการประกอบพระราชพิธีของรัฐ ซึ่งมีร่องรอยของวัฒนธรรมตะวันตก ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงพระราชพิธีให้มีความเหมาะสมกับบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ของรัฐ/กษัตริย์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, ตำรา, พระราชพิธี, จักรวาลทัศน์,
ไตรภูมิ, ภูมิปัญญา, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ปฤถัต แสงสว่าง (2541) 'การศึกษาคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทยตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญงานปูนปั้น และนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันราชภัฏ' ศิลปศึกษา คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะปูนปั้นไทย ในด้านศิลปกรรม ด้านประวัติศาสตร์ ด้าน ภูมิปัญญาของช่างปั้นปูน ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านคติความเชื่อและขนบนิยมตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญงานปูนปั้น และนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตในสถาบันราชภัฏ จำนวน 223 คน จาก 10 สถาบัน ผลการวิจัยปรากฏว่าศิลปะปูนปั้นจัดเป็นศิลปะแบบประเพณีไทย ใช้ประดับสถาปัตยกรรมประเภทต่างๆ งานปูนปั้นที่มีความสวยงามมากคือ งานปูนปั้นที่วัดนางพญา จังหวัดสุโขทัย วัดเขมาภิรตาราม จังหวัดอยุธยา และวัดไชยวัฒนาราม จังหวัดสุพรรณบุรี ศิลปะปูนปั้นไทยมีคุณค่า มากที่สุด ในด้านความงาม ด้านคุณค่าทางประวัติศาสตร์อันเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ในด้านภูมิปัญญาของศิลปินช่างปูนปั้นที่สร้างงานได้สะท้อนความคิดสร้างสรรค์ และคุณค่าในด้านที่ สะท้อนถึงมรดกทางวัฒนธรรมอันเกี่ยวข้องกับคติความเชื่อและแนวคิดตามพุทธศาสนาในประเทศไทย ส่วนนักศึกษาศิลปศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยต่อคุณค่าของศิลปะปูนปั้นไทยทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านศิลปกรรม ด้านภูมิปัญญาของช่างปั้นปูน ด้านศิลปวัฒนธรรม และด้านคติความเชื่อและขนบ นิยม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, ประติมากรรม, ศิลปะปูนปั้น, ประวัติ ศาสตร์, ศิลปกรรม, ภูมิปัญญา, ความเชื่อ, ขนบนิยม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วีระศักดิ์ กිරติวรินทร์ (2541) 'การศึกษาการพรรณนาการเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์จาก "สยามยุคเก่า" เป็น "สยามยุคใหม่" พ.ศ.2367-2411' ประวัติศาสตร์ อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการพรรณนาในงานเขียนทางประวัติศาสตร์สำคัญๆ ในประเด็นการเปลี่ยนผ่านจาก "สยามยุคเก่า" ในช่วงรัชกาลที่ 3 มาเป็น "สยามยุคเก่า" ในช่วงรัชกาลที่ 4 พ.ศ.2367-2411 จากการศึกษาพบว่า การพรรณนาแบ่งเป็น 4 ช่วงคือ ช่วงแรก ทศวรรษ 2410-2440 จะเน้นการเปลี่ยนแปลงจาก "สยามยุคเก่า" เป็น "สยามยุคใหม่" ช่วงที่สอง ทศวรรษ 2450-2480 เน้นการศึกษาอดีตอันยาวนานของ "สยามยุคเก่า" ภายใต้การนำของพระมหากษัตริย์ และการนำสยามเข้าสู่สมัยใหม่โดยรัชกาลที่ 4 ช่วงที่สาม ทศวรรษ 2490 ถึงเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 แบ่งเป็น 2 แนว แนวมาร์กซิสต์อธิบายการเปลี่ยนจากสังคมแบบศักดินามาสู่แบบกึ่งทุนนิยม และแนวพัฒนาความทันสมัย เน้นการนำสยามเข้าสู่กระบวนการทำให้เป็นตะวันตกในสมัยรัชกาลที่ 4 ช่วงสุดท้าย หลังเหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2516 แบ่งออกได้เป็นอีก 2 แนวทาง ในขณะที่กลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมือง ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของสยามจากเศรษฐกิจแบบยังชีพไปสู่เศรษฐกิจแบบตลาด อีกกลุ่มหนึ่ง เน้นการศึกษาทางสังคม วัฒนธรรม โลกทัศน์ ภูมิปัญญา ควบคู่กับการเติบโตของการค้า

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรม, วรรณกรรมศึกษา, ประวัติศาสตร์, สยามยุคเก่า, สยามยุคใหม่, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ศิริพร กรอบทอง (2541) 'วิวัฒนาการของเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย (พ.ศ.2481-2535)' ประวัติศาสตร์ อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งในเชิงประวัติศาสตร์ เพื่อทำความเข้าใจถึงการเกิดและการปรับตัวของบทเพลงที่สัมพันธ์กับบริบทของสังคมไทย (พ.ศ.2481-2535) ผลการศึกษาพบว่าในกระแสการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยมภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น คนชนบทได้เข้ามาเป็นแรงงานในเมืองจำนวนมาก คนเหล่านี้ได้ใช้ชีวิตสัมพันธ์กับเมืองและรับวัฒนธรรมความทันสมัยจากเมืองมากขึ้นและจากอิทธิพลของเพลงไทยสากลซึ่งกำลังแพร่หลายเป็นสิ่งบันเทิงของคนเมืองหลังสงคราม และตั้งแต่ปี พ.ศ.2507 จากการที่บทเพลงมีลักษณะสอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนชนบทที่เสมือนอยู่ระหว่างโลกเก่ากับโลกใหม่และศิลปินยังสร้างสัมพันธ์กับท้องถิ่นโดยการเดินสายและใช้สื่อเผยแพร่ทำให้เพลงลูกทุ่งแพร่หลายกลายเป็นสิ่งบันเทิงของคนในสังคมชนบทอย่างกว้างขวาง ในช่วง

ชีวิตของสุรพล สมบัติเจริญ ตลอดจนภายหลังการเสียชีวิตของสุรพล สมบัติเจริญ ศิลปินผู้มีบทบาท ในการสร้างและเผยแพร่เพลงลูกทุ่ง (พ.ศ.2511) วงการเพลงลูกทุ่งเข้าสู่ระบบการบริหารงานของนาย ทุนและในกระแสเพลงไทยสากลแนวใหม่ นำสมัย นอกจากนี้ยังนำเสนอสาระที่สะท้อนวิถีชีวิตของคน ชนบทในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมขยายตัวซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่ที่เหลื่อมล้ำกับสังคมเมืองอย่าง ชัดเจน การที่คนชนบทมีบทบาทในภาคการผลิตที่สำคัญทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรมและการบริการ อีกทั้งอรรถลักษณะของวัฒนธรรมท้องถิ่นไว้อย่างชัดเจน แม้จะโยกย้ายถิ่นที่ได้ก็ตาม ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้อง ฝายต่างๆ โดยเฉพาะภาครัฐและภาคธุรกิจได้เปิดพื้นที่ให้กับวัฒนธรรมท้องถิ่นและหันมาสนใจ เพลงลูกทุ่งซึ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนต่อการเติบโตของเพลงลูกทุ่งในสังคมไทยอีกทางหนึ่ง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เพลง, เพลงลูกทุ่ง, เพลงไทยสากล, ประวัติศาสตร์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สมบุญ บุญวงศ์ (2541) 'ประวัติและบทบาทในการบรรเลงประกอบพระราชพิธีกล่อมช้าง' ดุริยางค์ ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา แนวคิดในการประสมวง บทบาทหน้าที่ระเบียบ วิธีในการบรรเลง ตลอดจนการสืบทอดของวงขับไม้ของกรมศิลปากร และวิเคราะห์กลุ่มเพลงที่ใช้ใน การบรรเลงของวงขับไม้ประกอบพระราชพิธีกล่อมช้าง ในด้านประวัติความเป็นมาและอัตลักษณ์ของ บทเพลง โดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านดนตรีไทย และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งศึกษาข้อมูลจากเอกสาร แถบบันทึกเสียง ผลการวิจัยพบว่าวงขับไม้เป็นวง ดั้งเดิมของวงมโหรี เกิดขึ้นราวสมัยอยุธยา เป็นวงดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบพระราชพิธีสมโภชขึ้นสูง ของไทยมาแต่โบราณ ได้แก่ พระราชพิธีกล่อมช้าง เป็นพระราชพิธีสำคัญของราชสำนักไทยที่เกิดขึ้น จากคติความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์ในเรื่องที่เกี่ยวกับช้างเผือก ในพิธีการนี้วงขับไม้เป็นวงดนตรีที่มี บทบาทอย่างมาก สำหรับวงขับไม้ของกรมศิลปากรนับได้ว่าเป็นวงขับไม้ที่บรรเลงในพระราชพิธีกล่อม ช้างวงเดียวที่เหลืออยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญในการบรรเลงที่ได้รับการสืบทอดมา โดย ตรงจากวงขับไม้ในสมัยรัชกาลที่ 7 และยึดถือระเบียบวิธีในการบรรเลงเป็นรูปแบบมาตรฐานที่ สมบูรณ์ รวมทั้งมีการนำเสนอผลงานการบรรเลงที่เด่นชัดในปัจจุบัน ส่วนอัตลักษณ์ในการบรรเลง ของวงขับไม้แสดงให้เห็นถึงการประสานประโยชน์ระหว่างกันของผู้บรรเลง จนเกิดเป็นเอกภาพในท่วง ทำนองเพลง วงขับไม้เป็นวงดนตรีที่มีการเลือกใช้กลุ่มเพลงและระดับเสียงได้เหมาะสมกับการบรรเลง

ในพิธีประเภทขับกล่อม และเหมาะสำหรับใช้ผู้ชายบรรเลง โดยเฉพาะผู้ชาย เนื่องจากธรรมชาติของเสียงผู้ชายมีระดับเสียงที่เหมาะสมกับวงนี้มากที่สุด นอกจากนี้ยังผลให้บทบาทการบรรเลงของวงขับไม้ลดน้อยลงตามไปด้วย เนื่องจากช่างเผือกเป็นสัตว์ที่หายาก ทำให้การประกอบพระราชพิธีกล่อมช่างมีไม่บ่อยนัก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, วงขับไม้, พระราชพิธีกล่อมช่าง, พิธีกรรม, กรมศิลปากร

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ชโลมใจ กลั่นรอด (2541) 'ทะแยมมอญ : วัฒนธรรมการดนตรีของชาวมอญชุมชนวัดบางกระดี'
วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบองค์ประกอบของทะแยมมอญ ประวัติความเป็นมา สภาพสังคม วัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของชุมชนมอญวัดบางกระดี ที่มีผลต่อวัฒนธรรมการดนตรี และการเล่นทะแยมมอญ และการศึกษาลักษณะทางดนตรีในทะแยมมอญที่มีความสัมพันธ์กับดนตรีไทย วิธีการศึกษาใช้วิธีการทางมานุษยวิทยา ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาจากข้อมูลเอกสารและศึกษาภาคสนาม ผลการวิจัยพบว่าทะแยมมอญเป็นการละเล่นของชาวมอญที่มีการด้นกลอนเป็นคำร้องประกอบดนตรี ซึ่งมี 2 รูปแบบคือ รูปแบบโบราณและรูปแบบใหม่ ในด้านองค์ประกอบพบว่าบทร้องที่เป็นภาษามอญโบราณ และคำบาลีทำให้จำกัดผู้ชมอยู่ในกลุ่มชาวมอญผู้สูงอายุเท่านั้น ส่วนชาวมอญหนุ่มสาวไม่ให้ความสนใจเนื่องจากไม่เข้าใจภาษาในบทร้อง จำนวนผู้แสดงลดน้อยลงเพราะขาดการสืบทอดทำให้เพลงเก่าจำนวนหนึ่งต้องสูญไป ในปัจจุบันการละเล่นทะแยมมอญได้กลายมาเป็นการแสดงที่มีผู้จ้างวาน มีการประยุกต์เพลงสมัยใหม่เข้าไปใช้ร้อง มีทั้งเนื้อร้องที่เป็นภาษามอญและภาษาไทย ส่วนดนตรีที่ใช้บรรเลงเรียกว่าวงโกรจยาม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, ทะแยมมอญ, วัฒนธรรมดนตรี, การละเล่น, ภาษา, การประยุกต์, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พุทธรักษา สุธาธรรม (2541) "จุฬา-ปักเป้า ว่าวไทย" กิณี 5: 122,124.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของกีฬาว่าว และการแข่งขันว่าวจุฬา เอกลักษณะเฉพาะตัวของว่าวไทยในแต่ละภาคของประเทศไทย ปักเป้าที่ห้องสนามหลวง รวมถึงวิธีการแข่งขัน และเกณฑ์การตัดสินแพ้-ชนะ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, หัตถกรรม, ว่าว, กีฬา, สนามหลวง, การแข่งขัน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

หนึ่งกาญจน์ (2541) "หัวโขน อีกหนึ่งความเป็นเอกของงานศิลป์ไทย" วัฒนธรรมไทย 2: 38-40.

บทความนี้กล่าวถึงการประดิษฐ์หัวโขนของคุณครูสถาพร เจ้าของคณะโขนสด พรศิลป์น้อย ลูกธนบุรี โดยกล่าวถึงขั้นตอนการทำหัวโขน อย่างละเอียด ได้แก่ การทำพิมพ์โดยการปั้นหัวโขน การไปวุ่น การปั้นหน้า การทำกระบัง การลงสี และการเขียนหน้าหัวโขน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประวัติชีวิตของคุณครูสถาพรด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, หัตถกรรม, หัวโขน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ยูร กมลเสรีรัตน์ (2541) "ความสุขของคุณยายชิ้น สกุลแก้ว กับการสอนเชิดหุ่นเป็นวิทยาทานในบั้นปลายชีวิต" วัฒนธรรมไทย 5: 21-23.

บทความนี้กล่าวถึงชีวิตประวัติของคุณยายชิ้น สกุลแก้ว ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (หุ่นกระบอก) เมื่อปี พ.ศ. 2529 กับบทบาทการแสดงหุ่นกระบอกจามีชื่อเสียงโด่งดัง เป็นที่รู้จักของคนไทยและชาวต่างประเทศ จนกระทั่งได้รับเชิญไปแสดงหุ่นกระบอกในหลายๆ ประเทศ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส เป็นต้น ทั้งนี้เพราะคุณยายชิ้น สามารถสวมบทบาทของตัวละครได้เป็นอย่างดี เช่น ตัวผีเสื้อสมุทร ตัวยี่สุ่น และตัวนางทองประศรี และถึงแม้วันนี้จะล่วงเข้าสู่วัยชราไปแล้ว แต่คุณยายชิ้นยังคงทำหน้าที่ครูผู้สอนการเชิดหุ่นกระบอกด้วยวิถุญาณของศิลปินมากกว่าการแสดงเพื่อการดำรงชีพดังแต่ก่อน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, หุ่นกระบอก, ชี้น สกุลแก้ว

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ปิยะธิดา สว่างสุข (2541) "ว้าวไทย" วัฒนธรรมไทย 9: 33-35.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของว้าวไทยจากอดีตจนกระทั่งกลายมาเป็นงานประเพณีว้าวไทยซึ่งจัดขึ้นทุกปีที่ห้องสนามหลวงในปัจจุบัน รวมถึงบรรยากาศการเล่นว้าวที่ห้องสนามหลวง ลักษณะของว้าวจุฬาและว้าวปักเป้า วิธีการเล่นว้าว วิธีการแข่งขัน และการเปลี่ยนแปลงของค่านิยมในการเล่นว้าวในปัจจุบันนี้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, หัตถกรรม, ว้าว, การละเล่นพื้นบ้าน, สนามหลวง, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุรินทร์ ทับรอด (2541) 'พิธีรำผีเบื้องในงานศพของชาวมอญพระประแดง' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สภาพสังคม และวัฒนธรรมประเพณี ความเชื่อ รวมทั้งบทบาทหน้าที่ทางสังคม และองค์ประกอบทางดนตรีเบื้องในงานศพของชาวมอญพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการโดยเฉพาะพิธีรำผี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาในภาคสนามตั้งแต่เดือนตุลาคม 2540 ถึงเดือนพฤษภาคม 2541 ผลการวิจัยพบว่า ชาวมอญอพยพเข้าสู่ประเทศไทย ที่อำเภอพระประแดงมากกว่า 200 ปี มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมประเพณีที่สัมพันธ์กับพิธีรำผีปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด และยังคงมีการสืบทอดทางวัฒนธรรมประเพณีอยู่แม้ว่าวัฒนธรรมประเพณีบางอย่างได้ลดบทบาท และมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ในปัจจุบัน พิธีรำผีเป็นพิธีกรรมที่ชาวมอญพระประแดงจัดให้มีขึ้นเพื่อประกอบงานศพ แต่มีข้อจำกัดว่าต้องเป็นศพแห้ง (ศพที่เก็บไว้นานๆ) เท่านั้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, สมุทรปราการ, พระประแดง, ดนตรี, พิธีกรรม, พิธีรำผี, งานศพ, ความเชื่อ, ประเพณี, การเปลี่ยนแปลง, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ทศพร สัจจงศ์ (2541) 'วงดนตรีคนตาบอด : ทางเลือกหนึ่งของคนพิการ' มานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไปของการรวมกลุ่มของวงดนตรีคนตาบอด บัณฑิตทางสังคมวัฒนธรรมในการประกอบอาชีพเล่นดนตรีคนตาบอด ภูมิหลังทางครอบครัว การศึกษา และการประกอบอาชีพก่อนเล่นดนตรี และสถานภาพของคนพิการในสังคมไทยโดยผ่านวงดนตรีคนตาบอด โดยศึกษากลุ่มวงดนตรีคนตาบอด 3 วง ที่เล่นประจำอยู่บริเวณชุมชนท่าช้าง-ท่าพระจันทร์ เก็บข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์และสังเกตการณ์กลุ่มวงดนตรีคนตาบอด ผู้ดู ผู้ฟัง ผู้บริจาคและไม่บริจาคเงินให้แก่วงดนตรีคนตาบอด รวมถึงกลุ่มแม่ค้าและเจ้าหน้าที่เทศกิจ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินชีวิตของคนตาบอดไม่มีความแตกต่างจากคนปกติ หากแต่มีทางเลือกน้อยกว่า เนื่องจากการพิการทางร่างกาย ดังนั้นจึงจัดว่าเป็นกลุ่มคนที่ด้อยโอกาสในสังคมกลุ่มหนึ่ง จากการศึกษาได้สะท้อนให้เห็นถึงสถานภาพและบทบาทของคนพิการในสังคมไทยว่าเป็นภาระของครอบครัวและไร้คุณค่าต่อสังคม จึงถูกจำกัดในเรื่องของการศึกษา การฝึกอบรม การจ้างงาน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วไม่ใช่คนพิการทุก

คนจะพอใจกับการเลี้ยงชีพด้วยขทานหรือต้องพึ่งสวัสดิการสังคมหรือการกุศล

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, คีตกกรรม, ดนตรี, คนตาบอด, วงดนตรีคนตาบอด, คนพิการ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2541) "เปิดจิตรกรรมจีนใต้ผนังปูน "วงลดาวัลย์" " ศิลปวัฒนธรรม 4: 31-33.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของการสร้างวงลดาวัลย์ รายละเอียดด้านสถาปัตยกรรม ซึ่งมีอิทธิพลของศิลปะตะวันตก รูปแบบผสมผสานแบบนีโอคลาสสิก นีโอเรอเนอซองส์และนีโอบาโรค แต่ภายในตกแต่งด้วยศิลปะแบบจีน และการค้นพบภาพจิตรกรรมจีนใต้ผนังปูนบนส่วนของคอสองบริเวณห้องโถงชั้นบนของวงลดาวัลย์หรือวังแดง เป็นภาพเขียนสีบนปูนเปียก (Fresco) รวมถึงการซ่อมภาพจิตรกรรมเหล่านี้ไปพร้อมๆ กับการซ่อมวงลดาวัลย์ ซึ่งภายหลังจากการบูรณะวงลดาวัลย์แล้ว วังแห่งนี้จะกลายเป็นพิพิธภัณฑ์อีกแห่งหนึ่งของประเทศไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, สถาปัตยกรรม, วงลดาวัลย์, พิพิธภัณฑ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ส.พลายน้อย (2541) " หุ่นกระบอก" สารคดี 155: 18.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของหุ่นกระบอก การแสดงหุ่นกระบอก ลักษณะของหุ่น เพลงที่ใช้ดำเนินเรื่องและเรื่องที่ใช้แสดงหุ่นกระบอกในปัจจุบัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปะการแสดง, หุ่นกระบอก

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อุดม วโรตม์สิกขิตต์ (2540) "มอญขวางในความคิดคำนึงของสุนทรภู่" ศิลปวัฒนธรรม 8: 184-185.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของคำว่า "มอญขวาง" อันเนื่องมาจากการขอบปลุกเรือนขวางแม่น้ำของชาวมอญ และความสงสัยว่าทำไมคำว่า "มอญขวาง" จึงเป็นคำหยาบ จึงได้พิจารณาจากงานกวีนิพนธ์ของสุนทรภู่และหลวงจักรปาณี (มหาฤกษ์) เพราะเป็นผู้ที่มีผลงานที่เกี่ยวข้องกับคำว่า "มอญขวาง" อยู่ โดยพิจารณางานกวีนิพนธ์หลายเรื่องด้วยกัน เช่น นิราศพระบาท นิราศภูเขาทอง นิราศวัดเจ้าฟ้า แต่ทั้งสามเรื่องนี้ไม่ได้เอ่ยถึงมอญขวาง แต่กลับพรรณนาถึงสาวมอญมากกว่า แม้จะปรากฏคำว่า "ขวาง" ในนิราศวัดเจ้าฟ้า แต่ก็ไม่ได้หมายถึงบ้านเรือนมอญ แต่เกี่ยวพันกับเรื่องสระของสาวมอญแทน หรือแม้แต่ในนิราศพระปฐม (นิราศพระปฐม) ได้พูดถึงมอญขวาง แต่ถูกนำมาใช้เพื่อการเปรียบเทียบลักษณะท่าทางของหญิงไทย มิได้หมายถึงเรือนมอญแต่อย่างใด

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,วรรณกรรมศึกษา,นิราศ,มอญขวาง,มอญ

>>----- สิ้นสุดข้อความ -----<<

สมภพ ภิรมย์ (2540) "บ้านติดลูกไม้ สถาปัตยกรรมลายขนมปังขิง" ศิลปวัฒนธรรม 3: 120-124.

บทความนี้กล่าวถึงลายขนมปังขิงในงานสถาปัตยกรรม ซึ่งมีลายฉลุโปร่ง มักทำด้วยไม้ ใช้ในสถาปัตยกรรมประเภทตกแต่ง เช่น หน้าจั่ว ยอดจั่ว เhingชาย ลูกกรง จึงนิยมเรียกว่า บ้านติดลูกไม้หรือเรือนติดลูกไม้ ตัวอย่างอาคารที่มีลายขนมปังขิง เช่น พระที่นั่งวิมานเมฆ พระที่นั่งอภิเศกดุสิต บ้านพักอาศัยบริเวณถนนสีลมและสาทรในอดีต กุฏิสงฆ์ตามวัด ตลอดจนศาลาท่าน้ำบางวัดในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด และบ้านขนมปังขิง 100 ปี ที่ตรอกโบสถ์พราหมณ์ เสาชิงช้า ซึ่งควรอนุรักษ์ไว้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,สถาปัตยกรรม,บ้านติดลูกไม้,ลายขนมปังขิง,การศึกษา
โครงสร้าง

>>----- สิ้นสุดข้อความ -----<<

ศิริรัตน์ แอคสกุล (2540) "ประเพณีมอญ" เอเชียปริทัศน์ 1: 73-82.

บทความนี้กล่าวถึง ประเพณีพิธีกรรมโดยทั่วไปของชาวไทยเชื้อสายมอญ ที่อาศัยอยู่ตามท้องที่ต่างๆ ในประเทศไทย เช่น จังหวัดกาญจนบุรี ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ สมุทรสาคร

สมุทรสงคราม ราชบุรี และกรุงเทพฯ ประเพณีพิธีกรรมดังกล่าวได้แก่ ประเพณีบวช ประเพณีวัน
สงกรานต์ ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง ประเพณีออกพรรษา พิธีการรำผีมอญ การละเล่นมอญ ทะแยม
มอญ การละเล่นสะบ้า โดยบรรยายถึงความเป็นมา คติความเชื่อ ขั้นตอนการประกอบพิธีกรรม การ
แต่งกาย และบรรยากาศของประเพณีและพิธีกรรมต่างๆ ของชาวมอญที่ยึดมั่นปฏิบัติสืบทอดกันมา
อย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นนทบุรี, ปทุมธานี, สมุทรปราการ, ศิลปะการแสดง,
ประเพณีและพิธีกรรม, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จุฬามาศ ปอประสิทธิ์ (2540) 'ปีพาทย์นางหงส์ : ประวัติและระเบียบวิธีบรรเลง' ดุริยางค์ไทย
ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา ระเบียบวิธีบรรเลง ตลอดจนบริบทที่เกี่ยวข้องทั้ง
หมดกับวงปีพาทย์นางหงส์ของวงเทศบาลหรือวงดนตรีไทยกรุงเทพฯ วิเคราะห์ลีลาการบรรเลง และ
เหตุที่ทำให้วงปีพาทย์นางหงส์ในปัจจุบันมีผู้บรรเลงน้อยมาก ผลการวิจัยพบประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับ
ปีพาทย์นางหงส์ 5 ประการคือ 1.ปีพาทย์นางหงส์เป็นผลที่เกิดจากการทำงานของกลุ่มนักดนตรีที่มีความ
ความพร้อม 2.การบรรเลงเพลงเรื่องนางหงส์นักดนตรีต้องมีความรู้ความเข้าใจที่เหมือนกัน และมี
ปฏิภาณ ไหวพริบ สติปัญญาในการจดจำ เนื่องจากการบรรเลงเพลงเรื่องนางหงส์นั้น ทุกเรื่องจะมี
ความความยากตามแต่ผู้รับจะเป็นผู้กำหนด 3.ต้องมีผู้ปรับวงที่มีความรู้มาก จึงจะบรรเลงได้ดี เนื่อง
จากการบรรเลงเพลงเรื่องนางหงส์นั้นมีประเภทของเพลงจำกัด แต่มีรูปแบบของการผูกเรื่องต่างกัน
ทำให้ต้องใช้ระบบของการเล่นแบบไม่ซ้ำกันเป็นการนำเสนอผลงาน 4.แนวในการบรรเลงและระดับ
เสียงมีความยาก ทำให้ไม่เกิดความนิยมนำมาเล่น 5.ปีพาทย์นางหงส์ได้รับความนิยมน้อยลงมาก เกิด
จากค่านิยมของการใช้ปีพาทย์มอญประโคมศพในสมัยต่อมา

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดุริยางค์ศิลป์, ดนตรี, วงปีพาทย์นางหงส์
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ศิริตน์วดี ปิยะศีล (2540) 'ประสิทธิผลของการใช้กิจกรรมดนตรีที่มีต่อการฟื้นฟูผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรัง ในกลุ่มงานฟื้นฟูสมรรถภาพ โรงพยาบาลศรีธัญญา' นิเทศศาสตรพัฒนการ นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความแตกต่างในด้านทัศนคติ พฤติกรรมการสื่อสาร และพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางจิต ของผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยใช้กิจกรรมดนตรี (กลุ่มทดลอง) กับผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วยการพยาบาลตามปกติในหอผู้ป่วย (กลุ่มควบคุม) ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมดนตรี และเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงในด้านทัศนคติ พฤติกรรมการสื่อสารและพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางจิตของผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยเน้นการใช้กิจกรรมดนตรี (กลุ่มทดลอง) ก่อนและหลังการใช้กิจกรรมดนตรี โดยแบ่งผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มทดลอง 40 คน และกลุ่มควบคุม 40 คน ใช้การวิจัยเชิงทดลองด้วยวิธี Pretest - Posttest Control Group Design และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่ามัธยเลขคณิต (ค่าเฉลี่ยเลขคณิต) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ย (t - test) ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากการทดลองโดยใช้กิจกรรมดนตรี ผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพโดยเน้นการใช้กิจกรรมดนตรี (กลุ่มทดลอง) มีทัศนคติ พฤติกรรมการสื่อสารและพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางจิตดีขึ้นมากกว่าผู้ป่วยจิตเวชเรื้อรังที่ได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้วยการพยาบาลตามปกติในหอผู้ป่วย (กลุ่มควบคุม) เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นมากกว่าก่อนการทดลองโดยใช้กิจกรรมดนตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, ดนตรี, ดนตรีบำบัด, จิตเวช, โรงพยาบาลศรีธัญญา, การเปรียบเทียบ, การฟื้นฟูสมรรถภาพ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไพโรจน์ พวงมณี (2540) 'ความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับหนังสือเรียนศิลปศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา' ศิลปศึกษา ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับหนังสือเรียนศิลปศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ดังต่อไปนี้ ศึกษาในด้านการสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาศิลปศึกษา ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรม ด้านภาพประกอบ ด้านภาษาและการเขียน ด้านการออกแบบกิจกรรมรูปเล่ม กลุ่มตัวอย่างประชากรที่

ใช้ในการวิจัย เป็นครูศิลปศึกษา จำนวน 382 คน ผลจากการวิจัยพบว่า ครูศิลปศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือเรียนศิลปศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ข้อที่ครูศิลปศึกษาเห็นว่าเหมาะสมอยู่ในระดับสูง คือ 1.ด้านความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรศิลปศึกษา ครูศิลปศึกษาเห็นว่าหนังสือเรียนศิลปศึกษาส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในการปฏิบัติกิจกรรมศิลปะ 2.ด้านเนื้อหา ครูศิลปศึกษาเห็นว่าเนื้อหาของหนังสือเรียนศิลปศึกษามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ของวิชาศิลปศึกษา 3.ด้านกิจกรรม ครูศิลปศึกษาเห็นว่ากิจกรรมสามารถยืดหยุ่นในการปฏิบัติได้ 4. ด้านภาพประกอบ ครูศิลปศึกษาเห็นว่าภาพประกอบปกมีสีสันสวยงามช่วยกระตุ้นให้เกิดความสนใจ 5.ด้านภาษาและการเขียน ครูศิลปศึกษาเห็นว่าภาษาเขียนมีความถูกต้องในเรื่องของการใช้ตัวสะกด การันต์ และพยัญชนะ 6.ด้านการออกแบบจัดวางรูปเล่ม ครูศิลปศึกษาเห็นว่าการออกแบบจัดวางปกมีความน่าสนใจสะดุดตา

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, ศิลปศึกษา, หลักสูตร

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ประเมษฐ์ บุญยะชัย (2540) 'การรำของผู้ประกอบพิธีในพิธีไหว้ครูโยน-ละคร' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับพิธีไหว้ครูโยน-ละคร (พิธีหลวง) การศึกษาเน้นในเรื่องการรำของผู้ประกอบพิธีในพิธีไหว้ครูโยน-ละคร ซึ่งประกอบด้วยเพลงหน้าพาทย์สำคัญ 7 เพลง ได้แก่ พราหมณ์เข้า พราหมณ์ออก เสมอเถร เสมอสามลา เชิด (ถวายเครื่อง) ไปรยข้าวตอกและกราวรำ การศึกษาได้แบ่งกลุ่มผู้ประกอบพิธีเป็น 3 ยุค ตามเกณฑ์สังกัดควบคุมบังคับบัญชาและการแต่งตั้ง ยุคที่ 1 พ.ศ.2397-2478 เป็นยุคที่อยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ หรือยุคกรมมหรสพ ยุคที่ 2 พ.ศ.2488-2527 เป็นยุคกรมศิลปากรหรือตั้งโรงเรียนนาฏศิลป์ ยุคที่ 3 พ.ศ.2527-ปัจจุบัน เป็นยุคที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ประกอบพิธีขึ้นใหม่ ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า การประกอบพิธีไหว้ครู ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 3 ภาค คือ ภาคพิธีสงฆ์ ภาคพิธีไหว้ครูและภาคพิธีครอบ การรำของผู้ประกอบพิธีแต่เดิมปรากฏอยู่ในภาคพิธีครอบเป็นส่วนใหญ่ ปัจจุบันได้พบว่ากรำหน้าพาทย์บางหน้าพาทย์ไปอยู่ในภาคพิธีไหว้ครู โดยเฉพาะหน้าพาทย์พราหมณ์เข้า การเปลี่ยนแปลงเกิดจากปัจจัยในเรื่องการเพิ่มสถานภาพของผู้ประกอบพิธีจากหัวหน้าศิษย์ เป็นพราหมณ์ผู้ทรงศีล ซึ่งเป็นแนวคิดของหลวงวิลาศวงษ์เป็นท่านแรก นอกจากนั้นการเปลี่ยนแปลงลำดับการรำอีกหลายหน้าพาทย์ เกิดจากแนวคิดและ

กำหนดระยะเวลาในการประกอบพิธีอีกด้วย สรุปได้ว่า ลักษณะของท่าปรากฏอยู่ในท่ารำเพลงช้า เพลงเร็ว ท่ารำแม่บทใหญ่และแม่ท่ายักษ์ รูปแบบการเคลื่อนที่ของผู้ประกอบพิธีในหน้าพาทย์ต่างๆ ใช้ทิศทางด้านขวามือของผู้รำเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ลำดับของท่ารำเป็นการเรียงลำดับจากการใช้ระดับมือต่ำไปหาสูง เป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าหน้าพาทย์ที่ผู้ประกอบพิธีรำยาว เป็นลักษณะรูปแบบ หน้าพาทย์ของนาฏยศิลป์ โขนซึ่งเป็นข้อสนับสนุนในเรื่องกฎเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกอบพิธีไหว้ครู โขน-ละคร (พิธีหลวง) ในข้อที่ว่า ผู้ประกอบพิธีจะต้องเป็นครูผู้ใหญ่ฝ่ายพระเท่านั้นและที่สุดอาจใช้ครู ผู้ใหญ่ฝ่ายยักษ์ แต่ไม่เคยปรากฏว่าครูผู้ใหญ่ฝ่ายยักษ์ได้เป็นผู้ประกอบพิธี ลักษณะพิธีไหว้ครู โขน- ละคร และการรำของความสำเร็จของการสืบทอดองค์ความรู้จากนาฏราช (พระอิศวร) มาสู่มวล มนุษย์ ซึ่งเป็นความเชื่อจากศาสนาพราหมณ์ที่ก่อให้เกิดรูปแบบพิธีไหว้ครู

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, โขน, ละคร, พิธีไหว้ครู

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

รุ่งนภา นิรมิต (2540) 'รำอาวุธของตัวพระในละครใน เรื่องอิเหนา' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับท่ารำและกระบวนรำอาวุธของตัวพระในละครใน เรื่องอิเหนา โดย เลือกรับศึกษาการรำอาวุธ 4 ชนิด ได้แก่ กริช กระบี่ หอกขัดและทวน ของตัวเอกในบทละครใน เรื่อง อิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 เฉพาะฉบับที่ถ่ายถอดมาจากท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี การ วิจัยนี้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การสังเกตการแสดงสด วีดิทัศน์และ ภาพถ่าย ตลอดจนการฝึกหัดด้วยตนเองจากอาจารย์ทางนาฏยศิลป์ไทย ผลการวิจัยรำอาวุธของตัว พระในละครใน เรื่องอิเหนา พบว่ามีตัวเอกที่รำอาวุธจำนวน 12 ตัว ได้แก่ อิเหนา บุคสีเหนา ประสันดา กระหมังกุหนิง สังคามาระตา วิหยาสะก่า สุหรานากง อุณากรรณ จะมาหรา กะปาลัน และมะงาดา มีการรำอาวุธทั้งหมด 10 ชุด แต่ได้นำมาศึกษาเฉพาะชุดที่มีกระบวนรำเด่น และมีวัตถุประสงค์ของ การรำไม่ซ้ำกัน จำนวน 6 ชุด ตามลำดับเหตุการณ์ในท้องเรื่อง ได้แก่ ประสันดารำกริช การรำอาวุธใน ศึกษาระหมังกุหนิง อิเหนาตัดดอกไม้ อิเหนายกริช สุหรานากงรำกริช และบันหยี่ตรวจพล อาวุธที่ ตัวเอกใช้รำ พบว่ามี 5 ชนิด ได้แก่ กริช กระบี่ หอกขัด ทวน และกันหยั่น แต่อาวุธที่มีกระบวนรำ เเด่นมี 4 ชนิด ยกเว้นกันหยั่น การรำอาวุธของตัวพระในละครใน เรื่องอิเหนา มีความสัมพันธ์กับการ ต่อสู้ป้องกันตัวของไทย การรำอาวุธจัดเป็นศิลป์ชั้นสูง งดงาม มีคุณค่า หากได้ยากยิ่งในปัจจุบัน

รุ่งนภา ฉิมพูน (2540) 'รำอาวูชของตัวพระในละครใน เรื่องอิเหนา' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับทำรำและกระบวนการรำอาวูชของตัวพระในละครใน เรื่องอิเหนา โดยเลือกศึกษาการรำอาวูช 4 ชนิด ได้แก่ กริช กระบี่ หอกขัดและทวน ของตัวเอกในบทละครใน เรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 เฉพาะฉบับที่ถ่ายทอดมาจากท่านผู้หญิงแก้ว สนิทวงศ์เสนี การวิจัยนี้ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ การสังเกตการแสดงสด วีดิทัศน์และภาพถ่าย ตลอดจนการฝึกหัดด้วยตนเองจากอาจารย์ทางนาฏยศิลป์ไทย ผลการวิจัยรำอาวูชของตัวพระในละครใน เรื่องอิเหนา พบว่ามีตัวเอกที่รำอาวูชจำนวน 12 ตัว ได้แก่ อิเหนา บุศสิเหนา ประสันดา กระหมังกุหนิง สังคามาระตา วิหยาสะก่า สุหรานากง อุณากรรณ จะมาหธา กะป้าหสัน และมะงาตา มีการรำอาวูชทั้งหมด 10 ชุด แต่ได้นำมาศึกษาเฉพาะชุดที่มีกระบวนการรำเด่น และมีวัตถุประสงค์ของการรำไม่ซ้ำกัน จำนวน 6 ชุด ตามลำดับเหตุการณ์ในท้องเรื่อง ได้แก่ ประสันดารำกริช การรำอาวูชในศึกษากระหมังกุหนิง อิเหนาตัดดอกไม้ อิเหนายายกริช สุหรานากงรำกริช และบันหยีตรวจพล อาวูชที่ตัวเอกใช้รำ พบว่ามี 5 ชนิด ได้แก่ กริช กระบี่ หอกขัด ทวน และกันหยั่น แต่อาวูชที่มีกระบวนการรำเด่นมี 4 ชนิด ยกเว้นกันหยั่น การรำอาวูชของตัวพระในละครใน เรื่องอิเหนา มีความสัมพันธ์กับการต่อสู้ป้องกันตัวของไทย การรำอาวูชจัดเป็นศิลป์ชั้นสูง งดงาม มีคุณค่า หาดูได้ยากยิ่งในปัจจุบัน เพราะมีการแสดงน้อย จึงควรอนุรักษ์และเผยแพร่เพื่อมิให้สูญสลายไปจากวงการนาฏยศิลป์ไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, การรำ, การรำอาวูช, ละคร, อิเหนา

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ศุสิทธิ์ สังขมรรท (2540) 'คณะนาฏยศิลป์ไทยเอกชนในกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2498-2538' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติและผลงานของคณะนาฏยศิลป์ไทยเอกชนในกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2498-2538 จำนวน 3 คณะ ที่สูญหายไปแล้ว ได้แก่ คณะผกวลีและโรงเรียนผกาวลีนาฏดุริยางค์ คณะโรงเรียนเฉลิมศาสนานาฏศิลป์ และโรงเรียนราชทัศนนาฏศิลป์ โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสารการสัมภาษณ์หัวหน้าคณะ ทายาท นักแสดงและผู้เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่า คณะผกวลีและโรงเรียนผกาวลีนาฏดุริยางค์ เริ่มมีผลงานตั้งแต่ พ.ศ.2488-2524 มีผลงานละครเวที พุทศลับคำรวม 14 เรื่อง เป็นผู้นำในการจัดแสดงนาฏยศิลป์ไทยสำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ และนำนาฏยศิลป์ไทยไป

เผยแพร่ยังต่างประเทศ ลักษณะเด่นของผลงาน คือ มีความหลากหลาย ระบุว่าสร้างสรรค์ขึ้นมีความ
กระชับ รัดกุม รวดเร็ว มีอุปกรณ์ประกอบการแสดง ใช้ทำรำไทยและทำรำออกภาษารวมทั้งเครื่องแต่ง
กายด้วย คณะโรงเรียนเฉลิมสาสน์นาฏศิลป์ เริ่มมีผลงานตั้งแต่ พ.ศ.2495 ในนามโรงเรียนเฉลิมสาสน์
ศึกษา ต่อมา พ.ศ.2500 จึงมีโรงเรียนเฉลิมสาสน์นาฏศิลป์ มีผลงานแสดงจนถึง พ.ศ.2511 และสอน
ต่อมาจนปิดกิจการใน พ.ศ.2537 ลักษณะเด่นของผลงาน คือ มีละครหลายประเภท ได้แก่ ละครรำ
ต่างๆ ละครร้อง ละครหลวงวิจิตรวาทการ รวม 22 เรื่อง ในจำนวนนี้มี พระอภัยมณี และอิเหนา จัด
แสดงทางโทรทัศน์ไทยทีวีช่อง 4 บางขุนพรหม ใช้ทำรำไทย และเครื่องแต่งการตามแบบกรมศิลปากร
สำหรับคณะโรงเรียนราชทัศนนาฏศิลป์ เป็นคณะนาฏศิลป์สมัครเล่น โดยรวมกลุ่มผู้มีใจรักทาง
นาฏศิลป์ไทยเพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่ด้วยการแสดง เริ่มขึ้นในปี พ.ศ.2505-2511 และ พ.ศ.2519-
2528 ลักษณะเด่นของผลงาน คือ การปรับปรุงบทละครพูดคำฉันท์เรื่องมัทนะพาธาเป็นละครพันทาง
และมีระบำคิดขึ้นใหม่หลายชุด ใช้ทำรำมาตรฐานนาฏศิลป์ไทย และเครื่องแต่งการไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏศิลป์, คณะนาฏศิลป์ไทยเอกชน, นาฏศิลป์ไทย,
ละคร, ระบำ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สมศักดิ์ ทัดติ (2540) 'จารีตการฝึกหัดและการแสดงโขนของตัวทศกัณฐ์' นาฏศิลป์ไทย ศิลปกรรม
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับจารีตการฝึกหัดและการแสดงโขนของทศกัณฐ์ตั้งแต่ อดีตจนถึง
ปัจจุบัน โดยเน้นหนักจารีตการแสดงโขนหน้าจอยซึ่งมีการแสดงน้อยลงไปมากในปัจจุบัน วิจัยใช้
วิจัยจากเอกสาร การสัมภาษณ์ทางลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากการสังเกตการณ์การสอนและการแสดง
และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้แสดง และเป็นครูผู้ฝึกตัวทศกัณฐ์มากกว่า 30 ปี ผลการวิจัย
พบว่า ผู้ที่แสดงเป็นทศกัณฐ์ได้อย่างมีคุณภาพ ต้องผ่านจารีตในการฝึกหัดอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้มี
ความรู้ความชำนาญดังต่อไปนี้คือ มีรูปร่างสูงใหญ่ที่เหมาะสมกับการเป็นยักษ์ใหญ่เช่นทศกัณฐ์ผ่านการ
ฝึกหัดยักษ์เบื้องต้น และแม่ท่าของยักษ์ทั้ง 5 กระบวนท่า ซึ่งเมื่อแบ่งตามโครงสร้างจะได้เป็น 3 ส่วน
และส่วนสุดท้ายมีกระบวนท่าเหมือนกันทั้ง 5 แม่ท่า ต่อจากนั้นต้องฝึกให้มีความเชี่ยวชาญในการ
แสดงเป็นทศกัณฐ์คือ การรำซ้ำปี การรำตรวจพล การรบ การขึ้นลอย การรำใช้บท การรำหน้าพาทย์
การรำเข้าเรื่อง ได้อย่างถูกต้องตามแบบแผน นอกจากนั้นแสดงเป็นทศกัณฐ์ต้องรู้จักจารีตอื่นๆ เช่น

การใช้เวที การใช้อุปกรณ์การแสดงและเครื่องแต่งกาย จารีตในการแสดงโขนหน้าจอพบว่าทศกัณฐ์ ต้องปฏิบัติดังนี้ ฉากนั่งเมือง ทศกัณฐ์ออกและเข้าประตูและนั่งเตียงด้านซ้ายตามฉากที่เขียนเป็น เมืองลงกา ตรวจพลออกประตูขวาและเข้าทางประตูซ้ายการปะทะทัพและรบ นั่งราชรถออกประตูซ้าย และเข้าทางประตูซ้าย คนพากย์ยืนหน้าประตูฉากด้านตรงข้ามกับทศกัณฐ์ วงปีพาทย์แต่เดิมอยู่หน้า ปัจจุบันอยู่ประชิดจอด้านหลังเพื่อความสะดวกในการประสานงานปัจจุบันบางตอนที่มือตัวแสดงมาก นิยมตั้งเตียงกลางเวที

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, โขน, ยักษ์, ทศกัณฐ์, แม่ท่า, จารีต

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สรัญญา บำรุงสวัสดิ์ (2540) 'การศึกษาเปรียบเทียบการรำแก้บน ที่วัดโสธรวรารามวรวิหาร ศาลพระพรหมเอราวัณและศาลพระกาฬ' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับเปรียบเทียบการรำแก้บน ที่วัดโสธรวรารามวรวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา ศาลพระพรหมเอราวัณ จังหวัดกรุงเทพมหานคร และศาลพระกาฬ จังหวัดลพบุรี ในด้านองค์ประกอบ รูปแบบแสดง กระบวนท่ารำและการปรับเปลี่ยนท่ารำในปัจจุบัน ผลการวิจัยพบว่า การแสดงแก้บนทั้งสามแห่ง นิยมรำชุดเบ็ดเตล็ด ได้แก่ เทพบันเทิงฤดาภินิหาร ดาวดึงส์ สีนวล พุทธานุภาพ และเชิญขวัญ ผู้วิจัยเลือกสามเพลงแรกเป็นกรณีศึกษา เพราะใช้รำเป็นประจำมากที่สุดทั้งสามแห่ง องค์ประกอบการแสดงของทั้งสามแห่ง มีลักษณะใกล้เคียงกันคือ มีเวทีสำหรับการแสดงเฉพาะ ผู้แสดงประมาณ 7-10 คน เครื่องแต่งกายแต่งแบบยืนเครื่อง เครื่องดนตรีหลัก คือระนาดเอก ร้องลงมาคือ ฉิ่งและตะโพน การแสดงทั้งสามแห่ง ไหว้ครูแบบง่ายๆ คือ ผู้แสดงยกมือไหว้ 1 ครั้งก่อนการแสดง และเมื่อรำเสร็จ การรำเมื่อเปรียบเทียบกับมาตรฐานของกรมศิลปากร พบว่ามีลักษณะร่วมกันอย่างเด่นชัด คือ ตัดทอนท่ารำ ไม่เรียงลำดับของท่า ใช้ท่ารำซ้ำกัน มีการโยกตัวตามจังหวะในท่ารำนั้นๆ ส่วนคุณภาพ ไม่ได้มาตรฐานตามแบบกรมศิลปากร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ฉะเชิงเทรา, ลพบุรี, นาฏยศิลป์, การรำ, แก้บน, เบ็ดเตล็ด

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ประชา แสงสายัณห์ (2540) 'กฎีก่ออิฐถือปูน' สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับเพื่อทราบถึงพุทธานุญาตที่เกี่ยวกับแนวคิด รูปแบบ ลักษณะ และองค์ประกอบต่างๆ ของกฎีก่ออิฐถือปูนที่เป็นเสนาสนะสำหรับพักอาศัยของพระภิกษุสงฆ์ในพุทธศาสนาที่มาจากพระไตรปิฎก โดยได้เลือกทำการศึกษาเฉพาะกฎีก่ออิฐถือปูนที่มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมไทยเรือนเครื่องก่อ ซึ่งเป็นสิ่งปลูกสร้างในพระอารามหลวงต่างๆ ภายในเขตเกาะรัตนโกสินทร์และปริมณฑล ใกล้เคียงที่ได้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ในช่วงปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ถึงต้นรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของกฎีก่ออิฐถือปูนนี้ ในส่วนของรูปทรง องค์ประกอบ โครงสร้าง และการตกแต่งต่างๆ เมื่อนำมาตรวจสอบกับพุทธานุญาตแล้วปรากฏว่ามีความสอดคล้องในทุกๆ ด้าน และนอกจากนี้ยังได้แฝงไว้ซึ่งระเบียบแบบแผนที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ถึงฐานศักดิ์และการใช้งานเสนาสนะให้เหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ด้วยการสร้างนัยสำคัญต่างๆ เช่น การกำหนดตำแหน่งที่ตั้ง รูปทรง ขนาดสัดส่วน และการประดับตกแต่งองค์ประกอบต่างๆ เช่น ยอดจั่ว บันลม กรอบเข็ดหน้า และหุ้มประตูของหมู่กฎีก่ออิฐถือปูน อันเป็นที่พักอาศัยของภิกษุที่มีสมณศักดิ์แตกต่างกันไป ส่วนภาพรวมของการจัดองค์ประกอบต่างๆ ภายในอาราม ซึ่งได้มีการแบ่งเป็นเขตพุทธาวาสและเขตสังฆาวาสนั้น ได้มีการจัดระเบียบแบบแผนให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและหลักการออกแบบควบคู่กันไป การศึกษากฎีก่ออิฐถือปูนนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่าเป็นการศึกษาถึงตัวอย่างของรูปแบบและองค์ประกอบของเสนาสนะที่ได้มีพัฒนาการมาจนถึงความสมบูรณ์สอดคล้องกับพระธรรมวินัยและบริบทของสังคมไทยในช่วงระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งอาจจะถือได้ว่า มีความเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างในการปลูกสร้างเสนาสนะของภิกษุสงฆ์ในบวรพุทธศาสนาในดินแดนประเทศไทยต่อไป

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, กฎีก่ออิฐถือปูน, เสนาสนะ, อาราม, พระภิกษุสงฆ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุดารัตน์ กัลยา (2540) 'การแสดงที่วังมัจฉะสถาน' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมา รูปแบบและองค์ประกอบของการแสดงที่วังมัจฉะสถาน และบทละครและการแสดงละครพูดสลักรำในคณะฐานาฏริยางค์ศิลป์ของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์

เจ้าหญิงเฉลิมเขตบรมงคล โดยการศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารและตำรา รวบรวมข้อมูลจากการ สัมภาษณ์บุคคลสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นพระญาติวงศ์ของพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิงเฉลิมเขต บรมงคล และกลุ่มที่สองเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในฐานะผู้เคยร่วมแสดงและผู้ชม ผลการศึกษาพบว่าพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าหญิงเฉลิมเขตบรมงคล (พ.ศ.2435 - 2500) ทรงสนพระทัยในนาฏยศิลป์ และดุริยางค์ของไทย และโปรดจัดการแสดงต่างๆ ขึ้นตลอดพระชนม์ชีพ นอกจากการแสดงตามแบบแผนเดิมของไทยแล้ว เสด็จพระองค์หญิงฯ ได้ทรงประดิษฐ์คิดค้นสิ่งใหม่ๆ ในเรื่องเครื่องแต่งกายและ ฉาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรงคิดแบบละครขึ้นใหม่ชนิดหนึ่งเรียกว่า ละครพูดสลัปรำ ละครของพระองค์ มีคนดูจำนวนมาก และมีทุกระดับชั้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, โขน, ละคร, รำเบ็ดเตล็ด, วังมัจฉา, สถาน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุมนทนา ศักดิ์ชัยสมบูรณ์ (2540) 'เพลงไทยสากลตามนโยบายของจอมพล ป.พิบูลสงคราม พ.ศ.2481-2487' จารึกภาษาไทย โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ เพลงไทยสากลตามนโยบายของจอมพล ป.พิบูลสงคราม พ.ศ.2481-2487 จำนวน 199 เพลง เพื่อศึกษาสาเหตุของการเกิดเพลงไทยสากล พ.ศ.2481-2487 ประเภทเนื้อหา รูปแบบ คุณค่าด้านวรรณศิลป์ คุณค่าด้านอารมณ์ และคุณค่าด้านสังคม ที่ปรากฏอยู่ในเพลง ผลการศึกษาสรุปได้ว่าเพลงไทยสากล พ.ศ.2481-2487 เกิดจากนโยบายการสร้างชาติเพื่อเผยแพร่ลัทธิชาตินิยม และการปฏิวัติวัฒนธรรม แบ่งเป็นการปฏิวัติวัฒนธรรมแบบอ่อน และการปฏิวัติวัฒนธรรมแบบแข็ง วิธีเข้าใจให้ปฏิบัติตามนโยบายการสร้างชาติ คือบทละครประวัติศาสตร์ และเพลง ประเภทเนื้อหาของเพลงไทยสากลตามนโยบายของจอมพล ป.พิบูลสงคราม พ.ศ.2481-2487 ส่วนใหญ่เป็นเพลงเกี่ยวกับการสร้างชาติ แบ่งเป็นเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเผยแพร่ลัทธิชาตินิยม และเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังมีเพลงเกี่ยวกับสังคม และเพลงที่มีเนื้อหาเบ็ดเตล็ดและจินตนาการของนักแต่งเพลง คุณค่าด้านอารมณ์ ได้ให้ความบันเทิงใจแก่ประชาชนเป็นหลัก และแฝงด้วยความรู้สึกรักชาติ และสามัคคี ส่วนคุณค่าด้านสังคมได้ปลูกฝังทัศนคติต่างๆ ตามนโยบายการสร้างชาติ และปลูกฝังให้ประชาชนยึดตัวผู้นำประเทศเป็นหลัก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เพลงไทยสากล, วรรณศิลป์, ชาตินิยม, ปฏิวัติ

อรุณศักดิ์ กิ่งมณี (2540) "เทพประติมาน" ในงานจิตรกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีเทพผู้พิทักษ์อุโบสถ สมัยรัตนโกสินทร์ ประวัติศาสตร์ศิลปะ โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับคติและรูปแบบของภาพเทพผู้พิทักษ์ จากอุโบสถ และวิหารในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยศึกษาเฉพาะกลุ่มเทพผู้พิทักษ์จากอาคารหลัก 4 หลัง ได้แก่ อุโบสถวัดราชชนิตดาราม วิหารวัดสุทัศนเทพวราราม อุโบสถวัดสุทัศนเทพวราราม อุโบสถวัดบวรสถานสุทธาราม ผลสรุปจากการวิจัยพบว่า ภาพเทพผู้พิทักษ์จากอาคาร 4 หลังดังกล่าว เป็นการอัญเชิญเทพต่างๆ มารักษาพระทวารและบัญชี (ประตูหน้าต่าง) เป็นการเฉพาะองค์ ซึ่งเป็นการเน้นให้เห็นถึงเรื่องราวและความสำคัญของเทพผู้พิทักษ์ให้มีบทบาทมากกว่าเดิม โดยเทพผู้พิทักษ์ที่พบจากอาคาร 4 หลัง ที่ใช้ในการศึกษานี้สามารถจัดแบ่งกลุ่มออกได้เป็น 5 กลุ่ม ภาพเทพต่างๆ ที่นำมาเป็นผู้พิทักษ์อาคารนี้ ล้วนมีที่มาจากศาสนาฮินดูเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามเทพเหล่านี้ มีบทบาททางศาสนาพุทธด้วย ภาพส่วนใหญ่ได้ถ่ายทอดมาจากเนื้อหาในคัมภีร์นารายณ์สิบปางของไทย ทั้งนี้เนื่องจากเทพต่างๆ ล้วนเป็นเทพผู้ทรงฤทธิ์ ที่มีพลังอำนาจทั้งด้านสร้างสรรค์และทำลายสิ่งชั่วร้าย จึงมีความเหมาะสมกับคติอารักษ์เดิมของไทยได้เป็นอย่างดี สิ่งที่น่าสนใจก็คือ คติการเขียนภาพในลักษณะเช่นนี้ได้พบเฉพาะ 4 อาคารที่นำมาใช้ศึกษาครั้งนี้เท่านั้น และอาคารเหล่านี้ก็ล้วนเป็นพระอารามหลวง และพระอารามประจำบรรราชวังทั้งสิ้นจึงมีความเป็นไปได้ว่า คติของการเขียนภาพดังกล่าว จำกัดเฉพาะพระอารามสำคัญที่มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันกษัตริย์เท่านั้น ซึ่งก็อาจมีความสอดคล้องกับคติของเทวราชา ที่สมมุติให้กษัตริย์เปรียบประดุจเทพ ดังเช่นที่เคยปรากฏมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาแล้ว

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, ภาพตัวแทน, อุโบสถ, วิหาร, เทพเจ้า, ศาสนาฮินดู, คัมภีร์นารายณ์สิบปาง

นภาพร เล้าสินวัฒนา (2540) 'การศึกษาภาพจิตรกรรมฝาผนังของพระที่นั่งไพศาลทักษิณ' ประวัติศาสตร์ศิลปะ โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับภาพจิตรกรรมฝาผนังภายในพระที่นั่งไพศาลทักษิณในพระบรมมหาราชวัง ซึ่งเป็นศิลปกรรมสมัยรัชกาลที่ 3 ในส่วนของการตีความภาพเชิงประติมาณวิทยา เพื่อทราบถึงเนื้อหาเรื่องราว คตินิยมของภาพจิตรกรรม และศึกษาถึงคติความเชื่อเกี่ยวกับการเป็นสมมุติเทพขององค์พระมหากษัตริย์ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ที่สะท้อนผ่านมาจากภาพจิตรกรรม การศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่ 1 ภาพจิตรกรรมส่วนบนเหนือพระทวารและพระบัญชา แสดงเรื่องราวพระอิศวรเทพผู้ยิ่งใหญ่ในศาสนาพราหมณ์กับเรื่องราวอดีตชาติของพระอินทร์ในตอนที่ได้เคยพระชาติเป็นมมะมาณพ ตลอดจนถึงการได้รับการอภิเษกเป็นพระอินทร์ ส่วนที่ 2 ภาพจิตรกรรมส่วนล่างที่อยู่ระหว่างพระทวารและพระบัญชา แสดงภาพเกี่ยวกับเทพในศาสนาฮินดู เทพเจ้าแห่งการเกษตรกรรมและภาพจิตรกรรมบันทึกเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, ภาพตัวแทน, พระที่นั่งไพศาลทักษิณ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กฤษฎา พิณศรี (2540) 'การวิเคราะห์อิทธิพลศิลปะและวัฒนธรรมตะวันตกที่ปรากฏในจิตรกรรมฝาผนังในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว : กรณีศึกษาเฉพาะจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถของวัดโพธิ์นิมิตรสถิตมหาสีมาราม กรุงเทพมหานคร' ประวัติศาสตร์ศิลปะ โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์อิทธิพลศิลปะและวัฒนธรรมตะวันตกที่ปรากฏในจิตรกรรมฝาผนังภายในพระอุโบสถของวัดโพธิ์นิมิตรสถิตมหาสีมาราม ซึ่งเขียนเมื่อปี พ.ศ.2432 เพื่อให้ทราบถึงวิวัฒนาการช่วงหนึ่งในงานจิตรกรรมฝาผนังของไทย อิทธิพลหรือปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเป็นหัวเลี้ยวหัวต่อสำคัญ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากจิตรกรรมไทยประเพณีไปเป็นจิตรกรรมสมัยใหม่ ตลอดจนสภาพชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนสมัยรัชกาลที่ 5 ที่สะท้อนให้เห็นได้จากภาพจิตรกรรม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, จิตรกรรมฝาผนัง, ภาพตัวแทน, อุโบสถ, วัดโพธิ์นิมิตรสถิตมหาสีมาราม, การเปลี่ยนแปลง, ทัศนวิทยา

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พุดิมาศ พุ่มพวง (2540) 'วิเคราะห์บทละครรวมเกียรติพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว' วิชาภาษาไทย อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับบทละครรวมเกียรติพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวในด้านเนื้อเรื่อง ที่มาของเนื้อเรื่อง ศิลปะการประพันธ์ ศิลปะการใช้ภาษาและระเบียบวิธีการแสดง ผลการศึกษาพบว่า บทละครรวมเกียรติพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีจำนวน 15 ตอน มีที่มาของเนื้อเรื่อง 3 แหล่ง คือจากบทละครรวมเกียรติพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช จำนวน 6 ตอน จากพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จำนวน 1 ตอน ส่วนอีก 8 ตอน นำเนื้อเรื่องมาจากคัมภีร์รามายณะของวาลมิกิด้านวิธีการสร้างบทละคร ทรงใช้ศิลปะการแสดงหลายแบบในการสร้างบทคือ ทรงใช้ศิลปะในการแสดงโขนดั้งเดิม ศิลปะการแสดงละครใน และศิลปะการแสดงละครตึกดำบรรพ์ ด้านศิลปะการใช้ภาษาพบว่า ทรงใช้คำชยานาม คำอ้อมค้อม คำที่ประดิษฐ์พิเศษและอุปมาโวหาร พรรณนาโวหารและบรรยายโวหาร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, รวมเกียรติ, พระราชนิพนธ์, ละคร, คัมภีร์รามายณะ, โขน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ธนิญ กระแสร์ (2540) 'การวิเคราะห์เพลงแขกสี่เกลอเถา' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะเฉพาะทางดนตรี ความเป็นมาของเพลงแขกสี่เกลอเถา ประวัติความเป็นมาของวงโยชวาทิตในด้านการบรรเลงเพลงไทย และประวัติของผู้แต่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนางวงโยชวาทิตในประเทศไทย การศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบทางดนตรีเฉพาะทางบรรเลง อันได้แก่รูปแบบของเพลง จังหวะ ทำนอง การสอดประสาน ทำนอง และความไพเราะของน้ำเสียงประกอบกับข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี ผลการศึกษาทางบรรเลงของเพลงแขกสี่เกลอเถา มีดังนี้คือ รูปแบบของเพลงมีลักษณะเป็นเพลงเถาและเป็นเพลงที่มีลูกโยน มีการสอดสลับระหว่างลูกโยนและเนื้อเพลงในทุกอัตรา

จังหวะทั้งท่อน 1 และ 2 ตลอดทั้งเพลง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เพลงแขกสี่เกลอเถาเครื่องดนตรี, วงโยธวาทิต, ลักษณะเฉพาะทางดนตรี

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จันทิมา นิลทองคำ (2540) 'การศึกษาวิเคราะห์วงดนตรีไทยร่วมสมัย กรณีศึกษา วงฟองน้ำ'
วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการของดนตรีไทยร่วมสมัย โดยเฉพาะประวัติและผลงานของวงฟองน้ำ บทบาทและผลกระทบของวงฟองน้ำที่มีต่อสังคมไทย ซึ่งใช้วิธีการศึกษาและค้นคว้าจากหนังสือเอกสารต่างๆ การสัมภาษณ์ การเข้าไปมีส่วนร่วม และการสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างประชากรในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accident Sampling) จำนวน 1,165 คน คำนวณหาค่าร้อยละ ของความคิดเห็นในด้านบทบาทและผลกระทบของวงฟองน้ำที่มีต่อสังคมไทย ผลการวิจัยพบว่าวงดนตรีไทยร่วมสมัยมีพัฒนาการมาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ในรูปแบบของวงเครื่องสายผสม มาเริ่มใช้คำว่า "วงดนตรีไทยร่วมสมัย" ในยุคปัจจุบัน กับวงฟองน้ำเป็นครั้งแรก วงฟองน้ำเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2522 จากความคิดของครูบุญยงค์ เกตุคง และอาจารย์บุรุษ แกสตัน ในด้านบทบาทพบว่าระดับการศึกษาและอาชีพมีความสัมพันธ์กับบทบาทของวงฟองน้ำที่มีในสังคมไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งจากการศึกษาทำให้ทราบว่าวงฟองน้ำมีบทบาทและผลกระทบทางด้านศิลปะ (การดนตรี) และด้านวัฒนธรรมต่อสังคมไทยมากที่สุด

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, วงดนตรีไทยร่วมสมัย, วงฟองน้ำ, วงเครื่องสายผสม
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อภิชาติ ภูระหงษ์ (2540) 'ส่องวง : วัฒนธรรมการสร้างและผลกระทบทางดนตรี' วัฒนธรรมศึกษา
ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาและความสำคัญของห้องต่อการดนตรีไทย กรรมวิธีในการสร้างห้องวง กระบวนการถ่ายทอดความรู้ในการเป็นช่างทำห้องวงและปัจจัยและผลกระทบของการสร้างห้องวงที่มีต่อการดนตรี กรณีศึกษาการทำห้องวงของบ้านเกษร เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม โดยสัมภาษณ์บุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบว่า ห้องวงมีความสำคัญต่อวัฒนธรรมดนตรี จัดได้ว่าเป็นหัวใจของดนตรีไทย เพราะมีบทบาทที่เกี่ยวเนื่องกับดนตรีไทยทั้งหมดทั้งเชิงทฤษฎีและการปฏิบัติ ปัจจุบันวัฒนธรรมการสร้างห้องวงได้รับความกระทบ

กระเทือนจากสภาพของกระบวนการผลิตเอง ได้แก่ จำนวนช่างบุ ที่สามารถตีร่องวงได้มีจำนวนลดลง การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ การผลิตซึ่งต้องพึ่งพาธรรมชาติ การสร้างร่องหล่อ ฯลฯ ทั้งหมดนี้เป็น ความบีบคั้นให้วัฒนธรรมการสร้างร่องวงที่มีมาอย่างโบราณต้องเปลี่ยนแปลง จึงเป็นผลกระทบต่อนื่องเกี่ยวโยงไปถึงดนตรีด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, ร่องวง, บ้านเกษร, ช่างบุ

>>----- สิ้นสุดข้อความ -----<<

วิชา เขาวีศิลป์ (2540) 'พฤติกรรมการสอนวิชาปฏิบัติดนตรีสากลของอาจารย์ดนตรีในสถาบันราชภัฏ กรุงเทพมหานคร ตามความเห็นของนักศึกษา' ดนตรี ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนวิชาปฏิบัติดนตรีสากลของอาจารย์ดนตรีใน สถาบันราชภัฏ กรุงเทพมหานคร ตามความเห็นของนักศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบความเห็นของนัก ศึกษาที่เรียนวิชาปฏิบัติเครื่องดนตรี ของสถาบันราชภัฏจันทรเกษม, บ้านสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสวนสุนันทาในภาคเรียนที่ 1/2540 โดยประชากรที่ทำการศึกษาคือ นักศึกษาชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 โปรแกรมวิชาดนตรีสากล ที่เรียนวิชาปฏิบัติดนตรีสากล ผลการวิจัยพบว่า 1. นักศึกษามีความเห็นต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ดนตรีในสถาบันราชภัฏ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 8 ด้าน ค่าเฉลี่ยโดยรวมในระดับมาก โดยนักศึกษามีความคิดเห็นที่ดีต่อพฤติกรรมการสอนของ อาจารย์ ทั้งนี้พฤติกรรมการสอนในหลายด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก .นักศึกษาแต่ละระดับชั้น เรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, พฤติกรรมการสอน, สถาบันราชภัฏ

>>----- สิ้นสุดข้อความ -----<<

พิทักษ์ คุวงษ์ (2540) "ดนตรีไทยในงานทอดกฐิน" วัฒนธรรมไทย 2: 41-44.

บทความนี้กล่าวถึงสาระของดนตรีไทย ตลอดจนการแสดงการเล่นพื้นบ้านที่มีส่วนสัมพันธ์ และสำคัญต่อประเพณีทอดกฐิน เนื่องจากเมื่อมีการจัดงานหรือประกอบพิธีกรรมการทอดกฐินทั้งใน

กรุงเทพฯ ปริมณฑลและต่างจังหวัดจะมีการจัดให้มีวงดนตรีไทยหรือการแสดงดนตรีนาฏยศิลป์ การ
ละเล่นพื้นบ้านพื้นเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับเสมอ โดยผู้เขียนได้บรรยายถึงภาพประเพณีงานบุญทอดกฐิน
ในวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งอ้างอิงจากหนังสือหลายเล่ม อาทิ กฐิน : ประเพณีที่เบียดเบียนไป, จารึก
สุโขทัย,นิราศเดือนของนายมี เป็นต้น รวมถึงการละเล่นพื้นบ้าน เช่น การเล่นเพลงเรือ การเล่นนิทาน
พื้นบ้าน เป็นต้น นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความสำคัญของการเล่นดนตรีต่อประเพณีทอดกฐินทั้งพระ
ราชพิธีถวายผ้ากฐินซึ่งเป็นของพระมหากษัตริย์และการทอดกฐินของประชาชนทั่วไป และรูปแบบ
ประเพณีทอดกฐินที่เปลี่ยนแปลงไปอันส่งผลให้บทบาทของดนตรีไทยที่มีต่อประเพณีทอดกฐินกำลัง
หมดความสำคัญลง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ดนตรี,ดนตรีไทย,การละเล่นพื้นบ้าน,ประเพณีทอด
กฐิน,วรรณกรรม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ธีระศักดิ์ วดีศิริศักดิ์. (2540) 'การวิเคราะห์เพลงไทยสากลของบริษัท อาร์. เอส. โปรโมชัน 1992 จำกัดระหว่างปี พ.ศ. 2537 ถึง พ.ศ. 2539' วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติที่มาและความสำคัญของเพลงไทยสากลของบริษัท อาร์. เอส. โปรโมชัน 1992 จำกัด รูปแบบการประพันธ์คำร้องและทำนองเพลงไทยสากลและแนวโน้มในการสร้างสรรค์ผลงานเพลงไทยสากลของบริษัท อาร์. เอส. โปรโมชัน 1992 จำกัดในระหว่างปี พ.ศ.2537 ถึง พ.ศ. 2539 โดยจะศึกษาเฉพาะเพลงที่ได้รับความนิยมจำนวน 10 เพลง เท่านั้น ผลการศึกษาพบว่าในด้านของเนื้อหา รูปแบบการประพันธ์ การเรียบเรียงเสียงประสานและขั้นตอนวิธีการบันทึกเสียงพบว่า เนื้อหาของเพลงสามารถแบ่งออกเป็น 8 อย่าง คือ เพลงที่สะท้อนปัญหาชีวิตเด็กวัยรุ่น เพลงที่เกิดจากการผิดหวังจากความรัก เพลงที่นำเอาธรรมชาติมาเปรียบเทียบกับอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์ เพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงความรักแท้ เพลงที่สะท้อนชีวิตระหว่างความมีและไม่มี ความจนของมนุษย์ เพลงที่ให้ความสำคัญต่อคนรัก เพลงที่สะท้อนให้เห็นความเป็นสุภาพบุรุษ และเพลงที่สะท้อนให้เห็นถึงการใช้ส่วนของร่างกายเป็นสื่อในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, เพลง, เพลงไทยสากล, บริษัท อาร์. เอส. โปรโมชัน 1992 จำกัด

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สถาพร กลางคาร. (2540) 'ผลของการฟังดนตรีตามความรู้สึกชอบต่อการลดความวิตกกังวลของบุคคลที่มีภาวะเจ็บป่วย และรู้สึกตัวในห้อง ไอ.ซี.ยู' วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความวิตกกังวลของบุคคลที่มีภาวะเจ็บป่วยและรู้สึกตัวในห้อง ไอ.ซี.ยู ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการจัดโปรแกรมดนตรีให้ฟังแล้วรู้สึกชอบ รู้สึกไม่ชอบ และไม่จัดดนตรีให้ฟัง ระหว่างเพศชาย และเพศหญิง ระหว่างอายุน้อยกว่า 30 ปี, 31-50 ปี และอายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไปและศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกที่มีต่อดนตรีที่เปิดให้ฟัง เพศ และอายุที่มีต่อความวิตกกังวลของบุคคลที่มีภาวะเจ็บป่วย และรู้สึกตัวในห้อง ไอ.ซี.ยู กลุ่มตัวอย่าง เป็นบุคคลที่มีภาวะเจ็บป่วย และรู้สึกตัวที่ได้รับการรักษาตัวอยู่ในห้องผู้ป่วยหนัก ไอ.ซี.ยู โรงพยาบาลตำรวจ จำนวน 72 คน ผลการศึกษาพบว่าเปรียบเทียบความแปรปรวนของคะแนนความวิตกกังวล เมื่อจำแนกตามกลุ่ม เพศ และอายุ พบว่า ไม่มีนัยสำคัญของปฏิสัมพันธ์ ไม่ว่าจะเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการจัดดนตรีให้

ฟัง เพศและอายุ หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการจัดดนตรีให้ฟัง และเพศ หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมการจัดดนตรีให้ฟัง และอายุ แต่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในองค์ประกอบหลักของกิจกรรมการจัดดนตรีให้ฟัง ส่วนองค์ประกอบหลักของเพศและอายุไม่พบความแตกต่าง เปรียบเทียบความแตกต่างของความวิตกกังวลของบุคคลที่มีภาวะเจ็บป่วยและรู้สึกตัวในห้อง ไอ.ซี.ยู ที่ได้รับการจัดดนตรีให้ฟังแตกต่างกัน พบว่า กลุ่มที่ได้รับการจัดดนตรีให้ฟังแล้วรู้สึกชอบ มีความวิตกกังวลลดลงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดดนตรีให้ฟังแล้วรู้สึกไม่ชอบ และกลุ่มที่ไม่ได้รับการจัดดนตรีให้ฟัง ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้รับการจัดดนตรีให้ฟัง มีความวิตกกังวลลดลงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดดนตรีให้ฟัง แล้วรู้สึกไม่ชอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .50

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, ดนตรีบำบัด, โรงพยาบาลตำรวจ, ปฏิสัมพันธ์, การวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พงษ์ศิริ ศิลปบรรเลง. (2540) 'การศึกษาเพลงรำมอญของเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ' มานุษยดุริยางควิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของประเพณีรำมอญในเขตอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ลักษณะของบทเพลงที่ใช้ประกอบการรำมอญ เพื่อบันทึกในใจ วิเคราะห์เพลงรำมอญและเก็บบันทึก โดยสัมภาษณ์ชาวมอญอาวุโส ครูดนตรีมอญ และคนดั้งเดิมในเขตอำเภอปากเกร็ด รวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาพบว่าเพลงรำมอญ ใช้ประกอบการรำมอญหรือมอญรำ ซึ่งเป็นการแสดงอย่างหนึ่งของไทยรามัญที่ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เดิมใช้แสดงในทุกโอกาส ทั้งงานศพและงานมงคลต่างๆ แต่ปัจจุบันจะแสดงรำมอญเฉพาะในงานศพ เพลงรำมอญเป็นเพลงเดียวที่ยังเหลืออยู่ของอำเภอปากเกร็ด และยังใช้บรรเลงกันอยู่อย่างแพร่หลาย แต่ปัจจุบันมีผู้ที่เล่นเพลงนี้ได้ น้อยมาก เพลงรำมอญของเกาะเกร็ดจะมีทั้งหมด 12 เพลง หรือ 12 ภาษา โดยแต่ละเพลงจะมีทำรำเฉพาะ ลักษณะเพลงรำมอญจะมีลักษณะทำนองเพลงและทำนองหน้าทับ ลักษณะการรำมอญจะใช้หญิงสาวจำนวน 8-10 คน นุ่งผ้าถุงทางลงหรือขึ้นมีเชิง เสื้อคอกลมแขนกระบอก ห่มผ้าสไบเฉียง ท่วงท่าการรำมอญนั้นจะมีลีลาทำรำซ้ำๆ การทำมือนคล้ายกับรำไทยมาก เอกลักษณะของการรำมอญอยู่ที่เท้าและสะโพก ผู้แสดงจะเคลื่อนไหวตัวโดยการเขยิบเท้า ไม่มีการยกเท้าพื้นพื้น การย่อจังหวะนั้นจะไม่มี การเก็บสะโพกเหมือนรำไทย ปัจจุบันจังหวะรำจะเร็วขึ้น ไม่อ่อนช้อยเท่าสมัยเดิม ส่วนเครื่องดนตรีที่

ใช้บรรเลงเพลงมอญจะใช้เครื่องเป่าพาทย์มอญประกอบการรำ และใช้เครื่องเป่าพาทย์มอญเครื่องคู่เป็น
อย่างน้อย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นันทบุรี, เพลง, เพลงรำมอญ, รำมอญ, มอญรำ, เครื่องดนตรี, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ภาษิต (2539) "ความอมตะของลิเก " ศิลปวัฒนธรรม 9: 76-79.

บทความนี้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของการละเล่นลิเก ซึ่งแทบจะเลือนหายไป เพราะการ
หลังไหลของความบันเทิงของวัฒนธรรมตะวันตก นั่นคือโทรทัศน์ แต่เมื่อผู้เขียนได้ไปดูมหรหรรวมลิเกที่
ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย กลับมีความรู้สึกว่ลิเกยังคงจะไม่สูญหายไป เพราะได้ปรับตัวเข้าไป
แทรกผสมอยู่ในการละเล่นอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้กล่าวถึง เอกลักษณ์ของลิเกไทย ซึ่งรวม
ถึงประวัติลิเก ความเป็นมาของลิเกลูกบท การแต่งตัวของลิเกลูกบท และบทบาทของลิเกในการ
สะท้อนภาวะทางสังคมระหว่างอดีตและปัจจุบันซึ่งมีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, ลิเก, ศิลปะการแสดง, การละเล่น, ลิเกลูกบท

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นิวัติ กองเพียร (2539) "ภาพเชิงสังวาสกำลังจะเลือนหาย" ศิลปวัฒนธรรม 1: 58-59.

บทความนี้กล่าวถึงภาพจิตรกรรมสมัยอยุธยาที่ผนังอุโบสถวัดช่องนนทรี เขตยานนาวา เป็นภาพเรื่องวิรุทธาตก ในเนื้อหาปรากฏภาพบ้านเรือน ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนสมัยอยุธยา และภาพหนุ่มสาวเสพสังวาส ที่มีบัวไฟรกำลังแอบดูอยู่ ซึ่งภาพเชิงสังวาสสมัยอยุธยาเช่นนี้หาดูไม่ได้อีกแล้ว และกำลังจะเลือนหายไป

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, จิตรกรรมฝาผนัง, วัดช่องนนทรี, จิตรกรรมกับสังคม, ภาพเชิงสังวาส

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พยูร โมสิกรัตน์ (2539) "กะเตงตะกร้านักบุญ" ศิลปวัฒนธรรม 5: 150-151.

บทความกล่าวถึงผู้เขียนได้ไปวัดบริเวณบางบัวทองพร้อมกับครอบครัว จึงได้รู้ว่าคนแถวนั้นเรียกตะกร้าว่า "กะเตง" ส่วนใหญ่ซื้อหามาใช้ แต่มีรายเดียวที่ทำขึ้นเองในท้องที่ ฝีมือสานอยู่ในขั้นดี และยังพบว่าบางบัวทองเป็นแหล่งผลิตตะกร้าทรงรีด้วย วัตถุประสงค์ของการผลิตเพื่อใช้ใส่ลำรับไปวัดแทนกระจาด และยังสามารถใช้ประโยชน์ได้อเนกประสงค์ ส่วนมากทำด้วยหวาย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, หัตถกรรม, ตะกร้า, กะเตง, บางบัวทอง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2539) "วัดโพธิ์ มหาวิทยาลัยแรกแห่งกรุงสยาม" ศิลปวัฒนธรรม 1: 109-111.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของวัดโพธิ์หรือวัดเชตุพนวิมลมังคลาราม ราชวรมหาวิหาร และการปฏิสังขรณ์ในสมัยรัชกาลที่ 3 ซึ่งพระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้รวบรวมเลือกสรรตำรับตำราต่างๆ ที่สมควรจะเรียนเป็นชั้นวิสามัญศึกษา โดยตรวจตราแก้ไขและให้แต่งขึ้นใหม่บ้างแล้วโปรดให้จารึกไว้ในแผ่นศิลาบริเวณวัดพระเชตุพนฯ โดยมีรูปเขียนและรูปปั้นประกอบตำรานั้นๆ เพื่อประชาชนจะสามารถเลือกศึกษาเองตามแต่ความพอใจ โดยไม่จำกัดชนชั้นวรรณะ ซึ่งสามารถแบ่งตำราออกเป็น 6 หมวดคือ 1) หมวดพุทธศาสตร์ 2) หมวดอักษรศาสตร์ 3) หมวดแพทยศาสตร์ 4) สถาปัตยกรรมศาสตร์ 5) วิชาศิลปะ และ 6) ความรู้รอบตัว อย่างไรก็ตาม วัดพระเชตุพนฯ ประสบ

ความสำเร็จกับการเป็นศูนย์กลางทางวิชาการเพียงชั่วเวลาสั้นๆ ขณะที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระชนม์ชีพอยู่เท่านั้น แต่สิ่งที่คงอยู่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ในอดีตเกี่ยวกับศิลปกรรม และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี โดยเฉพาะตำรายาและความรู้เกี่ยวกับการนวดจนได้รับการยอมรับว่าเป็นมหาวิทยาลัยชาวบ้านแรกแห่งกรุงสยาม

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ประติมากรรม, วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
ราชวรมหาวิหาร (วัดโพธิ์), จารึก, มหาวิทยาลัยแรกแห่งกรุงสยาม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2539) "พระปรางค์วัดอรุณฯ วิวอพลสยาม" ศิลปวัฒนธรรม 1: 112-115.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของวัดอรุณราชวรารามหรือวัดแจ้ง ศิลปะทั้งงดงามวิจิตร เช่น ประตูกุญแจมรดก และยักษ์วัดแจ้งซึ่งเป็นฝีมือช่างในสมัยรัชกาลที่ 3 และงานสถาปัตยกรรมซึ่งเป็นการผสมผสานฝีมือช่างในหลายรัชกาล และหลายส่วนได้รับอิทธิพลมาจากจีน เช่น กระเบื้องเคลือบ ตุ๊กตาจีน อย่างไรก็ตาม เส้นหนึ่งของวัดอรุณที่แท้จริง คือ พระปรางค์องค์คัมภีร์มาริมฝั่งแม่น้ำ เป็นปริศนาว่าคนโบราณสร้างได้อย่างไร โดยบทความอธิบายถึงประวัติการสร้างพระปรางค์วัดอรุณฯ ซึ่งมีคติการสร้างมาจากไตรภูมิ และลักษณะทางสถาปัตยกรรมของพระปรางค์ ปัจจุบัน พระปรางค์วัดอรุณฯ นับเป็นจุดขายทางการท่องเที่ยวไทยมาช้านาน และยังถือว่าเป็นสัญลักษณ์สำคัญอย่างหนึ่งของกรุงเทพฯ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, วัดอรุณราชวรารามหรือวัดแจ้ง, พระปรางค์, สถาปัตยกรรม, การศึกษาโครงสร้าง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2539) "คอนโดกลางเมือง "สุทฺถสณนคร" ศิลปวัฒนธรรม 3: 110-115.

บทความนี้กล่าวถึงโครงการก่อสร้างอาคารสูงด้านหลังวัดสุทัศน์เทพวราราม ซึ่งเป็นใจกลางเมืองกรุงเทพฯ ทำให้องค์กรเอกชนออกมาเรียกร้องมิให้สร้าง เพราะจะบดบังทัศนียภาพที่สวยงามของวัดสุทัศน์ฯ และก่อให้เกิดทัศนอุจาดแก่วัดสุทัศน์ฯ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของวัดสุทัศน์ด้วยการบรรยายถึงประวัติการสร้างวัดสุทัศน์ แผนผัง ทัศนียภาพอันสวยงามที่ทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม และศิลปกรรมของวัดสุทัศน์ และความสัมพันธ์ระหว่างวัดสุทัศน์กับชุมชนบริเวณเสาชิงช้า

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, เสาชิงช้า, วัดสุทัศน์เทพวราราม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กองบรรณาธิการ (2539) "วัดในกษัตริย์ 9 รัชกาลจักรีวงศ์" ศิลปวัฒนธรรม 1: 103-108.

บทความนี้กล่าวถึงวิวัฒนาการการเกิดวัด ประเภทของวัด ได้แก่ อารามหลวงและอารามราษฎร์ (วัดหลวงและวัดราษฎร์) ความแตกต่างระหว่างวัดหลวงกับวัดราษฎร์ วัตถุประสงค์ในการสร้างพระอารามหลวง การแบ่งชั้นพระอารามหลวง กรณีในการจัดชั้นพระอารามหลวงในกรุงเทพฯ และคติการสร้างวัดประจำรัชกาลจนเป็นราชประเพณี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, วัด, วัดหลวง, วัดราษฎร์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ภาสิต จิตรภาษา (2539) "ภาพหอเขียนวังสวนผักกาด บอกอะไรแก่เรา" ศิลปวัฒนธรรม 4: 69-75.

บทความนี้กล่าวถึงการศึกษาความเป็นมาของหอเขียน ที่เชื่อกันว่าสร้างขึ้นในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช (พ.ศ. 2200-2231) และภาพเขียนที่ปรากฏน่าจะเขียนขึ้นระหว่างปลายอยุธยาต่อกับรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยการเปรียบเทียบกับภาพจิตรกรรมฝาผนังที่อื่นๆ และการหาหลักฐานมาอ้างอิงและโต้แย้ง โดยดูจากภาพทรงผม การห่มผ้าสไบของสตรี การเล่นไม้ประดับ การใส่เสื้อดนตรี และอื่นๆ ในภาพหอเขียน เพื่อหาข้อมูลความจริงอย่างสมเหตุสมผล

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, หอเขียน, การวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2539) "วัดราชประดิษฐ์ อาณาจักรธรรมยุต" ศิลปวัฒนธรรม 1: 119-121.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติการสร้างวัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม วัดพระสงฆ์นิกายธรรมยุตวัดแรก สิ่งก่อสร้างและพระพุทธรูปที่สำคัญภายในวัด รวมถึงภาพจิตรกรรมเรื่องพระราชพิธีสิบสองเดือนและจิตรกรรมบันทึกเหตุการณ์ที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทอดพระเนตรสุริยุปราคาที่หว่ากอ จ.ประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งมี 2 ภาพ ภาพแรกเป็นภาพที่รัชกาลที่ 4 ขณะกำลังทอดพระเนตรสุริยุปราคา โดยพระองค์ประทับเกยพระราชยานของพระที่นั่งดุสิตาภิรมย์ ภาพที่สอง เป็นภาพบุคคลกำลังดูสุริยุปราคาในลานพระบรมมหาราชวัง บริเวณหน้าซุ้มประตูพระทวารเทเวศน์รักษา

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมาราม, นิกาย

ธรรมยุต

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พนิดา สงวนเสวีวานิช (2539) "คุณค่าอาคารเก่ากับแนวทางอนุรักษ์ เป็นภารกิจของสังคม" ศิลปวัฒนธรรม 3: 96-105.

บทความนี้กล่าวถึงความแตกต่างของจุดประสงค์ เกณฑ์การพิจารณา และขบวนการอนุรักษ์อาคารเก่าของกรมศิลปากรและสมาคมสถาปนิกสยาม รวมถึงวิธีการที่จะทำให้ประชาชนเกิดความร่วมมือ เกิดความรู้สึกอยากจะอนุรักษ์อาคารเก่าไว้ เช่น การให้โล่รางวัล การให้ผลประโยชน์ ความสะดวกสบาย เป็นต้น อีกทั้งยังเสนอทางเลือกในการอนุรักษ์อาคารเก่า อาทิ ทำเป็นบ้านเช่า เช่น บ้านหม่อมจิตราวรรวณ ณ อยุธยา การปรับพื้นที่ภายในให้เป็นร้านอาหาร โดยโครงสร้างเดิมยังเหมือนเดิม อย่างเช่น CHINA HOUSE ของโรงแรมโอเรียนเต็ล การปรับเปลี่ยนใหม่แต่ยังโครงสร้างเดิม เช่น สีสลิมวิลเลจ เทวด เซ็นเตอร์ ถ้าเป็นเรือนไทยอาจจะย้ายทั้งหลังไปตั้งบนพื้นที่อื่น และอาจปรับบทบาทเป็นพิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, การอนุรักษ์, อาคารเก่า, สมาคมสถาปนิกสยาม, กรมศิลปากร, การศึกษาโครงสร้าง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

แสงอรุณ กนกพงศ์ชัย (2539) "ตำนานเรื่องกักระตุกกับคนจีนในเมืองไทย" เมืองโบราณ 1: 35-42.

บทความนี้กล่าวถึงยุคของการพัฒนาสิ่งทอไทย ซึ่งเริ่มมาจากการใช้กักระตุกในราวสมัยรัชกาลที่ 6 หรือเก่าไปถึงสมัยรัชกาลที่ 5 โดยชาวจีนแคะที่อพยพมาจากตำบลอินทนนท์ ประเทศจีน ผู้นำเทคนิคการทอผ้ากักระตุกเข้ามาเผยแพร่ในเมืองไทย ซึ่งแหล่งผลิตกักระตุกแห่งแรกอยู่ที่ตรอกพุทธสะพานเหลือง ถ.บรรทัดทอง เป็นของนายว่องชุนยิด มีชื่อย่อว่า "ว่องกิมซ็อง" ทำให้บริเวณแถบนี้กลายเป็นนิคมอุตสาหกรรมทอผ้ายุคแรกของเมืองไทย สำหรับหลักฐานเกี่ยวกับกักระตุกนี้ได้แก่ ตำราทอผ้าของครูเหลี่ยม ภูมินิตไชย เขียนขึ้นใน พ.ศ. 2478 เรื่องราวของสมเด็จพระพันวัสสาอัยยิกาเจ้ากับกักระตุก และการส่งเสริมการใช้กักระตุกของทางราชการ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ทัศนกรรม, การทอผ้า, กักระตุก, เทคนิคการทอผ้า, ชาวจีนแคะ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

รณรงค์ รื่นกิจ (2539) 'ความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะศึกษาสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร' ศิลปะศึกษา คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับกิจกรรมศิลปะศึกษาสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้ง 4 กิจกรรม คือ การเขียนภาพระบายสี การปั้น การพิมพ์ภาพ การออกแบบและสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ ในด้านวัตถุประสงค์ของกิจกรรม เนื้อหา กิจกรรม การดำเนินกิจกรรม สื่อสำหรับกิจกรรม และการประเมินผลภายในกิจกรรมในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 427 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง และข้อเสนอแนะในรูปตารางตามลำดับความถี่ ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนวิชาศิลปะศึกษาสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ปฏิบัติกิจกรรมศิลปะศึกษาทั้ง 4 ด้าน ดังนี้ กิจกรรมการเขียนภาพระบายสี ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเลขคณิต = 3.86) กิจกรรมการปั้น ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเลขคณิต = 3.93) กิจกรรมการพิมพ์ภาพ ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเลขคณิต = 3.83) กิจกรรมการออกแบบและสร้างสรรค์จากเศษวัสดุ ได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเลขคณิต = 3.98)

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปะศึกษา, จิตรกรรม, ประติมากรรม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สรพรเพชญ นนทภักดิ์ (2539) 'วิวัฒนาการที่อาศัยแบบแผนบางมาสู่แบบหนาแน่น ในแขวงคลองเตยเหนือ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร' เคนการ สถาบันดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงรูปแบบบ้านที่อยู่อาศัย ความต้องการของผู้อยู่อาศัย และการใช้สอยที่อยู่อาศัย เพื่อวิเคราะห์และคาดการณ์แนวโน้มของที่อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับภาครัฐ ในการออกข้อบัญญัติเพื่อคุ้มครองผู้อยู่อาศัย และสำหรับภาคเอกชนในการพัฒนาที่อยู่อาศัย ให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของผู้อยู่อาศัย วิธีการศึกษาโดย

วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร การวิจัยภาคสนาม การสอบถามกลุ่มประชากรผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ศึกษา ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างสำรวจด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่มาเป็นระยะเวลา ยาวนาน ผลการศึกษาพบว่าความเป็นที่อยู่อาศัยเริ่มจากชุมชนบ้านเรือนดั้งเดิมเกาะตัวอยู่ริมคลอง แสนแสบ เมื่อมีการตัดถนนสุขุมวิทขนานไปกับแนวคลองแสนแสบจึงมีการสร้างบ้านเดี่ยว ตึกแถวริม ถนน มีการจัดสรรที่ดินเป็นแปลงย่อย พัฒนาพื้นที่เข้าไปจากแนวถนนจนติดคลอง เกิดที่อยู่อาศัย กระจายในแนวราบจนเต็มพื้นที่ และได้พัฒนาขึ้นเป็นอาคารสูง เป็นที่อยู่อาศัยในแนวตั้ง โดยมีปัจจัย ที่ส่งผลต่อวิวัฒนาการของที่อยู่อาศัยดังกล่าวคือ ลักษณะพื้นที่ย่านที่เป็นทำเลศูนย์กลางธุรกิจการค้า ของกรุงเทพมหานคร ความสามารถในการลงทุน อิทธิพลของสภาพแวดล้อม ข้อกำหนดทางกฎหมาย ความต้องการและทัศนคติของบุคคล ความเปลี่ยนแปลงของลักษณะที่อยู่อาศัยที่พบคือ 1.บ้านเดี่ยว จากบ้านขนาดใหญ่หลังคาทรงมนิลาหรือทรงปั้นหยามาเป็นบ้านขนาดกระทัดรัดในรูปแบบหลากหลาย 2.ตึกแถวจะมีจำนวนชั้นสูงเพิ่มขึ้น 3.ทาวน์เฮาส์จะมีลักษณะหุหรหรือให้ประโยชน์ใช้สอย พิเศษเพื่อให้ขายได้ราคาแพง 4.ที่อยู่ในแนวตั้ง เช่น อพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม ได้รับความนิยมมากขึ้น ทำให้มีการรื้อทิ้งบ้านเดี่ยว ตึกแถว ที่ไม่คุ้มค่าทางเศรษฐกิจสร้างเป็นอาคารสูงขึ้นมาแทน ในแง่ ของความต้องการของผู้อยู่อาศัย และการใช้สอยที่อยู่อาศัยพบว่า ผู้ตอบคำถามส่วนใหญ่ยังคงพอใจ ในที่อยู่อาศัยปัจจุบัน โดยใช้เป็นที่พักประจำทุกวัน และได้อยู่อาศัยมาเป็นเวลานานหลายปี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, ที่อยู่อาศัย, ตึกแถว, อพาร์ทเมนต์, คอนโดมิเนียม, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

เนาวรัตน์ เทพศิริ (2539) 'เครื่องแต่งตัวชุดพระและนางของละครรำ (พ.ศ.2325 - พ.ศ.2539)' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของเครื่องแต่งตัวชุดพระและนางของละครรำ ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ เริ่มตั้งแต่ตั้งกรุงในสมัยรัชกาลที่ 1 จนถึงปีที่ 50 ในสมัยรัชกาลที่ 9 (พ.ศ.2325 - พ.ศ.2539) โดยใช้กระบวนการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบ จากข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์ วรรณคดี บทละคร งานศิลปกรรม และภาพถ่าย ตลอดจนข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านการสร้างและการแต่งเครื่องแต่งตัวละคร ทั้งนี้ในการเปรียบเทียบด้านความงาม ได้ใช้หลักสุนทรียศาสตร์ของศิลปะไทย เป็นแนวทางในการพิจารณาเปรียบเทียบ ผลจากการศึกษาวิจัยพบว่า เครื่องแต่งตัวชุดพระและนางนั้นต่างมี "รูปแบบ" ที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละชุดมาตั้งแต่สมัยอยุธยาตอนปลาย ซึ่งยังคงยึดถือเป็น "แบบฉบับ" มาจนทุกวันนี้ แม้จะมีการเพิ่มเติมและเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ในช่วงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้นและตอนกลาง ซึ่งก็เป็นส่วนเล็กน้อยในรายละเอียด แต่ในที่สุดก็กลับไปใช้ใน "รูปแบบ" เดิม ดังนั้นสิ่งที่เห็นได้ในการเปลี่ยนแปลงจึงไม่ได้อยู่ที่ "รูปแบบ" หากแต่อยู่ที่ "รูปทรง" และ "รายละเอียด" รวมทั้ง "ความงาม" ที่เกิดจากการสร้างและการแต่งที่เบี่ยงเบนไปจากเดิม ความแตกต่างในการสร้างขึ้นส่วนเครื่องแต่งตัวที่เป็นผ้าปักพบว่า ในปัจจุบันมีขนาดเล็ก แคบ สั้น และหนักกว่าในอดีต ทำให้มีผลกระทบต่อสัดส่วนในการแต่ง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, ละครรำ, เครื่องแต่งกาย, การเปลี่ยนแปลง, การเปรียบเทียบ

>>----- สิ้นสุดข้อความ -----<<

นันทิรัตน์ คมขำ (2539) 'การศึกษาการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล' การศึกษาปฐมวัย ศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของครูผู้สอนชั้นอนุบาลเกี่ยวกับการใช้เพลงในการเรียนการสอนด้านวัตถุประสงค์ในการใช้เพลง แนวการเลือกเพลง เกณฑ์การแต่งเพลง และวิธีสอนเพลงให้แก่เด็กวัยอนุบาล ตัวอย่างประชากรเป็นครูผู้สอนชั้นอนุบาล จำนวน 585 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่าสภาพการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินเป็นประจำ และใช้บ่อย ครูส่วนใหญ่เลือก

เพลงสำหรับเด็ก คือเลือกเพลงที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เหนือในการพิจารณาการแต่งเพลงสำหรับเด็ก คือพิจารณาถึงความสนุกสนานของเด็ก ประเภทของเพลงที่ครูส่วนใหญ่นำมาใช้ในการเรียนการสอน คือเพลงที่ปรากฏอยู่ในแผนการจัดประสบการณ์ วิธีการสอนเพลงให้แก่เด็กวัยอนุบาล คือทำอารมณ์ให้แจ่มใส ร่าเริง มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รูปแบบในการสอนเพลงให้แก่เด็ก คือสอนเพลงประกอบท่าทางตามครู รูปแบบในการดำเนินการสอน คือสอนเด็กทั้งชั้น อุปกรณ์การสอนที่ครูส่วนใหญ่นำมาประกอบการสอนเพลง คือเครื่องบันทึกเสียง ขั้นตอนในการสอนเพลงให้แก่เด็กนั้น คือการเตรียมอุปกรณ์การสอนให้ตรงกับเรื่องที่จะสอน ด้านการดำเนินการสอน เริ่มด้วยการสนทนากับเด็กเกี่ยวกับเพลงที่จะสอน ส่วนในขั้นตอน ครูร้องนำ และให้นักเรียนร้องตามที่ละวรรค และในขั้นทบทวนและสรุปนั้น ครูส่วนใหญ่ให้เด็กร้องเพลงพร้อมกัน และทำท่าประกอบ ด้านการประเมินการสอน คือการสังเกตและบันทึกความร่วมมือในการทำกิจกรรมแหล่งที่มาของเพลง คือแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล ปัญหาเกี่ยวกับการใช้เพลงในการเรียนการสอนเด็กวัยอนุบาล ปัญหาที่ครูส่วนใหญ่ประสบมากที่สุด คือครูทราบแต่เนื้อเพลงแต่ไม่ทราบทำนองเพลง รองลงมาคือขาดงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, เพลง, อนุบาล

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วีเกียรติ มารคแมน (2539) "จิวแต่จิว" กับภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมดนตรี : กรณีศึกษาคณะเหล่าบัวงนี้ซุงบึง' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบของดนตรีกับการแสดงจิวแต่จิวและภาพสะท้อนทางวัฒนธรรมดนตรีจากจิวในแง่มุมต่างๆ ทำการศึกษาโดยใช้วิธีการทางมานุษยวิทยา โดยได้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตการสัมภาษณ์และการใช้ชีวิตร่วมกับจิวแต่จิวคณะเหล่าบัวงนี้ซุงบึง จากนั้นจึงทำการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลจากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าดนตรีในการแสดงจิวแต่จิวเป็นดนตรีที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตน ซึ่งปรากฏทั้งในเรื่องของเครื่องดนตรี การผสมวง การจัดวงดนตรี และแบบแผนทฤษฎี ก่อให้เกิดเพลงที่มีความหลากหลายที่สามารถแสดงออกทางอารมณ์อันซับซ้อน ในการบรรเลงให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดอารมณ์มากเป็นพิเศษ ด้วยเหตุนี้ดนตรีของจิวแต่จิวจึงเป็นดนตรีที่เป็นหนึ่งเดียวกับการแสดงและมีพลังในการแสดงออกอย่างมหาศาล ภาพสะท้อนด้านความคงอยู่และเปลี่ยนแปลง ดนตรีได้แสดงให้เห็นชัดถึง

ความเปลี่ยนแปลงในการผสมวง และบทเพลง แต่ยังคงเอกลักษณ์หลายประการของคนตรีแบบแต่จิ๋วไว้ได้ พบว่าจิ๋วมีอิทธิพลต่อดนตรีไทยอย่างยิ่ง ทั้งที่นำไปบรรเลงทั้งเพลงและนำไปดัดแปลง นอกจากนี้ยังแผ่ขยายไปถึงเพลงไทยประเภทอื่นๆ ด้วย กลับจิ๋วแต่จิ๋วไม่ได้รับอิทธิพลจากการเพลงไทยมากนัก มีการนำมาใช้แต่ไม่ได้รับการยอมรับ ด้านคตินิยม แสดงให้เห็นการผสมผสานความเชื่อของศาสนาพุทธมหายาน ศาสนาเต๋า ลัทธิขงจื้อ ความเชื่อในเทพเจ้าต่างๆ ตลอดจนความยึดมั่นในเรื่องของศิริมงคล

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, นาฏยศิลป์, จิ๋ว

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ศุภกิจ จารุจรณ (2539) 'ดนตรีสำหรับการต่อสู้ป้องกันตัว : มวยไทยและอาวุธโบราณ' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติและพัฒนาการของมวยไทยและอาวุธโบราณ เรื่องราวเกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรมของคนไทย ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้ป้องกันตัวมวยไทยและอาวุธโบราณที่ดนตรีมีส่วนร่วมอยู่ ศึกษาเกี่ยวกับดนตรีที่ใช้บรรเลงในการต่อสู้ป้องกันตัวมวยไทยและอาวุธโบราณ โดยเปรียบเทียบการดำเนินจังหวะกลองแขก ซึ่งแตกต่างกันในแต่ละสำนักของเพลง ศึกษาบทเพลงและหน้าทับอื่นๆ ที่ใช้ประกอบการแสดงมวยไทยและอาวุธโบราณ ผลการวิจัยพบว่าพิธีกรรมความเชื่อของมวยไทย อาวุธโบราณและดนตรีที่ใช้ มีพื้นฐานมาจากความเชื่อและพิธีกรรมของพุทธศาสนาฝ่ายมหายานลัทธิตันตระ ผสมผสานกับฮินดูตันตระและความเชื่อท้องถิ่น ดนตรีที่บรรเลงประกอบการรำไหว้ครูอาวุธโบราณส่วนมากเป็นเพลงในอัตรา 2 ชั้นที่เคยใช้ประกอบในละครมาก่อน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, มวยไทย, อาวุธโบราณ, ความเชื่อ, พิธีกรรม, การต่อสู้ป้องกันตัว

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุชาติ แสงทอง (2539) 'บทบาทของสมาคมวิชาชีพดนตรีของไทย' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นมาของสมาคมวิชาชีพดนตรีในประเทศไทย ซึ่งได้แก่สมาคมดนตรีแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, สมาคมนักแต่งเพลงแห่งประเทศไทย และสมาคมนักแต่งเพลงลูกทุ่งไทย โดยศึกษาถึงบทบาท และหน้าที่ของสมาคมวิชาชีพดนตรีของไทยที่มีผลด้านต่างๆ ต่อวิชาชีพดนตรีของไทยและศึกษาสมาคมวิชาชีพอื่นๆ ที่ได้รับการยอมรับในวิชาชีพโดยศึกษาสมาคมทั้งในประเทศ และต่างประเทศ การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาทางมานุษยวิทยาการดนตรี โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มสมาคมวิชาชีพดนตรีของไทยกับกลุ่มสมาคมวิชาชีพอื่นๆ ได้แก่แพทยสมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ สมาคมทนายความแห่งประเทศไทย และสมาคมโรงเรียนดนตรีแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ในด้านโครงสร้างจะมีโครงสร้างที่ต่างกันอย่างชัดเจน คือสมาคมวิชาชีพดนตรีของไทยจะบริบทกันเองโดยอิสระ ไม่มีการควบคุมวิชาชีพ โดยสภาและไม่มีใบประกอบวิชาชีพ ซึ่งต่างจากสมาคมในกลุ่มหลังโดยจะมีการควบคุมในทุกประการที่กล่าวมา ผลการศึกษาพบว่าในประเทศไทย "อาชีพดนตรียังคงไม่เป็นวิชาชีพชั้นสูงเพียงแต่เป็นอาชีพรับจ้างเท่านั้น สิ่งที่สมาชิกสมาคมวิชาชีพดนตรีต่างๆ ต้องการความช่วยเหลือมากเป็นอันดับแรกคือ การช่วยเหลือทางด้านสวัสดิการความเป็นอยู่ตลอดจนในด้านอาชีพของตน และทางด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับดนตรี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, สมาคมวิชาชีพดนตรีของไทย

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

เกษมสันต์ พรหมสุภา (2539) 'รูปแบบ หน้าที่ และการผลิตดนตรีประกอบภาพยนตร์ไทย' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของผลงานดนตรีประกอบภาพยนตร์ไทย รูปแบบ และหน้าที่ของดนตรีประกอบภาพยนตร์ไทย วิธีการทำงานและการประพันธ์ดนตรีประกอบภาพยนตร์ตามแบบของวงการภาพยนตร์จากฮอลลีวูดและการประพันธ์ดนตรีประกอบสำหรับผู้ประพันธ์ชาวไทย โดยการเก็บข้อมูลเอกสาร รวบรวมวิดีโอเทปแบบวีเอชเอส (VHS) ภาพยนตร์ไทยเรื่องต่างๆ และสัมภาษณ์ผู้ประพันธ์ดนตรีประกอบภาพยนตร์ จากการศึกษา รูปแบบของดนตรีที่ใช้ประกอบภาพยนตร์ไทยมี 4 ลักษณะ คือ ดนตรีไทยเดิม หรือเพลงพื้นบ้านซึ่งเป็นรูปแบบของมหรสพของไทยที่

มีมาอยู่เดิม ดนตรีในรูปแบบเพลงยอदनนิยม ดนตรีแบบออคเตตราซึ่งมักจะมีการผสมผสานดนตรีรูปแบบอื่นๆ ร่วมกันไปด้วย และดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นพัฒนาการดนตรีแบบใหม่ซึ่งเป็นที่นิยมในปัจจุบัน หน้าทีของดนตรีประกอบภาพยนตร์ไทยแบ่งออกเป็น ดนตรีเปิดเรื่อง ดำเนินเรื่อง และปิดเรื่อง เพื่อสร้างบรรยากาศและดึงดูดความสนใจของผู้ชม ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์เข้ามามีบทบาทในการทำงานด้านนี้ เช่น เครื่องดนตรีแบบซินธิไซเซอร์ (synthesizer) และแซมเปลด (sampler) ที่ช่วยสร้างเสียงต่างๆ ได้มากมาย เครื่องซีควเอนเซอร์ (sequencer) ผู้ประพันธ์ดนตรีประกอบภาพยนตร์ไทยส่วนใหญ่จึงนิยมใช้เครื่องดนตรีอิเล็กทรอนิกส์ในการประพันธ์ เพราะสามารถใช้ได้สะดวกและประหยัดค่าใช้จ่าย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, ดนตรีประกอบภาพยนตร์, เทคโนโลยี, คอมพิวเตอร์, อิเล็กทรอนิกส์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ณรงค์ เขียนทองกุล (2539) 'มานุษยวิทยาการดนตรี : กรณีศึกษาบ้านบางลำภู' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของบ้านดนตรีของสกุลดุริยประณีต หรือบ้านบางลำภูเป็นสำนักดนตรีที่เก่าแก่ เน้นหนักในเรื่องกระบวนการดำเนินงานวิชาซีพดนตรีของบ้านดนตรีแห่งนี้ พร้อมกับการวิเคราะห์ผลงานการประพันธ์เพลงของนักดนตรีในตระกูลนี้ด้วย ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยวิธีการทางมานุษยวิทยาและเรียบเรียงด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ ผลการศึกษาว่า "บ้านบางลำภู" เป็นสมญานามที่นักดนตรีไทยทั้งประเทศยอมรับให้เป็น กลุ่มศิลปินเพลงที่มีอิทธิพลสูงสุดแห่งหนึ่ง ในด้านการบรรเลงขับร้องและการประชันดนตรีไทยใช้เรียกขานนักดนตรีไทยและยังรวมไปถึงผลการประกวดขับร้องการบรรเลง การบรรเลงประชันวง ที่ได้รับชัยชนะตลอดทุกยุคทุกสมัย ผลการบันทึกแผ่นเสียง อีกทั้งผลงานที่ได้รับใช้ประเทศชาติผ่านกรมศิลปากร กรมประชาสัมพันธ์ โทรทัศน์แห่งประเทศไทย ฯลฯ รวมทั้งมีบทบาทในด้านดนตรีและละครอันเป็นของหลวงในราชสำนักรัชกาลปัจจุบัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, บ้านบางลำภู, การเปลี่ยนแปลง, นักดนตรีไทย

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

รัตติยา งามประดิษฐ์ (2539) 'หางเครื่อง : ทางเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพของผู้หญิงไทย'

มานุษยวิทยา คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะโดยทั่วไปของอาชีพหางเครื่อง ปัจจัยทางสังคมวัฒนธรรมในการเข้ามาประกอบอาชีพหางเครื่อง ภูมิหลังทางครอบครัว การศึกษาและอาชีพก่อนเข้ามาประกอบอาชีพหางเครื่องและสถานภาพของผู้หญิงในสังคมไทยผ่านทางอาชีพหางเครื่อง โดยเลือกศึกษาหางเครื่องในบริษัท B.J. MUSIC ตั้งอยู่ที่ซอยบุปผาสวรรค์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ จำนวน 20 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า อาชีพหางเครื่องคือทางเลือกหนึ่งในการประกอบอาชีพของผู้หญิงไทย พื้นฐานครอบครัวมีฐานะปานกลางหรือค่อนข้างยากจน การศึกษาส่วนใหญ่ประมาณ ประถมศึกษาปีที่ 6 และมาจากต่างจังหวัดมากกว่ากรุงเทพฯ สาเหตุที่ทำอาชีพนี้มีด้วยกัน 3 ประการ คือ 1) สาเหตุทางเศรษฐกิจ 2) สาเหตุทางสังคม และ 3) สาเหตุทางจิตวิทยา สำหรับสถานภาพของผู้หญิงที่ประกอบอาชีพหางเครื่องในทัศนะของคนทั่วไปมองว่าเป็นอาชีพที่ไม่ได้รับการยอมรับ เหมาะกับคนที่ด้อยโอกาสทางสังคมเท่านั้น และยังมีพฤติกรรมที่ขัดต่อค่านิยมอันดีของผู้หญิงไทย เพราะต้องใช้รูปร่างเป็นจุดขายที่สำคัญ ภาพพจน์ของหางเครื่องจึงเป็นเหมือนวัตถุที่ใช้ดึงดูดคนให้มาสนใจ วงดนตรี แต่สำหรับผู้หญิงที่ประกอบอาชีพหางเครื่องกลับมีความภาคภูมิใจที่สามารถเลี้ยงดูตนเอง และครอบครัวได้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ ศิลปะการแสดง, หางเครื่อง, อาชีพ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นฤมิตร สอดสุข (2539) "อ่านสีแผ่นดิน อ่านคึกฤทธิ์ อ่านสังคมไทย " ศิลปวัฒนธรรม 7: 180-183

บทความนี้กล่าวถึง ข้อวิจารณ์เรื่องสีแผ่นดินของ ม.ร.ว คึกฤทธิ์ ปราโมช ในมิติมุมมองที่หลากหลายจากนักเขียน และนักวิจารณ์หลายคน อาทิ เจือ สตะเวทิน, สุชาติ สวัสดิ์, รัญจวน อินทรกำแหง, ดวงมน จิตรจำนงค์, วิทยากร เชียงกุล, ธรรมเกียรติ กั่นอริ, ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุพรรณ, ว.วินิจฉัย ฉัยกุล, นิยะดา เหล่าสุนทร ฯลฯ ซึ่งช่วยให้ภาพของเรื่องสีแผ่นดินกระจ่างชัดขึ้น และทำให้รู้จักและเข้าใจ ม.ร.ว คึกฤทธิ์ ปราโมช ผู้ประพันธ์ได้มากขึ้น พร้อมๆ ไปกับสามารถมองเห็นภาพอดีตของสังคมไทยที่สะท้อนผ่านสายตาของผู้ประพันธ์ว่า สามารถพินิจพิจารณาแบบมองต่างมุมได้จากจุดยืนอันหลากหลาย ซึ่งช่วยให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจความแตกต่างด้านนั้นฐานความคิดอุดมการณ์ทางสังคมของผู้วิจารณ์ไปได้พร้อมกันอีกด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรม, วรรณกรรมศึกษา, สีแผ่นดิน, ม.ร.ว คึกฤทธิ์ ปราโมช

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุริยวุฒิ สุขสวัสดิ์, ศ.ดร.ม.ร.ว. (2539) "พระชัยวัฒน์ รัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย " ศิลปวัฒนธรรม 12: 26-27.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมา พุทธลักษณะ รูปแบบศิลปะ ขนาด วัสดุ และความสำคัญของพระชัยวัฒน์ พระพุทธรูปประจำรัชกาลในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ปัจจุบันประดิษฐานภายในหอพระสุลาลัยพิมาน ในหมู่พระมหามณเฑียร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ประติมากรรม, พระพุทธรูป, พระชัยวัฒน์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สไมสรศิลปวัฒนธรรม (2539) " เปิดกรูเรือบั้ง " ศิลปวัฒนธรรม 12: 38-39.

บทความนี้กล่าวถึงเรือบั้ง ผลงานของคุณมาโนthy มุสิกบุตร ซึ่งได้เข้าร่วมแสดงในนิทรรศการ "เปิดกรูเรือบั้ง" ณ โรงแรมมณเฑียรวิเวกริไซด์ พร้อมกับเรือบั้งขนาดจิว 20 กว่าลำ และ

เรื่องจำลองประเภทต่างๆ จากกองทัพเรือ และนักสะสมเรือจำลองของไทย นอกจากนี้ยังกล่าวถึงขั้นตอนการทำเรือรบขนาดจิ๋ว เทคนิคและประวัติความเป็นมาของเรือรบขนาดจิ๋วของคุณ มาโนทย์ มุสิกบุตร ด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, หัตถกรรม, เรือจำลอง, เรือรบจิ๋ว

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

दनัย เยาหะรี (2539) "ฝีมือรามาญ" ศิลปวัฒนธรรม 1: 54,56.

บทความนี้กล่าวถึงสภาพการเปลี่ยนแปลงของการทำเครื่องปั้นดินเผาของชาวมอญเกาะเกร็ด จ.นนทบุรี โดยเฉพาะการทำ "หม้อน้ำลายวิจิตร" ซึ่งผลิตยาก จำหน่ายยาก จึงเหลือแต่เพียงพวกคนสูงอายุ ซึ่งเป็นคนส่วนน้อยเท่านั้นที่ยังปั้นกันอยู่ ส่วนคนหนุ่มสาวหันไปปั้นกระถางต้นไม้ขายเป็นอุตสาหกรรมเพราะรายได้ดีกว่า สถานการณ์ดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นแนวโน้มของการสูญหายของหม้อน้ำลายวิจิตร ที่เป็นเอกลักษณ์ของชาวมอญ และตราประจำจังหวัดนนทบุรี อย่างไรก็ตามปัจจุบันคุณ พิศาล บุญผูก ช่างปั้นหม้อน้ำลายวิจิตร และเจ้าของพิพิธภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา "กวานอาม่าน" ได้พยายามถ่ายทอดความรู้ความชำนาญที่ตนเองมีอยู่ให้กับเด็กและเยาวชนบนเกาะเกร็ดที่สนใจ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, มอญ, เกาะเกร็ด, หัตถกรรม, เครื่องปั้นดินเผา, หม้อน้ำลายวิจิตร, อุตสาหกรรม, พิพิธภัณฑ์, กวานอาม่าน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สงวนศรี ตรีเทพประติมา (2539) "โขนธรรมศาสตร์" สยามอารยะ 40: 35-38.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของการแสดงโขนจนกระทั่งเกิดคณะโขนธรรมศาสตร์ โดยศาสตราจารย์ พลตรีหม่อมราชวงศ์ คึกฤทธิ์ ปราโมช รวมถึงวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งคณะโขนธรรมศาสตร์ ประวัติการแสดงและสถานการณ์ปัจจุบันของคณะโขนธรรมศาสตร์ กับการมีทายาทและนักศึกษารุ่นใหม่เป็นกำลังสำคัญในการสืบสานนาฏยศิลป์แขนงนี้ไว้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, โขน, โขน ธรรมศาสตร์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ประจวบ หวายโป่ง (2539) "คนทำว้าว" เมืองโบราณ 3: 74-49.

บทความนี้กล่าวถึงหลักการทำว้าวจุฬาเพื่อการแข่งขันที่สนามหลวง ตามส่วนของสำนักต่างๆ ได้แก่ ชมรมว้าวพระโขนง, ร้านส.ธรรมภักดี, นายจำปี รักปทุม, โรงงานสุราแม่โขง, บริษัทบุญรอดและนายเล็ก สุขแสนดี โดยการรวบรวมของคุณลุงประจวบ หวายโป่ง สารพัดช่างแห่งเมืองสามโคก จังหวัดปทุมธานี นอกจากนี้ยังกล่าวถึงขั้นตอนการทำว้าว ข้อปลีกย่อยในการทำว้าวและการเลือกไม้ที่จะมาเหลาเป็นว้าว

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ทัศนกรรม, ว้าว, ว้าวจุฬา

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พชระ แก้วไวยเทียน. (2539) 'ผลของเสียงดนตรีที่มีต่อการฝึกสมาธิของนักเรียน จากเทปเสียงฝึกสมาธิซึ่งรูปแบบที่แตกต่างกัน' เทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยของระดับสมาธิและความเร็วในการเกิดสมาธิ จากการฝึกสมาธิโดยใช้เสียงดนตรีประกอบ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 417 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มๆละ 15 คน เป็นกลุ่มทดลองที่ 1 ฝึกการทำสมาธิจากเทปเสียงคำบรรยายที่ไม่มีเสียงดนตรีประกอบคำบรรยาย กลุ่มทดลองที่ 2 ฝึกการทำสมาธิจากเทปเสียงคำบรรยายที่มีเสียงดนตรีประกอบคำบรรยาย จากการศึกษาพบว่า ผลการฝึกสมาธิจากเทปเสียงฝึกสมาธิซึ่งมีรูปแบบที่ต่างกัันนั้น

พบว่าในกลุ่มที่ทดลองซึ่งเป็นกลุ่มที่ฝึกสมาธิจากเทปเสียงที่มีดนตรีประกอบ มีค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์สมาธิเท่ากับ 19.24 และกลุ่มควบคุมซึ่งเป็นกลุ่มที่ฝึกสมาธิจากเทปเสียงที่ไม่มีดนตรีประกอบ มีค่าเฉลี่ยของเปอร์เซ็นต์สมาธิเท่ากับ 15.19 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าดนตรีที่ใช้ประกอบในการฝึกสมาธินั้นส่งผลในทางที่ดีต่อการฝึกสมาธิ กล่าวคือทำให้ผู้ฝึกมีจิตที่เป็นสมาธิได้ดีกว่าการที่ฝึกสมาธิโดยไม่ใช้ดนตรี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, การฝึกสมาธิ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อัญ (2538) "งานปั้น ลัญชาติมอญ" บุคคลวันนี้ 102: 50-52.

บทความนี้กล่าวถึงขามอญเกาะเกร็ดมีอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผามาช้านาน เนื่องจากดินเหนียวที่นี่เป็นดินที่มีคุณภาพจึงนำมาปั้นภาชนะ อย่าง ตุ่ม ไห กระถาง ครก ส่งไปขายตามถิ่นอื่นๆ จนมีชื่อเสียงมากกว่า ถ้าเป็นเครื่องปั้นดินเผาที่ไม่เคลือบผิว ต้องเป็นฝีมือของเกาะเกร็ดเท่านั้น ซึ่งผู้เขียนได้สัมภาษณ์ กลุ่มปั้นเจตน์ อ่ำไพ ถึงขั้นตอนและกรรมวิธีการทำในปัจจุบัน และสถานการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน คือ หาคคนทำงานด้านนี้ยากมากและลดลงทุกปี เนื่องจากเป็นงานฝีมือที่ละเอียด และต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายอย่าง เพราะเป็นงานฝีมือทำให้เห็นเอกลักษณ์ของดินจึงมีความแตกต่างจากงานอื่น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, หัตถกรรม, เครื่องปั้นดินเผา, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ทองคำ พันนัทธี (2538) "มอญขวาง" วัฒนธรรมไทย 11: 41-43.

บทความนี้กล่าวถึง "มอญขวาง" อันเป็นคติความเชื่อของชาวมอญ จังหวัดปทุมธานี ซึ่งมีการสันนิษฐานถึงที่มาของคำคำนี้ไว้หลายประการ เช่น ประการที่หนึ่ง มาจากลักษณะการปลูกสร้างบ้านเรือนที่ขวางแม่น้ำเจ้าพระยาของชาวมอญสามโคก การที่ชาวมอญปลูกบ้านขวางแม่น้ำเช่นนี้ คนไทยเห็นว่าเป็นการกระทำที่ขวาง ขัดหูขัดตา เลยถือเป็นเรื่องขบขัน พูดเป็นเชิงล้อเลียนกันทั่วไปว่า "มอญขวาง" ต่อมากลายเป็นความเข้าใจผิดคลาดเคลื่อนไปว่ามีหมายรวมถึงผู้หญิงมอญ ซึ่งเป็นความหมายประการที่สองคือ หมายถึงเพศหญิงของคนมอญนั้นมีพฤติกรรมขวางผิดกับชาติอื่น ว่ากันว่า สาวมอญสมัยก่อนดัดจริต ตัดดินพบชายเป็นต้องให้ทำ ไม่เก็บตัวรักนวลสงวนตัว ประการที่สาม มาจากการกระทำของชาวมอญบางอย่างที่อาจขวางพระราชหฤทัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระองค์จึงทรงรับสั่งให้เผาเมืองทั้งเป็นประมาณ 100 คน ในราวปี พ.ศ. 2136 ประการที่สี่ มาจากพระมหาเถรคันฉ่อง พระมอญช่วยขัดขวางไม่ให้พม่าคือ พระมหาอุปราชาฆ่าสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประการที่ห้า มาจากชื่อคลองส่งน้ำที่ชื่อว่า "ขวางมอญ" ในอำเภอเมืองปทุมธานีกับอำเภอลาดหลุมแก้วติดต่อกับเขตอำเภอสามโคก ฉะนั้น มอญขวาง อาจจะมาจากคลองขวางมอญก็ได้ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประวัติและการอพยพเข้ามาในเมืองไทยของคนมอญด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,สถาปัตยกรรม,คติความเชื่อ,มอญขวาง,บ้านเรือนที่อยู่อาศัย,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อินประไพ (2538) "บ้านทรงไทยโบราณ ลมหายใจของวิถีชีวิตชุมชนบ้านครัว" ศิลปวัฒนธรรม 8: 152-155.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชุมชนบ้านครัว อันเป็นชุมชนบ้านเรือนที่อยู่อาศัยของชาวจามมุสลิมมากกว่า 200 ปีแล้ว จึงปรากฏบ้านเรือนเก่าๆ อายุเกือบ 100 ปี ให้เห็นอยู่หลายหลังคาเรือน ซึ่งแต่เดิมเป็นเพียงบ้านหลังคามุงจาก แต่เมื่ออาชีพทอผ้าไหมของชาวจามได้เปลี่ยนจากอุตสาหกรรมในครัวเรือนมาเป็นระบบธุรกิจ จึงส่งผลให้บ้านหลังคามุงจากเปลี่ยนมาเป็นเรือนไม้สักทรงไทย ด้วยฝีมือการปลูกสร้างของช่างชาวจามมุสลิม ฉะนั้น บ้านเรือนเหล่านี้จึงถือได้ว่าเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ยังหลงเหลือให้อนุชนรุ่นหลังได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,สถาปัตยกรรม,ชุมชนบ้านครัว,บ้านเรือนที่อยู่อาศัย,
อาชีพ,ทอผ้า,มุสลิม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นิวัตติ กองเพียร (2538) "รูปเดี่ยวที่วัดบางยี่ขัน" ศิลปวัฒนธรรม 7: 82-83.

บทความนี้กล่าวถึง ภาพจิตรกรรมเชิงสังวาสที่วัดบางยี่ขัน ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 และมีเพียงรูปเดี่ยว เป็นภาพชายหญิงกำลังเสพสังวาส ที่มีการวางองค์ประกอบอย่างงดงาม ให้สีกลมกลืนได้บรรยากาศ ซึ่งผู้เขียนได้บรรยายภาพเชิงสังวาสนี้และวิธีการเขียนอย่างมีอัตราส โดยภาพนี้เป็นฝีมือของครูคงแป๊ะ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,จิตรกรรม,วัดบางยี่ขัน,ศิลปะวิจารณ์,ภาพเชิงสังวาส

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม้ปรากฏ (2538) "พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร" ศิลปวัฒนธรรม 6: 86-89.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร พุทธลักษณะเครื่องทรงสามฤดู อันได้แก่ คิมหันตฤดู วสันตฤดู และเหมันตฤดู ปัจจุบันพระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากรเป็นพระพุทธรูปปฏิมาที่มีความสำคัญสูงสุดในกรุงรัตนโกสินทร์และเป็นพระพุทธรูปปฏิมาประธานในการพระราชพิธีทั้งปวงที่กระทำในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม อาทิ พระราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา พระราชพิธีมาฆบูชา วิสาขบูชา อาสาฬหบูชา รวมทั้งพระราชพิธีทรงบำเพ็ญพระราชกุศลอื่นๆ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ประติมากรรม,พระพุทธมหามณีรัตนปฏิมากร,วัดพระศรีรัตนศาสดาราม,พระแก้วมรกต

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุรชัย จงจิตงาม (2538) "สุริยุปราคา ในวังหลวง " ศิลปวัฒนธรรม 1-4: 153-165.

บทความนี้กล่าวถึง การตั้งคำถามและการหาคำตอบเกี่ยวกับภาพจิตรกรรมฝาผนัง เหตุการณ์ทอดพระเนตรสุริยุปราคาเต็มดวงของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ที่เขียนไว้ในพระอุโบสถวัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม เช่น บุรุษผู้สวมชุดสีทองที่ยืนส่องกล้องดูดาว คือรัชกาลที่ 4 จริงหรือ ทำไมจึงใช้พระบรมมหาราชวังเป็นฉากแทนพลับพลา ณ หาดหน้ากอ ทำไมจึงเจาะจงเลือกบริเวณพระที่นั่งดุสิตภิรมย์ภายในหมู่พระมหามณเฑียร ภาพจิตรกรรมเหตุการณ์ สุริยุปราคาที่วัดราชประดิษฐ์เขียนขึ้นในรัชกาลใด และมีการเปรียบเทียบภาพจิตรกรรมเหตุการณ์ ทอดพระเนตรสุริยุปราคาที่พระที่นั่งทรงผนวชวัดเบญจมบพิตรฯ กับภาพจิตรกรรมเหตุการณ์ทอดพระเนตรสุริยุปราคาที่วัดราชประดิษฐ์สถิตมหาสีมารามด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรมฝาผนัง, วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม, วัดเบญจมบพิตรฯ, พระที่นั่งทรงผนวช, ภาพจิตรกรรมเหตุการณ์ทอดพระเนตรสุริยุปราคา, การวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบ

>> ----- ล้นสุดข้อความ ----- <<

ศิวาภรณ์ รัตนพันธุ์ (2538) 'การศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์วัดในกรุงเทพมหานคร' การวางผังเมือง สถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวัดกับชุมชนและเมือง สภาพโดยทั่วไปของวัดในกรุงเทพฯ สภาพปัญหาและบทบาทของวัดในปัจจุบัน เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาและอนุรักษ์วัดในกรุงเทพมหานคร ในการศึกษาได้แบ่งกลุ่มพื้นที่การศึกษาและกำหนดวัดกรณีศึกษาออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ วัดในเขตเมืองเก่า (วัดอรุณราชวราราม) วัดในเขตพาณิชย์กรรม (วัดสุทัศน์เทพวราราม) วัดในเขตธุรกิจ (วัดปทุมวนาราม) วัดในเขตศูนย์กลางขนาดย่อม (วัดลาดพร้าว) วัดในเขตพักอาศัยชานเมือง (วัดคูบัว) โดยแบ่งตามลักษณะเด่นเชิงกิจกรรมของพื้นที่เมืองในกรุงเทพมหานคร จากการศึกษาพบว่า วัดในกรุงเทพมหานครประสบปัญหาการถูกทำลายสภาพภูมิทัศน์ อันเนื่องมาจากกิจกรรมการใช้ที่ดินในบริเวณวัดที่มีลักษณะไม่เหมาะสม ทำให้ขาดความสงบและขัดต่อบทบาทในการเป็นศาสนสถาน การเพิ่มบทบาทของวัดในการท่องเที่ยวที่ขาดการวางแผนอย่างระมัดระวัง เป็นส่วนทำลายเอกลักษณ์ของวัด สภาพความเสื่อมโทรมของศิลปโบราณสถาน ซึ่งขาดการทำนุบำรุงอย่างถูกต้อง และผลกระทบจากสภาพความเป็นพิษของสิ่งแวดล้อมเมือง รวมไปถึงสภาพความแออัดทุด

โทรมของชุมชนแวดล้อมวัดมีส่วนทำให้วัดขาดความงาม บทบาทของวัดที่เคยมีต่อชุมชนในลักษณะ
สร้างสรรค์มีความสำคัญลดน้อยลง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, วัด, ศาสนสถาน, โบราณสถาน, การ
อนุรักษ์, ภูมิทัศน์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กรรต์น จิตตเกษม (2538) 'การพัฒนารายวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญา
ตรี ในวิทยาลัยครู ศิลปศึกษา ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์ สำหรับนักศึกษาระดับ
ปริญญาตรี ในวิทยาลัยครู ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์ผู้สอนสุนทรียะทางทัศนศิลป์
วิทยาลัยครู 36 แห่ง ทั่วประเทศ ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ผู้สอนศิลปะมีความเห็นว่าหลังจากนัก
ศึกษาได้เรียนวิชาสุนทรียะทางทัศนศิลป์แล้ว นักศึกษาจะมีความรู้เช่น ความรู้เกี่ยวกับสุนทรียศาสตร์
เบื้องต้น ความเข้าใจความหมายของศิลปะ เข้าใจความหมายและขอบข่ายของงานทัศนศิลป์และให้
เข้าใจทฤษฎีเบื้องต้นทางทัศนศิลป์ เป็นต้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปศึกษา, ทัศนศิลป์, สุนทรียศาสตร์, ศิลปิน
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จารุพรรณ ทรัพย์ปรง (2538) 'ผลของการสอนจิตรกรรมที่มีต่อการรับรู้ทางศิลปะศึกษาของผู้สูงอายุใน
สถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค' ศิลปศึกษา ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการสอนจิตรกรรมที่มีต่อการรับรู้ทางศิลปะศึกษาของผู้สูงอายุ
ในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมของผู้สูง
อายุที่ได้รับการสอนจิตรกรรมตามแผนการสอนอยู่ในระดับดีมากในทุกๆ ด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การ
สอนจิตรกรรมมีผลต่อการรับรู้ทางศิลปะศึกษาของผู้สูงอายุในสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค ผล
สัมฤทธิ์ทางการเรียนจิตรกรรมของผู้สูงอายุที่ได้รับการสอนจิตรกรรมตามแผนการสอนสูงกว่าผู้สูงอายุ
ที่ไม่ได้รับการสอนจิตรกรรมตามแผนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, จิตรกรรมกับสังคม, ศิลปศึกษา, สถาน
สงเคราะห์คนชราบ้านบางแค

>>-----สิ้นสุดข้อความ -----<<

พัชริน สงวนผลไพโรจน์ (2538) 'การสำรวจสภาพและความต้องการของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางศิลปะ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร' ศิลปศึกษา คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการสำรวจสภาพและความต้องการของครูศิลปศึกษาเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการทางศิลปะในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านลักษณะภายในห้อง ด้านวัสดุอุปกรณ์ ด้านสื่อการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านบรรยากาศภายในห้องปฏิบัติการ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นครูศิลปศึกษา ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 157 ราย จาก 60 โรงเรียน คิดเป็น 87 เปอร์เซ็นต์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพของห้องปฏิบัติการทางศิลปะ โดยส่วนรวมประสบปัญหาเกี่ยวกับห้องปฏิบัติการมีไม่เพียงพอ ขาดแคลนก้อนน้ำ อ่างน้ำและวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ส่วนใหญ่จะใช้ห้องเรียนเป็นห้องปฏิบัติการ ซึ่งมีพื้นที่ห้องคับแคบปัจจุบันยังขาดงบประมาณ เพื่อการปรับปรุงและซ่อมแซมจากทางโรงเรียน จากสภาพดังกล่าวส่งผลถึงความต้องการด้านต่างๆ เช่น ด้านลักษณะในห้องปฏิบัติการ และด้านวัสดุอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ เป็นต้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปศึกษา, ห้องปฏิบัติการ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

มณีนทร พลไชยวงศ์ (2538) 'ผลของการสอนการวาดภาพลายเส้นที่มีต่อพัฒนาการของนักเรียนที่เห็นเลือนลาง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ' ศิลปศึกษา คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการสอนการวาดภาพลายเส้นที่มีต่อนักเรียนที่เห็นเลือนลางระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ ในด้านพัฒนาการทางสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ สังคมและความคิดสร้างสรรค์ กลุ่มตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนที่เห็นเลือนลางระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2538 โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แผนการสอนการวาดภาพลายเส้น จำนวน 8 คน สังเกตพฤติกรรมและแบบสังเกตผลงาน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t - test) ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการทางสติปัญญา คะแนนระหว่างก่อนและหลังการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากนั้นแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสังเกตผล

งานซึ่งคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.40 และ 38.40 ตามลำดับ พัฒนาการทางร่างกาย คะแนนระหว่างก่อนและหลังการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากนั้นแบบสังเกตพฤติกรรมและแบบสังเกตผลงานซึ่งคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 26.80 และ 33.40 ตามลำดับ พัฒนาการทางอารมณ์ คะแนนระหว่างก่อนและหลังการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 28.00 และ 35.80 ตามลำดับ พัฒนาการทางสังคม คะแนนระหว่างก่อนและหลังการสอน มีความแตกต่างกันที่ระดับ .01 จากแบบสังเกตพฤติกรรมและที่ระดับ .05 จากแบบสังเกตผลงาน ซึ่งคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.40 และ 23.40 ตามลำดับ พัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์ คะแนนระหว่างก่อนและหลังการสอน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีคะแนนเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.80 และ 37.13 ตามลำดับ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, ภาพลายเส้น, พัฒนาการ, โรงเรียนสอนคนตาบอดกรุงเทพ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ยุวดี สุพรมงคลเลิศ (2538) 'สภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล กรุงเทพมหานคร' ศิลปศึกษา คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพและความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล ในด้านการวางแผน การดำเนินงาน และการประเมินผล กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชากรในโรงพยาบาลรัฐ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 33 คน โดยเป็นครู 8 คน พยาบาล 10 คน ผู้ช่วยพยาบาล 10 คน และนักพัฒนาการเด็ก 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จ SPSS แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง ผลการวิจัยพบว่า สภาพในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล พบว่าทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวางแผน ($x=2.93$) ด้านการดำเนินงาน ($x=3.15$) และด้านการประเมินผล ($x=2.51$) ความต้องการในการจัดกิจกรรมศิลปะของเด็กป่วยในโรงพยาบาล พบว่าทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับสูง ด้านการวางแผน ($x=3.85$) ด้านการดำเนินงาน ($x=3.91$) และด้านการประเมินผล ($x=3.53$)

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปศึกษา, กิจกรรม, โรงพยาบาล

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อรอนงค์ ฤทธิธำชัย (2538) 'การศึกษาการวาดภาพการ์ตูนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร' ศิลปศึกษา คุรุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการวาดภาพการ์ตูนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างประชากร คือนักเรียนจำนวน 467 คน จาก 14 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม แบบทดสอบการวาดภาพการ์ตูน และแบบสังเกตพฤติกรรม ผลการวิจัยได้พบว่า ด้านพฤติกรรมการวาดภาพการ์ตูนของนักเรียน นักเรียนมีการใช้แบบในการลอกภาพการ์ตูนมาก โดยใช้แบบจากภาพการ์ตูนมาจากหลายๆ แหล่ง แล้วนำมาผสมผสานกัน เด็กผู้ชายมักวาดภาพการ์ตูนที่เป็นวีรบุรุษ การวาดภาพไม่ค่อยประณีต แต่วาดได้เสร็จรวดเร็ว ส่วนเด็กผู้หญิงจะวาดภาพการ์ตูนที่น่ารัก และระบายสีได้เรียบร้อยดีกว่าเด็กผู้ชาย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตกรรม, การวาดภาพ, การ์ตูน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ข่าวคม พรประสิทธิ์ (2538) 'การศึกษาผลงานเพลงเดี่ยวจะเข้ของคุณครูละเมียด จิตตเสวี' นาฏยศิลป์ ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้คุณครูละเมียด จิตตเสวีหรือนางสนิทบรรเลงการ เป็นผู้มีความสามารถโดยเฉพาะด้านเครื่องสายไทย ที่ได้รับการยกย่องวิชาการว่ามีความเป็นเลิศในการเดี่ยวจะเข้ ในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยศึกษาผลงานการบรรเลงเดี่ยวจะเข้ 3 เพลงคือเพลงเดี่ยวลาวแพน เพลงเดี่ยวสุดสงวน สามชั้นและเพลงเดี่ยวจิ่งดวงพระธาตุดอกเพลงคางคกปากสระ และทำการศึกษาประวัติชีวิตโดยใช้วิธี Auto Biograph ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะเพลงเดี่ยวของคุณครูละเมียดสามารถใช้ลักษณะการดีด "ทิงน้อย" ได้อย่างเหมาะสม เสียงจะเข้มีความชัดเจนเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ การปรากฏความเข้มของกลวิธีพิเศษในเพลงเดี่ยวมีส่วนที่พอเหมาะ ลักษณะการดำเนินทำนองหรือกลอนเพลงยึดโครงของทำนองหลักควบคู่อย่างสม่ำเสมอเป็นลักษณะที่แตกต่างจากศิลปินอื่น ผลงานการประพันธ์เพลงลาวแพนเพื่อการฟ้อนแพนมีลักษณะสอดคล้องสัมพันธ์ระหว่างเพลงกับทำนองอย่างยอดเยี่ยม ลักษณะนิสัย ควบคู่กับ ความสมบูรณ์ทางการศึกษาและชีวิตการทำงานทำให้คุณครูประสบความสำเร็จในการเป็นศิลปิน ประวัติชีวิตและผลงานของท่านได้สะท้อนให้เห็นถึงการดำรงตนให้เป็นไปภายใต้กรอบของผู้ที่มีจรรยาบรรณศิลปินที่ดี และเป็นผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานชั้นสูงที่มีคุณค่าต่อวงการดนตรีไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, จะเข้, เพลงเดี่ยว, ศิลปิน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สมพิศ สุวิวัฒน์ (2538) 'ผู้ชนะสิบทิศ : ละครพันทางของเสรี หวังในธรรม' นาฏยศิลป์ ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับละครพันทางเรื่อง ผู้ชนะสิบทิศ บทประพันธ์ของเสรี หวังในธรรม จากต้นฉบับเรื่องเดิมของยาขอบ โดยศึกษาตั้งแต่ประวัติละครพันทางที่เริ่มต้นในปลายรัชกาลที่ 4 จนถึงปัจจุบัน ศึกษาขั้นตอนการแสดงองค์ประกอบที่สำคัญของการแสดงละครพันทางของกรมศิลปากรตั้งแต่ พ.ศ.2495 ถึง พ.ศ.2537 และเน้นกลวิธีการแสดงละครพันทางเรื่อง ผู้ชนะสิบทิศ ที่เสรี หวังในธรรม ปรับปรุงขึ้นซึ่งแตกต่างไปจากแบบแผนการแสดงของกรมศิลปากรแต่เดิม วิจัยใช้การวิจัยเชิงเอกสาร การสังเกตการแสดงตอนสำคัญ 10 ครั้งและตอนอื่นๆ ที่แสดงเป็นครั้งแรกบนเวทีโรงละครแห่งชาติ การสัมภาษณ์แนวสื่งผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เกี่ยวข้องกับการแสดง ผู้ชมตลอดจนประสบการณ์

ของผู้วิจัยในละครเรื่องนี้มาโดยตลอด ผลการวิจัยพบว่า ละครพันทางที่ริเริ่มโดยเจ้าพระยามหินทรศักดิ์ธำรง เป็นการแสดงละครร่ำออกภาษาทั้งเรื่องดนตรี ฟ้อนรำ ให้ต่างไปจากละครร่ำของไทยในยุคนั้น ต่อมาพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระนราธิปประพันธ์พงศ์ ได้จัดการแสดงละครแบบพันทางขึ้น โดยทรงพัฒนาให้วิจิตรขึ้น ครั้นถึงยุคกรมศิลปากรก็ได้จัดการแสดงละครพันทางสืบมาจนถึงปัจจุบัน โดยปรับปรุงรูปแบบให้กระทัดรัด นรุกรหา และมีองค์ประกอบการแสดงมากขึ้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏศิลป์, ละครพันทาง, ละครร่ำ, ผู้ชนะสิบทิศ, กรมศิลปากร

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วงศ์จักร จัตรกุล ณ ออยุธยา (2538) 'การศึกษาสถาปัตยกรรมในเขตพุทธาวาสวัดเทพธิดารามวรวิหาร' ประวัติศาสตร์สถาปัตยกรรม สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างวัดเทพธิดารามวรวิหารที่ปรากฏถึงฝีมือช่างในรัชกาลที่ 3 ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ลักษณะที่ปรากฏในงานศิลปสถาปัตยกรรมของอาคารแต่ละหลังในเขตพุทธาวาส และระเบียบแบบแผนของงานสถาปัตยกรรมของวัดเทพธิดารามวรวิหาร ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่ปรากฏในเขตพุทธาวาสของวัดเทพธิดารามวรวิหาร มีลักษณะของการออกแบบที่เป็นลักษณะเฉพาะ ที่ปรากฏอย่างแพร่หลายในช่วงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว กล่าวคือได้นำอิทธิพลศิลปะแบบจีนเข้ามาผสมผสานกับศิลปะแบบไทยซึ่งเป็นแบบอย่างตามคตินิยมแบบดั้งเดิม เกิดเป็น "แบบจีนผสมไทย" (Chino-Thai style) เรียกว่า "แบบพระราชนิยมในรัชกาลที่ 3" หรือ "กระบวนจีน" หรือ "วัดนอกอย่าง" สำหรับลักษณะทางสถาปัตยกรรมโดยเฉพาะพระอุโบสถและพระวิหาร ปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัดในการก่อหน้าบันด้วยอิฐใบกปูนเต็มแบบที่เรียกว่า "กระแทะ" ประดับตกแต่งด้วยปูนปั้นประกอบกระเบื้องเคลือบสีรูปสัตว์และธรรมชาติ หลังคาทำเป็นกันสาดโดยรอบอาคาร การตั้งเสาสี่เหลี่ยมขึ้นรับน้ำหนักชายคา ไม่นิยมทำบัวหัวเสา ซึ่งเป็นลักษณะทางสถาปัตยกรรมที่เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในช่วงสมัยต้นรัตนโกสินทร์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, วัดเทพธิดารามวรวิหาร, พุทธาวาส, กระแทะ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุมาลี ลิ้มประเสริฐ (2538) 'ตัวละครหญิงในบทละครพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว : สื่อในการอบรมหญิงไทย' วิชาภาษาไทย อักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับบทบาท และบุคลิกภาพของตัวละครหญิงและกลวิธีที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวใช้ตัวละครหญิงในบทละครของพระองค์ เป็นสื่อในการให้การศึกษาและอบรมแก่หญิงไทย โดยเลือกศึกษาบทละครพระราชนิพนธ์รวม 25 เรื่อง แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือบทละครที่ได้รับโครงเรื่องจากมหากาพย์ วรรณคดีสำคัญของอินเดียบทละครที่ได้รับเค้าโครงเรื่องจากพงศาวดารไทย และบทละครที่เกิดจากจินตนาการของพระองค์เอง ผลการวิจัยพบว่าตัวละครหญิงในบทละครพระราชนิพนธ์ทั้ง 3 กลุ่ม สามารถจำแนกตามสถานภาพทางสังคมได้เป็น 2 ชั้น คือชนชั้นกษัตริย์ และชนชั้นสามัญชน แต่การแสดงบทบาทและพฤติกรรมของตัวละครหญิงทั้ง 2 ชั้นดังกล่าว มีลักษณะคล้ายคลึงกันคือ ต่างก็ได้แสดงพฤติกรรมทั้งที่สร้างสรรค์ และพฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์ พฤติกรรมที่สร้างสรรค์คือ พฤติกรรมที่ตัวละครหญิงได้แสดงออกอย่างเหมาะสมกับสถานภาพของตนเอง และเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น พฤติกรรมที่ไม่สร้างสรรค์ คือ พฤติกรรมที่ตัวละครหญิงแสดงออกอย่างไม่เหมาะสมกับสถานภาพของตนเอง และเป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดผลร้ายต่อตนเองและผู้อื่นได้ในภายหลัง ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะให้หญิงไทยสามารถจำลักษณะที่ผู้หญิงควรมี และควรเป็นและที่ผู้หญิงไม่ควรมีและไม่ควรเป็นได้ง่าย นอกจากนี้ยังพบว่า การที่ทรงให้ตัวละครหญิงส่วนใหญ่แสดงบทบาทและหน้าที่ในสถานภาพในระดับครอบครัวได้อย่างเหมาะสมก็เพื่อสื่อให้หญิงไทยได้ทราบว่าการปฏิบัติดังนั้น จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลในครอบครัวโดยตรงและเป็นประโยชน์ต่อชาติทางอ้อม และทรงชี้ให้เห็นว่าในฐานะที่ผู้หญิงเป็นพลเมืองของชาติก็ควรจะมีหน้าที่ที่กระทำเพื่อชาติตามกำลังและความสามารถที่จะกระทำได้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, วรรณคดี, ละคร, พระราชนิพนธ์, พงศาวดาร, พฤติกรรม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อุดมพร ชันไพบูลย์ (2538) 'ความพึงพอใจในอาชีพของผู้เขียนบทละครโทรทัศน์' สังคมสงเคราะห์ สังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ธีรชาติ มณีสุวรรณ (2538) "ย้อนตำนานว่าวไทย เส้นสายแห่งการสืบสาน" ชายคา 49: 49-55.

บทความนี้กล่าวถึงพัฒนาการของการเล่นว่าวไทยตั้งแต่สมัยสุโขทัยจนถึงปัจจุบัน บทบาทของว่าวซึ่งสัมพันธ์กับวิถีชีวิต และเหตุการณ์สำคัญ ของบ้านเมือง เช่น เป็นการละเล่นพื้นบ้าน เป็นส่วนประกอบในพิธีกรรมของพราหมณ์ การใช้ว่าวในการปราบชบถในสมัยสมเด็จพระเพทราชา การแข่งขัน เป็นต้น ดังปรากฏให้เห็นจากวรรณกรรม งานจิตรกรรม การแข่งขันว่าวในอดีตและปัจจุบัน การเกิดสมาคมกีฬาสยามหรือสมาคมกีฬาไทยผู้จัดการแข่งขันว่าวที่ห้องสนามหลวงทุกปีสถานที่เล่นว่าวในอดีตกับปัจจุบัน ศิลปกรรมแขนงต่างๆ ในการทำว่าว และการเปลี่ยนแปลงกับการคงอยู่ของว่าวไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ทัศนกรรม, ว่าว, การละเล่นพื้นบ้าน, การแข่งขัน, สนามหลวง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นิรมัย อ่อนน้อมดี. (2538) 'ผลของกิจกรรมดนตรีที่มีต่อความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของนักเรียน ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัย' การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ..

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัย ก่อนและหลังการได้รับกิจกรรมดนตรี และที่ได้รับกิจกรรมดนตรีและที่ไม่ได้รับกิจกรรมดนตรี ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งคือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัยชาย- หญิง อายุระหว่าง 4-7 ปี มีระดับเชาว์ปัญญาระหว่าง 35-68 ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน โรงพยาบาลราชานุกูล จำนวน 16 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัย หลังจากได้รับกิจกรรมดนตรีมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่แตกต่างกันกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัย ที่ไม่ได้รับกิจกรรมดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 โดยนักเรียนที่ได้รับกิจกรรมดนตรีมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่สูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับกิจกรรมดนตรี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, กิจกรรมดนตรี, ความบกพร่องทางสติปัญญา

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ประกาศวีรดำสะอาด. (2538) 'การศึกษาเชิงวิเคราะห์วรรณกรรมมอญเรื่องวรรณกรรมชาดก' สาขา
วิชาจารึกภาษาไทย คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับคุณค่าของวรรณกรรมเรื่องวรรณกรรมชาดกในด้านศาสนา ความ
เชื่อ ประเพณี สังคมและวรรณศิลป์ และเปรียบเทียบอนุภาคที่ปรากฏในเรื่องวรรณกรรมชาดกฉบับ
ภาษามอญกับฉบับปัญญาสาชดกและฉบับคำกาพย์ สำรวจและรวบรวมต้นฉบับโบราณ ฉบับวัด
ปรมัยยิกาวาส จังหวัดนนทบุรี จำนวน 3 ผูก โดยการสัมภาษณ์สอบถามผู้รู้ทางวรรณคดี อักษรวิธี
ขนบธรรมเนียมประเพณี จากการศึกษาพบว่า ด้านอักษรวิธี อักษรที่จารึกลงในใบลานเป็นอักษร
มอญ มีการใช้เครื่องหมายต่างๆ มีการใช้ภาษาบาลีและสันสกฤตปนอยู่มาก ด้านลักษณะของ
วรรณกรรม มีที่มาจากวรรณกรรมชาดก ฉบับปัญญาสาชดก และบางตอนยังได้เค้าโครงเรื่องจากวรรณคดี
เรื่องรามเกียรติ์ ลักษณะการประพันธ์เป็นประเภทนิทานชาดก ด้านการเปรียบเทียบอนุภาคของเรื่อง
พบว่าอนุภาคสำคัญซึ่งตัวละครสำคัญจะมีความคล้ายคลึงกันเป็นส่วนใหญ่ และเมื่อเปรียบเทียบกับ
วรรณกรรมอื่นๆ พบว่า อนุภาคที่เกี่ยวกับคุณสมบัติของตัวละครสำคัญ มีพ้องกันอยู่หลายเรื่อง ด้าน
คุณค่าของเรื่องพบว่ามีคุณค่าทางศาสนา ด้านความเชื่อ ด้านประเพณี ด้านสังคม และคุณค่าทาง
ด้านวรรณศิลป์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, วรรณกรรม, วรรณกรรมชาดก, วัดปรมัยยิกาวาส, นิทาน
ชาดก, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พรพีไล เอื้อวิเศษวงศ์. (2538) 'จิว : การเสื่อมความนิยมของชาวจีนในเขาวราช' มานุษยวิทยา คณะ
โบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับสาเหตุของการเสื่อมความนิยมของจิวในสังคมชาวจีนในปัจจุบัน และ
ความเปลี่ยนแปลงทางสังคมวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในเขาวราช และได้ส่งผลให้จิวเกิดการเปลี่ยนแปลง
ตามไปด้วย โดยศึกษาด้านเอกสาร การสังเกตการณ์ และการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า สภาพ
ชีวิตสังคมความเป็นอยู่ของสังคมชาวจีนในเขาวราชมีสภาพที่แตกต่างจากในอดีต สืบเนื่องมาจาก

การกลืนกลายทางวัฒนธรรมของสังคมไทยกับสังคมจีนและพฤติกรรมการยอมรับสิ่งใหม่ของคนจีน ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไป และส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ความนิยมของจิ๋วในเยาวราชอีกด้วย นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากการที่จิ๋วมีแบบแผนการแสดงที่ค่อนข้างเคร่งครัด ทำให้คนรุ่นใหม่เห็นว่าเป็นสิ่งที่ล้าสมัย การที่ลูกหลานชาวจีนได้รับการศึกษาแบบไทย ทำให้ส่วนใหญ่ฟัง และพูดภาษาจีนไม่ได้ ส่งผลให้ไม่สนใจที่จะดูจิ๋ว เพราะฟังไม่เข้าใจ ดูไม่รู้เรื่อง อีกทั้งศิลปินผู้แสดงก็เปลี่ยนจากคนจีนแท้ๆ เป็นคนไทยจากภาคต่างๆ ซึ่งไม่เข้าใจหลักในการแสดงอย่างถ่องแท้ ทำให้การแสดงขาดมาตรฐาน รวมถึงวัฒนธรรมการพักผ่อนที่เปลี่ยนไปของชาวจีนเยาวราช ที่เดิมมีเพียงจิ๋วเท่านั้นที่ให้ความบันเทิง ในยามว่าง แต่เมื่อสังคมรับวัฒนธรรมบันเทิงจากภายนอก ทำให้มีทางเลือกมากขึ้น เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดีโอ เป็นต้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, เยาวราช, นาฏยศิลป์, จิ๋ว, ศิลปิน, ภาษา, การเปลี่ยนแปลง, การกลืนกลายทางวัฒนธรรม, จีน
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ตรี รัตนรุจี (2537) "เฉลิมกรุงรอยัลเธียเตอร์ ศิลปกรรมครั้งศตวรรษ" ศิลปวัฒนธรรม 4: 128-130.
บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาและบทบาทของโรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุง ย่านวังบูรพา ในสมัยรัชกาลที่ 7 จนถึงปัจจุบันนี้ ในชื่อใหม่ว่า "โรงละครเฉลิมกรุงรอยัลเธียเตอร์" ที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงอย่างมาก เพื่อให้เป็นโรงละครทันสมัยระดับนานาชาติ โดยมีการแสดงที่ขึ้นชื่อคือ โขนจีนตอนฤมิต ในการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงได้ยึดหลักให้มีความทันสมัยแต่อนุรักษ์ศิลปะแบบเดิมไว้ด้วย คือ โครงสร้างภายนอกเป็นสถาปัตยกรรมแบบตะวันตกที่ดูมั่นคง และภายในเป็นสถาปัตยกรรมไทยที่ให้ความอ่อนช้อย การปรับปรุงในด้านอื่นๆ ได้แก่ เครื่องปรับอากาศ, การตกแต่งภายใน, แก้อิฐนั้งชมภาพยนตร์, เวที, เพดาน เป็นต้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, โรงภาพยนตร์ศาลาเฉลิมกรุง, โรงละครเฉลิมกรุงรอยัลเธียเตอร์, โขนจีนตอนฤมิต
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อุดมพร ชันไพบูลย์ (2538) 'ความพึงพอใจในอาชีพของผู้เขียนบทละครโทรทัศน์' สังคมสงเคราะห์ สังคมสงเคราะห์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจในอาชีพของผู้เขียนบทละครโทรทัศน์เป็นการศึกษาถึง สภาพปัญหา ความต้องการ ตลอดจนแนวทางสนับสนุนให้ผู้เขียนบทเกิดความพึงพอใจในอาชีพ โดยการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เขียนบทละครโทรทัศน์ทั้งสิ้น 27 คน และผู้เกี่ยวข้องกับละครโทรทัศน์ 20 คน ได้แก่ 1.ผู้เขียนนวนิยาย 2.ผู้เกี่ยวข้องกับการผลิตละครโทรทัศน์ประกอบด้วย บุคลากรของสถานีโทรทัศน์ ซึ่งมีอำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการผลิตละครโทรทัศน์ ผู้จัดละคร ผู้กำกับ การแสดงและนักแสดง 3.ผู้ชมละครโทรทัศน์ 4.ผู้อุปถัมภ์รายการ ประกอบด้วย บริษัทเจ้าของผลิตภัณฑ์และบริการ และบริษัทตัวแทนโฆษณาและ 5.นักวิชาการ ประกอบด้วย นักวิชาการด้าน นิติศาสตร์ และด้านนิเทศศาสตร์ หรือผู้ทำงานด้านสื่อมวลชน ผลการศึกษาพบว่า ผู้เขียนบทมีความพึงพอใจระดับสูงเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ลักษณะงาน ศักดิ์ศรีของอาชีพ การยอมรับในความสามารถจากผู้ร่วมงาน วิธีจ่ายค่าตอบแทน อำนาจตัดสินใจเกี่ยวกับการเขียน การยอมรับในความสามารถจากสังคม ความก้าวหน้าในชีวิต และความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน สำหรับองค์ประกอบที่มีความพึงพอใจระดับปานกลางเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ความมั่นคงของงาน ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมอาชีพ ค่าตอบแทน นโยบายของผู้จัดในการผลิตละครโทรทัศน์ กระบวนการผลิตละครโทรทัศน์ และนโยบายของสถานี ในการผลิตละครโทรทัศน์ ไม่มีองค์ประกอบใดที่ผู้เขียนบทมีความพึงพอใจในระดับต่ำ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,นาฏยศิลป์,ละคร,ละครโทรทัศน์,ผู้เขียนบท,กลวิธี

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

บุญรัตน์ เจริญชัย (2537) "หลังเงาคความคิด การ์ตูนนิสต์ "มติชน" ศิลปวัฒนธรรม 5: 44-49.

บทความกล่าวถึง อดีตชีวิตอาชีพนักการ์ตูนของสำนักพิมพ์มติชน ได้แก่ ชูชาติ หมื่นอินกุล (พินมื่น) ,อรอนพ กิติชัยวรรณ (แอ๊ด) ,ขุนพล พรหมแพทย์ (ขุนพล) ,โกสินทร์ ศรีฤทธิ์ประดิษฐ์ (โกหน่อง) ,สุลักษณ์ บุญปาน (แจ้) โดยเนื้อหาที่นำมาเขียนการ์ตูนส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องราวในสังคม เช่น เศรษฐกิจ การเมือง ปัญหาสังคม อุตสาหกรรม ฯลฯ หรือเรื่องที่อยู่ในความสนใจของประชาชนและต้องทันเหตุการณ์ด้วย ผ่านภาพการ์ตูนล้อ นอกจากนี้มีนักการ์ตูนทั้ง 3 คน คือ หมื่น,แอ๊ดและขุนพล ได้รับเชิญให้ร่วมแสดงงานนิทรรศการการ์ตูนนิสต์ อยาย ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงเทพด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, อาชีพนักการทูต, มติชน, นิทรรศการการทูต
นิสต์ อาย

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุกรี เจริญสุข (2537) "ดนตรีสยามประจำชาติ ชุดพิธีกรรม" ศิลปวัฒนธรรม 7: 134-137.

บทความนี้กล่าวถึง แผ่นเสียงชุดดนตรีสยามประจำชาติ ซึ่งจัดทำโดยวิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล กรมศิลปากร สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร และ
หนังสือศิลปวัฒนธรรม เป็นการรวบรวมดนตรีที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมสำคัญๆ ของสังคมสยามไว้ มีทั้ง
หมด 7 แผ่นด้วยกัน ได้แก่ ชุดทำบุญมีทั้งหมด 3 แผ่น ชุดไหว้ครู ชุดทำขวัญ ชุดนางหงส์และเพลงสืบ
สองภาษา เป็นชุดที่นิยมบรรเลงในงานศพ และชุดพิเศษซึ่งไม่ได้เป็นเพลงชุดพิธีกรรมคือชุด 100 ปี
พระปกเกล้าฯ ชาติเร่ระดับดาว

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, สยาม, พิธีกรรม, ดนตรีสยามประจำชาติ
>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2537) "งิ้ว" อุปรากรจีน ชะตากรรมไม่ต่างจาก "ลิเก" ศิลปวัฒนธรรม 7: 32-34.

บทความนี้กล่าวถึงงานสัมมนาสาธิตและการแสดงอุปรากรจีน "งิ้ว" จัดโดยสถาบันเอเชีย
ตะวันออกศึกษา ร่วมกับสาขาวิชาภาษาจีน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมี ดร.มาลินี ดิลกวนิช และ
ผศ.พรพรรณ จันทร์โณานนท์ ร่วมเสวนาด้วย โดยเนื้อหากล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญในการแสดงงิ้ว
ศิลปะการแสดงประจำชาติของชาวจีน ได้แก่ 1) เวที ฉาก อุปกรณ์ 2) ดนตรีและการขับร้อง 3)
ประเภทและบทบาทของตัวละคร 4) ศิลปะและเทคนิคการแสดง 5) เครื่องแต่งกายและการแต่งหน้า
นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการแพร่กระจายของงิ้วเข้าสู่เมืองไทยซึ่งมาคู่กับชาวจีน จะเห็นได้จาก ชาวจีนใน
กรุงเทพฯ นิยมว่าจ้างงิ้วมาแสดงในโอกาสต่างๆ แต่เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป ทำให้การว่าจ้างงิ้วน้อย
ลงไปทุกที

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปะการแสดง, งิ้ว, อุปรากรจีน, จีน

ทองคำ พันนัทธิ (2537) "ตลาดน้ำบ้านกระแซง" วัฒนธรรมไทย 9: 37-39.

บทความนี้กล่าวถึง การอพยพของชาวมอญมาตั้งถิ่นฐานที่บ้านกระแซง จ.ปทุมธานี สถาปัตยกรรมตลาดน้ำบ้านกระแซงในอดีต ซึ่งเป็นศูนย์กลางซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้านานาชนิด อาชีพทำกระแซงขาย เรือกระแซงมอญ และเรือนแพของชาวมอญบ้านกระแซง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,หัตถกรรม,กระแซง,เรือกระแซง,เรือนแพ,บ้านกระแซง,ตลาดน้ำ,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พลาดิชัย สิทธิชัยกิจ (2537) "สามโคก ชุมชนชาวมอญแถบลุ่มเจ้าพระยา" วัฒนธรรมไทย 10: 70-80.

บทความนี้กล่าวถึงชุมชนสามโคก เป็นชุมชนโบราณของชาวมอญที่เข้าไปตั้งเตาเผาหม้อเผาโถ่ง อ่าง กันเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว เนื่องจากบริเวณนั้นเป็นที่ราบลุ่มดินดี ดั้งนั้นชาวมอญจึงมีอาชีพปั้นเครื่องปั้นดินเผา และอาจกล่าวได้ว่าภาชนะดินเผาของชาวมอญ น่าจะมีแหล่งกำเนิดที่บ้านสามโคก หรือตำบลสามโคก อ.สามโคก จ.ปทุมธานีในปัจจุบัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,หัตถกรรม,เครื่องปั้นดินเผา,สามโคก,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ทองคำ พันนัทธิ (2537) "การทำหางหงส์" วัฒนธรรมไทย 8: 26-29.

บทความนี้กล่าวถึงการทำหางหงส์เพื่อประเพณีแห่หางหงส์ในเทศกาลสงกรานต์ของไทยรามัญ จังหวัดปทุมธานี โดยกล่าวถึง วิธีการทำ อุปกรณ์ สถานที่ทำ และอันิสงส์ของการแห่หางหงส์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,หัตถกรรม,ประเพณี,การทำหางหงส์,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พัชรี วราศรัย (2537) 'นวนิยายไทยที่เสนอภาพสังคมจีนในเมืองไทย' วรรณคดีเปรียบเทียบ อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิเคราะห์นวนิยายที่เสนอภาพสังคมชาวจีนในเมืองไทยที่ดีพิมพ์ในช่วง พ.ศ.2512-2533 เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของเรื่องและทัศนคติของนักเขียนที่มีต่อชาวจีนใน นวนิยาย ผลการศึกษาพบว่าสามารถแบ่งตามเนื้อหาได้ 2 ประเภท คือ นวนิยายที่เสนอภาพสังคม ชาวจีนในแนวชีวิตและในแนวขบขัน แนวชีวิตแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มคือ เสนอภาพด้านการต่อสู้ชีวิต ให้ภาพชาวจีนที่ขยันขันแข็ง มานะอดทนจนสามารถสร้างฐานะจนร่ำรวยได้ ส่วนนิยายที่เสนอภาพ ชีวิตของครอบครัว แสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งภายในตระกูลเดียวหรือสองตระกูลและระหว่างชาว จีนรุ่นเก่ากับรุ่นใหม่ ส่วนแนวขบขันมีโครงเรื่องธรรมดาและใช้ภาษาที่สามารถสร้างอารมณ์ขบขัน ได้โดยตรง นวนิยายทั้งหมดให้ภาพชาวจีนแต่จิวซึ่งเป็นชาวจีนส่วนใหญ่ในสังคมไทย ภาพชุมชน ชาวจีนที่ใหญ่ที่สุด ได้แก่ บริเวณสำเพ็งถึงตลาดน้อย ภาพวิถีการดำเนินชีวิตของชาวจีน ประเพณี ต่างๆ รวมทั้งค่านิยมที่แสดงถึงสถานภาพทางสังคมของเพศชายที่สูงกว่าเพศหญิง การเสนอภาพ ผ่านนิยายยังแสดงทัศนคติของผู้ประพันธ์เกี่ยวกับภาพลักษณ์ที่ดีของชาวจีน ความขัดแย้งระหว่างชาว จีนรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ และความสัมพันธ์ระหว่างชาวจีนกับชาวไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, วรรณคดีเปรียบเทียบ, จีน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สนชัย ศุขอัลจะสกุล (2537) "กวางอาม่าน อนาคตชุมชนเกาะเกร็ด" สยามอารยะ 23: 59-66.

บทความนี้กล่าวถึงเกาะเกร็ดซึ่งเป็นตำบลหนึ่งที่ขึ้นกับอำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เป็นชุมชนที่มีชาวมอญอาศัยอยู่ตั้งแต่ปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา มีวิถีชีวิตแบบสังคมชนบทที่ผูกพันกับแม่น้ำเจ้าพระยา และกวางอาม่าน ชุมชนใกล้ๆวัดปรมัยยิกาวาสแปลว่า หมู่บ้านช่างปั้น ซึ่งแต่เดิมนั้นชาวมอญทำภาชนะต่างๆ สำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน ต่อมาจึงผลิตเพื่อส่งขายไปตามภูมิภาคต่างๆ จนชื่อเสียงเครื่องปั้นดินเผาของเกาะเกร็ดโด่งดังไปทั่ว แต่ปัจจุบันชาวมอญยึดอาชีพทำเครื่องปั้นดินเผาน้อยลง เนื่องจากต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้น ทำให้การสืบทอดภูมิปัญญาดังกล่าวเป็นเรื่องยาก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,นนทบุรี,หัตถกรรม,เครื่องปั้นดินเผา,เกาะเกร็ด,กวางอาม่าน,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ภาวสุ (2537) "ช่างตัดชุดลิเก" สารคดี 10: 72-76.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของลิเก อาชีพตัดชุดลิเก ลักษณะเครื่องแต่งกาย พัฒนาการเครื่องแต่งกายของลิเก วิธีการตัดชุดลิเก และราคาของชุดลิเก โดยศึกษาผ่านเรื่องราวชีวิตของยายเล็กวัย 78 ปี ซึ่งมีอาชีพตัดชุดลิเกอยู่ย่านบ่อนไก่ ผู้มีชื่อเสียงโด่งดังอยู่ในหมู่ลิเกทั้งในกรุงเทพฯและต่างจังหวัดว่าเป็นแหล่งตัดชุดลิเกตัวพระโดยเฉพาะมานานกว่า 20 ปีจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าปัจจุบัน ความนิยมลิเกจะลดน้อยลง เนื่องจากความบันเทิงรูปแบบอื่นๆ เข้ามามากมาย แต่ลิเกก็ยังสามารถปรับตัวเพื่อความอยู่รอดได้ ดังนั้นตราบไต่ที่ยังมีลิเก อาชีพตัดชุดลิเกก็ยังคงอยู่

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ลิเก,อาชีพตัดชุดลิเก

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สมรัตน์ ทองแท้ (2537) 'ระบำในการแสดงโขนของกรมศิลปากร' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับระบำที่กรมศิลปากรประดิษฐ์ขึ้นมาสำหรับแสดงในโขน ณ โรงละคร

แห่งชาติ กรมศิลปากร การศึกษาเน้นกระบวนการของระบำจากตัวโขน 4 ลักษณะคือ พระ-นาง ยักษ์ ลิง และสัตว์ ผลการวิจัยสรุปว่า ระบำโขนเกิดขึ้นในยุคที่นาฏศิลป์อยู่ในความดูแลของกรมศิลปากร โดยระบำเหล่านี้มีบทบาทในการสร้างความตระการตา แลเสริมให้เนื้อหาของการแสดง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น การประดิษฐ์ระบำทั้ง 4 ประเภท มี 2 แนวทางคือ ปรับปรุงจากรูปแบบเดิม และสร้างสรรค์ขึ้นใหม่ซึ่งรูปแบบขั้นตอนและกระบวนการทำรำมีความใกล้เคียงกันทั้ง 4 ประเภทคือ มีส่วนนำ ส่วนดำเนินเรื่องและส่วนจบ ส่วนดำเนินเรื่องที่เน้นพระ-นาง มีบทร้อง ยักษ์และลิง ก็มีบทร้อง นอกนั้นมีแต่การรำประกอบการบรรเลง การแปรแถวพบว่า รูปแบบการแปรแถวมี 5 แบบ จำแนกตามความถี่คือ ปากพริ้งตอนคู่ หน้ากระดาน หน้ากระดานทะแยงมุม วงกลม ทำรำระบำพระ-นาง ยักษ์ ลิง ใช้ท่ามาตรฐานนาฏศิลป์โขนเฉพาะทาง ส่วนระบำสัตว์ใช้ท่าจากธรรมชาติมาดัดแปลงเป็นทำนาฏศิลป์ เครื่องแต่งกายพระ-นาง ยักษ์ ลิง ใช้เครื่องแต่งกายตามแบบนาฏศิลป์โขน ส่วนระบำสัตว์มีเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับศีรษะเลียนแบบสัตว์ แต่มีความวิจิตรน้อยและค่อนข้างดูใกล้เคียงธรรมชาติมากกว่าชุดอื่นๆ เพลงประกอบระบำพระ-นาง เป็นเพลงในหมวดเพลงระบำของเดิม ส่วนของยักษ์และลิงใช้เพลงในหมวดเพลงหน้าพาทย์ ระบำสัตว์มฤคระเจิงและบันเทิงกาสร เป็นเพลงแต่งใหม่โดยเฉพาะ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏศิลป์, โขน, กรมศิลปากร, ระบำ, เครื่องแต่งกาย, เพลงระบำ, เพลงหน้าพาทย์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สิริรัตน์ พุ่มเกิด (2537) "อศฺวพาหุ" กับการใช้วรรณกรรมเพื่อเผยแพร่แนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมือง' ประวัติศาสตร์ อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้วรรณกรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงใช้พระนามแฝงแทนพระองค์ว่า "อศฺวพาหุ" เป็นสื่อสำคัญในการเผยแพร่แนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองไปสู่ประชาชน ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้ "อศฺวพาหุ" ใช้วรรณกรรมเป็นสื่อ ผลจากการศึกษาพบว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ "อศฺวพาหุ" ทรงเลือกใช้วรรณกรรมเป็นสื่อ แบ่งได้เป็น 2 ประเภทคือ ปัจจัยภายใน ได้แก่ ภูมิหลังส่วนพระองค์ พระปรีชาสามารถพิเศษทางด้านวรรณกรรม และปัจจัยภายนอก ได้แก่ สถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ทั้งภายในและภายนอกประเทศ แนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏในงานวรรณกรรมของ "อศฺวพาหุ" มีลักษณะเฉพาะ

ของอุดมการณ์ชาตินิยม ศูนย์กลางของความรักชาติ ก็คือความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์
อุดมการณ์ชาตินิยม อันหมายถึงชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นอุดมการณ์ที่เกิดขึ้นจากการกำหนดของ
พระองค์เอง แนวความคิดและอุดมการณ์ชาตินิยมที่ปรากฏในงานวรรณกรรมของ "อัศวพานุ" แบ่งได้
เป็น 4 ประเภท 1.แนวความคิดและอุดมการณ์ในการต่อต้านชาวต่างชาติ 2.แนวความคิดและ
อุดมการณ์ในการสร้างเจตนคติเกี่ยวกับลัทธิการปกครอง 3.แนวความคิดและอุดมการณ์เกี่ยวกับวิถี
การดำเนินชีวิต 4.แนวความคิดและอุดมการณ์ในการสร้างเจตนคติต่อการสงครามและกลยุทธ์ในการ
รบ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,วรรณกรรมศึกษา,อัศวพานุ,ชาตินิยม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

คันธุพี (2537) "โจนลุยส์ ฟู่นละครเล็ก คณะเดียวของเมืองไทย" Hi-Class 120: 122-127.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติและที่มาของคณะฟู่นละครเล็ก ของสาคร ยังเขียวสด หรือที่รู้จักกันในนามฟู่นละครเล็กโจนลุยส์ ประวัติชีวิตของพ่อครูแก ศัพท์วนิช และครูสาคร ยังเขียวสด โดยสัมพันธ์ คุรุสาคร ยังเขียวสด

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, ฟู่นละครเล็ก, โจนลุยส์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

คันธุพี (2537) "ฟู่นไทย มหรสพแห่งกาลเวลา" Hi-Class 117: 134-141.

บทความนี้กล่าวถึงที่มาของมหรสพฟู่น โดยอ้างอิงจากตำนานของประเทศจีน 2 เรื่อง ภาพเขียนฝาผนังสุสานกษัตริย์ฮียิปต์โบราณในพีระมิด บันทึกของนักปราชญ์ชาวกรีกคนสำคัญๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความเป็นมาของมหรสพฟู่นในประเทศไทย โดยอ้างอิงจากจดหมายเหตุ ลูแบร์ชฉบับที่ 1 หนังสือบุญโณวาทของมหานาค วัดท่าทราย และกล่าวถึงประเภท และลักษณะของฟู่นไทย มีด้วยกัน 4 ประเภท ได้แก่ ฟู่นหลวงหรือฟู่นใหญ่ ฟู่นเล็ก ฟู่นละครเล็ก และฟู่นกระบอก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, ฟู่น, ฟู่นกระบอก, ฟู่นละครเล็ก, ฟู่นเล็ก, ฟู่นหลวง, มหรสพ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วิชญพงษ์ นิญชีระนันท์ (2537) "พระเครื่องกับความเชื่อของสังคมไทย" * The Earth 2000 8: 40-46.

บทความนี้กล่าวถึงพัฒนาการของการเกิดรูปเคารพอันเป็นสัญลักษณ์ สิ่งหนึ่งของพุทธศาสนา จนกระทั่งกลายเป็นของสะสมและสินค้าที่มีราคาสูงมาก และก่อให้เกิดธุรกิจแลกเปลี่ยนซื้อขายพระเครื่องและวัตถุมงคลที่มีมูลค่าสูงถึงปีละไม่ต่ำกว่า 1,000 ล้านบาท และการเกิดปรากฏการณ์ต่างๆ ซึ่งเกี่ยวเนื่องมาจาก ค่านิยมที่เปลี่ยนไปของพระเครื่อง เช่น เกิดชุมชนเฉพาะเพื่อธุรกิจพระเครื่องทั่วสังคมไทย แฝงเช่าพระจำนวนมาก โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ มีถึง 3,000 กว่าแผง นิติสารหรือหนังสือพระ การบัญญัติศัพท์หรือภาษา ในวงการพระ การจัดพระเครื่องเป็นชุดๆ การลงทุนจัดสร้างพระเครื่องหรือวัตถุมงคลมากมาย นอกจากนี้ยังกล่าวถึงการเกิดพระเครื่อง ประเภทวัตถุ

ประสงค์ในการสร้างพระเครื่อง และปรากฏการณ์ทางสังคมกับความเชื่อเรื่องพระเครื่อง ซึ่งกลายเป็น กระแสหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจอย่างมากจากผู้คนทุกชนชั้น ซึ่งดูจะสวนทางกับสภาพสังคม ที่ก้าวไปสู่โลกาภิวัตน์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ประติมากรรม, พระพุทธรูป, พระเครื่อง, วัตถุมงคล, พุทธ ศาสนา, ธุรกิจ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สมบุญ อนุธรรมจิต (2537) "วาดสี่สร้างสรรค์บนแผ่นฟ้าด้วยกีฬา "ว้าว" วิมาน 50: 44-48.

บทความนี้กล่าวถึงกำเนิดว้าวและความเป็นมาของการเล่นว้าวทั้งต่างประเทศและใน ประเทศไทย จุดประสงค์ของการเล่นว้าวประเภทว้าว ลักษณะของว้าวจุฬา กับว้าวปักเป้า การแข่งขัน และการประกวดว้าว ณ ห้องสนามหลวง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นวัตกรรม, ว้าว, ว้าวจุฬา, ว้าวปักเป้า, สนามหลวง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พิศาล บุญผูก (2537) "เพลงเจ้าขาว" สยามอารยะ 23: 57-59.

บทความนี้กล่าวถึงเพลงเจ้าขาว เป็นเพลงพื้นบ้านเก่าแก่ของบ้านเกาะเกร็ด อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี เป็นเพลงที่ใช้สำหรับบอกบุญชักชวนให้คนมาทำบุญร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเทศกาลทอดกฐิน ชาวบ้านจะออกบอกบุญทางเรือด้วยการพายเรือไปตามหมู่บ้านต่างๆ พร้อมกับร้องเพลงบอกบุญเชิญชวนผู้มีจิตศรัทธาร่วมทำบุญด้วยกัน นอกจากนี้ยังกล่าวถึงวิธีการร้องเพลงเจ้าขาว ความเป็นมาของเพลงเจ้าขาวที่เป็นเนื้อร้องภาษาไทย เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงประกอบในการร้องเพลงเจ้าขาว และตัวอย่างเนื้อร้องเพลงเจ้าขาว ซึ่งเป็นภาษาไทย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, มอญ, เกาะเกร็ด, เพลง, เพลงเจ้าขาว, เทศกาลทอดกฐิน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2537) "ว่าว กีฬาไทยที่ควรรักษา" วัฒนธรรมไทย 7: 11-12.

บทความนี้กล่าวถึงความหมายของคำว่า "ว่าว" ประวัติการเล่นว่าวในประเทศไทยจนกลายมาเป็นกีฬาชนิดหนึ่ง การเล่นว่าวที่สนามหลวง สภาพหรือสถานภาพของว่าวในปัจจุบัน และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์การเล่นว่าวและการทำว่าวให้คงอยู่คู่สังคมไทยต่อไป

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, หัตถกรรม, ว่าว, การละเล่นพื้นบ้าน, สนามหลวง, กีฬา, การอนุรักษ์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

เสถียร ดวงจันทร์ทิพย์ (2537) "สุพจน์ ไตสง่า ชีวิตสั้น...แต่ระนาดยาว" ศิลปวัฒนธรรม 9: 34-35.

บทความนี้กล่าวถึงชีวประวัติของครูสุพจน์ ไตสง่า หรือที่รู้จักกันในนามว่า "ปี่ ระนาดน้ำค้าง" นักดนตรีไทยผู้ได้รับการยกย่องให้เป็นมีอระนาดเอกระดับชั้นนำอีกผู้หนึ่งของวงดนตรีปี่พาทย์ซึ่งได้เสียชีวิตไปแล้วเมื่อปี พ.ศ. 2536 โดยกล่าวถึงช่วงชีวิตที่มีความสัมพันธ์กับดนตรีไทยโดยเฉพาะระนาดเอก และบทบาทของการเป็นครูสอนดนตรีกับสำนักดนตรีของตนเอง บริเวณสวนหนองแวม ไกล้วัดราชบุรีบำรุง อันเป็นแหล่งวิชาการดนตรีและแหล่งรายได้ของครอบครัวจนกระทั่งถึงวาระสุดท้ายของชีวิต

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, ระนาดเอก, สุพรรณ โด่ง่า, ชิวประวัติ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ทองคำ พันนัทธี (2537) "รำวง เป็นศิลปะการละเล่นพื้นบ้านของไทย เราจะส่งเสริมกันอย่างไร"
วัฒนธรรมไทย 1: 30-32.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของ "รำวง" ศิลปะการละเล่นพื้นบ้านของไทยที่สืบทอดมาจากรำไท่น เนื้อหาของเนื้อร้องทำนองเพลงรำวงซึ่งสะท้อนสภาพความเป็นอยู่ในท้องถิ่นชนบท ความนิยมการเล่นรำไท่นในจังหวัดต่างๆ ของภาคกลาง โดยเฉพาะจังหวัดธนบุรี กรุงเทพฯ นนทบุรี ปทุมธานี ฯลฯ บรรยากาศของการเล่นรำไท่นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 การปรับปรุงรำไท่น ตามนโยบายของรัฐบาล โดยปรับปรุงทั้งเครื่องดนตรี บทเพลง ทำรำ และชื่อเรียกจาก "รำไท่น" เป็น "รำวง" จนกระทั่งกลายมาเป็น "รำวงมาตรฐาน" ที่รู้จักกันดีจนทุกวันนี้ นอกจากนี้ยังได้ยกตัวอย่างเพลงรำไท่นสมัยเก่าไว้ 6 เพลง และความสำคัญของ "รำวง"

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, รำวง, รำวงมาตรฐาน, รำไท่น, การละเล่นพื้นบ้าน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ธนิศา บุญถนอม (2537) "จิ๋วภาษาไทย" สารคดี 109: 40.

บทความนี้กล่าวถึงการเกิดจิ๋วภาษาไทยขึ้นในประเทศไทย อันเนื่องมาจากการแสดงจิ๋วเริ่มเสื่อมความนิยมลง เพราะปัจจัยหลายๆ ด้าน แต่อุปสรรคที่สำคัญคือเรื่อง"ภาษา" เพราะทำให้ผู้ดูไม่เข้าใจเนื้อเรื่องที่แสดง ดังนั้นจึงมีการแสดงจิ๋วภาษาไทยขึ้นเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2525 ในงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ยังผลให้จิ๋วกลับมาได้รับความนิยมอีกครั้ง ถึงขนาดที่สร้างออกฉายทางโทรทัศน์ต่อเนื่องกว่า 5 ปี อย่างไรก็ตาม มาถึงปัจจุบันถึงแม้ศิลปะแขนงนี้จะได้รับความนิยมน้อยลงก็ตาม แต่การแสดงจิ๋วภาษาไทยก็ถือว่าเป็นอีกหนทางหนึ่งในการสืบสานให้จิ๋วคงอยู่ต่อไป

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, จิ๋ว, ภาษา

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ทองคำ พันนัทธี (2537) "อิฐมอญสามโคก" วัฒนธรรมไทย 5: 35-37.

บทความนี้กล่าวถึงการทำอิฐมอญของชาวมอญสามโคก จังหวัดปทุมธานี ลักษณะของอิฐมอญ ขั้นตอนวิธีการทำอิฐมอญ และวิวัฒนาการของอิฐมอญสามโคกโดยแบ่งเป็นรุ่นได้ 6 รุ่น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, ปทุมธานี, สามโคก, มอญ, หัตถกรรม, อิฐมอญ, วิวัฒนาการ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ชัยรัตน์ บุญเจริญ (2536) "ดิ โอลด์ สยาม พลาซ่า พื้นที่วังบูรพา" ศิลปวัฒนธรรม 8: 132-134.

บทความนี้กล่าวถึงด้วยแนวคิดของการอนุรักษ์และฟื้นฟูสถานที่สำคัญของเกาะรัตนโกสินทร์ ให้คงสภาพและบรรยากาศเดิมไว้ให้มากที่สุด ทำให้ โอลด์ สยาม พลาซ่า ศูนย์การค้าย่านหลังวังบูรพามีรูปลักษณะเป็นอาคารสีขาวสูง 5 ชั้นที่มีรูปแบบงานสถาปัตยกรรมสมัยรัชกาลที่ 5 ประยุกต์เรียงรายต่อกันเป็นรูปจตุรัสและมีแบบของอาคารกลุ่มเรือนไทยเชื่อมต่อกันด้วยทางเดินโถง ด้านงานสถาปัตยกรรมไม่ได้มีการออกแบบเฉพาะ แต่เป็นการเลือกสรรความเจริญในอดีตจากยุคสมัยต่างๆ ให้มาปรากฏรวมอยู่ในที่แห่งนี้ และไม่มีการใช้ระบบแอร์คอนดิชัน แต่ใช้ลมธรรมชาติ ที่สำคัญ ร้านค้าที่จะเข้ามาอยู่ในโอลด์ สยาม พลาซ่า ล้วนมีตำนานร่วมกับย่านวังบูรพาด้วย ดังนั้น ผู้คนที่มาจับจ่ายใช้สอยไม่เพียงแต่จะเสพสินค้า หากแต่ได้เสพบรรยากาศควบคู่ไปด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,สถาบันดยกรรม,วังบูรพา,ห้างสรรพสินค้าดิ ไอลด์ สยาม
พลาซ่า,การศึกษาโครงสร้าง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สมทรง กฤตมโนรต (2536) "รำไท่น ความสนุกสนานของคนไท่นสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2" ศิลป
วัฒนธรรม 6: 62-69.

บทความนี้กล่าวถึงพัฒนาการของรำไท่น การละเล่นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 จนมาเป็น
รำวงมาตรฐานในปัจจุบันนี้ โดยอธิบายถึงประวัติความเป็นมาของการเล่นรำไท่น วัตถุประสงค์ในการ
เล่น วิธีเล่น ท่ารำ บรรยากาศในการเล่น เครื่องดนตรี เพลงที่ใช้ในการรำไท่น และวิวัฒนาการของการ
เล่นรำไท่น จากรำไท่น มาเป็น "รำวง" และ "รำวงมาตรฐาน" อย่างไรก็ตาม เมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่
2 สักกระยะหนึ่ง ความนิยมรำไท่นและรำวงก็ลดลงตามลำดับจนถึงปัจจุบัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน,รำไท่น,รำวง,รำวงมาตรฐาน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

เลิศชาย คชยุทธ (2536) "พื้นเกร็ดชีวิตราชาเพลงลูกทุ่ง สุรพล สมบัติเจริญ อัจฉริยะในการแต่ง-ร้อง เพลงแต่นิสัย "ซี้ตีด" ซะมัดยาด" ศิลปวัฒนธรรม 4: 92-97.

บทความนี้กล่าวถึงอุปนิสัยส่วนตัวของสุรพล สมบัติเจริญ โดยการสอบถามผู้ใกล้ชิดและเคยร่วมงานด้วย รวม 3 คน คือ บังละ ไพรวลัย ลูกเพชร และผ่องศรี วรนุช ทำให้ทราบว่าสุรพล สมบัติเจริญมักจะแต่งเพลงจากประสบการณ์ที่ได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็นมา เช่นเพลงกรุงเทพฯ ที่แต่งขึ้นจากชีวิตที่ผิดหวังของผ่องศรี วรนุช เมื่อครั้งเข้ามากรุงเทพฯเป็นครั้งแรก อีกทั้งยังชอบแต่งเพลงในห้องน้ำและแต่งเพลงได้ไวมาก แต่เป็นคนเจ้าระเบียบ และขี้เหนียวมาก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, ศิลปิน, สุรพล สมบัติเจริญ, เพลงกรุงเทพฯ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สมิตรา จันทรง (2536) "ชีวิตและงานมหากวีรัตนโกสินทร์ เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ จาก "คำหยาด" ถึง "เขียนแผ่นดิน" ศิลปวัฒนธรรม 1: 124-132.

บทความนี้กล่าวถึงชีวประวัติของเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ กวีศรีรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่วัยเด็กจนถึงปัจจุบัน ซึ่งผูกพันอยู่กับกาพย์ ไคลง กลอนมาโดยตลอด จนกระทั่งผลงานได้รวบรวมเป็นหนังสือรวมบทกวีเล่มแรกคือ "คำหยาด" จนถึง "เขียนแผ่นดิน" ผลงานล่าสุดรวมทั้งหมด 24 เล่มแล้ว อีกทั้งยังมีผลงานหลายเรื่องที่ได้รับรางวัลต่างๆ เช่น เพียงความเคลื่อนไหว ได้รับรางวัลซีไรท์ประจำปี พ.ศ. 2523 ชักม้าชนเมือง เพลงขลุ่ยผิว และ ก.ข. ขับขาน ได้รับรางวัลดีเด่นจากงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรม, กวีรัตนโกสินทร์, เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ทองคำ พันธุ์ (2536) "ตุ่มสามโคกของปทุมธานี" วัฒนธรรมไทย 12: 33-35.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของเมืองสามโคกจนกระทั่งเป็นจังหวัดปทุมธานีในปัจจุบัน การอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่เมืองสามโคกของชาวมอญ ลักษณะพื้นที่ของจังหวัดปทุมธานี อาชีพของชาวปทุมธานี ประวัติความเป็นมาของตุ่มสามโคก วิธีทำตุ่ม ลักษณะและขนาดของตุ่ม และลวดลาย

ของตุ้ม ซึ่งเป็นศิลปะหัตถกรรม อาชีพ และวัฒนธรรมที่เจริญรุ่งเรืองของปทุมธานีมาช้านาน แต่ปัจจุบันนี้ไม่มีผู้สืบทอดมรดกอันล้ำค่านี้ไว้เลย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,หัตถกรรม,เครื่องปั้นดินเผา,ตุ้มสามโคก,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กิตติศักดิ์ เกิดอรุณสุขศรี (2536) 'การศึกษาเชิงวิเคราะห์พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่องสวาทิตรีในฐานะนาฏวรรณกรรม' วรรณคดีเปรียบเทียบ อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการทางการละครที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงใช้ดัดแปลงนิทานเรื่องสวาทิตรี มาเป็นบทละครร้อง การดำเนินการวิจัยในขั้นแรกได้ศึกษาที่มาของเรื่องสวาทิตรี ขั้นที่สองได้ศึกษาการถ่ายทอดเรื่องสวาทิตรีมาเป็นภาษาไทย และได้เปรียบเทียบรูปแบบและเนื้อหาระหว่างฉบับความเรียงภาษาอังกฤษความเรียงภาษาไทย กับฉบับบทละครร้อง ขั้นสุดท้ายจึงศึกษาวิธีการทางการละคร และวิเคราะห์เนื้อหาในบทละครร้อง เพื่อแสดงให้เห็นคุณค่าทางด้านวรรณกรรม ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เรื่องสวาทิตรีมีคุณค่าทางด้านวรรณกรรมทั้งในด้านแนวคิดเกี่ยวกับความรักอันเป็นอุดมคติ และตัวละครเอกที่มีคุณธรรมอันประเสริฐ ได้แก่ นางสาวิตรีและพระสตีตยวาน เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำเรื่องนี้มาดัดแปลงเป็นพระราชนิพนธ์บทละครร้อง บทเพลง และการขับร้องล้วนๆ ในบทสนทนาช่วยให้เรื่องน่าสนใจ เนื่องจากความสำคัญของเรื่องอยู่ที่การใช้คำพูดของตัวละคร นอกจากนี้ บทละครร้องเรื่องสวาทิตรียังทำให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพทางการละครของพระองค์ ในการนำอิทธิพลทางการละครตะวันตก สันสกฤต และไทย มาผสมผสานและปรับปรุงใช้ในบทละครร้องเรื่องนี้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,วรรณกรรม,วรรณกรรมศึกษา,พระราชนิพนธ์,ละคร,ละครร้อง,นิทาน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุชาดา สถาวร (2536) 'ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษ' ศิลปศึกษา ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษทางศิลปะ ตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2538 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกรุงเทพมหานคร จำนวน 1410 คน จาก 47 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 79.43 เป็นหญิงและไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนที่ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมพิเศษทางศิลปะ ร้อยละ 79.43 มีความคิดเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเพราะต้องการเรียนรู้วิธีทำงานศิลปะแบบต่างๆ และความสนุกสนานเพลิดเพลิน กิจกรรมที่ชอบมากที่สุดคือ การวาดภาพระบายสี ชอบเลือกกลุ่มทำกิจกรรมเองและเตรียมอุปกรณ์มาเอง ชอบกิจกรรมการวาดภาพระบายสี โดยไม่กำหนดหัวข้อ ชอบปั้นสิ่งของตามจินตนาการด้วยดินน้ำมัน ชอบประดิษฐ์สิ่งของด้วยวัสดุเหลือใช้ ชอบพิมพ์ภาพด้วยสีน้ำมัน และชอบนำผลงานศิลปะไปใส่กรอบแขวนหรือตั้งโชว์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปศึกษา

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อัมพร พันธุ์พานิชย์ (2536) 'ผลของการสอนด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก ที่มีต่อความสามารถในการออกแบบลายกระเบื้อง ของนักเรียนอนุบาล โรงเรียนเศรษฐเสถียร ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ กลุ่มวิชาศิลปหัตถกรรม สาขางานดิน' ศิลปศึกษา ครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลการสอนด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก ที่มีต่อความสามารถในการออกแบบลายกระเบื้อง ของนักเรียนอนุบาล โรงเรียนเศรษฐเสถียร ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายอาชีพ กลุ่มวิชาศิลปหัตถกรรม สาขางานดิน และเพื่อเปรียบเทียบผลการสอนออกแบบลายกระเบื้องที่กำหนดให้ โดยนักเรียนที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก ที่ออกแบบด้วยวิธีปกติ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนอนุบาลที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 สายอาชีพ กลุ่มวิชาศิลปหัตถกรรม สาขางานดิน โรงเรียนเศรษฐเสถียร ปีการศึกษา 2536 จำนวน 12 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 6 คน กลุ่มควบคุม 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแผนการสอน เกณฑ์การประเมินผล ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบกลุ่มประชากรด้วยตนเองแล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดย

การคำนวณหาค่าร้อยละ มีขณิกเลขคณิต ผลการวิจัยพบว่า 1.คะแนนความสามารถในการออกแบบลายกระเบื้อง ของนักเรียนอนุบาล ที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิกร้อยละ 50.00 อยู่ในระดับดีมาก ร้อยละ 33.33 อยู่ในระดับดีและร้อยละ 16.67 อยู่ในระดับปานกลาง 2.ผลการสอนการออกแบบลายกระเบื้องระหว่างนักเรียนอนุบาลที่ออกแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก กับนักเรียนที่ออกแบบด้วยวิธีปกติ แตกต่างกันในระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ทัศนกรรม, การออกแบบ, กระเบื้อง, นักเรียนอนุบาล, โรงเรียนเศรษฐเสถียร, โปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก, สถิติ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ผุสดี หลิมสกุล (2536) 'ระบำสี่บท : แนวคิดในการรื้อฟื้นระบำโบราณ' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาแนวทางรื้อฟื้นระบำสี่บท ตามบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โดยเน้นถึงการค้นคว้าวิธีการรื้อฟื้นระบำ การรวบรวมทำรำเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน และการแต่งเติมทำรำในส่วนที่ขาดหายไป ขึ้นมาใหม่ให้เต็มเพลง กระบวนการรื้อฟื้นระบำสี่บท ประกอบด้วยขั้นตอนในการศึกษา 4 ขั้นตอน คือ 1.ศึกษาเชิงวิเคราะห์ถึงโครงสร้างของระบำสี่บท 2.วิเคราะห์ความสำคัญของทำรำกับเนื้อร้อง ทำนอง และจังหวะ 3.สร้างหลักเกณฑ์ในการเลือกทำรำและการแปรแถว 4.นำทำรำและการแปรแถวตามหลักเกณฑ์มาแต่งเติมให้สมบูรณ์ในส่วนที่ขาดหายไป ผลที่ได้จากการวิจัยก็คือ ได้ระบำสี่บทตามพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยเต็มเพลง ได้บันทึกในรูปของภาพนิ่ง และวิดีโอของทำรำและกระบวนการรื้อฟื้นทั้งชุดและที่สุดคือได้แนวคิดในกระบวนการรื้อฟื้นระบำโบราณชุดอื่นๆ ที่ขาดหายไป

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, ระบำสี่บท, ระบำโบราณ, รื้อฟื้น, พระราชนิพนธ์, ทำรำ, วิดีทัศน์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไพฑูรย์ เข้มแข็ง (2536) 'จารีตการฝึกหัดและการแสดงโขนของตัวพระราม' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรม

ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับจารีตการฝึกหัดและการแสดงโขนของตัวพระราม นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิธีวิจัยใช้การสัมภาษณ์ทางลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากการสังเกตการณ์ และจากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งได้รับการฝึกได้แสดง และเป็นครูฝึกตัวพระรามมากกว่า 30 ปี ผลการวิจัยพบว่าผู้ที่รับการฝึกหัดและแสดงเป็นตัวพระรามได้อย่างมีคุณภาพ จะต้องผ่านจารีตในการฝึกหัดอย่างมีขั้นตอน และมีความรู้ความเชี่ยวชาญดังต่อไปนี้คือ บุคลิกลักษณะที่เหมาะสมกับตัวพระราม ผ่านการฝึกหัดเบื้องต้นอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรำเพลงช้าปี รำเพลงหน้าพาทย์ รำตรวจพล รู้กระบวนการวิธีรับและขึ้นลอย ตลอดจนการตีบท ใช้บท ได้อย่างถูกต้องตามแบบแผน และจะต้องรู้จารีตในการใช้เวที ฉาก และอุปกรณ์อื่นๆ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นาฏยศิลป์, โขน, พระราม, จารีต, การแสดง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

มาลินี งามวงศ์วาน (2536) 'ละครกำบนที่ศาลหลักเมืองกรุงเทพมหานคร' นาฏยศิลป์ไทย ศิลปกรรม ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับที่มาของละครกำบนที่ศาลหลักเมืองกรุงเทพมหานคร กลวิธีและขั้นตอนในการแสดง ตลอดจนองค์ประกอบของละครกำบน อันมีรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อ อํารงรักษาไว้ซึ่งคุณค่าของศิลปะการแสดงละครกำบน อันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศไทย การแสดงละครกำบนเป็นศิลปะการแสดงชนิดหนึ่งที่ผู้ขอพรใช้เป็นเครื่องตอบแทนบุญคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่อํานวยพรให้สัมฤทธิ์ผลหลังจากที่บนบานไว้ ละครกำบน ณ ศาลหลักเมืองนี้มีมาตั้งแต่ประมาณพ.ศ. 2450 ในความดูแลของกรมวัง ต่อมาได้โอนมาอยู่ในความดูแลขององค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก ในปีพ.ศ.2503 ผลการวิจัยพบว่า ละครกำบนที่ศาลหลักเมืองนี้มี 2 ลักษณะคือ แสดงเป็นรำ ถวายมือและแสดงเป็นละครรำ รำถวายมือเป็นการรำประกอบเพลงช้าเพลงเร็ว-ลาและเพลงระบำเบ็ดเตล็ด การแสดงละครที่พบมี 3 แบบคือ ละครชาตรี ละครชาตรีปนละครนอก ละครชาตรีปนพันทาง ผสมลิเก ละครที่ศาลหลักเมืองมีแสดงเป็นประจำทุกวัน โดยหมุนเวียนกันแสดง 4 คณะ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏยศิลป์, ละครกำบน, ละครรำ, ละครชาตรี, ศาลหลักเมือง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

โฉมณา กิตติศัพท์ (2536) 'ผลของดนตรีต่อการลดความเจ็บปวดและความวิตกกังวลในผู้ป่วยผ่าตัดหัวใจแบบเปิด' วิทยาศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลของดนตรีต่อการลดความเจ็บปวดและความวิตกกังวลในผู้ป่วยผ่าตัดหัวใจแบบเปิด โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยหลังผ่าตัดหัวใจแบบเปิดในระยะ 48 ชั่วโมง ที่อยู่ใน ไอ. ซี. ยู โรงพยาบาลโรคทรวงอก จำนวน 40 ราย แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุม เป็นผู้ป่วยที่ไม่ได้รับการจัดดนตรีให้ฟังและกลุ่มทดลองคือ ผู้ป่วยที่ได้รับการจัดดนตรีให้ฟังในระยะ 24-48 ชั่วโมงหลังผ่าตัด ดนตรีที่ให้เป็นดนตรีคลาสสิก ทั้งเพลงไทย และสากล ใช้บรรเลงโดยตลอด ใช้แบบประเมินความเจ็บปวดด้วยมาตรวัดความเจ็บปวดด้วยใบหน้า และแบบสัมภาษณ์วัดความวิตกกังวล STAI การวิเคราะห์ข้อมูล โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับความเจ็บปวดระหว่างกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เมื่อครบ 48 ชั่วโมงหลังผ่าตัด โดยการใช้ t-test และเปรียบเทียบคะแนนความวิตกกังวลภายหลังผ่าตัดระหว่างทั้ง 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ผลการ

วิจัยพบว่า ผู้ป่วยกลุ่มทดลองมีระดับความเจ็บปวดหลังผ่าตัด และความวิตกกังวลหลังผ่าตัด เมื่อครบ 48 ชั่วโมง ต่ำกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, ดนตรีบำบัด, โรงพยาบาลโรคทรวงอก, ความวิตกกังวล

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ธีรวรรณ ธีระพงษ์ (2536) 'ดนตรีบำบัดสำหรับเด็กพิการ : การศึกษา เฉพาะกรณีในสถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด' จิตวิทยาคลินิก วิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลของดนตรีบำบัดในการลดความซึมเศร้าของเด็กพิการ โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กพิการจากสถานสงเคราะห์เด็กพิการและทุพพลภาพปากเกร็ด จ.นนทบุรี อายุระหว่าง 11-15 ปี จำนวน 14 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวัดความซึมเศร้าของเด็ก (Children's Depression Inventory : CDI) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ภายหลังได้รับการบำบัดด้วยกิจกรรมดนตรีบำบัด เด็กพิการกลุ่มทดลองมีระดับความซึมเศร้าไม่แตกต่างจากก่อนได้รับการบำบัดด้วยกิจกรรมดนตรีบำบัด ด้วยนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อย่างไรก็ตามผู้วิจัยคิดว่าผลการวิจัยนี้อาจสรุปได้ว่า ดนตรีบำบัดไม่มีประสิทธิภาพในการบำบัดความซึมเศร้าของเด็กพิการ เนื่องจากมีข้อจำกัดบางประการที่มีความสำคัญต่อการรวบรวมข้อมูล ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความซึมเศร้าพบว่า ระดับความซึมเศร้าของเด็กพิการที่ได้รับการบำบัดด้วยกิจกรรมดนตรีบำบัด มีแนวโน้มลดลง นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กพิการมีทัศนคติในทางบวกต่อกิจกรรมดนตรีบำบัดด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, ดนตรี, ดนตรีบำบัด, เด็กพิการ, สถานสงเคราะห์เด็กพิการ และทุพพลภาพปากเกร็ด

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พีระชัย ลีสมบูรณ์ผล (2536) 'ดนตรีของคนตาบอดในประเทศไทย : การเรียนรู้และการประกอบอาชีพ' วัฒนธรรมศึกษา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับชีวิต วิธีการเรียนรู้ดนตรีและการใช้ดนตรีเพื่อการประกอบอาชีพของคนตาบอดในประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยทางมานุษยวิทยา ตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพใช้ข้อมูลภาคสนามจากการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ผู้ที่มีประสบการณ์ เช่น ครูผู้สอนดนตรี นักเรียนตาบอด นักดนตรีตาบอดทั้งที่เป็นนักดนตรีอาชีพ และกลุ่มนักดนตรีสมัครใจ จำนวน 30 คน โดยกำหนดขอบเขตเฉพาะกลุ่มนักดนตรีตาบอดที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า วิธีการเรียนรู้ทางดนตรีของคนตาบอดแบ่งเป็น 2 วิธีใหญ่ๆ คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้อย่างเป็นระบบในสถานศึกษา วิธีการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ อาศัยการฟัง และการถ่ายทอดวิธีการจากเพื่อน หรือญาติมิตรซึ่งฝึกหัดกันเองอย่างไม่มีระบบที่แน่นอน จนสามารถบรรเลงและขับร้องได้ด้วยปฏิภาณ จากการสัมภาษณ์นักดนตรีตาบอดพบว่า คนตาบอดใช้ดนตรีเป็นเพื่อนคลายเหงาในยามที่อยู่ตามลำพัง ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน และเป็นเครื่องมือในการประกอบอาชีพ แต่มีคนตาบอดจำนวนน้อยมากที่ใช้ดนตรีเป็นอาชีพหลักอย่างแท้จริง การที่จะพัฒนาคนตาบอดให้ได้เรียนดนตรีจนสามารถนำความรู้ ทักษะทางดนตรีมาใช้ในการประกอบอาชีพจนถึงขั้นได้รับความนิยมนจากบุคคลทั่วไป จำเป็นต้องให้โอกาสคนตาบอดได้เรียนดนตรีในสถานศึกษาโดยมีการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและฝึกหัดดนตรี สนับสนุนการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนดนตรีให้เพียงพอ สร้างครูดนตรีที่มีความรู้ ความสามารถด้านการสอนดนตรีเพื่อคนตาบอด สนับสนุนให้นักดนตรีมีโอกาสได้แสดงความสามารถ เพื่อสร้างทัศนคติที่ดีทั้งในกลุ่มคนสายตาปกติและคนตาบอด และเพื่อให้คนตาบอดสามารถนำความรู้ทางดนตรีมาใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, วณิพก

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วัลลภา สังฆโสภณ (2536) 'ผลของดนตรีต่อความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมานในผู้ป่วยมะเร็ง'
วิทยาศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลของดนตรีต่อความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมานในผู้ป่วยมะเร็ง
กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยที่รับไว้เพื่อรักษาและบรรเทาอาการของโรคมะเร็ง โรงพยาบาลศิริราช จำนวน
30 ราย ที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นมะเร็ง อายุ 15 ปีขึ้นไป และได้รับยาบรรเทาปวดชนิดรับประทาน
กลุ่มอะเซตามิโนเฟน กลุ่มตัวอย่างทุกคนเป็นทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยได้รับการฟังและไม่
ได้ฟังดนตรี นาน 30 นาที เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ดนตรี ในรูปของเทปบันทึกเสียง
เครื่องเล่นเทปพร้อมหูฟัง แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป มาตรฐานวัดความเจ็บปวดและความทุกข์ทรมานของ
จอห์นสัน แบบสังเกตพฤติกรรม การตอบสนองต่อความเจ็บปวด และแบบสัมภาษณ์ความรู้สึกเกี่ยว
กับการฟังดนตรี วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบ
ความแตกต่าง โดยการทดสอบ Paired t-test ผลการวิจัยพบว่า ระดับความเจ็บปวดและความ
ทุกข์ทรมานของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการฟังดนตรีลดลงมากกว่าไม่ได้รับการฟังดนตรี อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ ($P < .001$)

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, ดนตรีบำบัด, โรงพยาบาลศิริราช

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

น. ณ ปากน้ำ (2536) "จิตรกรรมฝาผนังวัดภคินีนาถ" เมืองโบราณ 3: 102-113.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของภาพจิตรกรรมฝาผนังที่วัดภคินีนาถ ปากคลองบางจาก
ธนบุรี ซึ่งเป็นภาพเครื่องตั้งหรือชั้นเครื่องบูชาแบบจีน วาดโดยจิตรกรชาวจีนที่มาจากเมืองจีนโดยเรือ
สำเภา ซึ่งเข้ามาอยู่ในประเทศไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งทรงเป็นพระ
เจ้าลูกเธอ และได้อาศัยอยู่บริเวณตลาดน้อยและราชวงศ์ นอกจากนี้ยังภาพจิตรกรรมประกอบเนื้อหา
ทั้งหมด 10 ภาพ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรมฝาผนัง, วัดภคินีนาถ, จีน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

จากรูวรรณ โฉมวิระ และ ญอง นัฟฟี (2535) "บ้านครัว อดีตอันรุ่งโรจน์หรืออนาคตจะดับสูญ" ศิลปวัฒนธรรม 10: 176-186.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐานของแขกจาม (มุสลิม) ที่ชุมชนบ้านครัว ย่านถนนเพชรบุรี เขตดุสิต กรุงเทพฯ บทบาทของชาวจามในประวัติศาสตร์ไทย อาชีพทำไหมและทอผ้าไหม การเปลี่ยนแปลงของชุมชนบ้านครัว เมื่อมีถนนตัดผ่านชุมชนและโครงการทางด่วนอีกหลายโครงการ ทำให้ชาวบ้านต้องร่วมมือกันคัดค้านเรียกร้องความเป็นธรรมให้คืนที่อยู่อาศัยของตน และเสนอให้มีการอนุรักษ์ชุมชนบ้านครัวในฐานะมรดกและประวัติศาสตร์ของกรุงเทพฯ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ทัศนกรรม, ทอผ้า, ผ้าไหม, ชุมชนบ้านครัว, การเปลี่ยนแปลง, ไทยมุสลิม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

วิลาส นิรันดร์สุขศิริ (2546) "สยามลายเส้น เล่าประวัติศาสตร์กรุงเทพฯ" ศิลปวัฒนธรรม 3: 150-157.

บทความนี้กล่าวถึง "ภาพพิมพ์ลายแกะ" ซึ่งหมายถึงภาพพิมพ์ลายเส้นที่อาศัยเทคนิคการแกะแม่พิมพ์ไม้ เป็นสิ่งหนึ่งที่นักสะสมนิยมกว่างานหามาเก็บไว้ เพราะมีหลายประเภท จัดว่าเป็นศิลปะแบบหนึ่งซึ่งสวยงามและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ เช่น ภาพพิมพ์เกี่ยวกับสยามในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2443 ได้แก่ ภาพเรือรบแพริมน้ำ ภาพปราสาทราชวังและพระราชวงศ์ ภาพพิธีศพ โดยเฉพาะภาพพระราชพิธีศพสำหรับเชื้อพระวงศ์ ภาพเรือพระที่นั่ง ภาพการเล่นพื้นบ้านในสยาม เป็นต้น ซึ่งแหล่งที่มาของภาพพิมพ์เหล่านี้ ได้แก่ วารสารดิอิลลัสเตรตเต็ด ลอนดอน นิวส์ (The Illustrated London News) ชื่อภาษาไทยว่า วารสารข่าวประกอบภาพแห่งกรุงลอนดอน เรียกย่อๆ ว่า ILN และวารสารภาษาฝรั่งเศส ได้แก่ ลีลัสตราซีออง (L'illustration) และเลอ เปอติ ยูร์นัล (Le Petit Journal) นอกจากนี้ยังกล่าวถึง เทคนิคการพิมพ์ กระดาษที่ใช้พิมพ์ การใส่กรอบภาพพิมพ์ และราคาของภาพพิมพ์ลายแกะ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, จิตรกรรม, สยาม, ภาพพิมพ์ลายแกะ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นายยางสน...คนบางขวาง (2545) "ปีพาทย์มอญและพี่น้องอีกคนที่สูญหาย" ศิลปวัฒนธรรม 5: 41-42.

บทความนี้กล่าวถึงประวัตินักดนตรีปีพาทย์มอญรุ่นบุกเบิกคือ สามพี่น้องที่แบกห้อยมอญเข้ามาในประเทศไทย แต่ที่พบประวัติในสมัยรัชกาลที่ 5 มีเพียงสองตระกูลเท่านั้นคือ ครูเงิน ดนตรีเสนาะ และครูส้ม ดนตรีเจริญ ซึ่งบรรพบุรุษของทั้งสองคนได้อพยพเข้ามาในเมืองไทย โดยแบกห้อยมอญซึ่งตัดเป็นสามส่วนมาด้วย แล้วมาตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยา อ.เมือง จ.ปทุมธานี และได้ถ่ายทอดเพลงมอญให้ลูกหลานและลูกศิษย์ไว้หลายคน กระทั่งมีชื่อเสียง แม้แต่หลวงประดิษฐไพเราะยังนับถือครูส้มว่าเป็นครูใหญ่ในเชิงปีพาทย์มอญ และได้้นำเพลงมอญที่ได้ศึกษาจากครูส้มมาถ่ายทอดให้ลูกศิษย์ด้วย รวมทั้งได้สร้างเพลงไทยสำเนียงมอญขึ้นมาอีกจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสงสัยว่าแล้วพี่น้องอีกคนที่แบกห้อยมอญเข้ามาด้วยกันหายไปไหน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,ดนตรี,นักดนตรี,ปีพาทย์มอญ,ห้อยมอญ,มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2545) "หัตถกรรมไทย ความเป็นมาและการผลิตในปัจจุบัน ศึกษากรณีการปั้นหล่อพระ การทำบาตรพระ การทำขลุ่ย และการทำของเล่นไม้ระกำ" เมืองโบราณ 3: 110-111.

บทความนี้กล่าวถึงหนังสือเรื่องหัตถกรรมไทย ความเป็นมาและการผลิตในปัจจุบัน ศึกษากรณี : การปั้นหล่อพระ การทำบาตรพระ การทำขลุ่ย และการทำของเล่นไม้กระทำ ของวิมลนะ จุฑะวิภาต ซึ่งเป็นงานวิจัยเพื่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม โดยกล่าวถึงเนื้อหาพอสังเขปของหนังสือในแต่ละหัวข้อได้แก่ การปั้นหล่อพระ ที่บ้านช่างหล่อ การทำบาตรพระ ของชุมชนบ้านบาตร การทำขลุ่ยที่บางไส้ไก่ และการทำของเล่นไม้ระกำ นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้วิพากษ์ วิจารณ์ และให้ข้อเสนอแนะกับหนังสือเล่มนี้ด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,หัตถกรรม,การหล่อพระพุทธรูป,บาตรพระ,บ้านบาตร,บ้านช่างหล่อ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

น้ำดอกไม้ (2545) "เครื่องทองลงหินบ้านนุ" กิณี 5: 62-66.

บทความนี้กล่าวถึงความเป็นมาของเครื่องทองลงหินหรือลงหิน แห่งชุมชนบ้านนุ เขต บางกอกน้อย ซึ่งเป็นฝีมือช่างที่สืบทอดต่อกันมาแต่สมัยอยุธยาที่มาของคำว่า "ชั้นลงหิน" ความเปลี่ยนแปลงในการทำชั้นลงหินซึ่งในอดีตเคยทำกันกว่า 50 หลังคาเรือน ปัจจุบันเหลือเพียงโรงงาน ของคุณเจียม แสงสัจจา แห่งเดียวเท่านั้น นอกจากนี้ยังกล่าวถึงขั้นตอนการทำ และปัญหาในการสืบ งานงานหัตถศิลป์ชิ้นนี้ โดยเนื้อหาทั้งหมดได้จากการสัมภาษณ์คุณเมตตา เสลานนท์ ทายาทผู้สืบทอดลำดับที่ 7 ของตระกูลแสงสัจจา

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, หัตถศิลป์, เครื่องทองลงหิน, ชั้นลงหิน, บ้านนุ, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ฉัตรชัย ว่องกสิกรณ์ (2544) "เมื่อรัชกาลที่ 6 ทรงลงพระราชอาญาแก่ศิลปินโขน" ศิลปวัฒนธรรม 7: 92-93.

บทความนี้กล่าวถึงชีวประวัติช่วงหนึ่งของหลวงยงเยี่ยงครู (จิว รามัญ) ผู้แสดงเป็นตัวโขนที่มีฝีมือในการรำบาทตัวพระและเป็นตัวโขนโปรดที่รับใช้ใกล้ชิดพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ในคณะโขนหลวงของกรมมหรสพ ซึ่งครั้งหนึ่งได้กระทำความผิด ทำให้พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงกริ้วถึงขนาดรับสั่งให้นำตัวไปจองจำและทรงมีพระประสงค์จะทรงลงพระราชอาญาประหารชีวิตด้วยพระองค์เองในพิธีไหว้ครูโขนละคร แต่พระยานัฏกานูรักษได้ขอชีวิตไว้ จากนั้นหลวงยงเยี่ยงครูจึงได้อยู่รับใช้เบื้องพระยุคลบาทในเวลาต่อมา จนกระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ 7 ทรงประกาศยุบกรมมหรสพและปลดศิลปินออกจากกระทรวงราชการทั้งหมด หลวงยงเยี่ยงครูจึงใช้ชีวิตอย่างสงบในบ้านปลายที่บ้านของตนจนกระทั่งถึงแก่อนิจกรรม ในปี พ.ศ. 2518 โดยไม่มีผู้ใดได้รับการถ่ายทอดความรู้ทางด้านนาฏศิลป์จากท่านเลย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, นาฏศิลป์, โขน, กรมมหรสพ, ประวัติหลวงยงเยี่ยงครู(จิว รามัญ)

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2544) "เครื่องทองกรุงเทพฯ" ศิลปวัฒนธรรม 11: 96-97.

บทความนี้กล่าวถึง"ทองคำ" วัสดุสำคัญในการทำเครื่องราชูปโภค เครื่องพุทธบูชา เครื่องประดับ เครื่องราชอิสริยยศ ตั้งแต่สมัยอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งผู้ใช้ทองคำต้องเป็นเจ้าของและชนชั้นสูงเท่านั้น จนกระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ 5 บุคคลทั่วไปจึงสามารถใช้ทองคำได้ จึงทำให้เกิดร้านจำหน่ายทองรูปพรรณขึ้นเป็นครั้งแรก ร้านที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้น ได้แก่ ร้านอาภรณ์สภาคาร ปัจจุบันเหลือย่านทำทองบริเวณชุมชนจักรพงษ์ ตรอกสุเหว่า โดยมีนายสาย ลอประยูรเป็นผู้ริเริ่มและยึดอาชีพทำทองมาตลอด ทำให้ชาวบ้านแถวนั้นหันมาทำทองด้วย โดยเฉพาะการทำจี้และกรอบพระซึ่งมีชื่อเสียงมาก นอกจากนี้ยังกล่าวถึงกระบวนการทำและองค์ประกอบที่สำคัญในการทำเครื่องทอง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,หัตถกรรม,เครื่องทอง,อาชีพทำทอง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2543) "หุ่นละครเล็ก" กิณี 1: 76-78.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของหุ่นละครเล็กจนกระทั่งมาเป็นคณะหุ่นละครเล็ก ครูสาคร ยังเขียวสด หรือใจหุ่ยส์ในปัจจุบัน การเชิดหุ่นละครเล็ก ลักษณะของหุ่นละครเล็ก และการแสดงหุ่นละครเล็ก

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ศิลปะการแสดง,หุ่นละครเล็ก,ใจหุ่ยส์

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

อัชชินทร์ สิทธิพล (2542) "กรุงเทพเมืองฟ้าอมรินทร์ที่ร่วมรายงานศิลป์" ศิลปวัฒนธรรม 3: 36-37.

บทความนี้กล่าวถึง งาน "กรุงเทพเมืองฟ้าอมรินทร์ มหกรรมศิลปะแห่งเอเชีย" ซึ่งเป็นการนำผลงานศิลปกรรมร่วมสมัยมาจัดวางอยู่บนท้องถนน ทางเท้า สวนสาธารณะ และพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ที่เก่าแก่รอบเกาะรัตนโกสินทร์ ผลงานที่จัดแสดง ประกอบด้วยผลงานแบบ 2 มิติ คือ งานจิตรกรรม ภาพพิมพ์ และวาดเส้น และผลงานแบบ 3 มิติ คือ ประติมากรรมและศิลปะจัดการ การจัดแสดงในครั้งนี้ถือว่าเป็นการนำผลงานศิลปะเข้าไปมีส่วนร่วมในชีวิตประจำวันของผู้คนตามชุมชนและท้องถนน เพื่อเป็นการลดช่องว่างระหว่างศิลปะ,ศิลปิน กับคนดูให้แคบลง

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ศิลปะ, ศิลปิน, เอเชีย

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ภัทรวดี ภูษาภิรมย์ (2542) "รัฐบาลจอมพล. ส่งเสริมหรือย่ำยีดนตรีไทย" ศิลปวัฒนธรรม 11: 118-128.

บทความกล่าวถึง นโยบายการปรับปรุงวัฒนธรรมของประเทศให้ทัดเทียมกับอารยประเทศในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 สมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม โดยใช้วัฒนธรรมตะวันตกเป็นบรรทัดฐานในการปรับปรุง ทำให้วัฒนธรรมตะวันตกกลายเป็นส่วนหนึ่งในวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยมากขึ้น บทบาทความสำคัญของดนตรีไทยที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของประเพณีและวัฒนธรรมด้านความบันเทิงของคนไทย จึงย่อมนหมดความสำคัญลงไปพร้อมกับความเปลี่ยนแปลงของสังคม แม้ว่ารัฐบาลจะให้ความสำคัญกับดนตรีไทยในลักษณะวัฒนธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติโดยปรับปรุงมาตรฐานดนตรี และมาตรฐานการประกอบวิชาชีพเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมแขนงนี้ แต่ความพยายามสร้างเกณฑ์มาตรฐานดนตรีไทยตามอย่างดนตรีตะวันตก ทำให้ศิลปินนักดนตรีเข้าใจว่ารัฐบาลกีดกันดนตรีไทย หรือห้ามเล่นดนตรีไทย แต่ส่งเสริมดนตรีตะวันตก และผลจากนโยบายการปรับปรุงดนตรีไทยของรัฐบาลในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้ดนตรีไทยตกต่ำสืบมาจนปัจจุบัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ดนตรี, นโยบาย, วัฒนธรรมตะวันตก

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ศิริศักดิ์ คุ่มรักษา (2542) "ฝึกทำหัวโขนกับครูสถาพร" สารคดี 136: 36,38.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติการทำหัวโขนของครูสถาพร เลี้ยงสอน ผู้สอนทำหัวโขนและเครื่องละคร แห่งชุมชนวัดเทพากร, เขตบางพลัด การเรียนการสอนทำหัวโขนและเครื่องละครแก่ผู้ที่สนใจ โดยไม่คิด ค่าเล่าเรียน การเปลี่ยนแปลงของเคล็ดวิชาการทำหัวโขน และปัญหาในการเรียนการสอนทำหัวโขน ด้วยลักษณะที่ยังเป็นสถานที่ชั่วคราว คือ เป็นเต็นท์กางอยู่บริเวณวัดเทพากร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, หัตถศิลป์, หัวโขน, วัดเทพากร, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ทองคำ พันนัทธี (2541) "สะพานตัด" วัฒนธรรมไทย 7: 41-42.

บทความนี้กล่าวถึง การละเล่นสะพานตัดในเทศกาลสงกรานต์ของชาวมอญที่จังหวัดปทุมธานี โดยอธิบายถึง วิธีการเล่น อุปกรณ์ และท่าเล่นต่างๆ ทั้งหมด 30 ท่า ซึ่งมี 5 ชั้นในการเล่น แต่ในปัจจุบันเนื่องจากหนุ่มสาวไปทำงานตามโรงงานกันหมด ทำให้มีเวลาน้อยและลีลาการเล่นไปบ้าง เวลานี้จึงมีแต่ผู้ใหญ่บุญชู ทองพวงค์ คนเดียวเท่านั้นที่พยายามสอนลูกหลานและรวมเป็นคณะเล่นสะพานตัดของหมู่บ้านเจดีย์ทอง อำเภอสามโคก เมื่อถึงเทศกาลสงกรานต์ คณะนี้จะมาเล่นที่สนามศาลากลางจังหวัดปทุมธานีเก่าเป็นประจำทุกปี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, ปทุมธานี, ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน, การละเล่น, สะพานตัด, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุจิตต์ วงษ์เทศ (2541) "กรุงเทพฯ ในนิราศ" ศิลปวัฒนธรรม 3: 14-15.

บทความนี้กล่าวถึงเรื่องราวของแม่น้ำเจ้าพระยาสายดั้งเดิมและกรุงเทพฯ ที่พรรณนาอยู่ในวรรณกรรมไทยประเภทนิราศหลายเรื่อง เช่น กำสรวลสมุทร (กำสรวลศรีปราชญ์) เพลงยาวหม่อมพิมเสน นิราศกวางตุ้ง เพลงยาวนิราศรบพม่าที่ท่าดินแดง นิราศนรินทร์ นิราศภูเขาทอง นิราศจันทบุรี-กรุงเทพฯ นิราศชมตลาดลำเพ็ง นิราศมหาวาริปีมะเส็ง นิราศพระราชวังสวนดุสิต และนิราศชมตลาด

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, นิราศ

>> ----- ล้นสุดข้อความ ----- <<

เอนก นาวิกมูล (2541) "ความประทับใจที่วัดแจรงร้อน ธนบุรี" ศิลปวัฒนธรรม 12: 44-45.

บทความนี้กล่าวถึงความประทับใจของผู้เขียนกับลายปูนปั้นรูปผลไม้และสัตว์ทะเลบนซุ้มประตู หน้าต่างโบสถ์วัดแจรงร้อน เขตราชกุฎบูรณะ ผู้เขียนมีความคิดว่าน่าจะสร้างขึ้นเมื่อต้นสมัยรัชกาลที่ 7 และคิดว่าลายปูนปั้นเหล่านี้บ่งบอกถึงความเป็นเรือกสวนและดินแดนใกล้ปากน้ำของตำบลแจรงร้อนซึ่งเคยเป็นส่วนมากที่มีชื่อเสียงมาแต่ก่อน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,สถาปัตยกรรม,ลวดลายปูนปั้น,ราชกุฎบูรณะ,วัดแจรงร้อน

>> ----- ล้นสุดข้อความ ----- <<

ไพโรจน์ บุญผูก (2541) "เกาะเกร็ดกับงานบ้าน-งานบุญของชาวมอญริมเจ้าพระยา" เมืองโบราณ 1: 35-40.

บทความนี้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของชาวมอญไม่ว่าจะเป็นชาวมอญสามโคก มอญเกาะเกร็ด มอญสมุทรสาครและมอญสมุทรสงคราม อันมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นตัวเชื่อมสายสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยมีเกาะเกร็ดเป็นศูนย์กลางการค้าขายเครื่องปั้นดินเผาและพื้นผืนทางเรือ ส่งผลให้เกิดความผูกพันทางสังคมใกล้ชิดกันจนถึงปัจจุบัน ยามมีงานบุญต่างๆ ชาวมอญจากที่ต่างๆ จะเดินทางมาร่วมงานอย่างล้นหลามโดยผ่านลำน้ำเจ้าพระยาอีกเช่นกัน ดังนั้นวิถีชีวิตของชาวมอญจึงมีความผูกพันกับแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นอย่างมาก จะเห็นได้จาก การละเล่นเรือเพลงและงานประเพณีตักบาตรทางน้ำในเทศกาลออกพรรษา ซึ่งจะมีการร้องเพลง "เจ้าขาว" ในการละเล่นเรือเพลง และเพลง "โหยนโหย" ในประเพณีตักบาตรทางน้ำด้วย นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความสัมพันธ์ของลำน้ำเจ้าพระยาช่วงเกาะเกร็ดกับสถาบันพระมหากษัตริย์สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงรัตนโกสินทร์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, ทัศนกรรม, เครื่องปั้นดินเผา, การละเล่นเรือเพลง, ประเพณีตักบาตรทางน้ำ, เกาะเกร็ด, แม่น้ำเจ้าพระยา, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นภาพร เล้าสินวัฒนา (2541) "จิตรกรรมในพระที่นั่งไพศาลทักษิณ และพระราชพิธีบรมราชาภิเษก" เมืองโบราณ 4: 26-35.

บทความนี้กล่าวถึงภาพจิตรกรรมภายในพระที่นั่งไพศาลทักษิณว่าเป็นส่วนประกอบอย่างหนึ่งในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก โดยถูกใช้เป็นที่สื่อถึงความเป็นสมมุติเทพของพระมหากษัตริย์ ทั้งในฐานะที่เป็นพระอินทร์ เทพเจ้าที่สูงที่สุดในทางพระพุทธศาสนา ทรงเป็นเจ้าของขุนเขาพระสุเมรุ และเป็นพระอนาคตพุทธเจ้า นอกจากนี้ยังมีภาพจิตรกรรมที่สื่อถึงความเป็นพระอิศวร เทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ในศาสนาพราหมณ์ ผู้ทรงเป็นเจ้าของเขาไกรลาสอีกด้วย เมื่อพระราชพิธีบรมราชาภิเษกถูกประกอบขึ้นภายในพระที่นั่งไพศาลทักษิณ เฉพาะภาพจิตรกรรมที่ประกอบอยู่ภายในพระราชพิธีก็มีหน้าที่ในการบอกถึงความเป็นใหญ่ของพระมหากษัตริย์ โดยสถาปนาให้พระองค์เป็นเสมือนเทพเจ้าผู้ยิ่งใหญ่ทั้งสองพระองค์ในเวลาเดียวกัน คือทรงเป็นทั้งพระอินทร์และพระอิศวร ดังนั้น หน้าที่ของจิตรกรรมจึงเกี่ยวข้องกับการเสริมให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นใหญ่ทั้งตามความเชื่อทางพระพุทธศาสนาและศาสนาพราหมณ์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพ,จิตรกรรมฝาผนัง,พระที่นั่งไพศาลทักษิณ,พระราชพิธีบรมราชาภิเษก,การเปลี่ยนแปลง,จิตรกรรมกับสังคม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

กฤษฎา พินศิริ (2541) "อิทธิพลศิลปะวัฒนธรรมตะวันตกในงานจิตรกรรมฝาผนังวัดโพธิ์นิมิตรสถิตมหาสีมาราม " เมืองโบราณ 4: 54-65.

บทความนี้กล่าวถึง รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ชาติไทย ทั้งนี้สาเหตุมาจากความพยายามในการพัฒนาปรับปรุงประเทศในทุกๆ ด้าน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมดำรงชีวิตของคนในสังคม เมื่อสภาพสังคมและวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปโลกทัศน์ของคนไทยเปิดกว้างขึ้น ก็ย่อมส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวความคิด ในการสร้างสรรค์งานศิลปะของไทยด้วย นั่นคือการได้รับอิทธิพลของศิลปะวัฒนธรรมตะวันตก ทำให้จิตรกรรมฝาผนังของไทยซึ่งเดิมมีลักษณะเป็นแบบประเพณีเกี่ยวกับปรัชญาทางพระพุทธศาสนา มีความงามในลักษณะอุดมคติ (Idealistic) เริ่มเปลี่ยนไปเป็นศิลปะที่แสดงแนวความคิดแบบคำนึงถึงความสมจริง (Realistic) ตามลักษณะการเขียนภาพแบบศิลปะตะวันตก คือคำนึงแสงเงา ทิศนวิสัย มิติ และกาลเวลา การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเห็นได้จากจิตรกรรมฝาผนังวัดโพธิ์นิมิตรสถิตมหาสีมาราม ที่เขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยจำแนกประเด็นได้ดังนี้ เนื้อหาเรื่องราว รูปแบบและลักษณะการนำเสนอ การใช้สีและโครงสร้างสี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,จิตรกรรมฝาผนัง,วัดโพธิ์นิมิตรสถิตมหาสีมาราม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ภูวดล สุวรรณ (2541) "หัวโขน ศิลปะสืบสานแห่งตระกูล "ใจหุ่ยส์" ศิลปวัฒนธรรม 3: 50-51.

บทความนี้กล่าวถึงการทำหัวโขนของตระกูลยังเขียวสด ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมภายในครัวเรือนที่ยังคงสืบทอดมากระทั่งปัจจุบันนี้ ที่บ้านแถว จ.นนทบุรี โดยทายาททั้ง 9 คนของใจหุ่ยส์ หรือสาครยังเขียวสด เจ้าของหุ่นละครเล็กคณะสาครนาฏศิลป์ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประวัติของใจหุ่ยส์ และ

ประวัติของสุนทร ยังเขียวสด หรือ "เหน่ง โจหลุยส์" มือทำหัวโขนที่โดดเด่นในตระกูล "ยังเขียวสด"

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, นนทบุรี, หัตถกรรม, หัวโขน, อุตสาหกรรม, โจหลุยส์, หุ่นละครเล็ก

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2539) "บนเส้นทางธุรกิจที่พึงทางใจของกรุงเทพฯ 2000" ศิลปวัฒนธรรม 10: 97-101.

บทความนี้กล่าวถึงธุรกิจศาลพระภูมิ ศาลเจ้าที่ และศาลพระพรหม เป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่เติบโตขึ้นจากความเชื่อและผูกติดกับธุรกิจเรียลเอสเตตซึ่งนับวันจะขยายมากขึ้น เนื่องจากที่พึงทางใจของคนกรุงเทพฯ ยังคงเป็นสิ่งที่มองไม่เห็น นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงความเป็นมาของคติการตั้งศาลพระภูมิ ความแตกต่างของศาลพระภูมิและศาลเจ้าที่ วัตถุประสงค์ของการสร้างศาล รูปแบบของศาลที่มีการพัฒนาปรับเปลี่ยนไป และความหลากหลายของสีสันทที่ใช้ตกแต่งศาล

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, ความเชื่อ, ศาลพระภูมิ, ศาลเจ้าที่, ศาลพระพรหม, ธุรกิจเรียลเอสเตต

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

นิวัติ กองเพียร (2539) "เสน่ห์สาวมอญ" ศิลปวัฒนธรรม 7: 40-41.

บทความกล่าวถึงความงามของจิตรกรรมภาพสาวมอญบนบานหน้าต่าง วัดบางน้ำผึ้งนอก เขตพระประแดง ผู้เขียนกล่าวว่าเป็นรูปสาวมอญที่งามที่สุดตั้งแต่เคยเห็นมา โดยอ้างคำชมของ น. ณ ปากน้ำ ที่ได้เคยเขียนบรรยายความงาม อริยาบถของสาวมอญในภาพนี้ และกล่าวว่าเป็นศิลปะคลาสสิกแห่งกรุงรัตนโกสินทร์สมัยรัชกาลที่ 3-4 นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้อ้างถึง นิราศทวาราวดี ของหลวงจักรปาณี ซึ่งได้บรรยายถึงความงามของสาวมอญเกาะเกร็ดด้วยเพื่อตอกย้ำความสวยของสาวมอญ

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, พระประแดง, จิตรกรรม, วัดบางน้ำผึ้งนอก, จิตรกรรมกับสังคม, นิราศทวาราวดี, มอญ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม่ปรากฏ (2539) "วัดราชโอรสารามราชวรวิหาร มงคลคติจีนบนศิลปะไทย" ศิลปวัฒนธรรม 1: 116-118.

บทความนี้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีนในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงทำการค้าขายทางเรือสำเภากับประเทศจีนจนร่ำรวย นอกจากนี้ พระองค์ยังทรงนิยมศิลปะแบบจีน ทรงรับสั่งให้ขนเอาตุ๊กตาและเครื่องปั้นดินเผาต่างๆ ตลอดจนรูปศิลปะบรรทุกเรือสำเภามาเป็นอับ

เขาเรือและนำมาใช้ประดับวัดวาเมืองไทย ขณะเดียวกันทรงจ้างช่างจีนเข้ามาทำการก่อสร้างวัดจอมทองหรือวัดราชโอรส ซึ่งถือเป็นวัดประจำรัชกาลที่ 3 ในกระบวนการก่อสร้างจึงนำกระบวนการแบบจีนมาใช้ มีการใช้กระเบื้องเคลือบที่ทำจากจีนแล้วยังมีการออกแบบสถาปัตยกรรมบางองค์ส่งไปทำที่เมืองจีน ส่วนพระอุโบสถจะนำสถาปัตยกรรมแบบจีนเข้ามาผสม ดังนั้นจึงไม่มีช่อฟ้า ใบระกา และมีการนำแผ่นมุกเป็นแผ่นๆ มาประโคนถมให้เต็มบนพื้นรัก บนบานทวารเขียนรูปตัวละครระดับเป็นลายจีนซึ่งล้วนแต่เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งอันเป็นมงคลตามคติจีน เช่น รูปน้ำเต้า ดอกโบตั๋น ดอกเบญจมาศ ลี้นจี่ และปลาทอง เป็นต้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, วัดราชโอรสราชมหาธรรมวิหาร(วัดจอมทอง), ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน, ศิลปะแบบจีน, เรือสำเภา, สถาปัตยกรรม, การศึกษาโครงสร้าง >> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ภูวดล สุวรรณดี (2539) "เก็บอาคารเก่าเข้าสู่สถาน บทพิสูจน์รสนิยมใหม่กับคุณค่ามรดกไทย" ศิลปวัฒนธรรม 3: 85-90.

บทความนี้กล่าวถึงปัญหาเรื่องการอนุรักษ์อาคารเก่าส่วนบุคคลของรัฐบาล โดยเฉพาะตามเมืองใหญ่ๆ เช่น กรุงเทพฯ ซึ่งยังไม่มีมีการดำเนินการอย่างจริงจังและสร้างสรรค์ เพราะการอนุรักษ์ยังคงค้างงำกัคตอยู่แต่ศาสนสถานเท่านั้น ส่วนอาคารเก่าส่วนบุคคลยังดูแลไม่ทั่วถึง ถึงแม้จะมีการขึ้นทะเบียนโบราณสถานก็ตาม แต่ยังมีข้อบกพร่องในการจัดการดูแลรักษาและช่องว่างของกฎหมายที่ไม่มีสิทธิห้ามมิให้เจ้าของทุบหรือทรัพย์สินส่วนบุคคล ดังเช่นกรณีอาคารหอการค้าไทย-จีน ริมถนนสาทรใต้ ที่คณะกรรมการหอการค้าไทย-จีนมีมติให้ทุบอาคารหลังนี้ทิ้ง โดยให้เหตุผลว่า สภาพของอาคารเก่าและทรุดโทรมเกินกว่าจะซ่อมแซมและยังบดบังทัศนียภาพของอาคารสำนักงานหลังใหม่ที่อยู่ด้านหลัง อีกทั้งเป็นสถาปัตยกรรมแบบยุโรป มิใช่แบบไทยจึงไม่มีคุณค่าพอที่จะเก็บไว้ ทำให้เกิดกระแสการเรียกร้องให้ทางสมาคมอนุรักษ์อาคารหลังนี้ไว้ เพื่อเป็นอนุสรณ์ทางประวัติศาสตร์

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, การอนุรักษ์, หอการค้าไทย-จีน, โบราณสถาน >> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

พรพรรณ จันทโรนานนท์ (2539) "จิวชุดเบิกโรง : เรื่องสิริมงคลของชาวจีน" เมืองโบราณ 1: 29-34.

บทความนี้กล่าวถึงจิวเป็นมหรสพที่ชาวไทยรู้จักกันมาตั้งแต่สมัยอยุธยา และเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในสมัยรัชกาลที่ 5 โดยเฉพาะแถวพระราชวังเดิมไปด้วยโรงจิวของชาวจีนทั้ง 5 ภาษา คือ จิว กวางตุ้ง จิวฮกเกี้ยน จิวแต้จิ๋ว จิวไหหลำ และจิวฮั่นจวี (จีนแคะ) เนื่องจากชาวจีนมีประเพณีแห่เจ้าและจัดงานฉลองศาลเจ้าทุกปี และในการฉลองดังกล่าวสิ่งทีขาดไม่ได้คือ การจ้างจิวมาแสดง โดยการเริ่มแสดง คณะจิวจะต้องแสดงชุดเบิกโรง (จิวสิริมงคล) หรือชุดถวายพรเทพก่อนทุกครั้ง เพื่อถวายพรเทพ และเพื่อความเป็นสิริมงคล จากนั้นจึงแสดงจิวเรื่องได้ ทั้งนี้เพราะคนจีนเชื่อว่าการกราบไหว้ศาลเจ้าให้ครบกระบวนการจะต้องมีจิวชุดถวายพรเทพจึงจะได้กุศลแรง ในปัจจุบัน แม้ว่าจะมีการว่าจ้างหนังมาแสดงแทนจิว แต่ก็ยังคงปรากฏจิวชุดเบิกโรงที่ฉายในหนังด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ศิลปะการแสดง,จิว,เยาวราช,มหรสพ,ชุดเบิกโรง,ชาวจีน

>> ----- ลีนสุดข้อความ ----- <<

สุจิตต์ วงษ์เทศ (2538) "ลิเก เริ่มจาก "แขก" แต่ไม่ใช่ "แขก" มา "ละคร" แต่ต้องตายเพราะ "ละคร"
ศิลปวัฒนธรรม 8: 51-56.

บทความนี้กล่าวถึงพัฒนาการของลิเกหรือยี่เก ซึ่งเกิดขึ้นที่กรุงเทพฯ ในสมัยรัชกาลที่ 5 เนื่องจากก่อนหน้านั้นคนในกรุงเทพฯดูมหรสพ 2 ประเภทคือของหลวง ได้แก่ โขน ละคร(ใน) และหุ่น กับของราษฎร์ ได้แก่ จิว เพลงพื้นบ้านพื้นเมือง หนังแขกหรือหนังตะลุง และละคร (นอก) พอถึงสมัยรัชกาลที่ 5 จึงเกิดคณะละครเรียกว่า "ปัดวิก" ซึ่งต่อมาจึงเกิดการละเล่นอย่างใหม่คือ ลิเกหรือยี่เก ซึ่งพัฒนามาจากละคร โดยเฉพาะละครนอก อย่างไรก็ตาม พัฒนาการแรกเริ่มของลิเกก็ไม่ได้เริ่มที่ละครนอกแต่เริ่มมาจากการสวดแขก แต่ในที่สุดก็เหลือเพียงการตีรำมะนาตอนเบิกโรงและไม่เล่นเป็นชุดๆ แต่เล่นเป็นเรื่องต่างๆ เหมือนอย่างละคร อีกทั้งยังใช้ปี่พาทย์เครื่องใหญ่ ซึ่งไม่ใช่มาจาก "แขก" ต่อมาจึงเกิดคณะลิเกของพระยาเพชรปानी (ตรี) เป็นลิเกโรงแรกในสยาม ตั้งอยู่บริเวณหน้าวัดราชนัดดา มีลักษณะโดดเด่นตรงเครื่องแต่งกายออกจะหรุหรา เพื่อดึงดูดคนดู หลังจากนั้นต่อมาลิเกก็มีพัฒนาการซับซ้อนและหลากหลายมากขึ้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,ศิลปะการแสดง,ลิเก-ยี่เก,คณะละคร,แขก

>> ----- ลึ้นสุดข้อความ ----- <<

วัชรภรณ์ กังสตาลย์ และ เยาวนุช ชัยสวัสดิ์ (2538) "เครื่องทรงกิเล ยี่ห้อย่องเชียง" ศิลปวัฒนธรรม 8: 64-65.

บทความนี้กล่าวถึงโรงรับจำนำ "ยี่ห้อย่องเชียง" บริเวณแยกสำราญราษฎร์ ซึ่งมีอายุประมาณ 113 ปีแล้ว เป็นสถานที่ที่นักแสดงลิเกมักจะเอาเครื่องทรงลิเกมาจำนำในช่วงเวลาที่ไม่มียานแต่พอมียานก็จะมาไต่ของคืนไป เป็นอย่างนี้อยู่เป็นประจำ เนื่องจากในอดีตเครื่องทรงลิเกจะทำจากเงินแท้ พวกของหลุดจำนำ จะมีคนละลิเกอื่นๆ มาขอซื้อ ดังนั้นลิเกกับโรงรับจำนำจึงมีความสัมพันธ์อันดีกันมาตลอด แต่เมื่อลิเกเสื่อมความนิยมลงก็ทำให้โรงรับจำนำตกต่ำลงด้วย ถึงแม้ปัจจุบันการจำนำเครื่องทรงลิเกมีอยู่ แต่ไม่ใช่กับโรงรับจำนำ เปลี่ยนเป็นจำนำกับคนคุ้นเคยในแวดวงลิเกแทน เพราะหากไม่ไต่ถอนคืนสามารถขายให้กับคนลิเกด้วยกันในราคาที่ถูกกว่าเครื่องชุดใหม่ๆ ได้

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, หนีตศิลป์, เครื่องทรงกิเล, โรงรับจำนำ, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- ลึ้นสุดข้อความ ----- <<

สุวรรณ พันธุ์ศรี (2537) "วัดโพธิ์แมนคุณาราม วัดมหายานนิกาย (จีน) ในสยามประเทศ " ศิลปวัฒนธรรม 8: 128-131.

บทความกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของวัดโพธิ์แมนคุณาราม บริเวณสาธุประดิษฐ์ วัดนิกายมหายาน (จีน) ที่เข้ามาเผยแพร่ในสยาม เมื่อต้นสมัยรัชกาลที่ 5 โดยสร้างจากแรงศรัทธาของพระคุณเจ้าหลวงปู่โพธิ์แจ้ พร้อมด้วยคณะข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน และพุทธบริษัททั้งไทย-จีน ภายในวัดมีองค์พระประธานนามว่า "พระพุทธรูปโพธิ์คุณ" ซึ่งได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว วัดนี้สร้างด้วยศิลปะประยุคต์ไทย-จีนผสมผสานศิลปะของทิเบต ซึ่งสถาปัตยกรรมอันงดงามของวัดโพธิ์แมนคุณารามเป็นผลงานการออกแบบของหลวงปู่โพธิ์แจ้ทั้งสิ้น

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, วัดโพธิ์แมนคุณาราม, ศิลปะประยุคต์, หลวงปู่โพธิ์แจ้, นิกายมหายาน

>> ----- ลึ้นสุดข้อความ ----- <<

รัชชัชย ยอดพิชัย (2537) "ปูนปั้นรูปสัตว์และผลไม้ที่วัดแจรงร้อน เส้นแห่งศิลปะงานช่างจากอดีต"
ศิลปวัฒนธรรม 7: 38-39.

บทความนี้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของวัดแจรงร้อน เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพฯ โดยอ้างอิงจากหนังสือศิลปกรรมในบางกอกของ น. ณ ปากน้ำ ซึ่งบรรยายถึงลวดลายบนขอบประตู ศิลปะสมัยพระนารายณ์มหาราชคือ มีลายฝรั่งผสมไทย แต่จุดเด่นภายในวัดอยู่ที่ลวดลายปูนปั้นประดับซุ้มประตูและหน้าต่างที่ปั้นเป็นรูปสัตว์ต่างๆ ผลไม้ต่างๆ อย่างสวยงาม ทั้งนี้เป็นประสงค์ของอดีตเจ้าอาวาสที่ต้องการจะบอกให้คนรู้ถึงคุณค่าสิ่งแวดล้อมและบ่งบอกถึงความอุดมสมบูรณ์ของแผ่นดินยุคนั้น นอกจากนี้ รูปปูนปั้นเหล่านั้นยังเป็นสัญลักษณ์แห่งสิริมงคลตามคติของชาวจีนด้วย ปัจจุบันวัดแจรงร้อนได้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับศิลปะของโรงเรียนบริเวณใกล้เคียงกับวัดด้วย

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, สถาปัตยกรรม, ลวดลายปูนปั้น, วัดแจรงร้อน,
ราชบุรีบูรณะ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไพโรจน์ บุญผูก (2537) "ปีพาทย์-มอญรำ ความอลังการแห่งคีต-นาฏกรรมที่เรื่องรุ่งและดำรงอยู่ในจิตวิญญาณของความเป็นมอญ" สยามอารยะ 23: 43-53.

บทความกล่าวถึงการหาคำตอบที่ว่ามอญรำและปีพาทย์มอญใช้ในงานศพเท่านั้นจริงหรือ โดยเนื้อหาแบ่งออกเป็นสองเรื่องคือปีพาทย์มอญและมอญรำ เนื้อหาของปีพาทย์มอญ กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของวงปีพาทย์มอญ สาเหตุที่คนไทยเชื่อกันว่าปีพาทย์มอญใช้บรรเลงแต่ในงานศพเท่านั้น ข้อโต้แย้งที่ลบล้างความเชื่อดังกล่าว ประเภทของปีพาทย์มอญ เครื่องดนตรีวงปีพาทย์มอญ และความสัมพันธ์ระหว่างวงปีพาทย์มอญและวงปีพาทย์ไทย ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับมอญรำ กล่าวถึง รายละเอียดขั้นตอนการแสดงมอญรำ ลักษณะการรำ ทำรำ การแต่งกาย ความสัมพันธ์ของหญิงมอญกับการรำมอญ ประวัติครุฑมอญอาวุโส คือนางปริก ชาวตะเคียน ผู้ถ่ายทอดวิชามอญรำสู่ลูกหลานชาวมอญมาหลายชั่วอายุคน การฝึกหัดรำ ข้อปฏิบัติในการรำ และความเปลี่ยนแปลงของวงปีพาทย์มอญและคณะวงปีพาทย์มอญที่มีชื่อเสียงทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด อย่างไรก็ตาม จากการค้นคว้าและศึกษาอย่างลึกซึ้งแล้วจะพบว่าทั้งวงปีพาทย์มอญและมอญรำไม่ได้แสดงแต่เฉพาะงานศพเท่านั้น แต่แสดงในงานมงคลด้วย เช่น งานฉลองพระอารามหรือวัดที่สำคัญๆ ในกรุงเทพฯ ตอนต้นรัตนโกสินทร์ ดังปรากฏในจารึกแผ่นศิลาหน้าพระอุโบสถวัดปรมัยยิกาวาส จ.นนทบุรี และใน

วรรณคดีเอกของไทยหลายเรื่อง เช่น ขุนช้างขุนแผน พระอภัยมณี

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, มอญ, ปี่พาทย์มอญ, มอญรำ, ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สาระรัตน แสงศรี (2537) "ศึกษาความล้ำค่าคลองแสนแสบ ผ่าน "ไม้ เมืองเดิม" วรรณกรรม-บทเพลง ยิ่งใหญ่เกิดที่นี่" ศิลปวัฒนธรรม 2: 95-98.

บทความนี้กล่าวถึงวรรณกรรมส่วนใหญ่ของไม้ เมืองเดิม ล้วนมีฉากและฉากที่มาจากห้องทุ่ง บางกะปิและคลองแสนแสบ เช่น เรื่องแผลเก่าและแสนแสบ ซึ่งถือเป็นอมตะนิยายของไม้ เมืองเดิม ที่สะท้อนวิถีชีวิตของหนุ่มสาวลูกทุ่งในท้องทุ่งแสนแสบ และสภาพคลองแสนแสบในสมัยนั้น นอกจากนี้ยังมีบทเพลงอมตะที่ชื่อ "แสนแสบ" ฝีมือการประพันธ์ของชาติ อินทรวิจิตร ขับร้องโดยชินทร์ นันทนาคร นับว่าเป็นบทเพลงที่โด่งดังไม่แพ้นวนิยายอมตะทั้งสองเรื่องของไม้ เมืองเดิม อย่างไรก็ตาม สภาพคลองแสนแสบในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตแล้ว

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, วรรณกรรมศึกษา, ไม้ เมืองเดิม, แผลเก่า, คลองแสนแสบ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

สุชญา รัตนโกวิน (2537) "แสงวงจาก แล้ รุ่นสุดท้ายของสมุทรปราการ" สารคดี 113: 76-79.

บทความนี้กล่าวถึงการทำแสงวงจาก ทัศนกรรมพื้นบ้านของจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเคยเป็นอาชีพหลักของชาวบ้าน แต่วันนี้เหลือเพียงธงชัย ยूरสง กับพี่ชายเท่านั้น ที่ยังคงทำอยู่ โดยได้กล่าวถึงประวัติชีวิตของธงชัย ยूरสง หรือน้ำแดง สภาพของชุมชนในอดีตที่เคยมีการทำแสงวง จนกระทั่งปัจจุบันที่ซบเซาลงไปอย่างมาก ขั้นตอนการทำแสงวง ซึ่งต้องอาศัยความชำนาญและประสบการณ์ การประกวดแล้ การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มของความสูญหายของแสงวง เพราะขาดทายาทสืบทอด

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, สมุทรปราการ, ทัศนกรรม, แสงวงจาก, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

ไม้ปรากฏ (2536) "สยามสมาคมสร้างพระพุทธรูปจำลองจากแม่พิมพ์โบราณสมัยรัชกาลที่ 5" ศิลป
วัฒนธรรม 3: 16-18.

บทความนี้กล่าวถึงการสร้างพระพุทธรูปจำลองทองคำ เพื่อน้อมเกล้าฯ ถวายเป็นการเฉลิม
พระเกียรติในวาระเฉลิมพระชนมพรรษาครบ 5 รอบ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ โดยใช้
แม่พิมพ์โบราณประมาณสมัยรัชกาลที่ 5 ฝีมือของนายช่างโบราณแห่งบ้านช่างหล่อ ฝั่งธนบุรี คือ นาย
เจริญ พัฒนางกูร

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, ประติมากรรม, งานช่างโบราณ, บ้านช่างหล่อ, พระ
พุทธรูปจำลอง, สยามสมาคม

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

บรรณานิทัศน์(ภาษาอังกฤษ)

Sittishan, Tipsuda, (2004) 'The Effect of Music Therapy on Level of depression in Abused Girls' Psychiatric Mental Health Nursing Nursing Science, Mahidol University .

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลของดนตรีบำบัดต่อการลดภาวะซึมเศร้าในเด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรม กลุ่มตัวอย่างคือเด็กหญิงที่ถูกทารุณกรรมอายุ 12-15 ปี ที่อยู่ในความดูแลของสถานแรกรับเด็กหญิงบ้านธัญญาพร จังหวัดปทุมธานี จำนวน 32 คน โดยคัดเลือกตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้และแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 16 คน โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยกลุ่มทดลองจะได้รับกิจกรรมดนตรีบำบัดตามโปรแกรมที่จัดไว้ ครั้งละ 1-1.30 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง รวม 4 สัปดาห์ ในขณะที่กลุ่มควบคุมได้รับกิจกรรมตามปกติที่ทางสถานแรกรับบ้านธัญญาพรจัดให้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของเด็กที่ถูกทารุณกรรมแบบทดสอบภาวะซึมเศร้า (CDI) โปรแกรมดนตรีบำบัด วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย การทดสอบไคสแควร์และการทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า หลังทดลอง กลุ่มทดลองมีระดับความซึมเศร่าลดลงเมื่อเทียบกับก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.0001 และหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีระดับความซึมเศร่าต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Keywords: ศิลปวัฒนธรรม,ปทุมธานี,คีตกรรม,ดนตรีบำบัด,การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

Jirapee Soonthomkul Na Cholburi, (2003) 'Effects of Music Therapy on Anxiety and Pain in Cancer Patients' Adult Nursing Nursing Science, Mahidol University.

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลของดนตรีบำบัดต่อความวิตกกังวลและความปวดในผู้ป่วยโรคมะเร็ง โดยศึกษาผู้ป่วยโรคมะเร็งในโรงพยาบาลรามธิบดี และสถาบันมะเร็งแห่งชาติ จำนวน 30 ราย ซึ่งผู้ป่วยกลุ่มนี้ทุกรายเป็นกลุ่มควบคุมในตนเอง เพื่อเปรียบเทียบความวิตกกังวล ความปวดและความทุกข์ทรมานจากความปวดที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้ป่วยมะเร็งขณะได้รับดนตรีบำบัดและขณะที่ไม่ได้รับดนตรีบำบัด ผลการศึกษาพบว่า ขณะที่ได้รับดนตรีบำบัดผู้ป่วยมีความวิตกกังวลลดลงมากกว่าขณะที่ไม่ได้รับดนตรีบำบัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($z = -2.947, p < .05$) ขณะที่ได้รับดนตรีบำบัดผู้ป่วยมีความปวดลดลงมากกว่าขณะที่ไม่ได้รับดนตรีบำบัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในการทดลองครั้งที่ 3 ($z = -3.332, p < .05$) สำหรับการทดลองครั้งที่ 1, 2 และ 4 ความปวดขณะที่ได้รับดนตรีบำบัดและขณะที่ไม่ได้รับดนตรีบำบัดลดลงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับความทุกข์

ทรมานนั้นขณะที่ได้รับดนตรีบำบัดผู้ป่วยมีความทุกข์ทรมานลดลงมากกว่าขณะที่ไม่ได้รับดนตรีบำบัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการทดลองครั้งที่ 1 ($z=-2.632, p<.05$) และครั้งที่ 3 ($z=-2.991, p<.05$) สำหรับการทดลองครั้งที่ 2 และ 4 ความทุกข์ทรมานลดลงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นการใช้ดนตรีบำบัดสามารถลดความวิตกกังวลในผู้ป่วยโรคมะเร็งได้ แต่ความปวดและความทุกข์ทรมานจากความปวดยังสรุปได้ไม่ชัดเจน

Keywords: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, คีตกกรรม, ดนตรีบำบัด, การวิเคราะห์ในเชิงเปรียบเทียบ, การเปลี่ยนแปลง

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

Komenthai, Supeeda, (2003) 'Effect of Music on Quality of Sleep in Critically ill Patients ' Adult Nursing Nursing Science, Mahidol University .

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับผลของดนตรีต่อคุณภาพการนอนหลับของผู้ป่วยในหอผู้ป่วยหนัก กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยหนักที่เข้ารับการรักษานในหอผู้ป่วย MICU 2 โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ เทปดนตรีนาน 30 นาที เครื่องมือในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล คุณภาพในการนอนหลับของ Verman & Snyder-Halpern sleep scale และแบบสังเกตอัตราการเต้นของหัวใจและอัตราการหายใจทุก 5 นาที ในช่วง 30 นาที ก่อน ขณะ และหลังฟังดนตรี วันแรกกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามข้อมูลในเวลากลางวันและฟังดนตรีก่อนนอนในเวลา กลางคืน โดยผู้วิจัยสังเกตอัตราการเต้นของหัวใจและอัตราการหายใจของผู้ป่วยตั้งแต่ 30 นาที ก่อน ขณะ และหลังฟังดนตรี วันที่สองผู้วิจัยสอบถาม คุณภาพการนอนหลับภายหลังการฟังดนตรี และ ความรู้สึกของผู้ป่วยต่อดนตรีที่ฟังก่อนนอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (ANCOVA) ผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยของคุณภาพการนอนหลับของผู้ป่วยหนักหลังฟังดนตรีมีค่าสูงกว่าก่อนฟังดนตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.01$) และคะแนนเฉลี่ยของอัตราการเต้นของหัวใจและอัตราการหายใจ ในช่วง 30 นาที ขณะฟังดนตรี และหลังฟังดนตรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<0.05$)

Keywords: ศิลปวัฒนธรรม, กรุงเทพฯ, คีตกกรรม, ดนตรีบำบัด

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<

Jirapom Panomvana Na Ayudhya (2001) 'Expectations of mathayomsuksa 3 students from taking music courses in demonstration schools, under the ministry of university affairs, bangkok,Thailand' Music Mahidol University .

งานชิ้นนี้ศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังด้านการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร และเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียนชายและหญิงที่เรียนวิชานี้ ประชากรที่ศึกษาคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทุกคนที่เลือกเรียนวิชาดนตรีในกลุ่มวิชาเลือกเสรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 86 คน จากโรงเรียนสาธิต แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง โรงเรียนสาธิต แห่งมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน และโรงเรียน สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลและเกี่ยวกับความคาดหวังของนักเรียน ด้านการเรียนวิชาดนตรี วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ ค่ามัธยิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ t-test ผลการศึกษาพบว่า ความคาดหวังด้านการเรียนวิชาดนตรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวง มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับสูงทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะปฏิบัติ ด้านเนื้อหาทฤษฎี ด้านปัจจัยที่สนับสนุนการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผล ตัวแปรที่มีผลสูงสุดต่อ ความคาดหวังคือ สติปัญญา ความสนใจและความมั่นใจ ส่วนความคาดหวังของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่เรียนวิชานี้ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ศิลปวัฒนธรรม,กรุงเทพฯ,คีตกรรม,ดนตรี

>> ----- สิ้นสุดข้อความ ----- <<